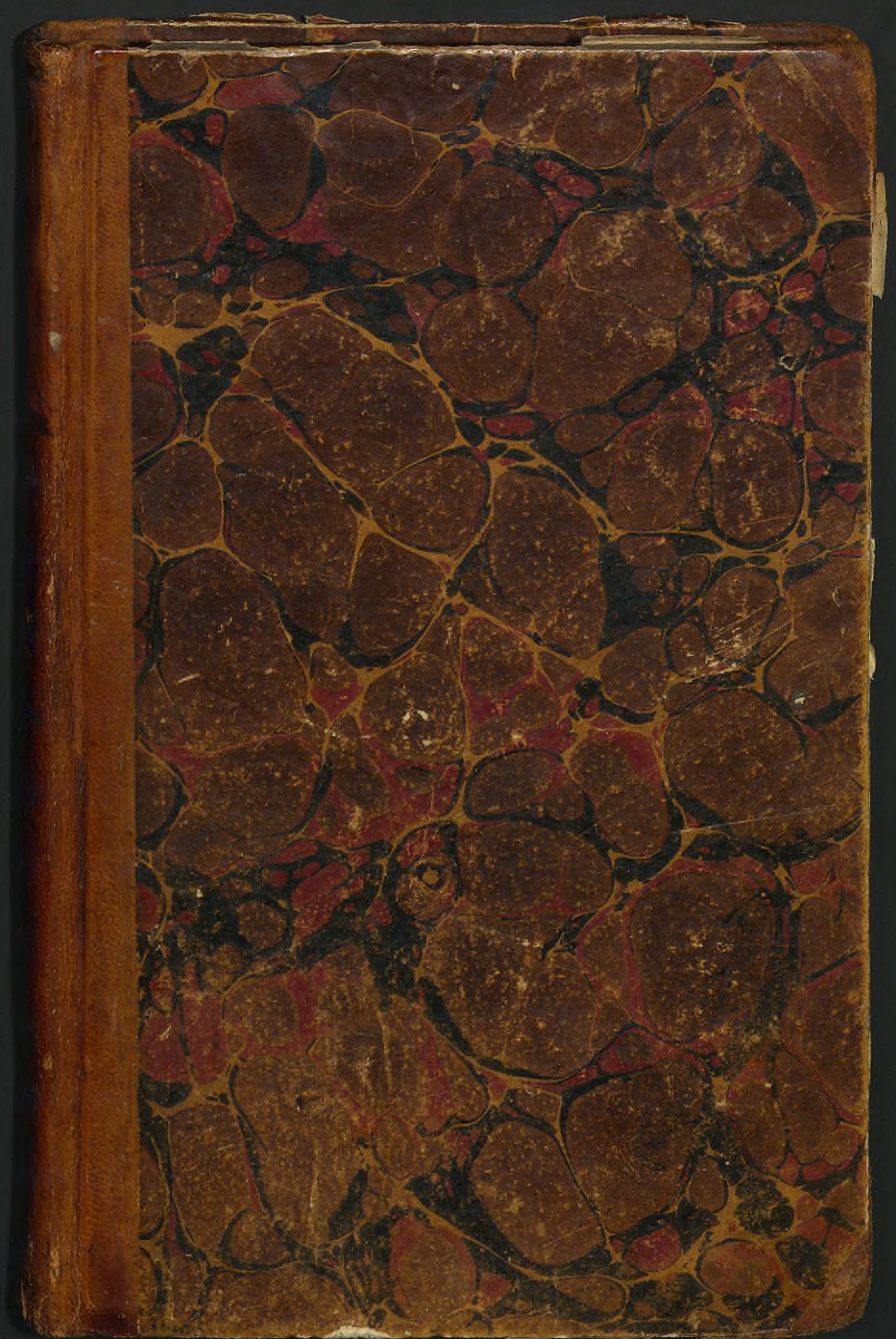

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Allmänna Sektionen

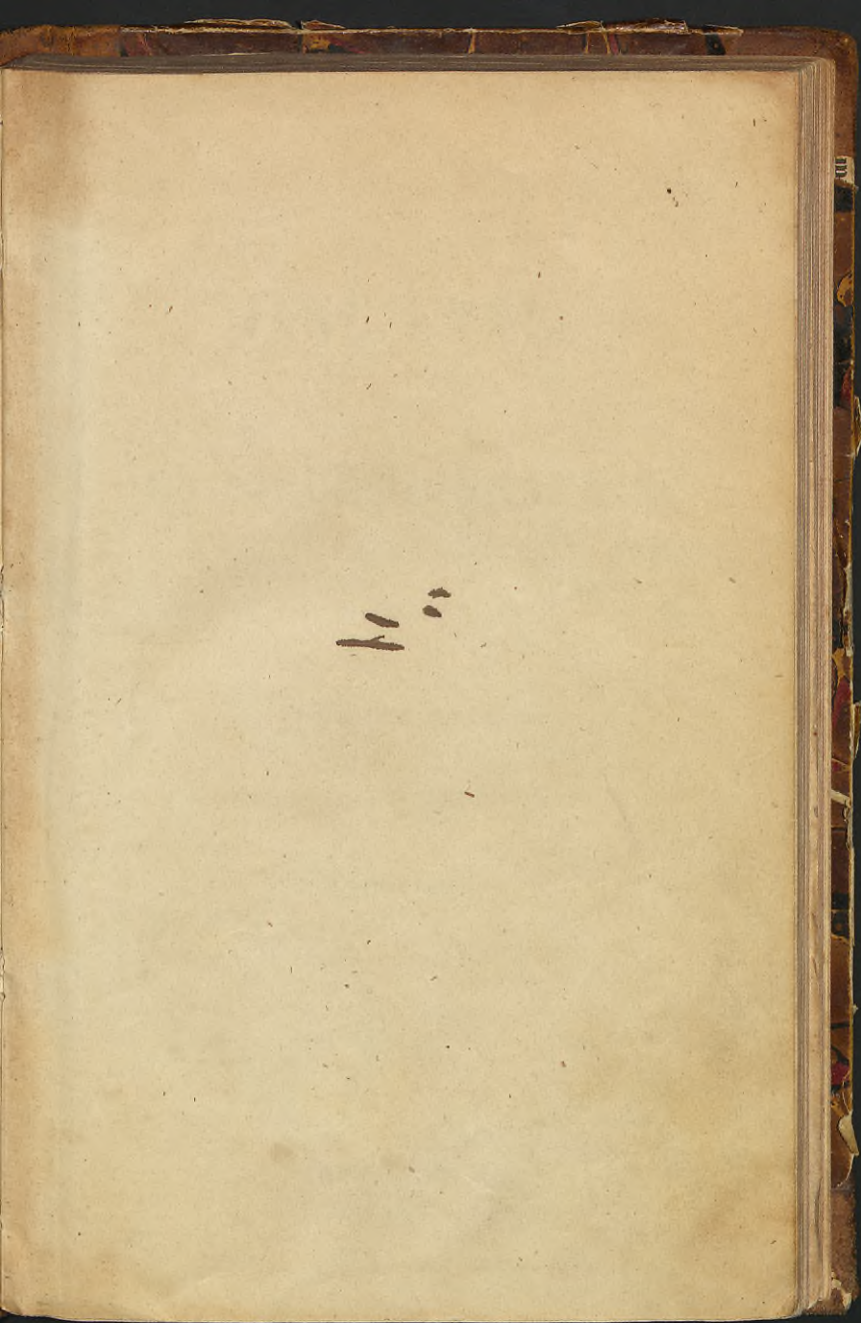

Litt.

Eng.

Övers. Sv.

Sv. 53/124

[Charlotte Brontë.]

JANE EYRE.

EN SJELF-BIOGRAPHIE

EFTER

CURRER BELL. [*pseud.*]

STOCKHOLM,
Albert Bonniers förlag.

JANE EYRE.

EN SJÄL-BIOGRAFI.

ÖFVER
CURREN BELL.

STOCKHOLM.

HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET, 1850.

I.

Ni önskar veta, säger ni, genom hvilka besvärliga vägar Försynen har fört mig dit jag nu befinner mig. Er önskan skall uppfyllas min värdige vän. De många sysslolösa timmarne i det ensliga lif som afnött ojemnheterne i mitt lynne, min viljas någon gång alltför stora kraft, skall jag utan saknad använda till att för er, och för er endast, uppsätta en berättelse, af hvilken ni må hända torde finna mig mindre *fullkomlig* än ni trott mig vara. Det skall blifva mitt straff för de rörelser af egenkärlek som ert, i allmänhet så sällan skänkta bifall, väckt hos mig.

Min barndom var olycklig. Tidigt föräldralös, blef det min lott att försona det missgifte jag har att tacka för lifvet. Min morbroder, master Reed, upptog mig efter min arma mors död, emedan hans slägts högmod förbjöd honom att öfverlemnna sin systerdotter åt den allmänna barmhertigheten. Samma högmod lät honom fordra, så länge han lefde, att man hos honom visade mig samma aktning, som hans egna tre barn. Men hans död, som inträffade kort efter mitt införande på Gateshead-hall, lemnade mig utan skydd åt nyckerna af henne, hvilken en ännu återstående gnista af harm, låter mig tveka att benämna Tant.

Herr Reed hade två döttrar och en son. De begge förra vackra som englar, en blandning af lilja och rosor, riktiga *keepsakes*-figurer, med hjertan som grånåtsdockor, fulla af behag, friskhets-koketteri och obetydlighet. Den sednare, min afskydde kusin John Reed, om hvilken jag visst ofta talt med er, var en sann typ

för en tillämnad *dandy*, lat, halsstarrig, spefull och tyrannisk. Jag var föremålet för hans elakhet, så mycket mera beqvämt som han hade öfver mig den dubbla fördelen af sin mors medhåll och en öfverlägsen kroppstyrka. Han missbrukade dem synnerligen, retad, som jag tror, af en slags uppstudsighet, hvilken han gissade att jag dolde i djupet af mitt förödmjukade hjerta. Genom ofta upprepad erfarenhet underrättad att hvarje klagan var onyttig, och att hvarje vädjande till mistriss Reed's billighet var fåfängt, uthärdade jag master Johns förolämpanda skämt med en häfvande sjelfförsakelse, en dämpad harm, hvilka sedermera någon gång då och då framblixtrade, och hvilka, som ni får se, varit af nytta för mig, men hvilka längre dämpade, skulle otvifvelaktigt sluteligen hafva dödat mig, så framt de icke, genom en lycklig förening af omständigheter, gifvit en helt ny vändning åt gången af min uppfostran.

Den händelse hvarpå jag nu hänsyftar, är det enda prof jag skall gifva er af mina barndoms olyckor; och jag finner mig till och med besvärad att berätta denna enda af dylika uppträden, så obetydliga för alla andra utom mig sjelf.

Jag ser mig ännu i denna stund, hur jag, under en regnig eftermiddag, satt nedhukad på mina korslagda ben i en djup fönstersmyg och bläddrade i en stor bok, tagen ur salongsbibliotheket. Det var Bewick's *beskrifning öfver Englands fåglar*. Jag besåg de vackra kopparstiken, färglagde med en förundransvärd omsorg, och då mina ögon lemnade boken, fäste de på de tunga gråa moln, som vinden jagade framför himlen eller på den ödsliga utsigten af trädgården, som ännu var utan löf och uppfylld af vatten.

Dörren från matsalen öppnas häftigt och med buller. En alltför väl bekant röst kommer mig att darra... Kom hit, drömmerska, — ropar min älskvärda kusin. — Han tystnar tvärt, då han icke märkte någon i salongen. Hvar fan har hon då gömt sig, — fortfor han. — Lizzy, George, (det var hans systrar) Jane är inte här... Mamma tror att hon sprungit ut i regnet, det utskottet.

Denna hörjan uppmuntrade mig icke att visa mig, och jag kvarstannade i mitt gömsle, i förhoppning att master John, hvars fysiska skarpsinnighet liknade hans moraliska, icke skulle upptäcka mig. Men Eliza kom till vid hans rop, och visade honom snart spår på mig. Det var icke mera värdt att hålla mig undan. Jag drog tillbaka gardinen, och visade mig för min unga despot, döljande en slags nervös darrning under utseendet af ett orubbligt lugn.

Hvad vill ni mig, — sade jag i en ton af misstroende. — Hvad vill ni mig *Herr Reed*, — upprepade han med tonvigt på de bägge sista orden. — Se så bör ni tala mig till. Jo, jag vill att ni skall komma hit.

Kastande sig i en djup ländstol, gaf han mig ett tecken att stiga fram och ställa mig framför honom.

John Reed var då en groflemmad gosse af fjorton års ålder, af ett på en gång starkt och osundt utseende: pussig, hyn rödfnasig, med ett ord alla tecken till otvifvel utsväfningar. Han åt i sjelfva verket omåttligt, och hans mor kunde, oakadt sin inbillning och "ömtåligheten" hos detta bortskämda barn, icke hindra de dagliga utsväfningar som undergräfsde denna föga grannliga natur.

Van att underkasta mig viljan af denna varelse, hvars blotta åsyn var för mig en plåga, nalkades jag utan att svara ett enda ord. Han fästade sina ögon skarpt på mina, och då han såg att de icke sänktes, gjorde han en skicklig grimas, det vanliga förebudet till någon elak behandling.

Jag väntade att han skulle slå mig, men en viss inre styrka, jag vet icke hvilken, förmådde mig att stå örörlig, under det jag med förakt betraktade hans vedervärdiga ansigte. Sannolikt förstod han detta stumma språk, ty han dröjde icke att ge mig en stöt, så häftig att jag med möda behöll jernvigten, samt raglade ett par steg tillbaka.

Se der, sa' han, för ert näsvisa sätt att icke svara då man ropar er, ... se der för ert ormsluga skick bakom våra gardiner, ... och se der för er dolda ilska, giftiga kräk.

Jag svarade aldrig på John Reeds förolämpningar, alltid sysselsatt att afvakta de slag som kunde följa på dem.

— Hvad gjorde ni der, — fortsfor han, — pekan-
de åt fönstret? — Jag läste. — Få se boken.

Jag gick att söka den.

— Jag skall lära er, — återtog han, — att gräf-
va i *mitt* bibliothek, att bläddra i *mina* vackra böcker,
ni tiggarrunge. — Gå dit bort till spegeln; inte så nära
fönstret.

Jag fattade icke straxt meningen med denna be-
fallning. Men då jag hunnit det ställe han anvisat mig,
gissade jag allt, då jag såg honom lyfta upp och svän-
ga i handen den stora bok jag lemnat honom. Jag
kastade mig åt sidan med ett skrik. Det var för sent;
John hade måttat rätt. Boken träffade mig i pannan,
och jag föll på dörren, mot hvars kant jag stötte mig
ett hål. Jag kände en häftig smärta, och drog tillbaka
händerna, som jag machinmessigt förde till mitt sår, öf-
verhöljdt af blod.

En rörelse af omotståndlig harm efterträdde den
känsla som förut rått hos mig; och som jag höll på med
läsning af Romerska historien, samt ofta i tysthet jemfört
John Reed med Nero, Caligula och andra lika afskyvär-
da tyranner, ropade jag:

”Elaka och grymma varelse, ni liknar en mördare,
en slafhandlare, ni liknar Roms kejsare.”

Denna skymf kunde ej annat än förvåna John Reed.
Den gjorde honom alldeles ursinnig och han rusade mot
mig i fullt raseri. Jag kände min skuldra och mitt hår
på en gång inklämda i hvar sitt skrufståd. Två eller
tre droppar varm blod runno utåt min hals; mitt brin-
nande hufvud, min i detta ögonblick häftiga smärta, och
isynerhet den föreställningen att jag hade att göra med
ett vilddjur, lika de tyranner Goldsmith beskriver, läto
mig icke längre vara herre öfver mig sjelf. Jag gjorde
ett förtvifadt och slutligen segrande motstånd, utan att
nu kunna göra mig reda för huru stor del mina naglar
och möjligen mina händer togo deri. Snart var master
John, i sin ordning, tvungen att begära hjälp. Man löpte
till, då hans skrik gäfvö eko i nästa rum, och knappt

hade mistriss Reed's begge mest gynnade tjenarinnor med stor möda skiljt oss åt, förrän jag hörde min tants torra och sträfva röst ljuda öfver allt det öfriga.

— Till röda kammaren med henne, — sade hon, — stäng in henne der.

Aldrig hade jag förut trott mig kunna visa olydnad mot denna fruktade stämma. Men i detta ögonblick fanns det för mig på hela jorden ingen herre, och det var med våld blott, som man kunde släpa mig ur salongen hvarest det uppträde föregått, jag nu berättat.

Införd i röda kammaren och nedlagd på en stol, ville jag ännu en gång störta ut och rusa på min kusin. De bägge kammarjungfrurna visste inte hvilkens hjälp de skulle åberopa, eller huru komma till stånd med att innestänga den "ilskna ungen", som gjort dem så mycket besvär. Ändteligen hittade en på råd: Bersie, den enda varelse som i detta fördömda hus visat mig några tecken af tillgifvenhet, sade:

— Nå väl, miss, om ni inte håller er stilla äro vi tvungne att binda er. Miss Abbot, — tillade hon, — låna mig edra strumpeband. Hon skulle snart slita sönder mina.

Miss Abbot vände sig åt andra sidan, för att från de dugtiga pelare, hvilka uppburo hennes bastanta kropp, afknyta de starka band man ämnade pålägga mig. Jag såg häri en ytterligare skymf, tanken derpå upprörde mig, och tvingade mig till stillhet.

— Låt vara, miss Abbot! — ropade jag. — Jag lofvar att vara stilla.

Och som börgen för mitt löfte, kramade jag mig med bägge händer till stolen, på hvilken man lagt mig mot min vilja.

Bersie såg väl att jag talade uppriktigt och det var icke mer fråga om att binda mig. De bägge flickorna tyckte sig nu kunna göra mig föreställningar öfver min dårskap, och öfver nödvändigheten för mig, fattig och utan beskyddare, att underkasta mig dem som gäfvu mig bröd. Jag hörde dem under en trotsig tystnad, och utan att lemna min, nästan heroiska ställning. De gingo ändteligen och stängde dörren efter sig.

Jag har aldrig kunnat glömma de ögonblick som följde straxt efter deras bortgång. Röda kammaren var ett stort rum, sällan bebodt, emedan gäster voro sällsynte på Gateshead-hall. I midten af detta dystra och ödsliga rum, reste sig en säng af karmosinfärgadt damast, majestätisk som tabernaklet i Judarnes tempel, på massiva stolpar af mörk mahogny. Ett veckadt draperi af samma färg och tyg, undångömde fönstren, som aldrig öppnades. Golfmattan var röd. Ett vid sängfoten stående bord var behängdt med en karmosinfärgad duk, och murarne betäckte af blekröda tapeter, här och der insprängda med rosenrödt. Ett klädskap, ett toalettbord och några stolar, allt af mörk mahogny, framlyste i mörkret. Midt ibland dessa obestämda skuggor framstucko två hvita ting; de i sängen uppstaplade madrasser och kuddar, beklädda med var af bländande hvithet, och en sjukstol med hvitt öfverdrag; en vördnadsväekande länstol, försedd med fotsteg, och hvilken ögonblickets högtidlighet förmådde mig att kalla, "en blek thron."

Rummet, som aldrig eldades, var kallt. Aflägsnadt från köken och barnkamrarne rådde der en ständig tystnad. Ändteligen var det just i denna säng som min morbror Reed för några år sedan uppgaf andan; ett minne af döden som ökade det hemska af detta hemlighetsfulla ställe.

Rysande för detta rum, som tycktes mig vara det inre af en graf, steg jag upp från stolen och vågade smyga till dörren, som jag hoppades att man lemnat oläst. En slags frossa grep mig då jag blef viss om att reglarne blifvit tillskjutne. För att återkomma till min plats måste jag gå förbi en stor spegel, hvarifrån jag redan märkt liksängen återkasta sin olycksbådande hvithet. Min blick fästes mot min vilja i det hedrägliga djup som han erbjöd mig, och jag såg då en lika besynnerlig varelse, som återkallade i mitt minne alla de Skottska feer hvilkas elakheter Bersie berättat mig, när jag med henne i linneskåps-rummet vaktade på strykloden.

Jag behöfde någon tid för att igenkänna den olyckliga systerdottern till mistriss Reed, i denna lilla varel-

se, blek och mager, hvars häpna blickar gnistrade, hvars små hvita armar hjert afstucko mot skuggan, och som mumlade, under det hon betraktade mig ett slags tyst bön. Knappast kände jag mig mindre rädd, då jag fann mig ensam med denna besynnerliga förvandling af min egen person.

Jag kan ej framställa för er alla de sällsamma bilder som efterträdde hvarandra i min öfverretade inbillning, framkallade af den oroliga skakningen i mitt hufvud och af mitt hjertas så länge dämpade uppror.

Jag minnes blott att det för första gången inpräglades i mitt sinne ett bestämt begrepp om min ställning, den orättvisa som förföljde mig, den motvilja för hvilken jag var ett oskyldigt offer, mitt låga, fula utseende, hvaraf mina släktingar funno sig förödmjukade, och min medfödda skygghet som de ökade derigenom att aldrig visa mig någon ömhet eller ge mig någon uppmuntran.

Jag minnes också att det tilltagande mörkret släckte de få ljusstrålar som smögo sig in i röda kammaren; att regnet fortfor, nedfallande lårar från en fördystrad himmel; att vinden gaf tysta suckar från lundarne i parken; att en till det högsta drifven fasa och fullkomlig modlöshet allt mer och mer isade mig; samt att min sista tanke, innan jag helt och hållet förlorade medvetandet, var den fasta föresatsen att låta mig dö af hunger på samma säng, i hvilken min morbror afidit. I samma stund tycktes mig att en människoskepnad rörde sig under täcket i spök-sängen. Detta var för mig nådestöten. — — — — —

Det tyckes som man funnit mig alldeles känslolös, och att en längre tid förflöt innan jag återkom från den slagaktiga dvala i hvilken förskräckelsen störtat mig. Man nödgades kalla en läkare, berätta de uppträden som föregått mitt afdånande och rättvisa sig för den mot mig utfödade stränghet. Allt detta tjente föga att förskaffa mig min Tants välvilja. Det föreföll ännu många tvister emellan oss, och för hvarje gång kände hon den afsky, som jag ingaf henne, ökas med mitt visade motstånd

Två eller tre månader derefter erhöill slottet besök af en der förut obekant. Han var från hufvud till fot klädd i svart, af obehagligt utseende och ett lismande sätt. Till min förvåning ropade man ner mig enkom för att föreställa mig för honom. Något som förut aldrig händt mig. Han fann mig liten för min ålder, frågade mitt namn och om jag visste hvar elaka barn taga vägen efter döden. Han ville äfven veta om jag läst bibeln, och syntes högligen stött, då jag bland annat yttrade att Davids Psalmer icke behagade mig.

— Det bevisar, — anmärkte han, att ni har ett elakt hjerta. Vi skola hos Gud söka att han ger er ett annat, ett af kött och blod i stället för ett af sten.

Denna stora person, som jag ännu ser framför mig, med sina grå ögon, beskuggade af yfviga ögonbryn, sin stora näsa och framstående tänder, kallades master Brockeheart, och var föreståndare för en fattigskola.

Mistriss Reed hade kallat honom till sig, för att erhålla en plats för mig. Saken uppgjordes utan svårighet och den nästföljande 19:de Januari, en af mitt arma lifs märkvärdiga dagar, lemnade jag Gatesheadhall. Det skedde med en viss hätsk glädje, och jag kunde ej förmå mig att vid afskedet omfamna mistriss Reed eller bryta det löfte jag gjort i röda kammaren, att aldrig gifva henne det namn af tant, som tillkännagaf ett band mellan oss, hvilket hennes grymhet för alltid sönderslitit.

Bersie var den enda, som följde mig till landsvägen. Den förbifarande diligensen dröjde icke länge att ankomma. Föraren, stelnad af den skarpa morgonkyllan, sköt in mig i det inre af vagnen, som han skulle instufvat en kappsäck under kusksätet. En större artighet skulle ha väckt min förvåning. Jag hade redan smakat underhafvandes bittra liknöjdhet, och vänt mig till antagande af denna oförskräckta stolthet, som ensam, måhända, varit mitt skydd mot förnedring.

II.

Jag tillbragte åtta hela år vid Lowood, min bästa Elisabeth, och af hela denna tid har jag med möda bevarat en dunkel hågkomst. Dagarne, följande på hvarandra, förde så noga med sig samma stränga ordning af methodiska arbeten och ringa vederqvickelser; samma figurer, nästan alla utledsna och lidande, passerade så regelbundet för mina ögon; vi återkommo med ett så exemplariskt tålamod till samma studier och samma noga bestämda öfningar, att dessa åtta år af min ungdom knappast lemnat mera spår efter sig än af en enda mödosam dag, full af en otålig längtan, små bekymmer, försakelser och gräl, samt nästan helt och hållet förlorat för hjertat och själen.

En fattigskola är ett kloster utan hänryckning, en pensions-inrättning utan välbefinnande, en sammanledning utan glädje och sympatier. Med nunnor hade vi gemensamt den mer än sparsamma matordningen, den korta sömnen, de långa bönerne; med pensions-elever hade vi de ständiga bannorne, och tvånget af illa styrda arbeten. Dertill rådde en smutsig snålhet i allaj dessa särskildheter, och pålade oss verkliga lidanden. Jag vill ej tala om denna puritanska enkelhet, som ålade oss alla en och samma utstyrsel, samma släta hårklädsel, samma bruna ylleklädning uppgående ända till hakan, samma lilla lärtfsväska hängande vid skärpet med våra handarbeten, samma gråa ullstrumpor, och samma becksömskor med stora kopparspännen.

Det var fullkomligt i sin ordning att vi, i saknad af all förmögenhet, buro fattigdomens yttre kännetecken. Men hvarföre neka oss en tillräcklig föda? Hvarföre denna frånvaro af snygghet i tillredelserne, som gjorde oss omöjligt att nedsvälja de födoämnen, som en sparsam hand delade åt oss? Hvarföre låta oss om vintern frysa i stora salar, hvilka ej eldades förr än på aftonen, för att genom skenet från brasan bespara ett tidigare upptändande af lamporne? I synnerhet hvarföre denna bekymmerslöshet för vår helsa, denna urakt-

låtenhet af de mest enkla försigtighetsmått mot det fuktiga klimatet, som hvarje år decimerade våra hopträngda leder.

Lowood, beläget i en för ögat tjusande nejd midt i en herrlig skog, upptog i sjelfva verket från alla sidor de elaka utdunstningar, som utbröto från den kärraktiga mark, hvilken träden betäckte. Frostén gjorde under vintern vår *Asyl för faderlösa* mindre osund. Men med de första vårdagarne trängde frossor och febrar in genom dess höga murar och förvandlade detta af starka barn befolkade hus till ett vidlyftigt sjukhus. Sjukdomarne funno oss försvagade af en ständig halfdiet, af snufvor, som ingen värdade bota. Blommornas årstid var för oss cypressernas.

Dessa Maj månader, för oss på en gång så angenäma och bedröfliga, stå ännu lidliga för mitt minne. Af 80 barn, som vi utgjorde, har jag ofta sett 50 på en gång i sjuksängarne. Då sletos af sig sjelft den vanliga ordningens band. Lärarinnorna förvandlades till sjuksköterskor och hade ej längre tid att hålla de föreskrifne lektionerne.

Dessutom föreskref läkaren en nästan oupphörlig kroppsofning, såsom det bästa förvaringsmedel mot smittan. Man upplät derföre trädgården åt de elever, hvilka farsoten skonat, och jag har tillbragt mer än en hel dag midt ibland blomstren läsande och åter läsande den enda roman, som banat sig tillgång till detta andäktiga hus: *Rasselas*, min bästa, *Rasselas*, *Prins af Abyssinien!*

Af allt detta föranledes jag att tala med er om Helena Burns, en af de mest saktmodiga och vänliga varelser som det varit mig beskärnt att se och älska. Det var hon som, få dagar efter min ankomst till Lowood, lånade mig *Rasselas*. Det var äfven hon, som underrättade mig om, att man i denna så kallade fattigskola betalade 15 pund för hvarje elev, och att endast återstoden af utgifterne betäcktes genom enskildta bidrag. Jag fick henne att tacka för riktiga begrepp om inrättningen i sig sjelf, och om min egen ställning der.

Helen var på sin höjd 13 år; men en långvarig vana vid olyckan hade mognat hennes omdöme och bildat hennes förstånd. Det fanns hos henne en viss ovanlig brådmogenhet i fattningsgåfvan, som helt naturligt satte några af dem, hvilka hade uppsigt öfver oss, i elakt lynne. Här af orättvisor och täta förödmjukelser, hvilka Helen uthärdade utan knot, äfven då hon med ett enda ord kunnat visa oriktigheten af det bittra tadel, hvar med man, emot allt skäl, förföljde henne.

Jag hade svårt att begripa denna tystnad, som jag måhända kunnat iakttaga af förakt, men som hos min fromma medsyster var af helt annan betydelse.

En dag då jag hade sett henne, med sitt vanliga lugn, bära fram tukturiset till den af underlärarinnorna, hvilken brukade mest plåga henne, samt emottaga några i nacken väl tillämpade slag, ville jag af henne veta orsaken till denna undergifvenhet, som väckte min förvåning.

Jag satte mig bredvid Helen, som i ro läste sin Rasselas nära spiseln, i det nu öfvergifna skolrummet. Hon slog genast igen boken.

— Jag är säker på, — sade jag, utan någon inledning, — att du tänker lemna Lowood.

— Jag, — svarade den lilla Skottskan, under det hon betraktade mig med oförställd förvåning, — och hvarför då, om jag får be dig? Man har satt mig hit för att uppfostras: hvad skulle det tjena till att gå härifrån innan min uppfostran är gjord?

— Men miss Scatcherd (den ifrågavarande underlärarinnan) är så elak mot dig.

— Elak? visst inte. Hon är sträng. Mina fel misshaga henne.

— I ditt ställe skulle hon misshaga mig. Jag skulle göra motstånd. Ville hon slå mig, som hon slår dig, skulle jag rycka riset ur händerna på henne, och kasta henne det i ansigtet.

— Du skulle visst inte göra någonting af allt detta. Och om du gjorde så, skulle du bli jagad från skolan, hvilket skulle högligen bedröfva dina släktingar. Det är bättre att tåla ett ondt, hvar af man sjelf ensam

lider, än att genom en hastig rörelse af vrede, skada dem, som hysa deltagande för oss. Dessutom lärer oss bibeln att möta ondt med godt.

Jag hörde på denna sedolära utan att fatta synnerlig smak för henne. Hvad som mest förundrade mig var frånvaron af all harm mot den person, öfver hvilken Helen, efter min tanka, hade så mycket att beklaga sig. Jag kände dock, i djupet af mitt hjerta, att Helen egde, för bedömande af saker i denna världen, ett inre ljus, som jag saknade.

— Du säger, Helen, — fortfor jag, — att du har fel. Hvilka äro de då? Du förefaller mig så förträfflig i allt.

— Lemna denna villfarelse, och lär dig att icke döma efter blotta utseendet. Jag är, som miss Scatcherd har sagt, försumlig och föga aktsam. Mina saker äro ofta i oordning; jag är icke uppstudsigt mot ordningsstadgarne, men jag glömmer dem ofta. I stället för att studera, läser jag blott. Jag har ingen method, ingen regelbunden flit, och det förefaller mig ibland som det vore mig omöjligt att underkasta mig någon systematisk ordning. Allt detta måste vara synnerligen motbjudande för miss Scatcherd, som är af en utsökt ordentlighet, högst påpasslig, högst noga...

— Samt högst elak och grym, — inföll jag...

Helen Burns ville icke medgifva detta. Hon fortfor att vara tyst.

— Men, — återtog jag oförsynt, — hvarföre inte vara uppmärksam? Det är ju så lätt.

— För dig, det tror jag nog. Jag har gifvit akt på dig under läsningen i klassen denna morgon, och jag har funnit hvilken stor uppmärksamhet du visade der. Då miss Miller förklarade lexorne och frågade dig, voro alla dina tankar på ämnet. Mig åter händer det ofta, att då miss Scatcherd talar mig till, och jag borde uppmärksamt åhöra henne, så förlorar jag slottligen till och med ljudet af hennes röst. Jag faller i ett slags drömmande tillstånd och tycker mig någon gång vara förflyttad till Northumberland, och att mina öron smekas af sorlet från den bäck, som rinner genom Deep-

den, nära vår boning... Min tur kommer att svara, jag måste vakna tvärt, och som min tid gått förlorad vid att höra det inbillade bullret af vattendraget vid fädernehuset, så kan jag icke ge något dögligt svar.

— Du har likväl svarat utan fel i denna morgonlektion.

— Af en tillfällighet, min bästa, och emedan ämnet för lektionen väckte mitt deltagande. Det var fråga om Carl den Förste, och i stället för att drömma om min vackra bäck, förvånade jag mig öfver att en så redlig och samvetsgrann konung stundom kunde handla med så mycken orättvisa, så liten sann klokhet och redlighet. De förmåner, som voro förenade med thronen, förmörkade troligen hans blick. Ack! om han kunnat beherrska denna helt och hållet personliga fråga, samt rätt bedöma alla sin epoks allmänna sträfvan den... Oaktadt allt detta älskar jag denne Carl. Jag har stor vördnad, stor ömkan för denne arme, till döden förde, konung. Hans fiender öfverskredo sitt uppdrag; det utgjöto ett blod, som de icke hade rätt att utgjuta... Huru kunde de våga att taga lifvet af Carl Stuart?...

Helen talade tydligen till sig sjelf, glömmande att jag icke kunde följa henne i hennes betraktelser, och icke besvara de frågor, som hon ovetande ställde till mig.

Vi återkommo dock till ämnet för vårt samtal. Jag sökte bevisa Helen att hämnd var icke allenast en rättighet, men en pligt, emedan han tjenar såsom en tillrättavisning för dem, som hafva förtjent det.

”Det är lika naturligt att motsätta sig orättvisan, att hata den som hatar oss, som att älska dem hvilka älska, och att mottaga straff då vi hafva förtjenat ett sådant.”

— Så tänka vildarne, och så hafva äfven bildade hedningar tänkt, — svarade Helen med lugn. De christna bildade folken förkasta och förneka denna lära.

— Hvarföre det? Det kan jag ej begripa.

— Derföre att hatet icke bäst afväpnas af våldet,

och att hämnden icke bäst botar de skador orättvisan gjort.

— Hvad finns då som gör det bättre?

— Läs, — svarade Helen, — Nya Testamentet. Hör hvad Christus säger. Se huru han handlar, tag hans ord till regel, och hans lefnad till efterföljd.

— Hvad säger han då?

— Han säger: älsken edra fiender och välsigner dem som förbanna eder. Gör godt åt dem som gjort er ondt.

— På det sättet, — ropade jag, — skulle jag älska mistriss Reed, och det kan jag icke. Jag skulle göra välönskningar för hennes son, och det är mig omöjligt.

Helen, i sin ordning, begrep icke mig. Hon var obekant med min historia. Det var nu ett naturligt tillfälle att berätta den, och vår förtrolighet blef härefter mycket innerligare.

Jag kan icke säga huru många veckor, månader eller år denna förtrolighet varade, så mycket felas mig mått på denna tid, som långsamt, men oförmärkt, förflot för oss. Jag minns blott att jag, under en af de vackra, men mördande vårar, som jag nyss beskrifvit, fann mig ensam i den blomsterprydda trädgården, utan denna framför alla värderade vän, som hade gjort våra fristunder så angenäma och så nyttiga för mig.

Helen var sjuk. Flere veckor förgingo innan jag fick se henne. Jag visste icke en gång till hvilken del af huset man fört henne, ty man hade icke laggt henne i det vanliga sjukrummet, bland feberpatienterne. Hon hade *typhus*. På alla mina frågor hade man svarat att hon led af *trånsjuka*, och detta obestämda namn framställde för min tanka endast begreppet af en stilla mattighet, knappt märkbar, lätt botad, och som af tid och omvårdnad skulle otvifvelaktigt skingras.

Ett par gånger, och detta gjorde mig ännu tryggare, hade jag från fönsterna i klassen, sett miss Temple, den af våra underlärarinnor, som Helen och jag mest tyckte om, vid varm väderlek, leda min vän ner i trädgården. Dessa dagar tillät man mig icke att springa dit för att få tala med henne. Och det var knappt

jag kunde känna igen henne, hölj'd som hon var i en grön slöja kring hufvudet.

En afton i Juni, då jag jemte flere barn, återkom från en lustvandring i skogen, såg jag i månskenet master Bates åkdon vid gårdsporten: master Bates var inrättningens läkare. En af oss gjorde den anmärkning att någon måste vara farligt sjuk, efter man så sent på aftonen skickade efter doktorn. Jag gaf föga uppmärksamhet häråt, och stannade vid min lilla blomstersäng, för att nedsätta en handfull plantor, som jag upptagit i skogen, och hvilka jag fruktade skulle förvissna, om jag väntade till dagen derpå. Härefter, då en ljuf väl-lukt utdunstade från blommorna fuktade af aftondagen, då solen i sin nedgång ännu strålande, lofvade en morgondag lika vacker, som den, hvilken nu gick till ända, och då månan uppsteg ståtligt från den djupblå östern, började jag tänka huru sorgligt det måtte vara, att ligga sjuk i sin säng och icke kunna njuta af ett så vackert skådespel. En annan tanke föll mig in; huru ännu bedröfligare det skulle vara att lemna denna strålande och doftande, för alla sinnen angenäma verld, för att bortgå... man vet icke hvart.

Här gjorde min själ ett våldsamt bemödande, för att framkalla något ljus af de begrepp jag erhållit om himmel och afgrund. Det var förgäfves. För första gången studsade hon tillbaka för det mörker, som på alla håll omgäfvade henne, för det bottenlösa svalg, som tycktes öppnadt för att uppsluka henne, då hon öfver-gaf den enda punkt, som erböd henne ett fast stöd; verkligheten af den närvarande stunden.

I detta ögonblick öppnades gallerporten, och master Bates visade sig åtföljd af en sjukvakterska. Hon såg honom stiga till häst, och ärnade tillsluta gallret, då jag sprang till henne.

— Hur är Helen Burns tillstånd?

— Mycket lugnt — var det enda svar jag först erhöi; men jag nöjde mig icke dermed.

— Var det för hennes skull master Bates var här?

— Det var för hennes skull.

— Hvad sa' han om henne?

— Att hon ej skulle stadna länge här.

Vid hvarje annan tidpunkt, och i synnerhet aftonen förut, skulle dessa svar icke haft för mig annan betydelse än efter orden, och jag skulle ha trott att Helen blifvit återkallad till sina föräldrar, till sitt kära Northumberland. Men de sammanknöt sig med mina nyss hafda föreställningar, och jag fick en ganska tydlig, ganska bestämd insigt af den fara, som hotade minleksyster. Jag fann att hennes timmar här i lifvet voro räknade, och att hon var nära att borttryckas till den hemlighetsfulla trakt, dit mina tankar nyss fört mig.

Det var en rörelse af förfäran, . . . en brännande sorg . . . och sedan ett omätligt begär att ännu en gång få se denna älskade varelse. Sjukvakterskan underrättade mig väl att hon låg i Miss Temple's kammare; men det var också allt hvad jag kunde erhålla af henne. Rädd för att utsätta mig för nattkylan, förde hon in mig i sofrummet. Klockan slog just nio.

Två timmar derefter, då en allmän tystnad försäkrade mig att allt sof omkring mig, smög jag mig ur min säng, kastade min vida blus öfver mina nattkläder, och gick barfota, med smygande steg att söka den anvisade kammaren. Jag kände vägen, och månan upplyste de långa förstugugångarne tillräckligt, för att göra mitt företag ganska lätt. Det var endast då jag gick förbi sjukrummet, som en ohygglig hjertängslan grep mig. Jag tänkte på att vid minsta buller kunde vakterskan komma ut och stänga vägen för mig. Att få se Helen, hade blifvit för mig en befällande nödvändighet.

Efter att lyckligt hafva kommit förbi detta hinder, såg jag mig snart framför den dörr jag sökte. Genom nyckelhålet utträngde en klar ljusstråle, och sjelfva dörren var halföppen, troligen för att insläppa något frisk luft i denna af sjukdomen bebodda kammare.

Jag tvekade ej att gå in. Rädslans ögonblick voro förbi. Nu var jag säker att få se Helen; men skulle jag få se henne lefvande eller död?

Mina ögon mötte en trång bädd, tätt invid Miss Temple's säng, och till hälften undångömd af dess

ena omhänge. Under denna bädds lakan tecknade sig en mensklig figur. Ansigtet var doldt af det nämnda omhänget. Bredvid bädden sof den sjukvakterskan jag nyss talade om. Från en stake på bordet lyste det sorgliga skenet af ett ljus med lång veke.

Miss Temple var icke inne. Jag fick sedan veta att hon blifvit kallad till att vaka öfver en liten flicka som låg i yrsel.

Jag steg framåt. Jag lade handen på omhänget. Men förrän jag drog den tillbaka, kände jag att jag måste yttra några ord:

— Om denna kropp, — tänkte jag, — redan är ett lik... Helen, är du vaken, — hviskade jag med den lägsta röst jag kunde antaga.

Det rörde sig. Gardinen gick undan som af sig sjelf, och jag såg ett blekt, afmagradt ansigte, men som var fullkomligt lugnt.

— Hvad, Jane, är du här? — frågade Helen mig, med denna välljudande röst, som alltid så mycket tju-sat mig.

— Man dör icke, — ropade jag i mitt inre, med denna lugna blick, denna jemna röst, och jag lutade mig öfver bädden för att kyssa min vän. Hennes panna var kall, hennes kinder äfvenså, och liksom förslappade. Hennes armar och händer utmärglade, men hennes leende detsamma som fordom.

Jag berättade i få ord, att vetande henne illa sjuk, hade jag icke kunnat somna utan att få se henne.

— Nå väl, du har kommit lagom för att säga mig farväl.

— Du reser då Helen, du återvänder hem.

— Ja, — svarade hon, — *hem, hem* för alltid.

Tårarne kommo mig i ögonen, och mitt bröst sammanpressades, då jag med saktmod ville motsäga dessa dödsaningar. En våldsam hosta, som likväl icke uppväckte sjukvakterskan, hindrade Helen att på några minuter åter taga till ordet: — Hon sade då, men mycket lägre än förut: — Jane, dina små fötter äro bara; lägg dig på sängen och stick dem under täcket.

Jag gjorde som hon bad mig. Hon lade sin arm kring mig, och jag tryckte mig till henne.

— Jag känner mig lycklig, mycket lycklig, Jane, — sade hon, efter en lång tystnad, och sparande den ringa återstod af röst, som hon ännu egde kvar. — Sörj icke då man underrättar dig, att jag icke mera finns. Det lönar icke mödan. Man måste en gång der hän, och den sjukdom som rycker bort mig är icke smärtsam. Hon växer småningom, nästan utan plågor, samt lemnar min själ i ro. Ingen saknar mig. Min far har för kort tid sedan gift sig för andra gången, och skall icke mycket komma ihåg mig. Som jag dör ung, undgår jag många lidanden. Mig brister allt som fordras för att göra resan genom denna världen. Alltid och öfverallt skulle man ha att beklaga sig öfver mig.

— Men Helen, — vågade jag yttra, — vet du säkert hvart du går?

— Jag går till Gud; ty jag tror på honom. Jag räknar timmarne som återstå innan han skall uppenbara sig för mig. Gud är min fader, min vän.

— Och jag, när jag dör, får jag åter se dig.

— Utan tvifvel. Der uppe. Hos Honom som kastat oss alla in i denna världen.

Många andra tvifvel sväfvade på mina läppar, men hennes så klara och milda tro, kom mig att blygas. Jag höll dem tillbaka, och endast i den tanke att hon måhända bedrog sig, slöt jag mig ännu ömmare till henne; jag ville kvarhålla henne mot hennes vilja.

— Hvad jag befinner mig väl nu, — återtog hon, — hostan har utmattat mig. Jag känner att jag vill sofva. Gå icke bort, Jane! Jag önskar ha dig så här, alldeles bredvid mig. Men du fryser väl icke? — Nej, — svarade jag, — och ingen skulle kunna slita mig härifrån.

— God natt, Jane!

— God natt Helen!

En kyss vexlades; — sömnen tog oss.

Då jag vaknade var det dag. En ovanlig rörelse var omkring mig. Då jag öppnade ögonen, fann jag mig i armarna på sjukvakterskan, som bar mig till

sofrummet. Ingen bannade mig, för det jag lemnat min säng. Man besvarade ingen af alla mina frågor. Men ett par dagar derefter fick jag veta, att då miss Temple, i gryningen, återkom till sitt rum, hade hon funnit mig på den tränga bädden med hufvudet mot min väns axel, och mina armar lindade kring hennes hals. Jag i sömn — Helen död.

Mätte jag kunna lyckas att tillräckligt låta er, för hvilken dessa rader äro skrifna, fatta, att utan Helens vänskap, och den lifliga önskan jag hyste, att bevittna min erkänsla för denna miss Temple, hvilken af alla våra lärarinnor, visade mig det största deltagande, skulle den uppstudsiga, okufliga, manliga sidan af min karakter, hafva beröfvat mig alla de fördelar, som vistandet på Lowood möjligen kunde hafva för mig. Jag vet icke om detta lyckas mig; ty jag har måst utelemna en mängd barnsliga händelser, hvilka skulle bevisat för er, lika tydligt som för mig sjelf, denna obestriddliga sanning. Men hvad gör det också? Det kan vara tillräckligt då jag säger er att jag under sex år som elev, och två andra som under-läroinnor, begagnade alla tillfällen till undervisning, som lemnades mig, för att icke tala om ett par andra, ännu allvarsammare studier. Jag förskaffade mig en försvarlig skicklighet i musik, och lärde mig att någorlunda färdigt begagua penseln, för att kasta på duken fostren af den inbillningsgåfva, som ni någon gång tyckt stiga utöfver den vanliga banan.

III.

Vid slutet af de nämnde åtta åren, gifte sig miss Temple, och lemnade Lowood, som från den stunden blef mig en odräglig öken. Jag fann först då, att det som jag hade tagit för en verkan af min öfvertygelse, för en filosofisk, för alltid stadgad resignation, för en fast föresatts att i ödmjukhet fortgå på den bana Försynen för mig utstakat, att allt detta, säger jag, helt

enkelt var en verkan af min vänskap för miss Temple. Med henne försvann min sinnesfrid; med henne afvek denna fromma föresatts att lefva och dö på detta ställe, der jag kunde vara nyttig, under det jag åt moderlösa, såsom jag sjelf, återgaf den undervisning för hvilken jag sjelf bade att tacka den allmänna barmhertigheten.

Efter att en längre tid hafva bedragit mig sjelf, och ansett saknaden af min afresta vän, såsom orsak till min ledsnad, fann jag en vacker dag, utan att nogga göra mig reda hvarföre, att jag icke mer kunde fördraga den trånga synkretsen kring fattig-skolan, och att jag drömde om en vidsträcktare verld, utanföre detta klosterfångelse. Jag tänkte oupphörligt på denna verld, med dess farliga pröfningar, dess verksamhet full af äfventyr, farhågor och förhoppningar af oförutsedda händelser, stundom gynnade, stundom motsatsen; och mitt mod uppeldades vid den tanken att kasta mig midt in i dessa faror, om jag ock skulle gå under dervid. Tankar uppkommo hos mig, lika med dem man kan föreställa sig hos den unga flickan på Taiti, som afläggande sina barkkläder, kastar en blick af begär och fruktan på hafvet, dit hennes leksystrar mana henne att för första gången våga sig.

En natt vaknade jag, så uttröttad af skolan, dess ordning, dess uttråkande pligter, och så törstande efter frihet, ombyte och nya intryck, att jag ej mera kunde tänka på att bekämpa detta uppror af mitt förnuft.

I sofrummet var allt försänkt i sömn. En klumpig Walesiska, som man gifvit mig till kamrat, låg i sängen näst intill och uppfyllde luften med sina högljudda snarkningar. Hon personificerade på ett träffande sätt, den prosaiska trældom, från hvilken jag nu bestämdt beslutat att frigöra mig. Alla mina tankar sammanlöpte i detta ögonblick till denna enda: huru skall jag bära mig åt för att slippa från Lowood?

Tusende planer, den ena mera ovanlig och omöjlig än den andra, genomforo min uttröttade hjerna, som återförviste dem såsom outförbara, efter att några

ögonblick hafva varit med ifver omfattade. En feberglöd brände min panna; en nervös oro tvingade mig att sätta mig upp i sängen. Ändteligen trött, sönderbråkad, axlarne förfrusne af nattkylan, beslöt jag att åter lägga mig ned; men liksom en engel skulle hemligen ofvanifrån nedskrifvit en ingivelse på min kudde, hade mitt öra knappast vidrört denna förrän jag sade mig:

"Grefskapets tidning emottager alla annonser från dem, som begära någon plats. Hvarföre kan jag icke anförtro detta blad det uppdrag, att tillkännagifva för hvar och en min åstundan att erhålla någon sådan, mindre beroende och mindre ledsam, än den ödet nu gifvit mig."

Mitt förslag var i ögonblicket uppgjort: att utföra det var högst enkelt. Det fordrades blott en förevändning, och jag kunde ha tusen för att få gå till postkontoret i Lowton. Derifrån afsände jag mitt bref till tidningsbyråen. Det innehöll ett med synnerlig omsorg författadt tillbud att öfvertaga uppfostran af en eller flere unga flickor om 14 års ålder, med löfte att lära dem fransyska, ritning och musik. Svaret skulle adresseras till J. E. för att hämtas på postkontoret i Lowton, och jag lofvade mig att hvar åttonde dag höra efter om min begäran blifvit upptagen.

Hon blef det genast. Vid mitt första besök fann jag ett svar i följande ordalag:

"Om J. E. som i... *shire Herold* för sistlidne Thorsdag erbjudit sig som Guvernant, verkligen äger de talanger hon der anger sig för, och om hon kan anskaffa tillfredsställande intyg om sin karakter, och sin förflytna lefnad, så är en plats henne föreslagen, bestående deri att uppfostra ett barn under tio år. Lönen är 30 Pund årligen. J. E. kan sända de fordrade uppgifterna, jemte namn på de personer, som kunna ansvara för henne till Herrar Fairfax på Thornfield nära Millcote i Grefskapet..."

Stylen i detta bref var gammalmodig och darrhändt; den var tydligt af en qvinna och af en gammal qvinna. Jag kunde icke bättre begära, och gjorde

mig genast porträtt af en åldrig enka, helt och hållet klädd i svart siden, med ett värdigt och kallt sätt att vara. Thornfield måste vara en gammal byggnad, måhända ett fäste med sina torn. Ur ett geografiskt lexicon fick jag veta att Millcote var en betydlig fabriksköping, belägen vid floden A. Med kännedom af detta var det mig lätt att föreställa mig en liten stad, vimplande af sina talrika invånares verksamhet; en skog af skorstenar öfverhängda af en svart rök, bullret från verkstäderna, af vattenhjulens slag mot vattnet, af de smidjande hamrarna, af de framskridande arbetsspannen, och af båtförarna som tvista om utrymme för att hala fram sina farkoster.

Lönen var frikostig; den var dubbel mot mitt obetydliga underhåll på Lowood, och försedde mig med ett obestriddigt argument hos förestånderskan, i fall det skulle falla henne in, att sätta sig mot min afresa. Hon tänkte likväl inte ditåt, och ansåg sig endast böra skriva till mistriss Reed, som den, inför hvilken inrättningen borde stå till ansvar för min framtid.

Min värda tant svarade på två rader, "att jag kunde handla helt och hållet efter mitt godtycke, emedan hon, sedan lång tid tillbaka fränsagdt sig all inblandning i mina angelägenheter". Inom några få dagar hade jag således ett fullkomligt och ordentligt medgifvande att gå mina nya öden till mötes, och var försedt med ett vittnesbörd öfver mina nyttiga och trogna tjänster. Under tiden hade jag på nytt skrivit till mistriss Fairfax, som i sitt svar visade sig belåten med de insända betygen.

Min kappsäck fordrade icke längre tid att packa, än 8 är förut, då jag lemnade Gateshead-hall, ty mitt klädförråd, som likväl var tillräckligt, hade icke på denna mellantid, synnerligen ökat sig. Jag steg upp klockan 4 på morgonen, en Octoberdag, i den allmänna postvagnen, som passerade genom Lowton, och sexton timmar derefter, klockan 8 på aftonen, afsteg jag i värds-huset vid Millcote, framför en förträfflig brasa, vid hvars sken på salongväggarna, jag kunde beundra ett porträtt af Georg III, ett annat af Prinsen af Wales,

samt den bekanta gravyren öfver Wolfe's död. Detta allt är sagdt för att visa er huru lifliga för mitt minne hågkomsterne från denna allägsna epok ännu äro.

Sedan jag en stund betraktat dessa mästestycken, greps jag af en viss oro, och på samma gång af ett häftigt begär att åter bege mig på vägen. Jag ringde för att efterfråga hvar ett ställe låg som hette Thornfield, och borde vara i nejden af Millcote.

— Thornfield? — jag vet inte; sade upppassaren, — jag skall höra efter.

Han kom straxt tillbaka.

— Är det inte ni miss Eyre?

— Jo, det är jag.

— Här är någon, som söker er.

Denna någon var helt simpelt en kusk på ett enbetsåkdon, som jag sett stå på gården, utan förmodan att det kunde vara ämnadt åt mig. Han bemärktigade sig, utan några omständigheter, min fattiga kappsäck, lät mig stiga upp i schäsen, och då jag frågade hur långt det var till Thornfield, svarade han knappt:

— Sex mil. På en eller halfannan timma äro vi framme.

Detta emottagande sänkte något i mitt sinne, misstriss Fairfax' anseende. Den rika enkan, som jag hade drömt om, borde ha en mindre tölpig kusk, och ett prydligare åkdon. Men jag tog snart mitt parti att lefva ihop med en enkel borgarenka, och en liten flicka hvilken jag föresatte mig att pryda med alla möjliga välarter och behag.

I det närmaste vid den utsatta tiden, och i en tjock dimma, anlände vi till ingången af en allée, hvars portar öppnades af kusken, och stängdes med stort buller af sig sjelfva efter oss.

Åkdonet stannade vid foten af en trappa, byggd framför ett alldeles mörkt hus, med undantag af ett enda utbygdt fönster, från hvilket en lampa sken. En piga öppnade porten, och hjälpte mig stiga ur. Hon förde mig genom en förstuga, till hvilken fyra stora

dörrar ledde, ända fram till en liten salong, på en gång upplyst af en förträfflig brasa och flere vaxljus.

Der framställde sig för mina blickar, misstriss Fairfax, vid ett rundt bord, och i en stor ländstol af antik form. Hon visade sig nästan alldeles lika den bild min inbillning målat; en liten gumma ytterst snygg, med en sorgmössa, en rock af svart siden, och ett förkläde af hvitt musslin.

En stor katt sof vid hennes fötter. Hon stickade med en lofvärd flit; och ingenting med ett ord kunde hastigare och bättre trygga mig, än den fredsamma och behagliga taflan af denna äkta engelska huslighet.

Jag fann mig genast väl, och då jag mottagit det thé, som min nya herrskarinna hjöd mig med en mera enträgen artighet än jag nånsin kunde vänta, frågade jag helt rätt och slätt:

— Kan jag redan i afton få det nöjet att se miss Fairfax?

— Hvad sa' ni min hästa? min hörsel är något svag, — svarade mig den lilla goda damen.

Jag upprepade min fråga med högre röst och mera redigt.

— Miss Fairfax? ... Ah ... Ni vill säga miss Varent. Detta är namnet på er blifvande elev.

— Hon är således icke er dotter? — frågade jag något modfälld.

— Min dotter? Nej ... jag har inga barn.

Här var något som retade min nyfikenhet: men jag erinrade mig i tid att detta icke var stunden att göra efterforskningar rörande en sak, som ej kunde fela att förr eller sednare upplysas, och samtalet, lemnadt åt sig sjelft, började antaga en mindre intressant vändning. Mistriss Fairfax, lät mig tydligen märka, att min ankomst glädde henne, i synnerhet för den fruktan och ledsnad skull som väcktes hos henne af hennes vistande i ett nästan öfvergifvit slott, i sällskap med en enda piga, — hon som öppnat porten för mig; — en i allt bra flicka, men som icke erböd något sällskap för ett fruntimmer meg någon bildning.

Utan att förstå hvarföre mistriss Fairfax dömt sig till en tillvaro, som så litet tycktes behaga henne, kände jag mig dragen till henne genom den öppenhet hvarmed hon önskade mig välkommen, och vår förtroelighet gjorde redan på denna första afton, snabba framsteg.

Dagen derpå vaknade jag i god tid och sökte i min klädsel uppbjuda all den prydlighet, som var förenbar med mina små tillgångar, ty ehuru jag, af giltiga skäl icke hade synnerligt god tanke om mitt utseende, villå jag dock icke att det skulle skrämma min elev.

Derefter gick jag ut, lockad af en vacker höstmorgon, på den ännu gröna gräsplan, som utbredde sig framför min nya bostad.

Thornfield var icke något herresäte, men en enkel boning för en gentleman, ett vackert landthus, byggt för en hundra år sedan, och hvars gråa framsida, afstäck behagligt mot en mörk lund, hvari hundratals skrikande kråkor förlustade sig. Då dessa bullersamma foglar uppfögo i flockar, nedslogo de på en vidsträckt äng, som skiljdes från sjelfva gårdstomten genom en rad af gamla törnbuskar, med tjocka och krokväxta stammar, hvilkas hopflåtade grenar bildade en ogenomtränglig förskansning.

— Thornfield — sade jag för mig sjelf, ett törnefält. Det är dessa buskar som gifvit stället sitt namn.

Jag öfverlemnade mig som bäst åt det ljuftva svärmeri, som en morgonvandring i solskenet, framför nya utsigter, så lätt framalstrar, då mistriss Fairfax väckte mig derur med en kompliment för min korta natt-hvila.

— Behagar Thornfield er? — frågade hon.

— Oändligt, — svarade jag med full upprigtighet.

— Här är inte så fult, — återtog mistriss Fairfax. — Men huset skall snart förfalla; om icke master Rochester beslutar sig att bo här någon tid, eller åtminstone att göra tätare besök. Ägarens närvaro är

oundgängligt nödvändig för dessa större bostäder och de gods som höra under dem.

— Master Rochester, — ropade jag, — hvem är det?

— Den som rör om Thornfield, — svarade hon med största lugn, — är icke det bekant för er?

— Visst icke; jag trodde Thornfield vara ert.

— Mitt, min bästa? en god idé. Jag är blott här som förestånderska, eller om ni hellre så vill, som hushållerska. Jag står, det vill säga min man stod väl i vissa aflägsna släktskapsförhållanden till Rochester, ty dennes mor var en Fairfax, och en syssling till min man, men jag söker på intet sätt att göra denna släktförbindelse som ingenting betyder, gällande. Jag lever här som en underordnad person, och njuter all möjlig aktning af honom som använder mig, samt begär icke mer.

— Och den lilla flickan, min elev?

— Är en pupill till master Rochester, som uppdragit åt mig att skaffa henne en guvernant. Se här är hon med sin sköterska, ni kan nu göra hennes bekantskap.

Adela Varens som nu framträdde ur den lilla skogen, var ett barn om sju eller åtta år, af en klen kroppsbyggnad, med ett litet blekt ansigte, beskuggadt ef ett särdeles rikt hår. Uttrycket i hennes ansigte var fullt af qvickhet.

Inför henne och hennes fransyska *ma bonne* Sophie, hade jag en ofantlig fördel framför mistriss Fairfax; Jag talade deras språk. Adela var född i Frankrike, som jag tyckte mig förstå, af en fransysk mor, och hade erhållit denna utländska uppfostran, som så i otid fortskynda utvecklingen af ungdomens förstånds-förmögenheter. Inom en timma efter hennes presentation för mig, hade hon redan sjungit en försmäktande romans, uppläst med en hänryckande deklamation, Lafontaine's fabel kallad: *La ligue des Rats*, och oakadt min bön att icke så slösa med sin skicklighet, ärnade hon dansa för mig, jag vet icke hvilken Spansk dans,

då frukostklockan i läglig tid hämmade uppvisandet af dessa föga värdefulla talanger.

Efter frukosten begagnade sig mistriss Fairfax af det så sällan förekommande tillfället, att låta sin skicklighet som husmoder framlysa samt visade mig, i de minsta småsaker, inrättningarne af det hushåll som hon förestod. Inkommen i högtidsrummet, förvånades jag att finne allt i ordning, för att till och med samma afton emottaga ett sällskap af femtio personer. Inte ett enda dammstofv på möblerna, med aftagna öfverdrag; ved i spiseln, och i det rikt möblerade kabinetet, bredvid salongen, tapetsradt i hvitt med sirater af gjuten stucc, och försedt med en kamin af marmor och arbeten af Böhmiskt glas, som man skulle påstått vara skuren i rubiner, var mattan redan pålagd, och väntade blott husbondens fot.

Jag framställde min anmärkning för mistriss Fairfax.

— För att säga sanningen miss Eyre, — svarade hon, — skulle jag visst icke för min enskilda skull, ålägga mig det besvär, som en sådanhär anordning gör nödvändig; men jag har märkt att då master Rochester gör oss några af sina, alltid sällsynta och allid oförmodade besök, så tycker han ej om det buller och larm som medfölja iordningställandet af hans rum. Jag har derföre velat bespara honom dem.

— Master Rochester är således kinkig och noga.

— På visst vis. Han har sina vanor och tycker om att man rättar sig efter dem. De äro i öfrigt sådane som anstår en fullkomlig *gentleman*.

— Är han i allmänhet älskad?

— Han njuter en allmän aktning i denna trakt. Godset har sedan urminnes tider tillhört familjen Rochester.

— Förlåt ... men så var ej min fråga. Ni sjelf, älskar ni master Rochester?

— Jag har icke något skäl till annat. Det är en herre som anses för rättvis och ädelmodig mot alla som bero af honom.

— Men hans karakter ...

— Tillåter inga elaka uttydningar. Något egen måhända, men dermed har ingen att göra.

För att afbryta ett samtal, hvilket synbarligen satte henne i förlägenhet, föreslog mistriss Fairfax, hvilken behandlade mig som en like, att uppstiga på slottstaket, hvarifrån hon sade att man ägde en präktig utsigt. För att komma till den lilla trappa, som ledde dit upp, genomgingo vi en lång rad af rum, hvilkas dystra ensamhet, ovanliga storlek och instängda kyla, jemte de föråldrade möblarna och gammalmodiga tapeterne, ledde ofrivilligt tankarne på spökerier.

Utsigten från taket var verkligen härlig, och jag lärde mig uppskatta, högre än jag hittills gjort, storleken af detta sköna gods, alltför litet, som det föreföll mig, värderadt af sin otacksamme herre.

Då mistriss Fairfax vid nedstigandet uppehöll sig en stund med tillslutande af luckan upp till tak-terassen, så äfventyrade jag mig ensam in i en lång och smal gång, mellan tvenne rader af vindsrum. Der rådde en fullkomlig tystnad, och jag gick länge framåt, med starkt genljudande steg, då jag hastigt förvånades af ett skratt, som utbröt från ett af dessa höga rum, hvilka jag ansåg alldeles obebodda.

Det var ett eget skratt, afbrutet, regelbundet, och som icke gaf tillkänna någon glädje. Det blef gradvis allt högre, och förvandlades efter några gälla toner, i ett underligt mumlande.

Ett på allt sätt hemskt ljud.

— Mistriss Fairfax, — skrek jag, då jag återkommen från min häpnad, hörde mitt sällskap nedstiga utför den smala taktrappan: — Hörde ni skrattet?

— Från någon domestik, — svarade hon vårdslöst.

— Men hörde ni det då riktigt?

— Utan tvifvel . . . Jag har flere gånger hört det. Det är visst Grace Poole som har något arbete för sig här i grannskapet.

Ett nytt skratt skakade mina nerver.

— Grace! — ropade mistriss Fairfax.

Detta namn tycktes mig icke vara i öfverensstämmelse med det skratt jag nämde. Likväl öppnades en dörr i samma ögonblick, och på tröskeln visade sig en kvinna, kring 30 år gammal, starkt byggd, ful att väcka skrämsel, med rödbrusiga kinder under ett rödt hår. En varelse, den minst fantastiska och mest verkliga man nånsin kan tänka sig.

Jag skämdes för min förskräckelse.

— Grace, — sade mistriss Fairfax, — här hålles för mycket buller. Du känner den befallning du fått...

Grace Poole gjorde en nigning, utan att svara, och inträdde åter i sitt vindsrum.

IV.

Om sällheten ligger i lugnet, hvar kan då vara lyckligare än jag var i Thornfield? Min elev, ett smekamt och behagligt barn, sökte att i allt vara mig till nöjes. Dess mera snabba än djupa tankeförmåga, hade lätt att till en viss grad emottaga hvarje slags undervisning. Mistriss Fairfax, alltid jemn, alltid lugn, alltid förbindlig, fattade allt större och större tycke för mig. Domestikerne hållne utan möda till en gifven ordning, förorsakade mig aldrig någon olägenhet.

— Och dock hade jag mina svåra timmar. Lif felades mig, liksom så många andra arma varelser, i tysthet uppstudsiga mot deras ställning, till utseende så lycklig och afundsvärd. Ingen kan ana de många dylika enskilda uppresningar som för hvar dag inskrifvas i himmelens stora bok, dessa uppror inom lyckta dörrar, isynnerhet från kvinnor, undergifne till utseendet, och som man ej ansett goda till annat än att göra pastejer, att sticka strumpor, att spela piano och att brodera tofflor; hvilka tyckas hafva underkastat sig denna förödmjukande dom, och hvilka likväl midt under sina lumpna selsättningar slunga mot himlen tusentals förtviflade protester.

October, November, December förflöto på detta sätt, äfven Januari i sin ordning. Adela, en morgon plågad af snufva, begärde genom mistriss Fairfax att få löf. Jag nekade i början, döljande för mig sjelf den glädje jag kände öfver att få fritt använda några timmar. Man var enträgen, jag gaf slutligen mitt bifall.

Mot klockan tu slutade mistriss Fairfax ett bref, som skulle på posten. Jag betraktade den frostbitna vägen, den klara himmeln, det glindrande landskapet och uttröttad af ett längre stillasittande i biblioteket, fick jag sjelf lust att uträtta detta ärende, som annars skulle göras af kusken. Det var icke mer än två mil att gå, i det vackraste väder, och för en stackars nunna det bästa sätt att använda en del af eftermiddagen.

Man skall ha lefvat en längre tid inom husväggarne, för att vid åsynen af den fria naturen, finna hos henne denna poesi som de stora målarne der upptäcka, och som de ensamma äro i stånd att återgifva. Om jag vore en af desse utvalde varelser skulle jag rikta ert lilla museum med tafflan af det landskap som låg för mina ögon i det ögonblick då klockan ljöd tre från vaktornet i byn. Himmeln började blekna, solen gick långsamt ned mot horisonten. Jag befann mig på ett öppet fält, om sommaren känt för sina vilda törnrosor, om hösten för sina nötter och mullbär. Frukterna på hagtornsbusken och neglantyren, gafvo det, äfven midt under vintern, här och der ett corallsmycke; men dess största behag var dess fullkomliga enslighet, dess orörliga stillhet. Vinden gick öfver det utan buller, utan att träffa någon jernek eller cypress, hvars blad han kunde bringa i darrning. Hasseln och oxeln, beröfvade sina löf, stodo orörliga mot hans andedrägt, lika väl som de hvita och glatta stenar, hvarmed vägen var belagd. På afstånd å ömse sidor, lågo ängar beröfvade sin grönska, hvarest ingen boskap mera sökte sitt bete, och de små foglar som flaxade, likt blixtar kring häckarne, syntes som torra löf, hvilka vindarne hittills glömt att rycka med sig.

Hur skall jag beskrifva det? Framför dessa så enkla, måhända hvardagliga föremål, greps jag af en slags hän-

ryckning. Jag glömde kölden, ändamålet för min vandring och det annalkande mörkret. Svepande kappan kring mig och med händerna instuckne i muffen, satte jag mig på en slagbom af träd, som stängde utgången åt fältet. Jag var på halfva vägen till köpingen dit jag skulle, och kunde varsna honom på en höjd bakom ett af träden bildadt förhänge, varsna honom på en kulle, af den rök som uppsteg från taken och de obetydliga tecken till lif, som från honom framträngde genom de öde fältens fullkomliga tystnad. Bakom mig kunde jag urskilja Thornfield, med sina grå tinnar och den ståtliga lunden, tillhållet för de skrikande kråkorne. Thornfield begränsade utsigten i vester, och jag tröttnade icke att betrakta det förrän solen hade helt och hållet försvunnit bakom dess murar. Nu först tänkte jag på att fortsätta min väg, och lyssnade ännu en gång på sorlet af jag vet icke hvilka aflägsna strömdrag, som förlorade sig i ett okänt fjerran, . . . då hastigt ljuden från trafven af en häst, äfven på långt håll, men tydliga rena och jemna, bröto med sin metallklang de obestämda och klagande tonerna af vågornas sus. Ljudet kom från vägen vid hvars kant jag hade satt mig, och hvars krökningar ännu hindrade mig att se sjelfva hästen.

Som vägen var smal, samt ljudet allt mer och mer närmade sig, så förblef jag sittande för att låta den resande rida förbi mig.

Jag var vid denna tidpunkt ännu ung, och mitt sinne uppfyllt af tusentals sagor. Också under det jag ideligen såg åt den sidan, hvarifrån hästen borde komma, rann i mitt minne en följd af underbara andesagor, i hvilka hufvudrolen ägdes af en ande, känd i England under namn af *Gytrash*, som i skepnad af en häst, en mulåsa eller en stor hund, företrädesvis besöker ensliga landsvägar och plågar resande hvilka, liksom jag, der hafva fördröjt sig.

Under det jag grubblade på dessa fantastiska syner, hörde jag alldeles bredvid mig ett buller, som kom mig att darra, och straxt derpå såg jag mellan grenarne, som han våldsamt böjde åt sidan, en stor hund skymta fram, hvars svarta och hvita färg hjert afstäck mot

trädens brunagrenar. Det var naturligtvis *Gytrash* i min ammas sagor; ett slags lejon med långa hår och stort hufvud. Jag fann dock med förvåning att han helt vanligt sprang lugnt förbi, och blott skänkte mig en blick, som likväl hade något öfvernaturligt och alldeles icke att förlikna med den från vanliga hundar, för en inbillning nämligen, som är aldrig så litet stämd för det underbara.

Straxt derpå kom hästen, en liten och tjock stubb-svans, och hvad värre var, försedd med ryttare. Aldrig nånsin hade *Gytrash* låtit bestiga sig icke ens af *Beelzebub* i egen person. Hela min undersyn var bringad i oreda. Min misräkning skulle bli fullkomlig. Den resande hade ridit förbi mig, och kommen tillbaka i verklighetens krets, hade jag åter börjat min vandring till Hay, då bullret af ett snafvande, ett fall och utropet: "Hvad fan skall jag nu göra," förmådde mig att se tillbaka.

Man och häst lågo på marken; den sednare hade halkat på en tillfrusen vattenpöl.

Hunden hade redan återvändt. Springande kring sin herre, och fyllande luften med genljuden af sitt skällande, samt löpande mot mig för att liksom anropa mitt bistånd, tog han sin del i händelsen.

Den enda människa i främlingens grannskap, tycktes det mig omöjligt att ej betyga mitt deltagande. Också närmade jag mig, under det han med stor svårighet lösgjorde sig från hästen och stigbyglorne. Vid att se hans kraftfulla ansträngningar, var det svårt att tro honom något illa sårad. Jag frågade likväl huru han befann sig.

Svaret nådde icke mitt öra. Jag tror till och med, att han i stället för att ge ett sådant, mumlade en ed mellan tänderna.

— Kan jag vara er på något sätt nyttig, — tillade jag.

— Ni kan gå er väg, — svarade han, och reste sig först upp på knä, samt sedan helt och hållet.

Jag drog mig tillbaka utan att säga ett ord, och derpå begynte ett arbetande med händer och fötter, ett

slående bakut och ett ryckande, blandade med hundskall och förbannelser, som helt naturligt ännu mer aflägsnade mig. Emedlertid ville jag se hvad som skulle bli af allt detta, och utgången var i det hela fördelaktig för ryttaren. Han fick hästen på fötter och ty-stade sin hund med ett kraftigt "Still, Pilot!" Der-efter lutade han sig ner, och började känna efter på fot och ben, om de lidit skada. Troligtvis fann han nå- gon sådan, mer eller mindre betydlig, ty i stället för att åter stiga upp på djuret, satte han sig på den slag- bom, som jag nyss lemnat.

Jag måste ha varit i en särdeles hjälpsam sinnes- stämning, ty jag gick ånyo till honom.

— Om ni blifvit skadad, min herre, och om ni har behof af någon hjälp, så kan jag skaffa er den an- tingen från Hay eller Thornfield-hall.

— Tack, miss, jag kan allt hjälpa mig sjelf; det är blott en vrickning.

Han försökte stiga upp, men smärtan aftvang ho- nom ett slags skrik.

Skymningen varade ännu och månen lyste vid ho- rizonten. Denna dubbla belysning tillät mig att beskå- da den jag talade vid. En reskappa, brämad med skinn och hopfastad med ett stålspänne, dolde hans vext. Man kunde knappt urskilja om han var af medelmåttig eller stark kroppsbyggnad. Hans hy var solbränd, pan- nan oval, uttrycket strängt. Nu, i synnerhet, gåfvo ho- nom hans rynkade ögonbryn och hans af vrede gni- strande ögon, ett föga intagande utseende.

Han var icke ung. Förr i den ålder man brukar benämna mogen. Man kunde anse honom mellan 30 och 40 år.

Han ingaf mig ingen fruktan, och knappast fann jag mig förlägen inför honom. Aldrig skulle det fal- lit mig in att på det sätt stanna och språka utan tvång till en yngre man, med vackert utseende samt ett skick mer eller mindre romaneskt; och ännu min- dre att erbjuda tjänster, som han tycktes så föga benä- gen att anropa. Nej. Utan att nånsin hafva sett en romanhjelte, utan att nånsin hafva talt med någon af

dessa varelser, hvilka man skildrat för mig som så farliga, hade jag för släktet i allmänhet en känsla af motvilja blandad med en god del beundran, lika den som man hyser för elden, blixten och för allt, som på en gång kan lysa och skada.

Jag påstår vidare, att om främlingen varit af godt lynne, och om han leende mottagit mina välmenande förslag, samt afböjt dem med de vanliga höflighetsfraserne, så skulle jag troligen missnöjd fortsatt min väg. Men den okändes grofhet och elaka lynne gjorde mig fullkomligt trygg, och då han med tecken ännu ville aflägsna mig, sade jag:

— Jag kan verkligen icke tänka på att lemna er här, vid denna tid, i denna ödsliga trakt, utan visshet att ni åter kan stiga till häst.

Han vände sina ögon mot mig då jag talade i denna bestämda ton. Jag tror att han förut icke alls sett på mig.

— Det tyckes mig tvertom, — svarade han, — att ni nu borde vara i ert hem, så vida ni har något sådant i grannskapet. Hvarifrån är ni, om ni tillåter?

— Jag bor der nere, och är icke rädd, äfven vid denna timma, då det är månljust. Jag går gerna ända fram till Hay för att tjena er, och skall dessutom dit för min egen räkning.

— Der nere, säger ni. Vill ni säga att ni bor i detta hus med de utskjutande tinnarne? — frågade han, visande på Thornhill, som nu upplystes af månans rakt nedfallande strålar.

— Ja, min herre.

— Och huset tillhör?

— Master Rochester.

— Känner ni master Rochester?

— Nej, jag har aldrig sett honom.

— Behor han då icke sitt slott?

— Nej, min herre.

— Kan ni säga mig hvar han är?

— Det vet jag icke.

— Ni är säkert ingen af husets tjenare, ni är...

Och han tystnade, utan tvifvel mönstrande min

efter vantigheten högst enkla klädsel: en svart merinoskappa, svart filthatt, det hela mindre utsökt än en kammarjungfru i ett förnämt hus skulle ansett passa sig. Jag såg att han var förlägen..

— Jag är guvernanten, — sade jag, för att skingra hans villrådighet.

— Ah, guvernanten, jag tänkte, besitta mig, inte på henne.

Och nu mönstrade han mig ånyo. Två minuter förflöto, han gjorde ett nytt bemödande för att resa sig; en liflig smärta målade sig i hans ansigte.

— Jag vill icke besvära er med att hemta hjälp åt mig, men ni kunde väl, om ni ville ha den godheten, sjelf hjälpa mig litet... Har ni med er någon parasol, som kunde tjena till käpp?... Nej... nå väl. försök då att taga min häst vid betslet, och led hit honom... har ni mod till det?

Under andra omständigheter skulle jag icke vågat det; men, jag vet icke hvarföre, denna så framförde begäran tycktes mig en befallning, som icke tålde någon motsägelse. Jag lade derföre muffen på stängslet, och företog det svåra arbetet att styra en ganska yr häst, som i hvart ögonblick tycktes benägen att stegra sig, och hvars fötter slog marken straxt jemte mina, utan att synnerligen oroa mig. Den resande afvaktade en stund följderna af mina bemödande. Derpå slog han helt otvungen till ett skratt.

— Jag finner, — sa' han, — att då berget icke går till Mahomet, måste Mahomet gå till berget. Var god och kom hit.

Jag lydde utan att svara ett ord.

— Ursäkt min otvungenhet, — fortfor han, — men nöden tvingar mig att ha er till krycka.

Derpå stödde han mot min axel, med så mycken varsamhet han kunde, en hand som tycktes mig väl tung, och framskred hoppande på en fot, till sin häst, hvars tygel han fattade. Sedan detta var gjordt lyckades han, fastän med svåra ansträngningar, att komma upp i sadeln. Man såg på hans hopdragna ansigts-

muskler huru mycket den smärtsamma ledvrickningen besvärade alla hans rörelser.

— Gif nu hit mitt ridspö, jag ber er, det ligger der borta straxt vid häcken.

Jag tog upp det och gaf det åt honom.

— Tack! Bär nu fram brefvet till Hay, och kom tillbaka så snart ni kan.

Ett sporrhugg kom hästen att spritta till, att stegra sig och sätta af i galopp med sin sällsamma ryttare. Hunden satte efter i dess spår, och snart försvunno alla tre i det stigande mörkret,

Lik den förtorkade ljungen,

Som uppryckes af vinden,

Och öfverlemnas åt öknens väderhvirflar.

Allt detta var just ingen så märkvärdig händelse; men som ni påminner er, hade jag sedan fyra månader lefvat i en fullkomlig afsöndring, öfverlemnad åt hvardagsomsorger och ständigt omgifven af samma ansigten. Denna afton hade tvärtom något lif inträngt sig i min passiva lefnad. Min hjälp hade blifvit anropad, medgifven, af nytta, och så hvardaglig orsaken var till detta mitt deltagande, hade hon dock den för mig ovanliga vigten af en visad tjenst. Tillägg till allt detta, att en ny skepnad, manlig, uttrycksfull och eldig, fast icke förledande och skön, fått insteg bland mina minnen. Han stod för mina ögon ännu, då jag inträdde på Hays enda gata, för att aflemna mistriss Fairfax's bref på posten. Efter att några ögonblick vara bortglömd, återsyntes den för mig, då jag på hemvägen gick förbi slagbommen. Jag kunde icke afhålla mig från att stadna der en stund, och inbillade mig att ånyo höra hästens traf på landsvägen, att se den vackra hunden och den fantastiske ryttaren insvept i sin skinnbrämada kappa.

Dessa bilder hade knappast lemnat mig, då jag åter stod framför Thornfield-häll.

Förstugan framtredde en ovanlig anblick. Den tunga bronslampan var ännu icke tänd; men genom salsdörrarne, öppnade på vid gavel, kastades ett klart sken, utgående från en stor koleld uppstaplade i eldstaden.

Man såg återskenet från de med omsorg polerade möb-
 lerne, och de höga skarlakansdraperierne. Nära spiseln
 var en grupp af två eller tre personer. Ett gladt hul-
 ler af röster, hvaribland jag tyckte mig urskilja min elevs,
 nådde mitt förvånade öra... Men dörrarne tillslötos
 förrän jag hunnit göra mig reda för denna tafsa, så
 oföväntadt framställd i vägen för mig.

Några steg ännu, och jag var hos mistriss Fair-
 fax. Der var eldadt, men mot all förväntan, fanns
 hvarken ljus eller den goda damen. I stället var der en
 stor, svart och hvit, långhårig hund, som i en allvar-
 sam ställning, med halfslutna ögon betraktade den glin-
 drande brasan. Han var alldeles lik den *Gytrash*, som
 uppfyllde min inbillning, och så lika att jag lät full-
 komligt hänföra mig af denna illusion.

— Pilot! — ropade jag. Hunden steg upp och
 började vädra mig. Jag smekte honom, och han tycktes
 erkänksam för denna behandling, som om vi redan varit
 länge bekanta. Allt detta föreföll mig som en dröm.
 Jag ringde, för att få in ljus, men i synnerhet för att
 få förklaring öfver detta oväntade främmande. Leah,
 kammarflickan, kom äntligen.

— Hvilkens är hunden?

— Han har kommit med herrn.

— Hvilken herre. Hvem talar du om?

— Herrn... master Rochester. Han har nyss
 på stunden anländt.

— Verkligen? Och mistriss Fairfax är hos honom?

— Mistriss Fairfax och miss Adela. De äro beg-
 ge i matsalen. John är efter en fältskär åt herrn, som
 lät en ledvrickning.

— Då han föll af hästen, nära Hay?

— Ja, miss, då han ridande utför sluttningen, för-
 de hästen på en iskant; som han icke märkte.

— Det är godt. Tag in ljus.

Derpå gick jag, utan vidare efterfrågan, upp till
 mig för att kläda af mig. Mistriss Fairfax kom snart
 efter för att berätta den stora händelse, som nu upp-
 tog allas tankar i hela huset. Vi gingo åter ned, som

vanligt, till theet. Master Rochester, som redan gått till sängs, visade sig icke.

Adela, som denna afton lade sig senare än vanligt, tröttnade icke att beskrifva det nöje, som ankomsten af "hennes gode vän, master Edward Fairfax af Rochester," försakade henne, och det var en glädje att höra alla hennes gissningar om de skänker, hvilka han troligtvis hade med sig. Han hade i sjelfva verket beredt henne på, att då hans res saker hunnit anlända, skulle bland dem finnas en liten låda, hvars innehåll skulle intressera henne.

— Det vill säga att der äfven finnes en skänk åt er, mamsell. Herrn har talt om er. Han har frågat efter min guvernant, om icke det är ett litet fruntimmer, magert och något blekt. Jag har svarat ja. Ty det är ju så, mamsell?

Nästa dag var icke särdeles ovanlig. Master Rochester, länge kvarhållen vid sängen, enligt fältskärns anordning, uppsteg blott, efter middagen, för att mottaga intendenten och några af arrendatorerne. Adela och jag tillbragte morgonen med att utrymma biblioteket, som icke mer fick vara vårt läsrum, och uppflytta våra skolsaker till en kammare i första våningen, som vi erhållit i utbyte.

I öfrigt märkte jag, redan från denna morgon, att Thornfield nu, icke var detsamma som Thornfield i går. I stället för den djupa tystnad, som annars gaf det likhet af en kyrka, förgick nu ingen enda quart utan buller från portklappen eller ringklockan, utan att tåta steg i förstugan och högljudda samtal i de långa gångarne påminde om husbondens närvaro, och den ingång för det yttre lifvet, som deraf öppnades. Jag för min räkning, vande mig snart vid detta nya förhållande.

På qvällen, efter middagsmåltiden, tyckte jag mig kunna gifva liten frihet åt min stackars Adela, hvars tankspriddhet och begär att komma ut, jag ditills på allt sätt sökt hejda. Jag var ensam, och sysselsatt att i spiselden återfinna de förnämsta partierna af en gravyr, som jag sett en gång, och som föreställde slottet i Heidelberg, vid Rhen, då mistriss Fairfax gaf mig till-

känna, att master Rochester önskade se mig i salongen på thé. Hon anmodade mig! för öfrigt att byta klädning; "ty", tillade hon, "jag gör alltid en särskild afontoilett, då master Rochester är här."

Detta tycktes mig något ceremoniöst; men för att icke frångå den stadgade vanan, bytte jag om min svarta ylleklädning mot en annan af siden, med samma färg, den bästa af alla jag medfört från Lowood, dock med undantag af en ljusgrå, min *nec plus ultra* af elegans, och förbehållen för de större festerne. Jag tror till och med att jag tillade ett bröstspänne, med en enda perla i, en gåfva af miss Temple. Jag följde derpå mistriss Fairfax, något uppskrämd, och sökte att dölja mig i hennes skugga.

V.

Master Rochester låg på en soffa med den sjuka foten hvilande på en kullerstol. Elden belyste hela hans figur. Han betraktade Adela, som låg på knä bredvid Pilot, med sina små händer instuckna i detta trogna djurs tjocka pels. Det behöfs icke säga att jag kände igen min resande; hans kämpelika vext, hans vida fyrkantipanna, hans svarta ögonbryn och de öppna näsborrarna, som gåfvo hela hans utseende ett visst, jag vet icke hvad för uttryck af spotsk retlighet.

Han rörde icke ens på hufvudet vid vår ankomst. Först då mistriss Fairfax nämmt mitt namn, men utan att vända ögonen från den lilla grupp, hvars betraktande helt och hållet upptog honom, sade han med största köld i världen:

— Miss Eyre behagade kanske taga plats.

En större artighet hade måhända gjort mig förlägen. Denna fullkomliga otvungenhet var smittsam, och detta excentriska sätt hade någonting retande. Jag satte mig, nyfiken att se hvad som skulle följa.

Ingenting följde. Mistriss Fairfax trodde sig då förbunden att visa sig språksam och artig. Hon framförde, med den lugnaste min i världen en hop alldagliga fraser om det ledsamma att vara sjuk, nödvändigheten af tålmod m. m.

— Min fru, — sade herrn i hast, då hon tycktes ha slutat, — var god och gif mig en kopp thé.

Mistriss Fairfax lemnade mig brickan, i den förbindliga afsigt att framtvinga några ord från master Rochester till mig. Men han hade troligen icke tänkt derpå, om icke äfven Adela medlat för mig.

— Har ni inte, min herre, en liten skänk åt miss Eyre i er reskoffert.

— Hvad talar ni om skänker? — svarade master Rochester genast något häftigt. — Ni sätter värde på skänker? — tillade han, betraktande mig med ögon de minst gifmilda i världen.

— Det vet jag inte, — svarade jag. — Jag har ingen erfarenhet af sådant. Men man brukar vanligen anse dem som angenäma.

— Det är *er* tanka jag begär.

— Det fordras någon besinning för att besvara denna fråga, som icke är så alldeles enkel. Det är säkert skillnad mellan gåfvor och gåfva.

— Ni är mindre naturlig än *er* elev. Hon har icke sett mig fem minuter förr än hon begär något af mig. Det är något mera tillgjordt i ert sätt.

— Det är utan tvifvel derföre, att jag har färre anspråk, och mindre förhoppningar att se mina önskingar uppfyllda. På hvad grund skulle jag...

— Detta är blott en falsk blygsamhet, — afbröt master Rochester. — Jag har examinerat *er* elev. Ni måtte haft mycket besvär med henne. På kort tid har hon gjort hastiga framsteg, och det var dock föga att göra af.

— Dessa loford, min herre, är den bästa gåfva, det kan behaga *er* att skänka mig. All annan skall nu, i mina ögon, hafva ett lägre värde.

— Bah, — utropade han, — och tog sitt thé utan att säga något mer.

Sedan brickan blifvit borttagen gaf han oss ett tecken att komma närmare, och underkastade mig ett riktigt förhör rörande Lowood, mitt lefnadssätt derstädes, hur länge jag varit der, om mina slägingar, mitt sammanträffande med mistriss Fairfax, de sällskaper jag besökt, och om de böcker jag råkat få läsa. Allt detta i en den mest afgörande ton och det mest otvungna sätt i verlden, samt endast då och då blandadt med ett slags faderligt skämt.

— Kan ni spela piano? — frågade han slutligen.

— Något litet, var mitt svar.

— Det förstås att det blott är något litet, det är det vanliga svaret. Nå väl, gå då in i bibliotheket... Var god och gå dit, skulle jag säga, Ursäktat det befallande i min ton, det är en vana som jag icke kan lägga bort. Gå in i bibliotheket, tag ett ljus med er, lemna dörren öppen och spela något.

Jag lydde hans befallning till punkt och pricka. Efter några minuter ropade han:

— Det är nog. Ni spelar verkligen *något litet*. Alldeles som alla Engelska musikelever; måhända något bättre, men långt ifrån väl.

Jag stängde till pianot och återvände till min plats. Master Rochester fortfor:

— Adela har denna morgon visat mig några ritningar af er. De äro utan tvifvel omarbetade af någon.

— Nej visst icke, — utropade jag.

— Rätt bra... litet sårad fåfånga. Bär hit er portfölj, emedan ni säger att ritningarne äro af er sjelf. Men gör er icke förgäfves besvär med en sådan försäkran. Jag förstår mig litet på sådan der *upphjelpning*.

Utän att svara, gick jag till bibliotheket att leta efter portföljen som han fordrade.

”Ett bord.”

Jag rullade fram ett sådant till soffan. Mistriss Fairfax och Adela nalkades för att äfven se på.

— Ingen ifver! — sade master Rochester. — Tag emot bladen alltefter som jag lägger dem ifrån mig; jag tycker inte om att en hop hufvuden tränga sig omkring mitt.

Derpå började han, med en noggrannhet, som högeligen brydde mig mönstra mina ofullkomliga utkast. Tre af dem lade han å sido, de öfriga lemnade han åt nyfikenheten hos sin pupill som tog dem med sig till ett annat bord. Jag ärnade följa henne: han ropade mig.

— Dessa stycken äro verkligen af en enda hand. Är det er egen?

— Ja, min herre.

— Och hur har ni haft tid att fullborda dem? ty de ha fordrat tid, och äfven mer.

Jag förklarade honom att jag verkställt dem under min elevs fritimmar, då jag icke haft något annat arbete.

— Och originalerne, hvarifrån fick ni dem?

— I mitt hufvud.

— I det här lilla hufvudet, som jag ser på edra axlar?

— Ja, min herre.

— Finns der några fler kvar?

— Sannolikt . . . och, som jag hoppas, bättre.

Han började åter studera mina compositioner, hvilka jag måste något litet beskrifva för er, på det ni må kunna uppskatta hans förundran. För att tala sanningen är utförandet medelmåttigt; men det är lika visst att om icke handen förrådt tanken, så bör det finnas i dessa ingifvelser af ensamheten och en begrundande ungdom, något att göra intryck på inbillningskraften.

De äro utförda i vattenfärg. Den första tafsan föreställer ett haf i uppror, omgifvet af svarta och blyfärgade moln. Bakgrunden höljd i mörker. I tafsans midt faller en ljusstråle på en till hälften fördränkt mast. En hafstjäder med sina dystra fjäderskrud och sina af hafskummet hvitsprängda vingar, har slagit ned derpå. Fogelns näbb håller ett armband af juveler och guld i de mest lysande färger jag förmått tillblanda. Straxt bredvid, bakom en half genomskinlig duk af den grönaktiga hafsvågen, framskymtar liket af en drunknad qvinna, hvars ena alldeles nakna arm, från hvilken fogeln röfvat smycket, tydligt framsticker.

Den andra visar i förgrunden den mörka toppen af ett med växter beklädt berg. Man ser qvistar och blad

drifvas omkring det af stormen. Bakom detta berg och ofvanföre, under det vidsträckta himlahvalfvet, som bryter sig i de mest milda och obestämda färgskiftningar min pensel kunnat frambringa, reser sig bysten af en kvinna. Ofvan hennes bleka panna strålar en stjerna. Hennes anlete framskymtar liksom under en slöja af dimmor, genombruten af de vilda blixtrarne från hennes ögon. Det af vindarne spridda håret liknar de strömoln hvilka stormen söndersliter, och hvars vågiga remсор kringströrs af de electriska strömmarne. Ett blekt återsken af månan belyste den yttre rundningen af hennes nacke, och samma silfverinfattning syntes kring de lätta skyar ur hvilka denna uppenbarelse af aftonstjennan, med en lätt böjning framåt, höjde sig.

Den tredje förer åskådaren till en vinternejd under nordpolen.

Ett isfjäll genomtränger luftkretsen. Från alla sidor af horisonten uppskjuter en här af gnistrande norrskensflammor, och genomkorsa rymden likt lans-spetsarne öfver ett slagfält i medeltiden. I förgrunden visar sig ett ofantligt hufvud, som återkastande norrskenet, och till nedra delen betäckt af en svart slöja, tungt hvilat sin lutade hjessa på ett par utmärglade armar, ställde mot fjället. Af ansigtet kan man icke skönja mer än en panna utan lif, hvit som ett benrangel, och tvänne djupt liggande ögon med stela blickar i hvilka ej annat uttryck finnes än det af en obotlig förtvillan. Kring detta hufvud och mellan de svarta vecken af slöjan, lindad i form af turban, brinner en ring af hvit eld, här och der i mängd med lågor af lifligare färg.

Jag hade här velat framställa en bild af Konungamakten som Milton kallar:

”En skepnad för evigt sin skepnad beröfvad.”

— Kände ni er lycklig då ni gjorde dessa compositioner? — frågade master Rochester.

— Jag var alldeles fördjupad i dem, och i sanning lycklig. Det var ett nästan smärtsamt nöje, ett af de lifligaste jag någonsin känt.

— Och det vill icke säga mycket. Efter allt hvad jag tror mig veta om er, ha edra tidsfördrif icke varit

särdeles mångfaldiga; men ni måste ha lefvat, under det ni blandade dessa sällsamma färger, i en slags fantas-tisk region, konstnärernes sanna hemvist... Men har resultatet af denna brinnande verksamhet tillfredsställt er egen känsla för det sköna.

— Långt derifrån, min herre; jag plågades oupphörligt af den stora skillnaden mellan min idé och det verk min pensel alstrade. Och denna oförmåga att verkliggöra det jag inom mig såg...

— Denna oförmåga var icke så stor. Ni har der, om icke mer, åtminstone skuggan af edra tankar. Den fullkomnade konstnärens skicklighet och kännedom brast er, utan all fråga, men emedlertid äro dessa utkast högst ovanliga för en elev af 18 års ålder. Och hvad sjelfva uppfattningen angår, så är den från en annan värld. Ni måste i en dröm ha sett ögonen af en aftonstjerna. Hur har ni kunnat utan att göra dem glänsande, gifva dem detta sällsamma uttryck? Hur kunna de uthärda grannskapet af denna planet, utan att förlora för mycket eller störa sannolikheten?... Hvilka tankar i deras högtidliga djup?... Och hvem har lärt er att måla stormen? ty det är en verklig orkan, som rasar under denna himmel, kring detta berg... Ändtligen hvar har ni sett Latmos? ty detta är verkligen Latmos! Nu, miss, var god och tag bort era tafflor!

Jag hade knappt tid att knyta till banden på portföljen, förrän master Rochester, seende på sitt ur, ropade:

— Nie slagen. Hvad tänker ni på miss Eyre som låter Adela vara uppe så länge?... Lägg henne genast... God afton mina damer.

Så slutade vår första afton.

VI.

Flere dagar gingo förbi utan att herr'n hujöd in oss att tillbringa aftonen hos sig. Vi träffades då och då

i någon af gångarne, och då gaf en kall, men artig hälsning tillkänna, att han märkte mig.

En afton, emellertid, då han haft flera af grannskapets egendomsegare till middagen, och då gästerna lemnat honom för att bevista, jag vet icke hvilken politisk sammankomst, hvartill master Rochester lät det elaka vädret hindra sig att följa med, tillkännagaf han sin önskan att få se sin pupill hos sig. Jag uppsade på bästa sätt den lilla flickan, redan litet behagsjuk, och tog omsorg att hennes klädsel, enfärgad och allvarsam som en qväkerskas, var i allt oförvitelig. Der-efter nedstego vi i matsalen, som ännu var helt och hållet upplyst och hvilken master Rochester för denna afton begagnade som salong.

Lådan med presenterne, som så mycket sysselsatte Adelas inbillning, var ändteligen framkommen efter flere dagars väntan. Hennes förmyndare räckte den åt henne och betraktade med ett förakt den ifver hvarmed hon kastade sig på alla dess leksaker af elffenben, porslin och formad vax som fullproppade lådan. Adela, liksom ett bortskämdt barn, slukade med sina blickar, beundrade, kände på och försökte hvarenda sak, samt uppgaf skrik af förundran för hvarje nytt föremål. Detta oskick trötade snart hennes förmyndare, som lät kalla mistriss Fairfax, samt bad henne låna sina öron åt den lilla Parisiskans ordrika glädjeyttringar.

— Hvad mig angår, — sade han derpå, — så har jag uppfyllt mina skyldigheter som värd, och det tyckes nu som jag skulle ha rätt att tänka på mitt eget nöje, sedan jag sört för mina gästers. Miss Eyre, — tillade han, — skjut fram er stol, ni är för långt bakom mig, och jag kan icke betrakta er, utan att störa den förträffliga ställning som jag intagit i denna särdeles beqväma stol. Ni vill säkert icke pålägga mig ett sådant tvång.

Hade jag endast rådfrågat mitt tycke, så hade jag hellst stadnat kvar i skuggan, och långt från hans genomträngande blickar; men i hans befallande sätt var något, som icke lemnade rum för ens egen vilja. Jag tog den plats han anvisat mig, och en gång der, kunde

jag icke hålla mig ifrån att då och då betrakta master Rochester, lika väl som han från tid till tid betraktade mig.

Uttrycket af hans ansigte föreföll mig nu helt annat än jag förut sett det. Det var mindre strängt. Ett leende upplifvade hans drag och gjorde dem mindre sträfva; hans blickar hade en viss glans, för hvilken skålarne under middagen icke voro helt och hållet främmande. Korteligen, han visade sig till sin fördel i denna stora länstol af röd damast, hvars tjocka ryggstöd dolde en del af hans hufvud; och skenet från eldstaden ökade glansen i hans svarta öga, som förlorat en del af sin vanliga stränghet.

Efter att några minuter hafva suttit och stirrat på elden, hvaraf jag fick lägenhet att noga betrakta honom, vände han hastigt på hufvudet och uppläckte riktningen af mina blickar.

— Ni mönstrar mig noga, miss Eyre, — sade han glädtigt, — finner ni mig vara en vacker karl?

Jag hade kunnat svara med en af våra vanliga artighetsformler; men ett, *nej min herre*, undföll mig nästan ovetande.

— Rätt bra! — svarade han i samma ton. — Ni deremot har något högst eget. Då man blott betraktar er, tror man sig se en liten nunna, beställsam, stilla, allvarsam och enkel, med händerna alltid på samma plats, och ögonen, ... fastän icke alltid, ... sänkta mot golvet. Men om man gör er en fråga, på hvilken ni finner er förbunden att ge ett svar, är man säker om ett stickande svar, väl icke tvärt, men ganska uppriktigt och torrt. Huru förklara denna contrast?

— Ursäkta min alltför stora öppenhet. Jag borde icke ha svarat så afgörande utan talat om olikhet i smak, om den ringa viget som bör fästas vid skönhet, samt...

— Tackar så mycket för edra ursäkter. De äro lika många knifbugg efter det första nålstynget. Jag tycker mycket mera om en öppen kritik. Skulle till exempel min panna icke ha den lyckan att behaga er?

Vid dessa ord undanströk han, icke utan en viss fåfänga, sina svarta och glänsande lockar.

— Se på, finnes här någon organ för dumhet.

— Långt derifrån. Men kan jag, utan att sära er, fråga er om der finnes någon organ för människokärlek.

— Bra! ännu ett knifhugg. Och detta utan tvifvel derfor att jag nyss yttrade, (och han hade verkligen sagt det straxt innan mistriss Fairfax kom in) att jag, oss emellan, hvarken älskar umgänge med barn eller gamla gummor. Nå väl, miss, jag är icke det man i allmänhet kallar en människovän. Men jag har ett samvete så godt som en annan; den som undersöker min hufvudskål kan icke hysa tvifvel derom. I fordna dagar ägde jag till och med en viss ömsinhet. Vid er ålder var jag hvad man kallar känslfull, en försvarare af alla olyckliga, öfvergifna och oförstådda. Händelserna hafva sedan dragit försorg om att ombilda mig så skarpt och så väl att jag för närvarande är lika hård och ogenomtränglig som en kautschukflaska. Jag märker dock ännu här och der några sprickor, och isynnerhet i medelpunkten af all denna hårdnad en viss känslighet. Tror ni att något hopp är kvar?

— Hvilket hopp, min herre?

— Att en gång se cautschuken åter blifva kött och blod?

— Förvånad öfver detta språk, visste jag icke hvad jag skulle svara på en fråga, som kom mig att ifrågasätta huruvida master Rochester var vid sin vanliga kallblodighet.

— Se nu är ni i verkligt bryderi, miss Eyre, — fortfor han, — och ehuru ni icke är stort bättre begäfvad än jag af modren naturen, så måste jag medge att denna förlägenhet klär er ganska väl. Det medföljer åtminstone den fördelen, att edra farliga ögon genast tvingas mot golvet, i stället för att så noga, med föga välvilliga afsigter, mönstra mitt arma utseende. Var derföre förlägen, jag ser intet ondt i det. Hvad mig an-

går, känner jag mig synnerligen meddelsam och i ett särdeles sällskapslikt lynne.

Han hade stigit upp vid dessa ord, och stödd mot spiseln, i en ställning som syntes beräknad att visa hans starka och välbyggda kropp med största fördel, tycktes han utmana sjelfva liknöjdheten. Men hans tonvigt, hans ställning förolämpade mig. Han fortfor, utan att ge akt derpå:

Se till! det beror på er att låta mig tillbringa en afton alldeles efter min smak. Ni har alltid förefallit mig som en liten gåta, temligen retande. Det skulle vara mig angenämt att tyda den, och jag kan icke bättre använda en tid, som hvarken Pilot eller Adela, eller sjelfva mistriss Fairfax skulle kunna göra mindre lång. Tala då ett ord, det skulle högeligen förbinda mig.

I stället för att tala, smålog jag. Och jag föreställer mig att detta leende uttryckte något helt annat än en fallenhet för undergifvenhet och eftergift.

— Tala då, — återtog han med otålighet. — Tala då om hvad ni vill och hur ni vill.

Jag inskränkte mig att tänka, huru illa han lagt sina ord för en inbjudning af detta slag. Han märkte det ändtligen sjelf.

— Ah! ni har blifvit stum. Jag borde ha väntat det. Jag har gifvit min anhållan en orimlig och nästan oförsämnd form. Förlåt mig, miss Eyre. Det vare långt ifrån mig att vilja behandla er som en underhållande, eller påstå någon annan öfverlägsenhet än den, som tillkommer mig för en tjugu års längre lefnad, och ett sekels erfarenhet, som ni aldrig skall vinna. Allt hvad jag kan tillägga, är att jag skulle vara erkänsam om ni hjälpte mig att bortjaga några gnagande minnen, som sedan längre tid tillbaka anfäktat mig.

Dessa ursäkter syntes mig antagliga, och jag gaf det tillkänna genom mitt tillbud att besvara alla frågor, som han behagade ställa till mig. Jag hade, enligt min tanka, gjort nog, för att bibehålla min rättighet att icke ge vika för alla denne mans nycker, hvilka han med sina 30 pund om året, icke köpt sig rättighet att låta mig lida af.

Vi kommo snart derhän att utreda för hvarandra felen i våra karakterer. Master Rochester lät framskymta en djup sorg öfver ett illa användt lif. Naturen hade gjort honom god, sade han, men omständigheterna skämt bort honom. Icke för det att han i någonting, icke ens det onda, gjorde anspråk på någon öfverlägsenhet; han förbrände sig tvärtom att vara en högst vanlig syndare, utsliten i de galna och dumma förströelser som rikedommen bereder dem, hvilka verlden ge namn af lyckliga.

Det var högmod i denna ånger; ty den tanke hvar till han ständigt återkom, var denna: när man ser en hvardagsmänniska öfverlemna sig åt världens vanliga dåraktiga förvillelser, är det icke då plågsamt att igenkänna sig sjelf, och finna sig stå i bredd med denna man, som man inom sig föraktar?... Han talade med mig om sina samvetsagg, som om de länge hade plågat honom; och då jag tillät mig yttra att det stod i hans egen makt att förvandla dem, hvilka han sade "förgifta sitt lif", i helande läkemedel, bedyrade han att det länge varit hans afsigt, men att han saknade mod att avsluta sin räkning med en förfluten lefnad som väckte hans afsky.

Alltmer öfverspänd, talade han till mig i gåtlika termer, hvilkas betydelse jag först längre fram erfor.

— Mot ett oerhördt ondt, — sade han, — behöfvades oerhörda botemedel. En ljusets engel hade uppenbarat sig för honom, åt hvilken han ville resa ett altare i sitt hjerta, hvarest dess dolda närvaro redan utspredit något af helsa och ro. Den väg som han ärnade beträda var öfverströdd med snaror och farligheter; men han skulle vandra honom tryggad af sina afsigters heliga renhet. Gud ensam, och icke människorna, kunde bedöma honom. Brottslig inför dessa skulle han vinna frikännelse och rättvisa af sitt eget samvete.

Jag begrep ingenting af dessa ord, och den känsla af fasa som nästan alltid medfölja förståndets villrådighet framför en hemlighet, ingaf mig den önskan att afbryta detta redan nog mycket förlängda samtal. Jag begagnade mig af nie-slaget från vägguret, och steg upp

för att återföra min elev. Hon var redan försvunnen. Master Rochester, som för denna gång icke alls syntes angelägen att hon skulle gå tidigt till sängs, förklarade mig att hon icke kunnat motstå begäret att profva en balklädning, som var med ibland skänkerna.

Adela inträdde verkligen några minuter derefter, i en rosenfärgad klädning, med blommor i håret, i siden-skor, med miner och gester, lik en operadansös, genomdrifven i sitt yrke.

— Sitter min klädning bra? — frågade hon, sväfvande fram emot oss, — och dessa nätta skor? dessa silkesstrumpor? Jag får just ett begär att dansa!

Hon sväfvade kring salen, hoppande lik en gazell, och slutande sina steg med en svängning kring klacken, kastade hon sig på knä för master Rochester.

— Hvad jag tackar er för er godhet, — sade hon med en smeksam ton. — Resande sig derefter upp, tillade hon:

— Var det inte så här mamma gjorde?

— Alldeles, — svarade master Rochester med ett bittert löje. — Sedan vänd till mig:

— Vår-minnen, miss Eyre. Jag skall omtala dem för er en vacker dag.

VII.

Verkeligen, ehuru underligt det kan förefalla er min värdiga vän, så berättade master Rochester, några veckor derefter, sitt förhållande till Celina Varens, Adelas mor.

Jag vill ej upprepa för er den tämmeligen vanliga historien, om en ung och rik Engelsman, förledd af en listig kokett tillhörande balletten vid Operan. Han trodde sig älskad och fann sig bedragen. Han upptog Adela, icke därför att han, oakadt modrens eder, var det ringaste öfvertygad att något slags band var emellan honom och barnet, men derföre att han hade medömkan med

en bräcklig och oskyldig varelse, öfvergifven af en mor utan hjerta.

— Jag har dragit henne ur smutsen i Paris, — sade han, då han slutat sin berättelse, — för att omplantera henne i den sunda och säkra jordmånen af en vacker Engelsk trädgård. Få se om den unga plantan vet draga fördel häraf.

Månne ni efter detta vill fortfara med era omsorger för den ganska litet lydiga dottern till en Fransysk dansös? Jag vågar tvifla derpå. En dag eller annan, kommer ni och säger mig att ni funnit en ny plats, att ni ber mig söka efter någon annan person. Har jag spått rätt?

— Alldeles icke, — svarade jag. — Adela är icke ansvarig hvarken för edra eller sin mors fel. Jag har redan fattat ömhet för henne. Och nu mera då jag vet henne vara fader- och moderlös, öfvergifven af sin mor och förnekad af er, anser jag henne som en syster och skall ännu uppmärksammare vaka öfver henne.

Inkommen i mitt rum, på aftonen af den dag då jag erhållit detta oväntade förtroende, kunde jag ej underlåta att eftertänka den stora förändringen i min ställning till master Rochester. Hade jag icke nyss fått ett utmärkt bevis på hans tillit till mig. För öfrigt hade hans sätt att vara mot mig, på några veckor särdeles förändrat sig. Inga förolämpande nycker mer, inga anfall af ett isande högmod, hastigt följda af en nästan förgärlig nedlåtenhet. Då jag oförmodat råkade honom, tyckte jag mig välkommen. Han hade alltid ett förbindligt ord åt mig, ofta beledsagadt af ett leende. Kallade han ner mig att prata med sig om aftnarne, så visade han tydligt, genom sitt hjertliga deltagande, att han fann lika mycket nöje deri, som jag kunde finna nytta.

Hans vänliga beteende tillvann honom snart mitt hjerta. Min nyfikenhet lifligt retad af hans berättelser, hvilka för mig öppnade en helt och hållet ny värld, mitt förstånd häftigt öppnadt genom nödvändigheten att fatta hans ofta fina och djupa anmärkningar, och mer än allt annat det ousägliga nöjet att finna min afsön-

dring upphörd, att jag väckt hos någon, om icke en faders ömhet, åtminstone en sann väns deltagande, . . . det behöfdes icke ens så mycket för en stackars ensam flicka, att aftorka hennes tårar, att öppna för henne obestämda och sväfvande förhoppningar, och att väcka en erkänsla, hvars faror jag icke anade.

Jag vill ej nämna för er alla de tankar som denna aften belägrade mig. De voro då mycket mindre bestämda än jag nu kan återkalla dem. De skulle dessutom förlora den tjusning som ungdomen förlänade dem. Jag befriar er från att höra dem, för att komma till berättelsen af en högst besynnerlig händelse.

Förr än jag, på ofvannämnde sätt hade intrusat i inbillningens regioner, hade jag släckt ljuset, och jag vet ej rätt, om jag ännu var vaken, då jag öfver mitt hufvud tyckte mig höra ett doft och dystert mumlande.

Jag hade velat göra mycket, för att ännu hafva ljuset tändt. Natten var kolmörk. Jag kände mitt mod svika. Sittande i min säng och lyssnande, öfverfölls jag af tusen farhågor. Under tiden upphörde bullret.

Jag sökte åter somna, men mitt hjerta slog med en otrolig häftighet, och det var mig omöjligt att sofva. Slottsklockan slog på afstånd tu. I samma ögonblick tyckte jag en hand vidrörde min kammardörr, handen af en som i mörkret trefvade fram genom gången. Jag ropade: *Hvem är der?* Ingen svarade. Jag var isad af skräck.

Sluteligen påminde jag mig att Pilot, då någon gång köksdörren lemnades öppen, smög sig fram ända till sin herres rum. Jag hade ofta sett honom ligga framför master Rochesters tröskel. Denna tanke lugnade mig. Jag lade mig åter ned. En allmän tystnad herrskade, och det är ingenting, hvaraf nerverne så bringas till hvila, som af en fullkomlig tystnad. Småningom återkom sömnen. Men det var sagdt att jag denna natt icke skulle få njuta af henne. Knappt hade en ännu oredig dröm börjat fladdra kring min hufvudgård, förrän han måste fly, bortskrämd af ett olycksbådande buller.

Det var ett skratt från afgrunden, ett lågt, återhållet, djupt skratt, som tycktes utgå från nyckelhålet i min

dörr. Som min hufvudgård var nära dörren, tyckte jag ett ögonblick att detta förfärliga skratt bröt ut alldeles vid mitt öra, från en varelse som stod lutad öfver mig. Jag kan ej beskrifva den bäfvan som grep mig. Jag reste mig häftigt, och kastade en forskande blick omkring mig, men såg intet . . . Ett ögonblick derefter, lät samma, helt och hållet öfvernaturliga buller ånyo höra sig, och denna gång helt tydligt bakom min dörr . . . Min första rörelse var att skynda till dörren och skjuta regeln . . . den nästa att för andra gången ropa: *Hvem är der?*

En qväfd suck besvarade denna fråga. Straxt derpå hörde jag stegen af någon som gick i gången åt trappan till tredje våningen. Man hade nyligen anbragt en dörr vid denna trappa. Jag hörde denna dörr öppnas och åter tillslutas. Härpå blef allt tyst igen.

— Skulle det vara Grace Poole, tänkte jag, och får man tro henne besatt af den onde anden? Plågad af detta tvifvel föreföll det mig omöjligt att icke genast taga min tillflykt till mistriss Fairfax. Jag satte på mig en klädning, kastade en shawl om axlarne, drog från regeln och öppnade dörren med darrande hand . . . Ett brinnande ljus stod på golfvet i gången. Detta föreföll mig besynnerligt; men hvad som ännu mer skrämde mig, var att se gången full med rök. Under det jag spanade åt alla sidor, hvarifrån den kunde komma, slog oset af en brand emot mig.

Jag hörde någonting knarra. Det var af en half-öppen dörr. Denna dörr ledde till master Rochesters rum, och derifrån utbröt, i tjocka blåaktiga moln, den rök som qväfde mig.

Tankan på hvarje annat försvann i detta ögonblick. I nästa sekund var jag inne i detta rum. Höga flammor spelade kring sängen, hvars omhänge tagit eld. Midt i dessa lågor, och detta tjocka töcken, låg master Rochester utsträckt utan rörelse. Han sof den olycklige. Röken hade redan döfvat honom.

Förgäfves sökte jag att skaka honom vaken. Han mumlade några ord och vände sig åt andra sidan. Att förlora ett ögonblick var att sätta hans lif i fara. Jag

skyndade till hans tvättställning, den var lyckligtvis ymnigt försedd med vatten. Jag tömde handkannan och tvättfatet i sängen och på den envist sofvande. Jag sprang sedan in till mig, och återvändande med en full vattenstänka, lyckades jag med Guds hjälp att släcka denna början till eldsvåda.

Lågornas hväsande, bullret af ett vattenkäril som jag lät falla mot golvet, efter att ha begagnat det, men framför allt det kalla bad jag lät honom undergå, allt detta väckte slutligen master Rochester. Jag hörde honom i mörkret, och innan han sökt göra sig reda för orsaken, svära öfver den slags öfversvämmning i hvilken han vaknade. Då jag sökte förklara för honom denna sällsamma händelse, igenkände han min röst, frågade hvad jag kunde ha för godt af att dränka honom, och bad mig hämta ett ljus.

— Men för all del, lilla fée, vid äfventyr af fara för er sjelf, kom ej tillbaka på ett par minuter. Gud vet om här finnes en torr tråd att kasta på mig . . . Jo lyckligtvis en nattrock.

Då jag återkom med ljus, undersökte han noga sin nedsvärtade säng, de alldeles genomvåta lakanen, sängmattan simmade i ett slags sjö. Under tiden åhörde han den beskrifning jag gaf honom, om skrattet, stegens rigtning åt tredje våningen, det i gången qvarlemnade ljuset, med mera.

Under denna berättelse märkte jag hos honom mer bedröfvelse än förvåning. Jag föreslog att väcka mistriss Farifax.

— Hvad skulle det tjena till? Hvad skulle ni af henne få veta? — svarade han häftigt. — Låt henne sofva och äfven mitt folk. Sveg in er i shawlen, och tag ytterligare min kappa i fall ni fryser. Sätt er ned. Hvila fötterna på denna pall, ni blir annars våt om dem. Var nu inte rädd, fastän jag går ifrån er på några minuter, och tar ljuset med mig. Jag måste se efter något deruppe. Rör er inte från stället, och ropå inte. Det skall inte dröja länge, förr än jag åter är tillbaka.

Han gick verkligen ut och lemnade mig i ett fullkomligt mörker. Jag frös, och var ingenting mindre

än trygg; jag förstod inte hvarföre jag hindrades att väcka hela huset. Jag hade säkert slutat med att bryta mot denna befallning, då master Rochester, efter en något lång frånvaro åter visade sig.

Han var blek och dyster.

— Det var som jag trodde, — mumlade han, — sättande staken på bordet.

— Hvad säger ni, min herre?

Han svarade icke, och stod med korslagda armar, stirrande på golfvet.

Derpå sade han med en besynnerlig röst:

— Sade ni icke att när ni öppnade dörren, såg ni?...

— Intet annat än ett ljus, stående på golfvet.

— Men detta skratt, detta underbara skratt, det har ni hört någon gång förut, tycktes mig... Har ni inte en gång berättat något ditåt?

— Jo, min herre... Här var en arbeterska, Grace Poole, som skrattade på det viset. Det är en besynnerlig varelse.

— Alldeles rätt. Det var Grace Poole. Ni har gissat rätt... Det är en högst sällsam varelse. Vi ska en ann' gång återtaga detta ämne. Emedlertid är det onödigt att tala om det här... Jag kan ganska lätt finna en förevändning för denna oordning, sade han, visande på sin säng; och jag vill gerna tro, att det icke faller er mycket svårt att bevara denna lilla hemlighet. Gå åter in till er. Klockan är redan fyra och klockan sex stiger betjeningen upp; till dess har jag soffan i biblioteket att sofva på.

— Nå väl, min herre, god natt! och jag reste mig för att gå.

— Hvad? — ropade han, — lemnar ni mig så hastigt och på detta sätt?

— Ni har sagt att jag kan aflägsna mig.

— Men inte utan att ta afsked... icke utan ett ord eller par af välvilja, ... icke med denna torra och stela höflighet... Ni har frälst mitt lif... ni har undanryckt mig från det förfärligaste af alla dödssätt, och vi skulle skiljas åt, som alldeles främmande... Gif mig åtminstone er hand.

— Han räckte mig sin... Jag vågade icke afslå... men i stället att blott skaka min hand, tog han den mellan begge sina.

— Ni har frälst mitt lif, — sade han äntligen med en af rörelse genomträngd ton. — Det är med glädje jag finner mig ha er att tacka för denna välgerning. Jag kan icke säga någon ting kraftigare, ty jag har ännu icke förut träffat någon, som jag till den grad ville vara förbunden... Men ni, Jane, det är helt annat... En skuld till er är icke någon börda.

Han teg, ögonen fästade på mina. Ännu flere ord tycktes sväfvä på hans läppar; men hans röst blef likasom qvarhållen inom honom.

— Ännu en gång, god natt. Här är ingen fråga hvarken om skuld eller förbindelse, hvarken om börda eller välgerning.

— Jag anade att ni en gång eller en annan, på ett sätt eller ett annat, skulle visa mig någon utmärkt tjänst. Jag läste det i edra ögon första gången vi råkades... De bedrogo icke dessa leende blickar.

Han tvekade litet hvad han skulle säga.

— Nej, det var icke förgäfvets som dessa blickar gjorde på mig ett angenämt intryck ända in i djupet af min själ.

Detta hade han sagt mycket fort.

— Man talar, — tillade han, — om naturliga sympatier, man berättar om goda genier. Det ligger något verkligt till grund för dessa sagor... God natt, du goda barn, som har räddat mig...

Det låg i detta ögonblick en särdeles kraft i hans röst, en sällsam eld i hans blick.

— Jag är förtjust, — sade jag, — att icke ha insomnat så fort som vanligt.

Jag gick några steg mot dörren.

— Ni går då er väg?

— Jag lider af köld, master Rochester.

— Af köld! — Ack ja och edra fötter äro genomvåta... Gå då Jane, skynda er.

Men han släppte icke min hand; och jag visste

icke hur jag skulle få honom lös; jag hittade slutligen på ett medel.

— Jag tycker mig höra mistriss Fairfax.

Hans fingrar öppnade sig, och jag lemnade honom.

Jag lemnade honom för att återvända till min säng, men sömnen följde mig icke dit, som ni väl kan föreställa er. Min glädje var som ett upprördt haf, och jag samm deri under aning af en förestående storm. Stundom förde mig hoppets vind mot den blomsterrika strand, som framskytmade bakom vågornes toppar. Stundom återförde mig en iskall orkan till den punkt, der jag förut befann mig. Det var en ständig vexling mellan yrsel och sans, mellan passionens feber och det sunda förnuftets sträfva råd. Hvilken natt, min vän, och hvad lifvet skulle vara kort, i fall man hade många dylika!

Egare af en hemlighet, som jag mottagit i förvar, måste jag låtsas förundran öfver det buller, som klockan sex på morgonen hördes från master Rochesters rum, hvarest betjeningen var sysselsatt med att åter-sätta allt i ordning, som talade om nattens uppträden.

Jag gick dit in för att höra efter hvad som var på färde och förvånades icke litet, då jag der fick se Grace Poole i egen person sysselsatt med att sy ihop, jag vet icke hvilka förhängen.

Jag bekänner att jag icke var på min vakt vid denna syn, som fastnaglade mig förvånad vid tröskeln. Hvad, egde denna qvinnan ännu sin frihet? Huru vågade hon visa sig efter sitt brottliga försök, och just på sjelfva skådeplatsen för detta till hälften fullbordade mord?

Under det jag betraktade henne, uppslog hon ögonen, blef mig varse, och helsade mig med sitt vanliga god dag, utan den ringaste förändring i hennes ansigte, utan att den ringaste rodnad uppsteg på hennes kinder. Hon tog derpå åter till nålen, och fortsatte sitt arbete.

Hemtande mig från min från min första häpenhet, men ej från min hemliga afsky, beslöt jag att sätta detta fräcka lugn på prof.

— God dag, Grace, — sade jag, — hvad har hänt här i natt?

— En obetydlighet, miss. Herrn har insomnat under det han läste på sängen. Ljuset brann. Det tog eld i sängomhänget, men herrn vaknade i tid, och släckte allt med vattnet i handkannan.

— Detta är en besynnerlig historia, — sade jag med låg röst, under det jag närmade mig henne och såg henne rakt i ansigtet. — Har master Rochester icke väckt någon? Har ingen hört honom stiga upp?

Hon lyfte ögonen änyo på mig, och denna gång åtminstone med ett visst uttryck. Man kunde påstå att hon sökte utforska hvad jag menade.

— Betjeningens rum äro aflägsna, som ni vet, — sade hon — mistriss Fairfax, hvars kammare stöter intill denna, sofver tungt; det tillhör hennes ålder. Men ni miss, som är ung, och som, jag vill hålla vad, blott sofver med ett öga i sender . . . har inte ni hört något?

— Jag har icke hört annat än ett skratt, — svarade jag med allt lägre röst, — ett slags skratt, hvar till man sällan får höra maken.

Grace nyttjade åter sin nål, med ett lugn, som kunde göra mig förtviflad, och svarade ändtligen i den mest lugna ton:

— Det är icke sannolikt att herrn har skrattat midt under denna fara. Ni har utan tvifvel haft en dröm, miss Jane.

— *Det var ingen dröm*, — svarade jag, med en särdeles tonvigt på dessa ord, ty jag kände mig liksom utmanad af den gäckande köld, hvarmed denna flicka mötte mina frågor. Hon betraktade mig åter, denna gång med en lurande blick.

— Har ni sagt åt herrn att ni hört detta skratt? — frågade hon.

— Jag har icke haft tillfälle att tala vid honom ännu i dag.

— Och ni föll ej på den tanken att öppna er dörr, för att se hvad som tilldrog sig i galleriet?

Bestämdt lät hon mig nu undergå ett förhör. Den tanken föll mig in, att om hon misstänkte mig veta, hvad

jag borde tro om denna natts händelse, så kunde hon göra mig till ett offer för någon nedrig anläggning. Jag drog mig tillbaka.

— Långt derifrån, — svarade jag till hennes första fråga, — jag sköt regeln för dörren.

— Gör ni icke det alla aftnar, innan ni går till sängs?

— Den eländiga, — tänkte jag, — hon gör sig underrättad, för att ställa till bättre en annan gång. Men jag dolde min vrede, och nöjde mig med att försäkra, att fast jag hittills varit utan misstroende, skulle jag hädanefter vara mera försigtig.

— Och deri gör ni rätt, — var hela hennes svar. Efter detta ringde det till frukosten, och en kökspojke bar till Grace hennes mugg porter och hennes pudding, som vanligt.

— Vill ni ha något mer, mistriss Poole, — sade han.

— Åh ja; en skifva ost, det är allt.

— Och er sagosoppa?

— Den hemtar jag före theet, bry er icke om den; jag skall tillaga den sjelf.

Efter detta samtal, som gjorde intryck på mig för dess ovanlighet, gick jag till mistriss Fairfax, som väntade mig.

Jag låter er sjelf föreställa er alla de gissningar, som dessa sällsamma händelser ingåfvo mig. Hvilket hemligt skäl kunde hindra master Rochester att jaga bort Grace Poole, eller till och med att lemna henne i lagens händer? Hvarför vågade han att, utan några försigtighetsmått vistas under samma tak med en kvinna, af hvilken han bade allt att frukta? Och hvarför förföljde denna kvinna honom med ett så illsket hat?

Ingen af dessa frågor kunde jag besvara.

Drifven af nyfikenhet, tog jag min tillflykt till de mest osannolika förutsättningar. Jag frågade mig om det icke, af en oförklarlig ödets nyck, hade, under deras ungdom, varit något närmare samband mellan denna flicka, så afskräckande hon nu var, och den centriska master Rochester. Men kommen till denna

punkt, studsade min inbillningskraft, huru djerf hon än var, tillbaka för den klunsiga vexten, det låga utseendet, den kärfva uppsynen och den dumma vanskapligheten hos denna af Försynen ogunstigt behandlade varelse.

Det återstående af dagen förflöto under dessa reflexioner, hvilka förmådde mig att ifrigt efterlängta ett möte med master Rochester. Numera kunde han icke undvika att säga mig allt. Jag hade förvärfvat rätt till hans obegränsade förtroende, och måhända till mer än det.

Jag väntade aftonen med en ousäglig otålighet. Aftonen kom. Adela lemnade mig för att lägga sig. Det var timmen då ett ljud af ringklockan brukade utgå från salongen, tillkännagifvande att man tänkte skicka efter mig: Leah plågade derefter komma upp med det vanliga budskapet: "Herrn ber er stiga ned."

Men Leah dröjde länge denna afton, och jag hade ej på hela dagen, oaktadt allt mitt lyssnande, kunnat höra ett ord eller ett steg af master Rochester.

Äntligen visade sig Leah, men med den under rättelsen att theet var serveradt inne hos mistriss Fairfax.

— Ah kom då hit, min bästa lilla, — sade den goda damen, straxt hon fick se mig. — Ni måste vara i behof af att äta något, ty, utan att sjelf ge akt derpå, förtärde ni ingenting till middagen... Kom närmare hit... Drar det inte vid fönstret?... Jag vill tro nej; det är så vackert i dag. Master Rochester har valt en bra resdag.

— Skulle master Rochester ha rest.

— Ja visst, genast efter frukosten. Han har farit till Près-Clos, till master Eshton, tio mil på andra sidan Millcote.

— Väntas han hem i afton?

— Hvarken i afton eller i morgon... Det är en resa om minst fjorton dagar. Man roar sig mycket hos master Eshton och der finnas vackra flickor, Blanche och Mary Ingram, Blanche i synnerhet, som master Rochester inte gerna far ifrån.

VIII.

Ja, min vän, det fanns, tio mil från Thornfield-hall en ung vacker qvinna, öfverhopad med alla natu-rens gåfvor, glad, lysande, hunnen till en ålder för hvil-ken master Rochesters fyrti år icke voro så afskräckan-de och för hvilken hans rikedom borde förefalla syn-nerligen afundsvärd.

Mistriss Fairfax, som ej kunde ana huru hon plå-gade mig, gjorde mig ett omständligt porträtt af Blanche Ingram, hennes majestätiska sätt att föra sig, hennes snöhvita axlar, hennes stora svarta ögon, hennes vällju-dande organ. Hon berättade huru för några år sedan, mistriss Ingram med sina döttrar besökt Thornfield-hall, om de duetter som då blifvit sjungna af Rochester och Blanche, begge två af utmärkt skicklighet, och som det tycktes danade för hvarandra. En gång på detta ämne tröttnade hon aldrig.

Under tiden, af hvilken ånger tärdes jag ickel Huru föraktade jag icke nu de dåraktiga ingifvelserne af mina lystna förhoppningar! Hvilken fördömelse ut-talade icke mitt förnuft öfver dem! Var det väl jag, jag så lumpen, äfven i min fulhet, jag utan börd utan rikedom, jag hos hvilken ingen smak ersatte bristen på behag, jag en stackars guvernant af andra ordnin-gen, som hade kunnat drömma om den afvundade er-öfringen af en man, i hvars kost och lön ett oblidt öde försatt mig.

Sådane voro mina tankar, och ju mer de gäste inom mig, dess mindre medlidande kände jag för mitt dåraktiga själfbedrägeri, desto mer lofvade jag mig att straffa det som ett brott.

Och emedan mitt största fel var att hafva så litet känt mig sjelf, så beslöt jag att på det bäst polerade elfenben, med mina finaste penslar, afbilda Blanche Ingram efter den beskrifning mistriss Fairfax gifvit mig. Vid sidan af detta lysande och idealiska hufvud, tänkte jag sätta den trogna bilden af ett ansigte som en alltför uppriktig spegel hvarje morgon framställde

för mig; och jemförelsen skulle vara på en gång ett straff för min förmåtenhet, och en helsosam tygel på mina minnen.

Jag utförde detta plågsamma arbete, min vän. Det upptog de fjorton dagarne, och jag vågar säga, att jag deraf drog den fördel som jag väntat. Det sysselsatte mitt hufvud, såväl som mina händer. Det hade gifvit åt de nya intryck, jag ville inrista i mitt hjerta, styrka, och det djup, som voro dem nödvändiga.

Efter någon tid var lugnet återkommet till mitt hjerta. Mätande, utan någon falsk ödmjukhet, det afstånd som skiljde mig från herrn till Thornfield-hall, beslöt jag att icke lemna honom i besittning af en kärlek, alltför innerlig, alltför uppoffrande, alltför allvarlig att blifva förgäfves gifven eller med förakt mottagen. Jag var kommen derhän, att jag, nästan utan att sjelf veta det, eftersökte alla förevändningar jag kunde gifva åt andra, såsom skäl för att säga Thornfield ett evigt farväl. Jag tvekade likväl, och studsade tillbaka i synnerhet för den tanken, att man skulle gissa den rätta orsaken till min afresa.

Vid denna tid erhöll mistriss Fairfax master Rochesters befallning att göra allt i ordning till emottagande af ett tjug främmande som han ärnade föra till oss.

Jag gissade att det var den lysande samlingen hos mistriss Eshton, och att Blanche Ingram skulle vara med. För ingen ting i verlden skulle jag nu ha velat afresa.

Efter tre dagar, helt och hållet egnade åt en mängd tillrustningar, var Thornfield-hall i ordning att emottaga sina nya gäster. Skuradt, sopadt, bonadt från golf till tak utbredde det för åskådaren sidenet af sina möbler, de rika färgorne af sina tapeter, den glänsande messingen på sina spisar, blommorna i sina drifhus, den trefliga prydligheten i alla dess tillhörigheter.

Gömd bakom en gardin besåg jag denna ankomst; fyra ryttare i galopp ridande för två öppna vagnar. I dessa sednare såg man ingenting annat än fladdrande

slöjor, flägtande plymer. Mina blickar stannade likväl icke vid dem. De hade först bland alla uppsökt master Rochester, som på sin häst ilade framför hela tåget, sjelf förelupen af den snabba Pilot. Vid hans sida galopperade raskt en ung qvinna, som med de charlakansfärgade vecken af sin riddrägt, nästan sopade sanden i alléen. En lång grön slöja, uppuren af vinden, lekte kring hennes stolta hufvud, försedt med en flod af svarta lockar.

— Det är miss Ingram, — ropade mistriss Fairfax. Mitt svartsjuka öga hade dock redan igenkändt min rival. För att stilla de oroliga slagen af mitt upproiska hjerta, lemnade jag fönstret och gick hastigt in till mig, tagande med mig Adela, som var tröstlös öfver att icke blifva föreställd för dessa sköna damer, och ej inlåten till de toilettförrättningar, som de företogo straxt efter ankomsten.

— Hemma hos mamma, — sade hon nästan gråtande, — fick jag alltid vara inne då främmande kom, i synnerhet eleganta damer, jag följde dem öfverallt i salongen och alla andra rum. Ofta såg jag på huru de kläddes af sina kammarjungfrur, och det var så roligt. . . På det sättet lär man att klä' sig väl.

Adelas förtrytelse, äfvensom omsorgen för vår middag, tjente att skingra mina tankar. I det allmänna tumultet, hade man helt och hållet glömt oss, och vi nödgades göra ett slags snatteri ur skafferiet, för att stilla vår hunger.

Aftonen förbigick. Vi hedrades icke med någon inbjudning till salongen. Dagen derpå, efter frukosten, foro dessa verdens lyckliga ut, för att besöka, jag vet icke hvilken af trakterne i nejden. Vid återkomsten passade jag på dem liksom aftonen förut. Den skedde i samma ordning. Miss Ingram var den enda af fruntimmerna som var till häst. Master Rochester red vid hennes sida. De voro skiljda från det öfriga sällskapet och lutade sig välvilligt mot hvarandra för att utbyta några, sannolikt mycket förtroliga ord.

— Nå! hur finner ni henne? — sade mistriss

Fairfax som kommit in bakom mig, utan att jag gifvit akt derpå.

— På så långt håll, — svarade jag, — är det mig icke möjligt att rätt bedöma hennes ansigtsuttryck.

— Ni får i afton se henne på nära håll. Master Rochester har gifvit mig i uppdrag att säga, att han efter middagen väntar er i salongen, ni och Adela. Bekant med er skygghet för större sällskaper har han tillagt, att om ej annat hjälpte, skulle han sjelf komma för att föra ner er.

Det var en ytterlighet, hvartill jag för ingen del ville tvinga honom. Då den utsatta timman kom, nedsteg jag dertföre i salongen, med Adela i all sin härlighet, det vill säga ytterst grann; hon vågade knappt röra sig, af fruktan att rubba det minsta veck på sin klädning, eller den minsta lock af sitt hår.

Lyckligtvis för min blyghet, varade måltiden ännu, och jag kunde sätta mig i ett hörn af salongen, i hvilken till min olycka, tvenne ljuskronor, belästade med ljus, utspridde alltför mycket sken. Ett enkelt sidenförhänge skiljde salongen från matsalen, hvarifrån samtalet styckevis nådde mina öron, ehuru bordsgästerne icke särdeles höjde sina röster.

Efter några ögonblick drogs dörrförhänget undan. Jag hörde bullret af stolarne, som glede mot golvet. Åtta fruntimmer, i den utsöktaste klädsel, inträdde, den ena efter den andra, och purpurgardinen föll ned bakom dem, undanskymmande den glänsande anblicken af en präktigt serverad dessert.

Jag tänker icke beskrifva dem för er. Hvartill skulle det tjena? Med några skiljaktigheter, mer eller mindre utpräglade, herrskade hos alla dessa stolta varelser samma uttryck af lugn och öfverlägsenhet, samma spotska vårdslöshet, samma instuderade åtbörder, samma sällskapsbehag. Några af dem besvarade min vårdnadsfulla hälsning med en lätt rörelse på hufvudet, andra betraktade mig endast med en förvånad och nära nog förlägen min. Två unga flickor bemäktigade sig min elev, drogo henne till en divan, och vare sig af verkligt intresse, eller blott tillgjordhet, syntes de helt

och hållet upptagna af ett samtal hvartill Adela lemnade ämnena, med den största säkerhet i världen.

Jag begagnade den fullkomliga afsöndring, hvori man lemnade mig, för att studera utseendet af miss Blanche Ingram. Det saknade behag, åtminstone efter mitt tycke. Det uttryckte högmöd, och ett högmöd med fallenhet för hån. Jag fick äfven öfvertyga mig att detta var meningen af det oupphörliga leende, som kom hennes rosenläppar att likna en ständigt spänd håge; ty denna vackra person, ganska stark, som det tycktes, i botaniken, företog sig att utan barmhertighet, drifva gäck med ett ungt fruntimmer, mindre kunnigt och mera okonstladt än hon. Detta uppförande var så mycket grymmare, som offret för dessa till smekningar förklädda stickord, icke märkte något, samt var ovetande till en skottafva för alla dessa damers dolda löjen.

— Kan hon, — tänkte jag, — vara den som master Rochester föredrager för alla andra? Men huru tvifla derpå, efter hvad jag sett. I öfrigt var hennes bländande skönhet . . . *fulgurante*, som Italienaren uttrycker det . . . tillräcklig för att förklara denna motsägelse.

Förhänget lyftes ånyo. Man bar in kaffet. Herrarne hade lemnat bordet. Master Rochester kom in sist. Jag märkte det väl utan att ha lyftat upp ögonen; och jag kände på samma gång hvilket svalg öppnat sig mellan oss, sedan vårt sista sammanträffande, sedan det ögonblick, då han, med min hand mellan sina, med sina ögon fästade på mina, talade med en upprörd ton, hjertat färdigt att flöda öfver, om den sällhet han kände att vara mig skyldig sitt lif.

Denna afton kom han in utan att säga mig ett ord, utan att märka mig. Han satte sig i andra ändan af rummet, bredvid en af de främmande damerna. Och allt detta föreföll mig som den naturligaste sak i världen.

Emedlertid begagnade jag det första ögonblick jag kunde tro, att hans ögon vore vända åt en annan sida, för att lyfta mina från maskorne i den börs jag

stickade, och för att kasta en blick på honom. Denna blick var ett på en gång utsökt och plågsamt nöje. Lika det hos en människa tänd af törst, som vetande att hon skall dö straxt derpå, likväl lutar sig till den förgiftande källan, samt njuter i långa drag, den ljufliga faran.

”Skönheten är icke i det föremål som betraktas, utan i det öga som betraktar det”. Är icke detta en stor sanning? Detta bleka, olivfärgade ansigte, dessa stora ebenholtzfärgade ögonbryn, denna omättligen breda panna, dessa djupa ögon, dessa starkt utpräglade drag, denna stränga mun, detta kraftfulla, beslutsamma hela, uttryckande en okufvelig vilja, allt detta var icke vackert efter vanliga regler. Men för mig var det skönheten sjelf? Hvilken skönhet, i sjelfva verket skulle ha kunnat betvinga mig, uppeldat mig, till denna grad? Hvilken skönhet skulle ha kunnat så kufva mig, som jag nu var, och beröfva mig till och med blotta tanken på att beherrska känslan af dess seger? Jag hade aldrig velat älska denne man. Jag hade med ifver arbetat på att hos mig utrota ända till det sista fröet af en böjelse, som han ingifvit mig mot min vetenskap. Och nu, knappast återsedd, återtog han hela sitt välde, så förgäfvets bekämpadt. Utan att skänka mig en blick, tvingar han mig att älska sig ännu. Den som icke känt dessa oemotståndliga hänförelser, känner icke lifvet mer än till hälften.

Och Blanche Ingram? Hon sitter ensam vid ett bord, behagligt lutad öfver ett album, hvilket hon dock icke betraktar. Hon väntar och skall icke vänta länge att man kommer till henne. Master Rochester har rest sig; han står vid kaminen ensam som hon. Hvad är som håller honom tillbaka? Anar han ens att jag är närvarande?

Hon tager ändteligen sitt parti, ställer sig rakt framför honom och tilltalar honom. Det är fråga om Adela, om uppfostran, om guvernanter, och Gud nåde oss! hur man talar härom. Dessa förtäckta oförskämheter, denna förgätenhet af mina sårade känslor, väckte min ömkan, och det var allt. Efter att ha

ha uttömt detta ämne, föreslog miss Ingram att sjunga en sång med mästern Rochester, och hastade till pianot. Detta var för mig ett tecken att afträda. Vid de första accorderne, smög jag mig ut från salongen, utan att någon märkte det.

Hunnen till korridoren, märkte jag att mitt skoband gått upp. Jag lutade mig ned och afhjelpade denna oordning. Dörren från matsalen öppnas i det samma; jag reser mig, och ser framför mig . . . mästern Rochester.

— Hur mår ni? — frågar han.

— Mycket väl min herre.

— Hvarföre sa' ni mig icke ett enda ord i salongen?

Jag tänkte för mig sjelf, att jag hade anledning till samma fråga. Det var dock en större frihet än jag ville tillåta mig.

— Jag fruktade att falla er besvärlig.

— Hvad har ni gjort under min frånvaro?

— Mina vanliga sysselsättningar med Adela.

— Dessa sysselsättningar hafva utan all fråga mödat er. Ni är mera blek än förut . . . Ni är som då jag första gången såg er. Förkylde ni er om natten då eldsvådan var?

— Visst icke.

Återkom då till salongen. Ni öfverger oss för tidigt.

— Jag är trött.

— Trött . . . och sorgsen. Hvad felas er? säg! säg!

— Ingenting. Jag är icke sorgsen.

— Ni är det så, att några ord till skulle tvinga tårar i era ögon . . . Hvad säger jag? De äro der redan, glänsande och nära att bryta ut. En af dem hänger i edra ögonhår. Hade jag tid, fruktade jag ej att någon pratsam betjent kom förbi, skulle jag veta orsaken till allt detta. I öfrigt skall jag ursäktas er i afton, men hädanefter väntar jag, . . . hvad säger jag, . . . hoppas jag, att ni icke underlåter att hvar afton, som

mina gäster äro här, komma ner i salongen. Skicka efter Adela . . . God afton . . . farväl min . . .

Han tystnade tvärt, bet sig i läpparna och lemnade mig häftigt.

IX.

Utan att oroa mig öfver den tanka som dikterat master Rochesters formliga befallning, att hvarje afton visa mig i salongen, underlät jag det icke en enda gång, och skulle ända till den minsta omständighet kunna berätta för er, hvad jag der lärde mig om den stora världen, dess vanor, dess barnsliga bestyr, den möda man gör sig att der lysa och trivas. Ni har dock sjelf för mycken kännedom om detta ämne för att jag skulle uppehålla mig dervid, och jag skall därför tala med er blott om de begge varelser, hvilka i denna salong mest sysselsatte mig. Jag förlorade dem aldrig ur sigte. Inte ett ord fälldes dem emellan, som icke genast log plats i mitt minne, och noggrant öfvervägdes. Icke en blick, icke ett småleende som undföll mig.

I längden började dessa iakttagelser att småningom lugna mig, i stället för att bedröfva mig. Icke för det att de lemnade mig något tvifvel om en snart förestående förening mellan miss Ingram och min husbonde, men emedan de gjorde mig säker på att hans hjerta dervid icke löpte stor fara.

Jag hade älskat master Rochester innan jag kände till detta giftermål. Det var tämmeligen naturligt att min kärlek icke utplånades på några dagar, just dervid att jag fick veta om det. Men var det icke äfven naturligt att jag borde vara svartsjuk, . . . och jag var det icke, åtminstone endast under några få sällsynta ögonblick.

Och hvarför så? . . . Ni ler kanske åt denna paradox! . . . Det var dervid att jag fann miss Ingram, så fullkomlig hon må vara, under min svartsjuka.

Hon var lysande, men hon saknade natur. I hennes drag, hennes växt, kunde man icke upptäcka något fel, men hennes inbillningskraft var fattig, hennes själ torr och kall. Ingenting grodde af sig sjelf i denna moraliskt helt och hållit ofruktbara skapelse. Ingen verklig godhet, ingen sann originalitet. Hon upprepade endast några fraser ur sina böcker.

Hon hade af sig sjelf icke ett enda begrepp, icke en enda egen tanke. Det var omöjligt att öfverraska hos henne, en rörelse af sympathy eller naturlig känsla. Hennes inskränkta förstånd och hårda hjerta visade sig i synnerhet i den lumpna svartsjuka, det illa dolda hat som väckte hos henne, den arma oskyldiga varelsen, den lilla Adela, hvars härkomst hon utan tvifvel miss-tänkte.

Der funnos äfven andra ögon än mina som lika noga studerade felen hos denna behagsjuka skönhet, och jag kunde förlita mig på master Rochesters skarp-sinnighet, att om han ock gifte sig med miss Ingram, det må vara af ståndshögfärd, eller för att skaffa sig vissa politiska förbindelser, eller emedan hennes rang och bekantskaper anstodo honom, så var han icke blind för sin trolofvades ofullkomligheter. Hvad kunde jag mer fordra eller önska?

Men just emedan Försynen bönhört mig i detta hänseende, huru bota det onda, som lärde mig, denna dolda feber som brände mina ådror. Om miss Ingram varit en ädel och god qvinna, begäfvad med kraft, ett varmt hjerta, ömhet och omdöme, skulle jag haft tvenne odjur att bekämpa: förtviflan och svartsjukan. Men efter denna strid som skulle sönderslitit mitt hjerta och ryckt det ur mitt upprifna bröst, skulle jag beundrat min rival, erkänt hennes öfverlägsenhet; och ju större min beundran hade varit, desto hastigare skulle jag hafva återvunnit mitt lugn. Hon skulle ha återskänkt mig det för det öfriga af mina dagar.

Jag var ett dagligt vittne till miss Ingrams försök att blända master Rochester, samt deras ständiga miss-lyckande; — jag såg huru hon hvarje ögonblick tog

en falsk rigtning, utan att ens misstänka det; — jag märkte huru hon yfdes af dessa för henne obekanta nederlag, och huru detta löjlige sjelfförtroende allt mer och mer utsatte henne för hennes ironiska tillbedjares förakt. Att se allt detta, att se det och redogöra för mig sjelf hvad hon rätteligen borde ha gjort för att draga till sig, fånga, kufva, för alltid eröfra master Rochester . . . var icke det ett på en gång retande och farligt skådespel? Också återvände lugnet aldeles icke till mig.

Van att forska i människohjertat, frågar ni mig måhända, huru jag, då jag på detta sätt bedömde hvad jag såg, kunde förlåta master Rochester att han, utan verklig kärlek, och endast ledd af andra orsaker, kunde taga denna föraktade rival till maka.

Jag ursäktade honom af flere skäl. Han tillhörde en kast, hos hvilken dessa slags giftermål dagligen förekomma. Kunde jag bedömma de beräkningar, som ingåfvu honom detta beslut? Och ändteligen, hvilket mest förblindade mig, bade jag, efter en i början sträng och noggrann undersökning af master Rochesters bevekelsegrunder, slutat med att antaga dem alla för riktiga. Vid början af vår bekantskap studerade jag det starka och svaga af hans karakter, jag gjorde mig reda för hans nycker, och jag vägde dem mot hans verkligt goda egenskaper, för att komma till en billig och på skäl grundad uppkattning af hela denna moraliska sammansättning. Men sedan någon tid, förmådde mig en ovilkorlig medgörlighet att icke se hos honom något annat än det som behagade mig. Hans gäckeri, som fordom stött mig, hans hårdhet som upprört och sårat mig, föreföllo mig nu såsom stickande kryddor på en sällsynt rätt. Den skulle ha varit sämre och förlorat sin smak om de varit borta. Hvad åter beträffar denna ohestämda skugga, detta jag vet icke hvad för hemlighetsfulla som sväfvade öfver denna själ, oroad af någon viss fruktan, intagen af något djerft förslag, gnagen af något aflägsse bekymmer, denna gåta som icke kunde undfalla någon uppmärksam betraktare, men hvars upplösning master Rochester alltid förstod att afböja, så hade den

i början väckt min förskräckelse; men började nu att ljusa mig.

I början då detta svalg visade sig för mina ögon, voro mina första intryck dem af en vandrare, som vågat sig upp på vulkaniska höjder, samt känner jorden darra under sina fötter och ser henne remna rundt omkring sig. Numera ryste jag visserligen ibland vid tankan på den fara, som ofelbara tecken tillkännagåfvö, och hvars beskaffenhet var mig obekant. Men denna rysning aflägsnade mig icke. Jag tänkte icke på att undfly faran, men jag eftersträfvade att trotsa henne, för att rätt lära känna henne, och jag prisade miss Ingram lycklig, som en dag skulle finna ljus i allt detta, pejla detta djup, utforska dessa hemligheter, skärskåda och bestämma dem.

Under det jag, inkrupen i mitt vanliga hörn af salongen, öfverlemnade mig åt alla dessa tankar, gick våra gästers prat sin vanliga gång, af hvar och en efter dess höjelse. De gamla fruarna i sina turbaner, diskuterade i en hemlig öfverläggning vissa ömtåliga frågor, de unga äggade hvarandra med blick och röst; de äldre herrarne talade politik. I det hela gjorde dock komparserna sig rättvisa, och det uppstod stundom en allmän tystnad, då hvar och en vände sig åt de begge förnämsta aktörerne, master Rochester och miss Ingram för att betrakta och lyssna på dem; isynnerhet på master Rochester som var själen och tanken i denna lilla värld, hvars bortgång lade en isande köld på alla dessa samtal, och hvars inträde tvärtom återförde en allmän glädje, smak för nöje, samt lust och behof att lysa.

En vacker eftermiddag, i master Rochesters frånvaro, som utan att underrätta någon derom farit bort helt tidigt på morgonen, funno sig gästerne på Thornfield-hall midt emot hvarandra, i en tämmeligen ötreflig sinnesstämning. Man visste icke hvilka ideer man borde hålla sig till, hvilka tidsfördrif man skulle upptänka, hvilken lustfärd man skulle hitta på, och hvar och en tycktes anklaga sin granne för den ledsnad som gick kring hela laget, då man i den fuktiga sanden på vä-

gen upptill huset hörde ett buller af vagnshjul och hästfötter.

I ett ögonblick voro alla vid fönstren. En postschäs stannade vid foten till stora trappan. Kusken ringde och en *gentleman* i resdrägt steg ur, så snart porten blifvit öppnad. Vi hörde honom i förstugan tala med husfolket, och han syntes snart i salongen, der *mistriss Ingram*, såsom de äldsta af de närvarande damerna, föreställde värdinna.

— Jag kommer olägligt, som det tyckes, — sade han, under det han hälsade henne, — emedan min vän *master Rochester* icke är hemma; men efter en ganska lång resa, som jag gjort enkom för att träffa honom, fruktar jag icke att en så gammal och så förtrogen bekantskap, skall finna min begäran obetänksam, då jag bönfaller hos er att få vänta honom här.

Denna främlings högst artiga sätt, hans något utländska tonvigt, hans tämligen regelbundna drag, men obetydliga och utan karakter, väckte min uppmärksamhet ganska litet. Han tycktes vara af samma ålder som min husbonde, det vill säga nära fyrti år; men hvilken skillnad i deras ansigtsuttryck! Den ena en vanlig vacker karl, utan kraft, utan spänstighet, utan uttryck: den andra tvärtom lysande af mod, begär och vilja.

Den okände fann tillfälle att säga sitt namn, *Henry Mazon*, och att han kom från *Westindien*, hvilket till en del förklarade den lyx af varma klädplagg, med hvilken han höljt sig på en mild *Majdag*. Jag fick veta under samtalets gång att *master Rochester* varit hans gäst på *Jamaika*, ehuru jag icke förut vetat att denne nånsin varit der; ty han gjorde aldrig under sina samtal någon anspelning på så långa resor.

Under det jag begrundade denna, i sig sjelf föga märkvärdiga händelse, kom en betjent och sade några ord i tysthet åt *master Eshton*, som, utan att lyfta ögonen från *the Times*, gaf till svar:

— Säg henne att om hon icke packar sig sin väg, låter jag sätta henne i stocken.

— Hvad är det om? — ropade på en gång tre eller fyra olika röster.

— En galning, en zigenerska, — svarade den världiga Fredsdomaren, som yrkar att få säga dessa damer sina tillkommande öden.

— Hvarför icke? — skrek Blanche Ingram till, som alltid syftade åt att göra effekt. — Och då hennes mor ville afbryta henne...

— Bästa mamma, blanda er icke i det här? Det angår endast dessa unga damer och mig.

Den förvånade betjenten, betraktade master Eshton för att få veta, hvilken han borde lyda, men en formlig befallning af Blanche afgjorde detta snart. Han gick och återkom med det tillkännagifvande att spåqvinnan skulle gifva sin séance i biblioteket, bakom salongen.

Blanche Ingram öppnade tåget, och inträngde tappert i denna profetiska grotta, samt tillät icke sin mor följa sig. Efter tio minuter återkom hon, utan att säga ett ord men tydligare försänkt i djupa tankar. Hennes syster och tvenne andra unga flickor, uppmuntrande hvarandra, vågade sig slutligen in och återkommo framkastande tusen små skri af förskräckelse. Spåqvinnan hade sagt dem saker!... saker som man inte kunde inbilla sig. Hon kände dem alla... Hon visste deras bäst förvarade hemligheter... Det var förskräckligt, det var underbart, det var alldeles otroligt.

De närvarande unga karlarne, lockade af dessa okonstlade förvåningar, årnade skynda in i biblioteket, men Sam, lakejen, som gjorde vaktmästartjenst, förklarade att spåqvinnan icke ville emottaga dem, och att hon väntade en ung flicka som ännu var kvar i salongen. Det skulle vara den sista hon tog emot.

Det var jag, som var sålunda utmärkt... Högst förvånad af denna oförmodade heder, afvaktade jag icke att den skulle fästa på mig de närvarandes uppmärksamhet, och utan att vidare låta bedja mig, gick jag in i biblioteket.

Der stod den hemlighetsfulla Sibyllan, lutad mot spiseln, klädd i en lång röd mantel och med en dålig

svart hatt, som var fästad på hufvudet genom ett kläde fastknutet under hakan. Hon läste, eller låtsade läsa i en liten bok med svarta pärmar, som man kunnat taga för en bönbok. Hon tillslöt boken för att se mig i ansigtet, tagande mycken omsorg att draga öfver sina ögon skärmen af sin ofantliga hatt.

— Ni vill då veta edra öden? — sade hon.

— Det är ni som fordrar att få säga mig dem; — svarade jag.

— Och ni darrar icke?

— Nej! jag känner ingen köld.

— Ni bleknar icke?

— Nej, jag mår väl.

— Ni vill icke rådfråga mig?

— Nej, jag är ingen dåre.

— Vid dessa sista ord hörde jag någonting liknande ett qväfadt skratt under zigenerskans hatt. Hon drog en kort pipa upp ur sin ficka, tände den från kolelden och började röka:

— Jag kunde bevisa er, — sade hon, — om jag ville, att ni fryser, att ni är sjuk och att ni icke äger ert sunda förnuft. Men det är något som jag inte har att göra med. Räck mig er hand.

— Ni kan ju ändock ingenting se deri förrän jag lägger dit en shilling. Se der är den. Tala nu utan tvång. Ni skall icke förskräcka mig.

— Det finnes inga streck i er hand, den är alltför vacker; jag kan ingenting göra med den.

— Jag trodde det, — svarade jag.

— Det är dessutom icke i handen som ens öde är skrivet, det är på pannan, kring ögonen, i ögonen till och med. Fall på knä och lyft upp hufvudet.

Jag gjorde utan tvekan, hvad hon föreskref.

— Jag varsnar, — återtog spåqvinnan, många bekymmer, men ännu mera leda. Under det människorna i dessa salonger skymta fram och tillbaka för edra ögon, är ert hjerta långt ifrån dem. Det finnes ingen sympati mellan dem och er.

— Det är sannt! — ropade jag mot min vilja.

— Ser ni, lilla tviflerska. Men det som är sannt

i afseende på de flesta, är det sannt för alla? Är det ingen af dessa skepnader, som lurar på er med ett nyfiket öga? Finnes det ingen af dessa varelsor för hvilken ni hyser något deltagande? Och när jag säger en, borde jag kanske säga två.

Jag var förvånad, upprörd, besvårad inför denna sällsamma qvinna.

— Tala icke om det närvarande, — sade jag. — Det närvarande är föremål för spioneri och icke för spådomskonst. Ni påstår er känna framtiden. Hvilken väntar mig.

— Er framtid är tvifvelaktig, — sade hon. — Det är motsägelse i edra drag. Jag vet blott att ödet förvarar åt er en ofantlig lycka. Jag vet det, ty jag har sett henne tillredas. Skall ni begagna er deraf? skall ni veta fatta den i tid? se der hvad som är mig obekant;... det är den fråga jag söker lösa... Blif kvar på knä.

— Hettan från brasan besvårar mig... håll mig icke kvar längre.

— Ett ögonblick ännu, — återtog zigenerskan, — som alltid sittande, utan att närma sitt ansigte till mitt, och hvilande mot ryggkarmen af sin ländstol, tycktes finna ett nöje i att förlänga detta uppträde. Hon mumlade med half röst:

"Skenet af lågan, spelar i denna blick... i dessa ögon, genomskinliga som daggen... De le åt mitt tal... de lifvas hastigt och i deras fuktade klot, uppenbara sig själens intryck, det ena efter det andra. Från leende öfvergå de till sorg... de vända sig bort nu, de undandraga sig min undersökning... De vilja bedraga mig genom ett förstållt gäckeri öfver mig och mina upptäckter... De göra sig stolta och spotska för att icke visa denna sorg, denna känslfullhet som jag utspanat. Ganska bestämdt, denna återhållsamhet behagar mig, ögat är gynnsamt."

"Munnen äfvén, rörlig och höjlig, bildad för tal och leende, munnen tillkännagifver ingenting mot er tycka stridigt.

"Pannan är fiendtlig, och kan förstöra allt. Den-

na panna tyckes förklara att man kan, om man blott vill, döma sig till enslighet, att man icke vill skänka bort sin själ för litet lycka, att man midt under de stormiga lidelserne bevarar det fria begagnandet af sig sjelf, att man kan lyssna till samvetets lugna röst, framför lidelsernas lössläppta orkan.”

”Väl sagdt, välsignade panna! vi vörda din förklarade vilja. Vi hafva våra planer, eniga med den eviga rättvisan med förnuftets råd. I sällhetens skäl, skola vi akta oss att lägga, vore det äfven nederst i botten, det minsta grand af blygsel och ånger... Inga uppoffringar, inga sorger, inga förstörande härjningar... Beskydda och icke förderfva... Icke kosta en tår, icke skörda annat än leenden, en ren, en helig erkänsla... Ack, hvad denna stund är ljuf! hvarföre kan jag icke förlänga denna hänförande rörelse... Men förblifvom herrskande, förblifvom hvad vi alltid skola vara... Stig upp, miss Eyre, och lemna mig. Stycket är speladt, förhänget faller.”

Dessa sista ord blefvo sagde med en annan röst, en annan tonvigt, en åhördd som jag kände igen. Och emedlertid kunde jag, som det händer i vissa tröttande drömmar, icke ännu tydligt reda det begrepp, som blixtrade för mig. Zigenerskan vände sig bort, och gaf mig ett tecken att aftråda. Dess hand, utsträckt mot mig, tillhörde icke mer en gammal qvinna, än min en käck krigare. En bred ring lyste dessutom på ett af dess spetsade, fina, aristokratiska fingrar. Hand och ring, jag hade i ett enda ögonkast igenkändt dem.

— Ingen komedi mera, — ropade Rochester, och borttagande sin vedervärdiga hufvudbeklädnad med en vändning på handen, hade han snart afslitit banden på sin mantel, som föll ned till hans fötter.

— Ni har visst ondt öga till mig, — sade han, — för alla de galenskaper jag sagt er, som ni tror kanhända, i den afsigt att aflocka er några hemligheter. Ni skulle, på min heder, göra orätt deri. Detta samtal har icke gjort annat än ställt ännu klarare ljus, er grannlagenhet, er försigtighet, er kallblodighet.

En hastig återblick på mig sjelf, öfvertygade mig

att han sade sannt. Allt från början, och utan att göra mig reda hvarföre, hade jag misstänkt en maskrad.

— Hvad gör man i salongen? — fortfor min husbonde med den mest otvungna min i världen.

Denna fråga återförde mig hastigt till jorden. Utan att rent ut besvara den, sade jag:

— Vet ni, master Rochester; att en främmande kommit hit i dag?

— En främling? Nej visst icke. Hvem kan han vara? — Jag väntar icke någon. Har han rest igen?

— Nej. Han har på grund af intima förhållanden er emellan, ganska innerliga som han säger, stannat kvar för att invänta er återkomst.

— Och hvad heter han, har han sagt det?

— Han kallar sig Masou, och är, som jag tror, från Spanishtown på Jamaika.

— Master Rochester var stående, och hade tagit min hand, liksom för att inbjuda mig att sitta. Jag hade icke förr utsagt de sista orden, förrän han kramade den hårdt med en krampaktig rörelse. Leendet blef iskallt på hans läppar; en slags spasm höll tillbaka hans andedrägt.

— Mason? — upprepade han som en automat skulle ha gjort det, — Mason... Jamaica... Jamaica.

För hvarje gång detta ord återkom på hans läppar antog hans hy en mera blygrå färg.

— Är ni sjuk? — frågade jag.

Ett slag, Jane, ett förfärligt slag...

Han stapplade och var nära att falla.

— Stöd er mot mig, — utropade jag.

— Ack ja... som förut en gång... som alltid, är det icke så?

Och han satte sig, visande mig en stol straxt bredvid. Derefter tog han min hand mellan sina, och tryckte den med en nästan omärklig rysning, ögat hemskt, rösten darrande.

— Min lilla vän Jane, — stammade han, — jag skulle vilja vara med er, med er ensam, i någon aflägsen trakt, i skydd för all oro, alla faror... och i synnerhet i skydd för dessa förfärliga minnen.

En djup suck undföll honom. Men genast, med blygsel att hafva böjt sig för denna oväntade olycka, upprättade sig denne högmodige man.

— Gå Jane, — sade han, — gå, jag ber er, och se efter hvad som föregår der inne. Om ni icke märker något ovanligt, om man skrattar, pratar med hvarandra, så gå fram till denne... Mason. Säg honom att jag är hemkommen, att jag väntar honom... för hit honom och lemna oss.

Jag gick för att uträtta hans uppdrag.

— Jane, ... ett ord, — återtog han. — Om alla dessa människor i salongen skulle komma hit, den ena efter den andra, och spotta mig i ansigtet, hvad skulle ni göra?

— Hvad jag skulle göra?... — svarade jag, vetande knappt i min första häpnad om jag hört rätt.

— Ja! hvad skulle ni göra?

— Jag skulle drifva dem härifrån... — sade jag, med pannan redan glödande af harm. — Jag skulle drifva bort dem, om jag egde styrka dertill.

Det kom som ett leende på hans läppar.

— Men, fortfar han, om jag gick emot dem, och om ni såg dem betrakta mig med afsky, hviskande sins emellan några ord af förakt, och aflägsna sig den ena efter den andra, hvad skulle ni då göra, Jane? Skulle ni äfven öfvergifva mig?

— Jag..., jag tror icke det, min herre!

— Ni skulle då kvarstadna för att trösta mig?

— För att trösta er, om det vore mig möjligt.

— Och om de kastade på er en fördömelse för eder trohet i min olycka?

— Högst sannolikt skulle jag aldrig få veta denna fördömelse. Och om så vore, hvad gjorde den mig?

— Ni skulle då för min skull trotsa världens smädelser?

— Jag skulle det för hvar och en som förtjente denna tillgifvenhet. Och ni förtjenar den; jag är säker derpå.

— Det är väl... Gå nu, Jane och frambring ert budskap.

Mitt inträde i matsalen, der gästerne på Thornfield-hall nu voro kringspridda, hvar och en förseende sig från matbordet med hvad det han mest tyckte om, samtalande på stående fot, och görande hvar för sig rättvisa åt en kraftig *luncheon*, — mitt inträde, säger jag, gjorde ett visst uppseende.

Jag gick fram till Mason, jag framförde master Rochesters inbjudning, visade honom vägen till biblioteket och gick upp till mig.

Några timmar derefter, sedan jag länge legat i min säng, hörde jag våra främmande uppgå till sina rum. De pratade med mycket buller, och jag kände igen master Rochesters röst.

— Åt denna sidan, Mason, — sade han. — Er kammare är hitåt.

Tonen af dessa ord var naturlig och glädlig. Den lugnade mig fullkomligt, och jag insomnade.

Olyckligtvis hade jag glömt att nedfälla fönsterförhänget, och då månan, under denna klara natt, var högst på himmelen, väcktes jag af hennes sken. Jag fann i början ett nöje af att, i en fullkomligt ren luft, betrakta denna skifva, blank som ett silfver, klar som en kristall. Men, tröttad af denna högtidliga stillhet, steg jag upp för att draga igen gardinerne, och sökte få tag i deras veck.

Ett sönderslitande skri genombröt luften.

Man skulle ha sagt det vara den skarpa, darrande hväsningen af ett ofantligt spjut, kastadt mot Thornfield-hall, och trängande tvärt igenom slottet.

Min puls stannade, mitt hjerta upphörde att slå, min utsträckt arm blef förlamad. Skriket var icke mer, och förnyades icke. Och det kunde icke vara annorlunda. Den ofantligaste af Andernes kondorer skulle ej två gånger å rad kunnat framkasta ett sådant skri ur molnen, som dölja hans näste.

Skriet kom från de öfre våningarne i slottet. Jag hade, för att så säga, känt det gå öfver mitt hufvud. Och ännu en gång, straxt öfver mitt hufvud, i rummet alldeles öfver mitt, hörde jag bullret af ett brottande,

ett våldsamt brottande, och emellanåt en qväfd röst, som tre gånger ropade: *kom till hjälp!*

— Kommer då ingen? — tillade snart samma röst, under det jag tydligt hörde möbler stöta tillsammans, golvet knarra, och spjernandet af två menniskor, som, kraftigt omfattade, sökte att kullslå hvarandra.

Tvärt igenom taket och trossbotten, hörde jag vidare tydligt dessa ord:

”Rochester, Rochester, för Guds skull, kom då hit!”

En dörr öppnades i gången; en man sprang igenom den. Jag hörde snart samma steg i tredje våningen. En kropp föll tungt till golvet... Det blef tyst!

X.

Oaktadt den skräck, hvaraf jag var gripen, och som kom mig att darra från hufvud till fot, hade jag hunnit att kasta öfver mig några kläder. Flere personer, häftigt uppväckta, voro redan i galleriet, och från alla rum hörde man utrop, och ett qväfdt mummel, som bevittnade den allmänna skrämseln. Dörrarne öppnades, och förskräckta hufvuden stucko ut, det ena efter det andra: ”Hvad är det? Hvem är sårad? Skaffa ljus! Är elden i huset? Är det tjuvar?” Man hörde icke annat än dessa utrop, som korsade hvarandra, framställas i ett halfmörker, hvilket månljuset lyckligtvis, till en del förskingrade. Man sprang hit och dit; man rörde sig i en obeskriflig förvirring, och några fruntimmer greto redan utan att veta hvarom det var fråga.

— Hvar fan är Rochester? — skrek en ung öfverste, den minst modfällde i sällskapet. — Han finns icke i sin säng.

— Se här är han! jag kommer, lugna er, — svarade herrn i huset.

Dörren, som tillslöt utgången från galleriet, öppnades. och master Rochester, som tydligt nedkom från öfre våningen, syntes med ett ljus i handen.

En af fruntimren sprang genast emot honom och fattade honom i armen. Det var miss Ingram. De begge miss Eshton trodde då att de äfven borde krama sig fast vid honom; och tre bastanta enkefruar i deras hvita nattklädnad, närmade sig redan på samma sida lika trenne master med fulla segel.

— Lugna er, lugna er, ryck icke sönder mig, stryp mig inte, återtog han med en ton af glädtighet, som föreföll mig föga naturlig. Det är en fullkomlig mystification. Alls ingenting annat . . . Släpp mig, säger jag, . . . jag är som ett farligt djur.

Och under det han skämtade på detta sätt kastade hans ögon blickar, och jag tänkte inom mig, att han verkligen var "farlig." Men han beherrskade genom ett våldsamt bemödande, sin inre oro.

— Allt det här är ingenting, — fortför han, — ingenting annat än maran, som tryckt en nerfsjuk bland betjeningen. Hon har i drömmen haft en syn och dessa anfall hafva förnyat sig. Gå in hvar till sig, jag ber derom som om en nåd. Ni måste det för att man bekvämt må kunna vårda den sjuka . . . Låt se, mina herrar, att ni ge damerna ett godt exempel . . . Låt se, mina damer, att ni kommen herrarne att skämmas.

Och på detta sätt, till hälften skämtsamt, till hälften ond, tvingade han dem in i deras rum. Hvad mig angår var jag ingången i min kammare, likasom jag gått ut derifrån, utan att bemärkas af någon.

Men i stället att lägga mig, fulländade jag min till hälften gjorda klädsel. Jag hade för väl hört skriket i rummet öfver mig, för mycket följt med vexlingarne i den brottning jag beskrifvit, för att låta mig bedragas af den dikt master Rochester på stående fot uppfann. En gång klädd, och beredd på hvad som helst, blef jag länge qvarsittande vid fönstret, ögat irrande på de af månan upplysta häckarne, och i en obestämd väntan på något nytt uppträde.

Men nej; tystnaden hade småningom blifvit åter-

ställd. Ingen rörde sig uppöfver mig. Natten och sömnen återtogo sitt väde. Man skulle ha sagt så åtminstone. Månan lutade åt vester, och höll på att försvinna. För att undvika kölden och mörkret, tänkte jag kasta mig i kläderna på sängen, och gående med tysta steg öfver mattan, höll jag på att taga af tofflorne, då tvenne knackningar skedde på min dörr, med yttersta varsamhet.

— Är det någon, som behöfver mitt biträde? —
frågade jag.

— Är ni uppstigen? — sade mig den röst jag tyckte mig höra, den af master Rochester.

— Jag är uppstigen.

— Och klädd?

— Ja.

— Kom då ut, men gör icke något buller.

Jag lydde. Master Rochester väntade mig i galleriet, med ett ljus i handen.

— Jag behöfver er, — sade han: — kom hit åt. Gör icke buller, och sök att inte väcka någon.

— Mina skosulor voro lyckligtvis särdeles mjuka, och ni känner min kattgång; också följde jag, utan att ett enda trappsteg knarrade under mig, ända till tredje våningen, hvars dystra och låga korridor jag redan talat om. Han stannade tvärt.

— Kan ni skaffa en svamp? — yttrade han med låg röst.

— Ja, min herre!

— Har ni något luktsalt? någon flygtig ättika?

— Jag har det.

— Gå då ner, och hemta hit allt det der.

Jag återvände, allt med den största aktsamhet, och gick derpå åter upp. Han stod på samma ställe och väntade mig, med en nyckel i handen. Så snart han blef mig varse, satte han in den i nyckelhålet på en af de dörrar, hvilka, målade i svart, ledde till vindsrummen. Den flög upp. Han kvarhöll mig på tröskeln.

— Kan ni uthärda åsynen af blod?

Vid dessa ord flög en rysning öfver mina axlar,

men denna rörelse, endast fysisk, hindrade mig icke att svara i bestämd ton:

— Jag vet icke; jag har aldrig försökt det.

— Er hand. En svimning skulle tjena till intet.

Han kände på mina afdomnade fingrar. "Ingen-ting att frukta" anmärkte han, och lät mig gå in.

Kammaren som jag kom in i var mig icke obekant. mistriss Fairfax visade mig honom den dagen hon gick kring med mig i huset; men tapeten, som jag icke hade glömt, var nu upplyftad på ett stycke af ena väggen, och visade en dörr, som vanligtvis doldes der bakom.

Denna dörr var öppen, och det rum dit hon förde, tämmeligen upplyst. Man hörde derifrån ett doftummel, som af ett illsket djur. Master Rochester satte ljuset ifrån sig, bad mig vänta ett ögonblick, och gick in i detta inre rum.

Hans ankomst helsades af detta skratt, som Grace Poole kände hemligheten af bullrände i början och slutligen öfvergående i ett svagt mumlande. Det var således hon som var derinne. Utan att föra fram ett enda ord, och utan att svara på några med låg röst gjorda frågor, vidtog master Rochester några anordningar, för hvilka jag icke rätt kunde göra mig reda. Derefter kom han åter in, och slöt efter sig den hemliga dörren.

— Nu, Jane, kom hit.

— Han visade med en åtbörd åt en stor säng, hvärs omhängen voro tilldragne, och om hvilka jag gick omkring. På sidan om denna säng, i en stor ländstol, satt en människa med hufvudet tillbakakastadt och slutna ögon. Med undantag af rock var han fullklädd, och då master Rochester höjde ljuset, igenkände jag de bleka, och nästan liflösa dragen af den hemlighetsfulle främlingen, master Mason. Ett enda ögonkast var tillräckligt att visa mig att hela ena sidan af hans linne, jemte ena skjortärmen, voro dränkte i blod.

— Tag ljuset, — sade master Rochester åt mig, — håll äfven i den här, tillade han, lemnande mig ett fat, som han fyllt med vatten. Derpå strök han en fuktad svamp flere gånger fram och tillbaka, på sin gästs iikleka ansigte, samt höll min luktflaska flere gånger

under näsan på honom. Master Mason halföppnade ögonen och framprässade en suck. Min husbonde vek der-
 efter åt sidan den sårades linne, öfverfor hans axel och
 arm helt sakta med svampen, samt omlindade dem.

— Är det någon fara? — sade den sjuke.

— Äh nej, — svarade master Rochester i en slags
 förebrående ton, — blott en skräma. Blif icke nedslagen,
 stackare som ni är; hämta er, jag går sjelf efter
 en läkare. I morgon, hoppas jag, skall ni vara i stånd
 att fortsätta er resa... Jane... jag lemnar er en timma,
 — kanske två, med denna gentleman. Ni skall
 göra mig det nöjet att stämma blodet, allt efter som
 det behöfs. Blifver han sämre, för ni till hans läppar
 det vattenglas som står här, och under näsan på honom
 eder luktfaska. Ni får icke tala till honom under någon
 förevändning... Och ni, Henry, det blir er egen
 fara om ni talar henne till... Öppna endast munnen,
 oroa er på minsta sätt, och... ni förstår mig... jag
 svarar icke för utgången.

Den olycklige Mason uppgaf en ny suck, och ifrån
 detta ögonblick syntes han fast besluten att icke göra
 en enda rörelse. Fruktan för döden, eller något annat,
 tycktes hafva alldeles förlamat honom. Hvad beträffar
 master Rochester, så gaf han mig den blodiga svampen,
 fäste på mig, under en hel sekund, sin befallande blick,
 och efter ett ånyo utsagdt "framför allt icke något prat"
 ...lemnade han rummet, och läste igen det om oss.

Min belägenhet var högst sällsam. Lemnad alldeles
 ensam, midt emot en halfdöd man, två steg från
 kammaren der han blifvit sårad, skiljd genom blotta
 dörren från detta rum, i hvilket Grace Poole var inne-
 sluten, och hvarifrån hon helt hastigt kunde störta ut...
 Ni måste medge, att för mitt unga mod, var detta ett
 strängt prof.

Jag förblef dock stadigt på min post, betraktade så
 litet som möjligt den döende vid hvars sida jag kände
 mig isad af skräck, och ännu mindre detta vattenkäril,
 färgadt med blod, i hvilket jag tid efter annan var tvun-
 gen att doppa min skälfvande hand, och sökande förgåf-
 ves att haka mina blickar fast på dessa i fält afdelade

väggar, der de tolf apostlarne till fot utbredde sina urblekta bilder, sväfvade hit och dit under det fladdrande skenet från det enda ljus, hvaraf denna dystra taffla var upplyst.

Jag hade i alla fall hörseln spänd åt sidan för den hemliga dörren. Men det tycktes som master Rochester hade besvurit den skadliga gästen i denna kammare. Jag hörde blott trenne gånger, med långa uppskof emellan, att en skifva i det inlagda golfvet knarrade, en dof morrnig som från en misstroende hund och slutligen en djup suck, hvilken sistnämnde utan all fråga uppsteg ur ett människobröst.

Jag vill ej för öfrigt reda för er alla de reflexioner som denna kedja af besynnerliga händelser väckte hos mig, hvilka inblandade i en huslig dram den obetydliga främlingen, hvars namn hade så svårt upprört min oförskräckte beskyddare. Hvarföre befann sig master Mason i denna afskiljda vrå af slottet, utsatt för en slags furies anfall, i stället för att hållas i sin säng? Hvarföre var han icke mera uppretad af det slags förräderi, hvars offer han tycktes vara? Hvarföre inför master Rochester denna medbrottsliga undergifvenhet? Hvarföre ville denne i en så djup hemlighet dölja sin gäst's missöde?

Under det jag begrundade dessa frågor, alltid obesvarade, försvann tiden, och ingen hjälp fördes till mig. Oaktadt alla mina omsorger, blef master Mason allt svagare, utmattad genom blodsförlusten, och suckade allt mer och mer förskräckt. Hans farhågor hunno äfven mig. Jag uppsände ifriga böner för min husbondes återkomst, eller för att dagen skulle inbryta, bäfvande vid den tanken att denna man kunde dö, under vårt tvungna mellan fyra ögon. Och till, bunden af mitt löfte, vågade jag ej fråga huru han befann sig.

Under allt detta slocknade ljuset. I detta ögonblick märkte jag bakom musselinsgardinerne, de obestämda och bleka strålarne af morgongryningen. Jag hörde på långt håll, Pilot skälla i sin hundkoja. Hoppet återkom med desses tecken till en annalkande befrielse, och detta hopp bedrog icke. Ett buller i nyckelhålet, Gnd! hvad det var angenämt att höra det! underrättade mig att min för-

färliga vakt nalkades sitt slut. Den hade icke varit mer än två timmar. Mången hel vecka i mitt lif har förfallit mig kortare.

Mastar Rochester kom in åtföljd af den läkaren han varit efter.

— Skynda er Carter, — sade han knappt inkommen, — vi ha icke en minut att förlora. Jag ger er icke mer än en halftimma, och den noga måten för att förbinda detta sår, pålägga bindlarne, bära ned den sjuka och föra honom dit ni vet.

— Men tillåter hans tillstånd, att?

— Jag svarar därför. Här är ingen fara. Nerverne hafva kvar sin spänstighet. Man måste återställa hans själslugn. Skyndom oss.

Och till att börja med drög han undan gardinerne, som lät oss se den rosenfärgade glans, som redan belyste den af lägor strålände östern.

— Låt oss se, — sade han, återkommen till den sjuka — kasta ej dessa störrande blickar. Och ni Carter, säg honom då att här icke är den minsta fara.

— Jag kan bedyra det på mitt samvete, — svarade läkaren. — Jag borde blott ha kommit något förr. Blodförlusten skulle icke hafva varit så länge, hvilket hade varit bättre . . . Men hvad är detta? — tillade han, betraktande såret närmare? — Köttet på axeln är icke endast fränskuret men sönderslitet . . . En knif har icke gjort detta sår . . . Der är märken efter händer.

— Hon har verkligen bitit mig, — svarade den sårade. — Hon har kastat sig på mig, som en hyena, då Rochester ryckte knifven ur hennes hand.

— Ni torde ej gett yka . . . men genast gripit och kufvat henne, — utbröt Rochester.

Jag . . . henne; huru var det väl möjligt, — återtog Mason i sin klagande ton . . . — Oh det är förskräckligt, tillade han rysande . . . Och huru skulle jag kunna vänta det? Hennes utseende var så lugnt.

— Jag hade varnat er för att nalkas henne utan försigtighetsmått. Ni hade dessutom kunnat uppskjuta detta möte till denna morgon, jag skulle då ha varit

med. Det var en galenskap att gå till henne ensam och midt i natten.

— Jag tänkte göra bäst . . .

— Ni tänkte, ni tänkte . . . Men se jag låter beherrska mig af den otålighet edra ord väcka hos mig; och efter allt har ni tillräckligt fått sota för ert förakt för mina råd, att jag icke skulle ursäktas det. Jag lem- nar detta ämne . . . men ni, Carter, för Guds skull skyn- da er! Solen håller på att gå upp. Man måste föra den oförsigtige om bord.

— Ursäktas, . . . det är för att armen är sårad på ett ställe till . . . biten äfven der, som jag tycker.

— Ja, — svarade Mason, — hon sög mitt blod, hon ville, sade hon, pumpa ur mig mitt hjerta.

Här såg jag Rochester rysa till. Ett uttryck be- synnerligt blandadt af hat, fasa och afsky, sammandrog hans ansigte; men han hämtade sig åter.

— Se så, Henry, var tyst! Hvad behöfver ni upp- repa allt detta sliddersladder? Att ni ens kan komma ihåg det?

— Jag önskar kunna glömma det.

— Ni skall glömma det, jag försäkrar er derom, blott ni har kommit från England. Tillbaka i Spanish- town kan ni inte tänka på henne på annat sätt, än som en död och begravnen person, . . . om ni ens skall behöf- va att någonsin tänka derpå.

— Omöjligt att någonsin glömma denna fruktans- värda natt.

— Omöjligt, säger ni? . . . Hvad ni är för en man, Henry? . . . Litet mera kraft i himlens namn . . . För två timmar se'n trodde ni er mera liflös än en saltad strömming . . . Nu är ni liflig och talsam, riktigt att glädja sig åt . . . Nu återstår blott att göra er vacker . . . Jane skall hjälpa oss.

I sjelfva verket, gick jag, efter master Rochesters anvisningar, att efter hvarandra uti klädskaopen och toa- lettboarden framleta alla de föremål som behöfvas för en resklädsel, deri inberäknadt den vida pelskappan, utan hvilken master Mason, som sann kreol, icke kunde resa under vår töckniga himmel. Master Rochester och lä-

karen klädde på honom från hufvud till fot, under det jag försigtigt väntade utanför i gången.

Master Mason, klädd, tvekade ännu att stå upp på sina ben. Men min husbonde hade förutsett allt. Han gjöt i ett glas åt honom tolf, tretton droppar af en rödaktig likör, som jag varit efter i en af toalettlådorne. Denna dryck frambragte en nästan magisk verkan på master Mason, som kände sig på en gång vederqvickt.

— Det här går bra, — sade master Rochester. — Låt oss nu smyga ned det tystaste vi kunna. För er liksom för den arma varelsen här inne, är bäst att allt stannar emellan oss. Det är väl längesedan som jag uppbjuder all möda att dölja hvad som föregår här, och jag skulle icke önska att se mitt besvär förloradt... Nu, Jane, lys oss... stig utföre trappan före oss... öppna den lilla sidoporten... ni får se en postschäs på gården... eller nogare sagdt, framför yttre gallret, ty jag har förbjudit kusken att köra in på den stenlagda gården... säg honom att vi komma... och om ni händelsevis råkar någon i trappan, så hosta till för att underrätta oss derom.

Jag utförde från punkt till punkt dessa instruktioner, och under det herrarne nedstego långsamt, fördröjde af master Mason, som blott med möda kunde gå, hade jag öga och öra på lur... Men ingenting rörde sig. Gardinerne för betjeningens fönster voro till och med icke ännu undandragne. Småfoglarne började qvitra här och der, under de blombeprydda grenarne, hvilka från trädgården hängde öfver gårdsmuren likt hvita blomsterkedjor. Från stund till stund slogo hästarne sina hofvar mot de stenlagda golfven i de ännu tillslutna stallen. Med undantag af detta buller, var det ingenting som på denna kyliga morgonstund afbröt tystnaden.

Sedan min husbonde och läkaren hade satt master Mason i åkdonet, och sedan master Carter tagit plats bredvid honom, sade master Rochester:

— Värda väl denna resande herre, och behåll honom kvar hemma hos er, till dess han blifvit fullkomligt återställd. Två dar härefter skall jag komma att

underrätta mig om hans tillstånd... Nå väl! Henry, hur är det med er nu?

— Den friska luften har återställt mig något.

— Fäll ner vagnsfönstret på hans sida, Carter. Det märks icke den minsta vindfläkt. Farväl, Dick!

— Fairfax, — skrek master Mason till.

— Hvad är det om?

— Fairfax, haf omsorg om henne... låt behandla henne med all den grannlagenhet som är möjlig i hennes belägenhet... Laga så att hon...

Här tystnade master Mason, smältande i tårar.

— Jag har gjort, jag gör och jag skall göra det bästa som står i min makt, — svarade master Rochester kort, — och tillsköt vagnsdörren.

Postschäsen for af.

XI.

Ni frågar utan tvifvel, och denna fråga framställer sig af sig sjelf, om jag icke begagnade denna i sanning ovanliga händelse, för att erhålla af master Rochester en förklaring öfver det hemlighetsfulla förhållande i hvilket vi funno oss, han och jag, mer eller mindre blottställda.

Tillfället var godt, i sjelfva verket, men för att draga fördel deraf, min vän, hade det fordrats mer köld, mer fintlighet än jag vid 19 års ålder ägde, och äfven ett inbördes förhållande, grundadt på större jemlikhet än det mellan master Rochester och mig.

Då jag vågade falla ett ord om Grace Poole, och om de allvarsamma faror för hvilka hennes närvaro i slottet utsatte oss alla, försäkrade han mig, helt enkelt, att han satt allt i god ordning. Då jag sökte utforska honom rörande den förskräckelse Mason åstadkom hos honom, ehuru han på denne hade ett så befallande inflytande, inskränkte han sig till det svar att Mason kunde, utan att sjelf ana det, förorsaka honom en omätlig skada, och

att han, Rochester, icke kunde förekomma detta, genom att föreskrifva Mason det eller det uppförandet, af det enkla skäl att denne borde för alltid vara okunnig om de omständigheter på hvilka den ofrivilliga inverkan berodde, som han, i ett visst ögonblick vore i stånd att utföra på sin väns öden.

Allt detta fortfor att vara ganska tvetydigt, väl dunkelt och föga tillfredsställande för min nyfikenhet; men det var allt som jag genom mina på en gång ganska varsamma och ganska närgångna frågor kunde vinna.

Föröfrigt, så länge som Thornfield-hall var befolkad af sina lysande gäster, hade jag med herrn i huset högst sällsynta och endast korta samtal. Han hade icke upphört att visa miss Ingram sin sköna tillämnade fastmö, den trägnaste uppmärksamhet, och jag hade ringa fallenhet att blanda mig in i deras ljufva samtal. Min roll var gifven. I följd af den sällsamma brist på svartsjuka som jag redan haft tillfälle att redogöra er orsaken för, hade jag icke synnerlig möda att underkasta mig den. Jag fann mig i min ställning sådan ödet hade gjort den, och förutseende att man en dag, eller annan, skulle aflägsna oss från Thornfield-hall, min elev och mig, njöt jag med en sorgsen tystnad af de sista dagar, som ännu voro oss förunnade att stadna.

Under dessa händelser kom till mig ett besynnerligt bref om hvilket jag måste tala med er, emedan det icke har varit utan vikt för mig.

Ett bref från mina kusiner Reed, försegladt med svart, förkunnade mig att min tant var död. Med det samma de gånge mig denna underrättelse, skickade Elvira och Georgina till mig ett litet paket, ställdt till mig, som de funnit ibland den dödas papper. Denna deras hågkomst förvånade mig i början, men vida mindre då jag fick se hvarom frågan var. Testamentet från miss Reed, den enda från hvilken jag kunde vänta något arf, bevisade den synnerliga afsky som hon alltid hyst mot mig.

Jag fann uti ett med omsorg försegladt omslag, följande bref:

Min Fru!

"Var god och underrätta mig om vistelseorten för min brorsdotter Jane Eyre, och den ställning hvori hon befinner sig. Jag ärnar skrifva henne till innan kort, för att bedja henne komma till mig här på Madeira. Försynen har gifvit mig tillfälle att samla någon förmögenhet. Jag är ungtkarl och utan barn. Min afsigt är att under min lifstid upptaga henne som eget barn, och lemna henne efter min död hela min egendom.

Jag är er

John Eyre.

Handlande i Madeira."

Under detta bref voro följande ord af mistriss Reed:

Jag har svarat att Jane Eyre dött af typhus i skolan vid Lowood.

Och brefvet var tre år gammalt!

Jag beundrade inom mig denna förfinade grymhet, som dref min tant, att, sedan hon beröfvat mig ett tillfälle till lycka, endast för det nöjet att skada mig, låta mig efter sin död veta, att hon hatat mig ända till sista ögonblicket af sin lefnad.

Kan olyckan vara en ursäkt för oädla känslor, så hade den arma qvinnan uspråk på att vara usäktad för detta till mig hysta hat, ty, som jag sedermera fick veta, och som mina kusiners bref lät mig ana, hade hon haft mycket att lida af den okufveliga egennyttan, de förstörande förströelserne, och sluteligen den tidiga döden af sin alltför mycket älskade son, denne John Reed, min barndoms bödel. Och jag tror nu att hon måhända uppoffrade min lycka, som hon höll i sina händer, åt skuggan af denna tillbedda son, till åminnelse af den förskräckliga strid, som jag en gång med så mycken fördel hade mot honom, och som jag förut så vidlyftigt beskrefvit för er.

Hur det må vara, så var jag då för mycket upptagen af andra omsorger, för att länge sysselsätta mig med ett förfeladt lyckskott, ett förloradt tillfälle. De främmande på Thornfield-hall höllo på att aflägsna sig. Det tycktes mig höra till ordningen att man före de-

Jane Eyre.

ras afresa skulle bestämma om föreningen mellan master Rochester och Blanche Ingram. Jag var derföre i en ständig uppmärksamhet, efterforskande med en smärtsam nyfikenhet alla tecken till en förening, som jag ansåg bestämdt afgjort.

Jag upptäckte icke något under de sista fjorton dagarne som familjen Eshton, familjen Ingram och de öfriga af detta lysande sällskap tillbragte på Thornfield-hall. Icke ett ord, icke en enda synbar tillredelse. Mistriss Fairfax, som jag någon gång, icke utan en hemlig ängslan, lockade att prata härom, var antingen i ovetenhet häraf, eller ville hon icke yppa något. En dag likväl, företog hon sig att rent ut fråga master Rochester, om man icke snart skulle få se en fru på Thornfield-hall, men han svarade blott, berättade hon, genom ett i vädret slaget skämt, och ett af dessa bittert leende blickar, "som man icke vet hvad man skall tro om", sade mistriss Fairfax.

Sedan mistriss Ingram med sina döttrar afrest, blef jag tämmeligen förvånad att icke få se master Rochester, som jag hade förmodat, ständigt till häst, ständigt på vägen till Ingram-Park. Det var väl sänt att Ingram-Park var på tjugu miles afstånd från Thornfield, på gränsen till ett annat grefskap, men hvad betyder vägens längd för en kär? isynnerhet hvad skulle den betyda för en så outtröttlig ryttare som master Rochester, i stånd att tillryggalägga sina tjugu mil mellan sitt stigande ur sängen och frukosten? Desse reflexioner födde hos mig förhoppningar, hvilka jag bort aflägsna som lika många frestande snaror i att giftermålet var brutet; att det allmänna ryktet haft orätt; att ett afgörande bifall ännu icke, från ena eller andra sidan blifvit gifvet. Jag studerade emedertid min husbondes ansigtsdrag, för att söka tecken till sorg eller förargelse; men vid ingen epok, sedan jag varit i tillfälle att iakttaga honom, hade jag sett detta ansigte så rent från moln, så fritt från hvarje ledsamt uttryck. Om under de timmar på hvilka jag jemte Adela befann mig hos master Rochester, det någon gång inträffade att jag fick ett anfäll af nedslagenhet, och blef utan ord, så gick han för att trygga mig,

ända derhän att visa sig munter, munter som en ung man, hvilken okonstladt och öppet, finner nöje i sina egna galenskaper.

Aldrig hade han så ofta fordrat vår närvaro, aldrig hade han visat sig så god mot mig, och aldrig, min Gud! hade jag älskat honom så mycket.

.....

Sjelfva midsommaraftonen, då Adela lagt sig tidigt, efter en dag sysselsatt med att plocka smultron i Hay-Lane, gick jag ned i trädgården, sedan jag sett henne insomna.

Jag vandrade der en stund fram och tillbaka, framför huset, men lukten af en cigarr, utgående från biblioteket, och det misstänkta sätt, hvarpå tvenne fönsterluckor, måhända med flit halföppnade nästan rörde hvarandra, men icke helt och hållet, låto mig förmoda att någon lurade på mig. Jag tog derföre min tillflykt till fruktträdgården, ett litet paradys, full med tätt stående träd, begränsad åt gårdssidan af en hög mur, och afsondrad från det öfriga af hemtomten, genom en rad af bokar. Vid yttre kanten fanns en djup graf som ensamt skiljde den från fältet. Ett slags labyrint förde dit, bildad af lagerträd, i hvars midt ett kastanjetråd reste sig, försedd med bänkar vid foten.

Ankommen under skydd af dess löfverk, hann mig ånyo denna fina lukt, som jagat mig ur trädgården, blandad med blommornas utdunstningar.

Det var säkert master Rochesters cigarr... Jag måste genast aflägsna mig... Jag rigtar min gång åt grinden som leder till trädskolan, men jag ser honom komma in derifrån... Jag smyger mig åt sidan längs efter en liten gång, betäckt af murgrön, öfvertygad att han icke skulle stadna länge, att han snart skulle återvända, och att han i alla händelser icke skulle se mig, så länge jag blef sittande der jag var.

En bevingad insekt flyger surrande förbi mig, och slår ner på en blomma vid master Rochesters fot, som lutar sig ned för att undersöka honom.

— Kom hit, Jane, och betrakta den här kamraten,
— sade master Rochester.

Så enkla dessa ord voro, och så okonstladt de sades, kommo de mig dock att spritta till. Hur hade han sett, eller snarare anat min närvaro. Jag hade icke gjort något buller.

Jag gick i alla fall till honom, och han fortfor i samma ton.

— Se dessa vingar... De påminna mig om Vestindiens insekter... Man ser icke ofta i England, nattsvärmare så glänsande utstyrde... Se nu hur han flyger bort.

Och insekten flög upp i träden. Finnande hans exempel ganska godt att följa, gick jag äfven åt grinden; men master Rochester som följde mig på ett par stegs afstånd, yttrade:

— Hvarföre gå bort så snart? Det är synd att en så vacker afton sitta mellan fyra väggar, och säkert väljer man icke för att gå till sängs, det ögonblick, då solen som går ned, befinner sig ansigte mot ansigte med månan som går upp.

— Jag kan icke beklaga mig öfver att i allmänhet länge behöfva leta efter svar. De komma vanligen lätt och fort. Men det finnes stunder då min inbillning är fattig, och det är isynnerhet då jag måste hitta på en förevändning, ett skäl ur luften, för att dölja den rätta orsaken. Vidare har jag märkt, att denna svårighet ökas i mån af den vigt jag fäster vid den vägran, hvars bitterhet jag vill förmildra. Jag fann det icke passande att lustvandra jemte master Rochester, i denna så skuggrika trädgård, men visste icke något skäl att anföra för att gå från honom, då han önskade att hafva mig kvar. Jag följde honom dertföre med tvekande steg, och sinnet spändt af väntan på uppfinnandet af någon passande osanning; men han syntes så fullkomligt lugn, så helt och hållet främmande för min oro, så allvarsam, så faderlig, att jag blef förlägen öfver sjelfva min förlägenhet. Det onda, om det i det hela var något ondt i att stadna på detta sätt mellan fyra ögon, syntes en-

dast ligga i min inbillning. Hans tankar voro allvar-samma och allvarliga.

— Jane, — yttrade han, — sedan vi inträdt i en af lagerträdgångarne, Thornfield tyckes mig vara en om sommaren icke oangenäm vistelseort. Tycker ni inte det.

— Jo visst, min herre.

— Ni måste ha fästat er vid detta hus, ty ni har sinne för naturen, och som jag tror, den organ, hvil-ken frenologerne kalla adhésif.

— Ni bedrar er icke. Jag trifs på Thornfield.

— Och hvad som är ännu bättre, ni har fattat ömhet, utan att jag vet hvarföre, för den lilla tokan Adela, äfvensom för mistriss Fairfax.

— Ja min herre, af flere skäl och i olika skiftning-
gar af tillgifvenhet, älskar jag dem bägge uppriktigt.

— Ni skulle således vara ledsn att lemna dem?

— Ja visserligen!

— Hvilken skada!... och han afbröt med en suck
... Men det är så alltid under vår arma tillvarelse; man har icke förr uppsatt sitt tält på ett gynnande ställe hvars lugn man vill njuta af, förr än en olycksfull röst befaller oss att uppstiga och afresa, emedan hvilans stund ännu icke kommit.

— Detta allt vill säga, min herre, att äfven jag måste fortsätta min vandring. Måste jag då lemna Thornfield-hall?

— Jag fruktar det, Jane. Ja till Jane, jag fruktar och tror det.

XII.

— Väl min herre, jag afvaktar befallningen för afresan. Jag skall hålla mig färdig.

— Var det då med det första. Befallningen för afresan, som ni säger, jag nödgas gifva henne i denna afton.

— Ni tänker således gifva er, min herre.

— Alldeles, ni har sagt det: med er vanliga skarp-sinnighet, har ni genast satt fingret på svärigheten.

— Snart, min herre?

— Ganska snart, min . . . jag vill säga miss Eyre . . . Ni kan, ni bör påminna er, då ni första gången ingaf mig, en ovärdig enstöring, den idéen att ingå i skötet af det heliga äkta ståndet . . . Men ni hör icke på mig, miss Jane: vänder ni bort hufvudet för att se en ny torndyfväl flyga förbi? Den första gång ni talade med mig om mina giftermålsförslag, var ni den som visade mig det passande i, att miss Ingram blefve min hustru, att ni och Adela lemnade henne plats . . . Jag vill icke uppehålla mig vid det något bittra omdöme om min tillbedda trolofvades så välvilliga karakter, som innehålles i denna inrådan. Jag vill blott tänka på den djupa visheten i dessa goda råd, och rätta mig i allt derefter. Adela skall då bli satt i en pension, och ni miss Eyre får söka en annan plats.

— Visserligen, min herre, jag skall genast adressera mig till en tidning . . . Under tiden torde jag . . .

Jag stånade midt i frasen, förutseende att jag icke skulle kunna sluta den utan att min röst skulle förråda min rörelse, som var högst plågsam.

— Om en månad hoppas jag vara gift, — fortfor master Rochester, — och på tiden intill dess skall jag sjelf söka till att anställa er.

— Jag är er förbunden, min herre, och beklagar den möda . . .

— Ni skämtar, Jane. Då en lärarinna så väl som ni uppfyller sina pligter, har hon, så att säga, den rättighet, att de som hon beror af, hjälpa henne att skaffa sig ett annat ställe, från den dag hon skall skiljas från dem. Vi hafva dessutom, min tillkommande svärmor och jag, redan talat om en plats, som kunde anstå er. Ni skall få att uppfostra de fem döttrarne till en rik Irländsk dam. Hon bör i Connaught. Ni skall få se att Irland skall behaga er. Irländarne, säger man, äro ett ganska godt folk.

— Är det mycket långt härifrån dit?

— Hvad har det att betyda? Ni är en alltför för-

ständig flicka, alltför betänksam för att en mer eller mindre lång resa, skulle gifva er någon tvekan, för att afståndet skulle vara ett hinder för ert beslut.

— Icke resan, men väl afståndet... Och så skulle hafvet skilja mig från...

— Från hvad, Jane?

— Från England, från Thornfield, från...

— Stuta!

— Från er master Rochester.

Dessa sista ord hade undfallit mig mot min vilja, och ganska mycket mot min vilja, också började tårarne att bryta fram.

De runno dock utan buller, och master Rochester kunde låta bli att ge akt på dem.

— Det är, — sade han, — i sjelfva verket sannolikt, att vi hädanefter högst sällan, ... eller rättare sagdt att vi aldrig mera skola återse hvarandra. Jag har icke särdeles tycke för Irland. Vi hafva dock alltid varit goda vänner, Jane, är det icke så?

— Utan tvifvel, min herre!

— Nå väl! då goda vänner äro nära att skiljas åt, älska de att vara tillsammans den tid som återstår dem. Se der det stora kastanjeträdet... se bänken vid dess fot... Låt oss sätta oss der, vi skola lugnt omtala om er resa.

Han ledde mig, under dessa ord till en trädgårdsstol, och tog plats bredvid mig.

— Jane, — återtög han derpå, — jag är ledsen att skicka er så långt bort... det är ögonblick, vet ni, då jag tycker att vi äro af samma stam, af samma slägt. Ett band förenar oss, åtminstone tycker jag så ibland, lika det som är emellan vissa underbara tvillingar. Kasta vi emellan oss den breda kanalen St George, med sina skummande vågor, sina häftiga strömmar, så fruktar jag att detta band afslites, att våra två hjertan komma att blöda... Men hvad säger jag!... Ni skall snart glömma mig ni!

— Jag, min herre, aldrig... och det vet ni nog. I öfrigt...

— Jane, — afbröt han, — hör ni på afstånd näktergalens ljufva sång?... Hör noga!

Men vid den tystnad som nu följde utbröto på en gång de snyftningar, hvilka länge sökt qväfva mig, och då jag åter kunde framföra några ord, var det för att önska ondt öfver den stund då jag föddes, den dag då jag första gången såg Thornfield...

— Ni är således mycket oroad af att lemna det? — sade master Rochester med en ton af förvåning.

Det ögonblick var kommet, då jag icke mera kunde beherrska en känsla, starkare än allt mitt motstånd.

— Ja, — utropade jag, — jag sörjer Thornfield, ... jag älskar Thornfield... Jag älskar det, emedan jag der lefvat ett angenämt lif, lefvat fullkomligt, lefvat... åtminstone några dagar. Jag har icke varit trampad under fötterna; icke nödgad till ett lif af en sten; jag har icke qväfts af en tvungen sammanlefnad med hvardagsvarelser, icke beröfvad all gemenskap med det som är lysande, kraftfullt och upphöjdt i menniskonaturen. Jag umgicks der, ansigte mot ansigte, med den som jag vördar och älskar mest af allt i verlden, en själ egen, kraftfull, stor i sina åsigter... Hvarföre förtiga det för er master Rochester?... Efter att hafva känt er, är känslan af att skiljas från er, ett straff och en skräck för mig... Jag inser nödvändigheten af min afresa... men lika som man inser nödvändigheten af döden... utan att kunna vänja tanken dervid.

— Denna nödvändighet, hvori består den? — frågade han tvärt.

— Men, det är just ni, min herre, som har ställt den för mina ögon.

— Under hvilken form har jag det?

— Under miss Ingram's, en skön och intagande qvinna, er trolofvade.

— Min trolofvade? Hvad talar ni om trolofvad? Jag har ingen sådan.

— Nå hvad betyder det? Ni vill i alla fall gifva er?

— Ja, jag vill det, det är sannt... Jag vill det, jag vill det.

Han yttrade detta med sammanbitna tänder, i ett slags yrsel.

— Nå ni ser således att jag *måste* resa... Ni har ju äfven sjelf sagt det.

— Nej, ni skall stadna... jag betyder det... och denna ed skall hållas.

— Det blir då jag i min ordning, som säger, jag skall, jag måste resa... Tror ni mig då i stånd att stadna qvar här, utan anspråk på er tillgifvenhet? Anser ni mig för en automat, ett ting utan hjerta, utan känsla af lidande? För det att jag är fattig, född i ett ringa stånd, liten och ful, tror ni mig derföre utan hjerta, utan själ? Mitt hjerta och min själ kunna allt jemnföras med edra. Och om jag, jemte något utseende, egde en rikedom, som satte mig i jemnbredd med eder, master Rochester, så skulle jag väl ha förstått att göra skiljsmessa lika svår för er som den är för mig. Här, förstår ni, och ni inser det ganska väl, sätter jag mig utom allt som blott är sed, öfverenskommelse, menckliga förhållanden. Det är min själ som talar till er själ... alldeles som om vi vandrat genom grafven, för att falla till Skaparens fötter, lika, fullkomligt lika, ty det skola vi en gång blifva... och vi äro det redan, det känner jag.

— Ja, ni säger sannt... vi äro lika, — svarade master Rochester, hvars röst nu darrade mer än min... Kom då hit, Jane, kom till mitt hjerta.

Han drog mig verkligen till sig, och jag tror nästan att hans läppar snuddade vid mina, men jag stötte honom häftigt tillbaka.

— Nej, — återtog jag, hänförd af mina ords hastiga ström, — nej, vi äro icke lika, ty ni går att af beräkning göra, hvad ingen man skulle kunna förmå mig till. Ni förenar er med en varelse vida under er, och som ni vet vara det... en varelse, som icke inger er någon höjelse och som ni aldrig kan verkligen älska, ty ni föraktar henne i djupet af ert hjerta. Nej för allt det dyrbaraste i verlden, skulle jag icke underkasta mig ett sådant ok. Jag är således bättre än ni. Låt mig resa!

— Till Irland, Jane?

— Till Irland, eller annorstädes. Jag har sagt er hvad som låg på mitt hjerta; jag går i morgon hvart man vill.

— Lugna er, Jane! Upphör att streta mot i min famn, likt en fångad fogel, som i raseriet af sin för-tviflan, sårar sig sjelf mot gallren i sin bur.

— Jag är ingen fogel, och man tager mig icke i något nät... Jag är en fri varelse, egande en vilja, som icke beror af någon, ... och denna vilja skall jag begagna för att skilja mig från er.

En ny ansträngning befriade mig ur hans omfamning. Jag stod framför honom segrande och stolt.

— Må så vara då, — sade han, — er egen vilja endast skall ordna ert öde: jag erbjuder er min hand, mitt hjerta och eder andel i allt det som jag eger i denna världen.

Jag stod några ögonblick som slagen af åskan, och min öfverraskning var större än jag nånsin kan måla det för er. Småningom återställd från denna förvirring, sade jag:

— Jag borde le åt detta skämt, master Rochester, och likväl...

— Likväl kan ingenting vara mera allvarsamt, — sade han. Låt icke hänföra er af den öfverretning, som nyss dikterade edra ord. Var några ögonblick stilla och lugn. Jag vill sjelf föregå er med exempel.

Han teg, och rörde sig icke mer. En vindpust for sakta öfver lagerbuskarne, strök genom det gamla trädets lummiga grenar och förlorade sig i den oändliga rymden. Då detta buller aftog, uppsteg ett annat. Det var näktergalens sång från närgränsande lundar. Då jag fick höra den, kände jag att mina tårar flöto ännu. Master Rochester såg mig gråta med en allvarsam ömhet.

— Kom till min sida, Jane, — sade han ändtligen. — Detta långa missförstånd måste upphöra. Kom, hvad fruktar ni?

Och jag fruktade ännu att han gäckades med min lättrogenhet.

— Eder trolofvade brud står emellan oss, — sade jag.

Han steg upp, och var hos mig, i ett enda steg.
— Min trolofvade är här, — yttrade han, dragande mig ånyo mot sitt bröst. — Hon är här, emedan jag här finner min jemngode och min like... Jane, vill ni blifva min hustru?

Då mitt svar dröjde, fortfor han:

— Jag ser att jag för edra ögon står som en lögnare. Hvad skall jag göra för att öfvertyga er, lilla tviflerska? Liksom inte ni visste att jag aldrig älskat miss Ingram. Och hvad hennes böjelse för mig angår, så har jag gjort mig det besväret att sätta den på prof. Det behöfdes blott, för detta ändamål, låta henne förstå eller rättare ana att jag förlorat två tredjedelar af min förmögenhet. Från det ögonblicket har jag utan farhåga för bifall, kunnat framställa mig som en sökande till hennes hand. Hon och hennes mor hafva ganska snöpligt emottagit mig... Nej, jag kunde icke, jag ville icke gifva mig med miss Ingram, Det är ni, ni lilla underbara väsen, ni som knappt tillhör denna världen, ni utan skatter, utan slägt, ni, hvilken många finna så ful, det är er som jag bönfaller måtte taga mot min hand.

— Hvad! det är då sannt det ni säger? — ropade jag, öfvertygad, och det i synnerhet af det mindre artiga, som han inlade i sitt beröm af mig... jag, som icke i hela världen har någon annan vän än er... så vida ens ni är det... jag, som icke eger en skilling, hvilken jag icke fått af er... Se hit, master Rochester, vänd er åt månljuset.

— Hvarföre?

— För jag vill läsa edra tankar i ert ansigte.

— Må vara; ni är bra skicklig, om ni kan läsa något på detta nötta och fläckade blad... Läs då, men skynda!... ty jag lider förfärligt.

I sjelfva verket steg blodet upp i hans pannu. Han var tydligen mycket upprörd. Man såg det på det nervösa arbetet af hans ansigtsdrag, på de sällsamma blixtarne ur hans ögon.

— Oh! Jane! — utropade han snart, — upphör att pina mig på detta sätt! Edra blickar, dessa trogna tolkar af eder själ hafva ett uttryck, som gnager mig.

— De uttrycka likväl icke annat än en djup erkänsla, och jag ser icke hvarföre...

— Icke ett ord mera, jag ber derom, om det icke är ett ja.

— Är det då uppriktigt att ni älskar mig, att ni vill ha mig till hustru?

— Jag har sagt det. Vill ni dessutom äfven en ed? Nå väl, jag gifver den.

— Jag svär tillbaka, att mottaga er som make.

— Kom då hit, och, denna gång, utan någon fruktan!

Derpå lade han sin kind mot min, sina läppar mot mitt öra, och sade med en låg och sväfvande röst:

— Må jag blifva lycklig genom dig: mitt lif skall helgas åt din sällhet... Må Gud förlåta mig, — sade han efter ett ögonblicks tystnad, må Gud förlåta mig, och må ingen tänka på att röfva min lycka från mig... *Hon* är nu min, och jag skall veta bevara henne!

Uti den beslutsamma ton, hvarmed dessa sista ord utsades, låg något, som kom mig att rysa.

XIII.

Emedlertid hade natten blifvit mörk omkring oss. Månan hade ännu icke kunnat försvinna, och ändå hade jag möda att rätt se Rochesters anletsdrag. Det stora trädet, vid hvars fot vi vöro, suckade under vindens ansträngningar, hvilken skakade lagerträdens knakande qvistar.

— Vi måste gå in. — sade master Rochester. — Vädret har förändrat sig. Hvad jag gerna skulle ha stannat här vid din sida, Jane, ända till gryningen.

— Och jag då, tänkte jag, — kanske skulle jag äfven ha yttrat det, men en svartblå blixtr frambröt ur molnen, på hvilka jag hade mina ögon fästade. Bländad och skrämnd stödde jag min panna mot Rochesters axel. Regnet föll redan ner i strömmar. Han drog mig med sig genom alléen och vidare ända till huset, men innan vi hunno dit voro vi alldeles genomvåta. Stadnande i förstugan aftog han min shawl, som var fastsmetad på mina axlar, och tryckte sakta de i oordning bragte flätorne af mitt hår, då mistriss Fairfax kom ut ur sin kammare. Vi gåfvo icke genast akt på henne, fastän hon hade en tänd lampa i handen. Klockan slog tolf.

— Skynda att aftaga edra våta kläder, — sade han, — och ännu ett farväl, innan vi skiljas åt... God natt min älskade!

Han omfamnade mig två eller tre gånger upprepande dessa ömma ord. Fri ur hans armar, då jag lyfte upp ögonen, såg jag framför mig den hederliga enkan, blek, allvarlig, orörlig af häpnad.

Ett leende, som jag kastade åt henne under min flykt förbi henne, var den enda förklaring, som det syntes mig möjligt att i detta ögonblick gifva. Inkommen i mitt rum, grep mig likväl en slags ängslan, då jag tänkte på att under ännu några timmar, skulle detta vördnadsvärda fruntimmer kanhända ganska illa uttyda det lilla upptråde, hvaraf tillfället gjort henne till vittne.

Men i det hela utplånades hos mig all annan känsla af glädjen, som nästan berusade mig. De lössläppta vindarne röto förgäfves hela natten; åskan genomkorsade förgäfves rymden; blixtarne skakade förgäfves sina lågande vingar. Jag kände ingen bäfvan, knappt en svag rörelse af vördnad för desse elementernas makt, uppenbarad med sådant larm.

Tre gånger, under nattens lopp, kom master Rochester till min dörr, för att höra efter om jag icke var sjuk eller rädd... Detta kunde ge mig mod mot alla faror, en tröst mot alla olyckor...

.....

Nästa dag var en vacker dag. Sällan hade en präktigare Juni-morgon upplyst världen.

Efter att ha tagit frukost hos mistriss Fairfax, som tog emot mig med en viss återhållsamhet, för hvilken det icke ännu var mig tillåtet att fordra räkning, gick jag upp till Adela; men master Rochester hade skickat henne till sin sköterska, och mottog mig sjelf i läsrummet. Det var icke med en kall helsning, icke en gång med en hjertlig handtryckning, utan med en nära faderlig smekning, som han tog emot mig, vid mitt inträde. Och redan van vid min lycka, fann jag helt naturligt att blifva så bemött.

Sedan han lyckönskat mig till mitt goda utseende, min *skönhet* till och med, och glansen af mina vackra bruna ögon, — (de äro *gröna*, som ni vet, min vän) — talade master Rochester med mig om sina förslag. Vi borde vara gifta inom de fyra veckor, som det nödvändigt måste dröja, och han ville icke ge mig en enda dag mer. Han hade skrivit till London, och med det återkommande budet skulle han få familje-juvelerna, som voro i förvar hos hans bankir.

Han ville se om dessa smycken voro tillräckliga, ty han ville se mig lika prydd, lika rikt klädd, som om han gift sig med dottern till en peer och hertig, medförande en hemgift af 100,000 pund.

Jag tillät mig att gäckas litet med hans juveler och äfven med honom sjelf.

— Ni förgäter, — sade jag, att prydnader kläda endast de vackra. Förändrad till en förnäm dam, betäckt med blommor, diamanter och spetsar, skulle ni inte mer känna igen Jane Eyre, den lilla guvernanten, hvars gväkeraktiga skick vunnit ert hjerta. Det skulle vara en nötskrika, ganska opassande förklädd med fjädrar af en påfågel. Jag skulle mycket hellre vilja se er utstyrd som en operahjelte, med sammetsmössan på hufvudet, spetskragen kring halsen och kappan på ena axeln, än se mig i spegeln fullspäckad med plymer och belastad med ädla stenar. Jag älskar er och det af mitt innersta hjerta, men utan att derföre tycka er vackrare än ni verkligen är. Tro er således icke för-

bunden att hos mig smickra den egenkärlek, som man förmodar finna hos alla kvinnor.

Jag behöfver icke säga, att han icke lånade någon uppmärksamhet åt detta särdeles förnuftiga tal. Han slog endast an en mera känslig sträng hos mig, då han talade om de resor vi skulle göra tillsammans, straxt efter vårt giftermål. Att jemte honom besöka Paris, Rom, Neapel, Florens, Venedig och Wien, alla de länder, som han redan kände, och som han ville återse i mitt sällskap, hvilken utsigt kunde vara mer leende.

Ifrig att behaga mig, — sade han:

— Jag vill att ni, redan i denna afton begär af mig uppfyllandet af tre edra lifligaste önsknigar, alldeles som i feesagorne. Jane, akta er nu att begära det omöjliga; ty jag skulle otvifvelaktigt försöka det.

— Låt se, — sade jag leende, — min första önskan är den att ni skrifer till er bankir för att tillsäga honom att icke skicka juvelerna. De skulle vara mig onyttige, och måhända sämre, ty de skulle påminna mig om ett missförhållande i förmögenhet, som är mig plågsam.

— Jane, ni är en liten förräderska, — utropade master Rochester, — men jag är bunden af mitt ord; återtagandet af befallningen skall redan denna afton afskickas.

— Godt! nu till den andra önskan i ordningen. Jag önskar att min nyfikenhet må blifva tillfredsställd i afseende på en ömtålig punkt...

Master Rochester syntes genast mycket förvirrad; hans svarta ögonbryn drogos tillhopa, hans panna mulnade och han sade med en besvärad röst och ett tvunget småleende:

— Påminn er Eva och Psyche, bägge ångrade att de ville veta för mycket.

— Jag begär i alla fall få veta, — sade jag, — hvarföre ni låtsade vara en tillbedjare af miss Ingram, som ni icke älskade.

Master Rochesters ansigte klarnade genast.

— Jag trodde knappt, — sade han, — att jag behöfde förklara det. Är ni okunnig om att litet svart-

sjuka är den lifligaste retning för en börjande kärlek? och vet ni inte, att jag ville bli älskad af er ända till galenskap?

— Hvilken arm beräkning! och hvad den förringar er i mina ögon! ni är nu mindre än jag, master Rochester. Men lemnom detta. Min tredje önskan, den som ligger mig mest om hjertat, är att mistriss Fairfax må blifva af er underrättad om den ära ni gör mig. Efter hvad hon sett är det icke passande att hon längre är i okunnighet derom.

— Höra är lyda, — svarade Rochester, med afsigt begagnande samma fras som slafvarne i Österländerne. Han gick genast att tillkännagifva sina afsigter för min goda gamla vän, hvars förundran var nästan förnärmande för mig.

Det var tydligt att hon alldeles icke begrep mina medel att behaga. Högmot och ordningsanda, för att icke säga mer, voro i hennes ögon de utmärkande egenskaper, som gingo i arf inom familjen Rochester. Hon fann intet spår af allt detta i detta giftermål, som tycktes henne emot rätta förhållandet i alla hänseenden, och äfven i afseende på åldern.

— Ändtligen — sade hon, — är allt till det bästa, och jag befriad från en viss ängslan, som sedan någon tid tryckte mig. Jag kan icke säga hvad jag led i går afton, då jag efter att ha sökt er och herrn kring hela huset, träffade er vid midnatten...

— Tala icke mer om det, — ropade jag med en början till otålighet, — emedan ni nu vet hvad ni har att tänka derom.

— Må vara. Jag hoppas att allt skall gå väl. Men, min bästa vän, var på er vakt. Håll master Rochester på afstånd. Mistro er sjelf lika mycket som honom. Det händer icke alla dar att männer af hans stånd gifta sig med sina barns guvernanter.

Jag höll bestämt på att förarga mig, men Adelas ankomst gjorde slut på detta plågsamma samtal.

Min lilla elev sökte mig från master Rochester, för att följas åt till Millcote. Det var fråga om, — sade hon, att göra besök hos alla handlande i denna lilla

köping, och att tömma deras förråder, för att samman-
sätta en bröllopsgåfva.

Detta anstod mig icke alls. Hvar gång som Ro-
chester ville öfverhopa mig med skänker, och pryda
mig öfver höfvan, kände jag mig djupt förödmjukad,
och jag led af allt, som tycktes kränka oegennyttan af
min kärlek.

Jag måste dock göra denna resa; men i stället för
femton eller tjugu olika klädningar, hvarmed han på en
gång ville begåfva mig, lyckades jag att ej behöfva mot-
taga flere än två, hvilkas utväljande han likväl icke ville
öfverlemnna åt mig, så benägen fann han mig att köpa
dem enklare och mer anspråkslösa än han önskade.
Han tog af de dyraste tyger, af det mest lysande siden.

Vi återkommo hem.

— Ni gör mig väl åtminstone den äran att äta
middag tillsammans med mig?

— Nej, min herre, jag tackar er.

— Kan jag få veta orsaken till ert afslag?

— Det är helt enkelt. Jag har aldrig ätit mid-
dag vid ert bord, och jag ser icke något skäl hvarför
det skulle ske förr än det ögonblick då . . .

— Åter ett afbrott? Låt höra! Säg ut er tanka.

— Ända till det ögonblick, då jag icke mer kan
underlåta det.

— Må så vara då, oböjliga lilla tyrann. Bruka
och missbruka era nu egande rättigheter. Jag skall nog
en gång få mina, och ni skall få se, att jag skall be-
gagna dem.

Mina betänkligheter synas måhända öfverdrifna,
barnsliga till och med i mängas ögon; men ni, min
ömma vän, fattar nog denna grannligheten hos en själ,
på en gång öm och stolt, angelägen att, i en särdeles
kinkig belägenhet, bevara sin kärlek fri för alla miss-
tankar. Det var redan mycket att högt bekänna den-
na så länge i tysthet närda böjelse, och det fordrades
åtminstone att skydda den för hvarje förnedrande ut-
tydning, och för det att ingen egennyttig beräkning
måtte anses såsom drifkraft för ett uppförande, i hvil-
ket världen skulle finna ämne för gäckeri och tadel.

Af detta skäl, och endast af detta skäl, besvarades jag af min fattigdom. Återkommande från Millcote, hade jag fattat ett beslut, som jag äfven utförde, att skrifva till min farbror, John, på Madeira, och underätta honom att dess brorsdotter icke var död och att hon, tvärtom, höll på att ingå i ett äktenskap vida öfver hennes vilkor, samt att hon bevarade en liflig erkänsla för hans välvilliga afsigter, tillintetgjorda af illvilja hos det ombud han valt.

Det var ganska tvifvelaktigt huruvida detta bref skulle träffa farbror John i lifvet, eller ännu ogift och fri att förordna om sin egendom; men det betydde ingenting. Jag hemtade en viss tröst för den tanka att hädanefter lefva på master Rochesters bekostnad, i den förhoppning, så oviss den ock var, att någon gång tillföra honom en tillökning i hans förmögenhet.

Ett annat bekymmer för mig var att under de långa samtalen med denne man, viss om min kärlek, undvika de farliga utbrotten af hans ömhet. Men här tjen-te mig min kvinno-instinkt efter önskan. Jag lärde mig att i samtalets vändning, i röstens tonfall, i blickens återhållna eld ana de förelöpande tecknen till dessa feber-anfall, hvilka skulle förderfva mig, om jag lät mig hänföras af deras smittande verkan, och jag ställde numera så till att jag alltid hade till hands någon ojemnhet i lynnet, någon stridighet i karakteren, hvarmed jag vid behof kunde beväpnas mig, som ett säkert försvarsmedel.

Denna stridskonst fordrade sin skicklighet, ty om jag ville misshaga för ögonblicket, ville jag icke aflägsna eller afkyla för alltid. Jag bedyrar er att det fordrades ett mod, hvarpå jag icke vågat räkna, för att trotsa det missnöje, den smärtsamma öfverraskning, den oro, den ängslan som målade sig i min så älskade herres ögon, då jag med afsigt gjorde mig nyckfull, eller egennyttig, eller försmädlig eller obetänksamt glad, för att undvika att vara alltför upprigtigt älskande, alltför undergifven eller isynnerhet alltför upphettad af hans passion.

Tänk väl på, min dyra vän, att min blifvande

make då utgjorde för mig hela världen, att förhoppningen på hans kärlek var för mig i stället för all annan förhoppning. Han var ställd mellan min själ, och hvarje religiös tanke, liksom molnet mellan människans blick och solens stråle. Jag hade gjort honom till min afgud. Var det ej rättvist att Gud straffade mig därför?

XIV.

Jag hade lyckligt och väl tilländalagt dessa fyra farliga veckor. Dagen för vår förening var kommen. Allt var tillredt för en resa straxt derefter. Packer hoplagda och omgjordade uppfyllde min lilla kammare. Det återstod ej annat än fästa fast utanskrifterne, på hvilka jag med förvåning läste namnet på en person, som icke ännu var mig rätt bekant: *Mistriss Jane Rochester.*

Sofi kom i god tid och klädde mig, men var utan tvifvel för långsam i fullgörandet af sin syssla, ty master Rochester skickade i sin otålighet att höra efter, hvad som uppehöll mig. Jag hörde hans bannande röst vid foten af trappan, och slitande mig undan kammarjungfruns evigt tjenstvilliga händer, skyndade jag utför trappan, in i matsalen.

Master Rochester tog mig vid händerna, kastade en mönstrande blick på min klädsel, och förklarade mig "vacker som en lilja". Han ringde för att få in frukosten. Åt betjenten, som gick efter den gaf han bestämd befallning att resvagnen skulle hållas i ordning till vår återkomst från kapellet. Persedlarne borde vara pålastade, kusken på sätet, och dessa tillsägelser gäfvos i den mest befallande ton.

Under allt detta var jag vid frukostbordet, men det hade varit mig omöjligt att röra en enda bit. Master Rochester, sysselsatt för sig, gaf icke akt på min återhållsamhet och frågade efter tre minuter, om jag var färdig.

På mitt jakande svar tog han mig under armen,

och drog mig med sig, så fort att jag med möda kunde följa honom. Mistriss Fairfax väntade oss i förstugan, och jag skulle gerna velat tala med henne, men huru kunna det då en jernhand nästan bar mig, och då uttrycket i master Rochesters ansigte icke tillät en minuts uppehåll, då det tillkännagaf hans vilja att gå rakt till målet, på så kort tid som möjligt. En sällsam uppsyn hos en brudgum. Den slog mig med förvåning och nästan med skräck . . . Jag upphörde att fästa min uppmärksamhet vid annat än dessa drag, i hvilka jag läste ett dystert beslut, en bestämd afsigt att lösa, till hvad pris som helst en okänd svårighet.

Vi gjorde ej halt förrän vid porten till kyrkogården, der märkte master Rochester först att jag var alldeles utan anda.

— Ah, — sade han, — är jag icke grym i min kärlek? Stadna en stund Jane! luta er mot mig.

Jag ser ännu detta gamla, gråa, dystra tempel; kråkorna som sväfvade kring hennes klockstapel, himmelen purprad af morgonstrålarne, de små gröna kullar som utmärkte platsen för bondfolkets grafvar, utan likstenar och utan grafskrifter. Ändteligen minnes jag i synnerhet två främlingar, som ströfvande omkring på denna ojemna mark, tycktes sysselsatte att under mossan uppleta några till hälften utplånade inskrifter. Jag såg dem, så snart de märkte oss, gå omkring kyrkan, liksom för att komma in genom någon sidoport. Master Rochester gaf icke akt på dem, upptagen som han var af mitt trötta och lidande utseende. Jag hämtade mig efter några ögonblick, och vi inträdde i det låga templet.

Presten, i sin hvita mess-skjorta biträdd af klockaren, väntade oss nära altaret. Det var tyst öfverallt. Man kunde med möda skönja rörelsen af två skuggor i en aflägsen del af kapellet.

Jag hade icke bedragit mig: de två okända hade gått in före oss, samt betraktade tvärtigenom gallerporten till Rochesterska grifthvalfvet, den gamla grafvården af gulnad marmor, på hvilken en knäböjd seraphim vaktade askan af Adam de Rochester, dödad vid

Marston Moor under inbördes krigen, samt af den ädla damen Elisabeth, hans värdiga maka.

Vi närmade oss det heliga bordet. Vid ett lätt buller vände jag hufvudet öfver alla, och såg en af främlingarne, tydligen en *gentleman*, nalkas med smygande steg. Vigsel-ceremonien begynte.

Enligt de föreskrifna bruken, förklarade oss presten ändamålet med det sakrament, som han var i begrepp att tilldela oss. Derpå gående några steg emot oss, och lindrigt böjd åt master Rochester, yttrade han:

— "Jag fordrar och ålägger eder begge, och J skolen svara derför på den yttersta dagen, då alla hjer-tats hemligheter blifva afslöjade, att nu i denna stund förkunna om J veten något lagligt hinder mot eder förening; J veten att hvarje man och hvarje qvinna som äro förenade på annat sätt än Herrans ord tillåter, äro det icke af Gud, och att deras äktenskap är olagligt" . . .

Efter dessa ord höll han upp, som bruket fordrar. Huru sällan händer det att denna tystnad afbrytes? Må hända en gång hvart hundra år. Också var presten, som icke lyftat sina ögon från handboken, i afsigt att fortfara, sedan han återhemtat andedrägten. Hans hand var utsträckt åt master Rochester, och hans läppar öppnade sig, för att utsäga orden: *Mottager du denna qvinna som din äkta hustru?* . . . då en tydlig röst, två steg ifrån oss, yttrade:

— Detta giftermål kan icke ske. Jag förklarar att hinder deremot finnes.

Presten betraktade den afbrytande och förblef stum. Likaså hans ödmjuka biträde. Rochester ryste till i första ögonblicket, liksom marken skulle ha skakat under hans fötter. Han hämtade sig dock snart, och utan att vända hufvudet, sade han med en djup och allvarlig röst:

— Fortfar.

En dödsstillhet följde på dessa ord. Efter ett ögonblicks tvekan sade kapellanen, master Wood, i sin ordning:

— Jag kan icke fortsätta vidare förr än jag un-

derrättat mig om betydelsen af detta vigselförbud, och försäkrat mig om att det icke är allvarsamt.

— Vigseln måste afbrytas, — återtog samma röst, som första gången låtit höra sig, — jag har bevis på hvad jag sagt.

Master Rochester hörde detta likaväl som jag, men man skulle ha trott att han icke lånade den minsta uppmärksamhet åt främlingens ord. Han yttrade icke en enda bokstaf, han gjorde icke en enda rörelse... Jag bedrar mig, han grep min hand... Gud, hvilken kraftig och brännande tryckning! och huru hans bildsköna panna i detta ögonblick hade granitens hårdhet. Hvilken vild glans, hvilken fasthet i hans blick!

— Hvari består hindret, är det öofvervinneligt?

— Ni må sjelf öfvertyga er derom, — sade främlingen, som tog två steg framåt och stödde sig mot chorskranket. Hans röst var lugn, bestämd, utan minsta tecken till någon häftig rörelse, samt icke högre än vid ett samtal i en salong.

— Hindret består helt enkelt i ett föregående giftermål. *Master Rochester har en hustru som ännu lefver!*

Aldrig har åskan så skakat mina stackars nerver, som dessa sista ord, sagda med den vanligaste ton i världen. Mitt blod kände större verkan af dem, än det någonsin erfarit af en bitande köld eller en brännande eld. Jag bibehöll dock min fatning, och var icke i fara att afsvimma.

Jag fäste ögonen på master Rochester, hvilket tvingade honom att betrakta mig tillbaka. Hans ansigte var som hugget i sten. Hans ögon liknade två glödande eldkol. Han nekade intet. Han syntes färdig att trotsa allt. Utan ett ord, utan ett småleende, utan ett tecken att han i mig igenkände en varelse lika som han, lade han sin arm om mitt lif och liksom fastnådade mig vid sin sida.

— Hvem är ni? — frågade han den okände.

— Jag kallar mig Briggs, advokat från London, på gatan *** N:o **

— Och ni vill nödvändigt skänka mig en hustru.

— Jag vill blott påminna er att ni äger en hustru, erkänd af lagen och icke af er.

— Vill ni visa mig den äran att säga mig hvem hon är. hvad hon kallar sig och hvar hon finnes?

Mycket gerna, min herre.

Och advokaten, alltid lugn, drog ett papper ur sin ficka, hvars innehåll han uppläste med en näston, så vanlig hos män af hans yrke.

— ”Jag bedyrar och kan bevisa att den 20 Oct. 18.. (för femton år sedan) blef Edvard Fairfax Rochester af Thornfield-hall i grefskapet... och af Feradian Manon i grefskapet..., gift med min syster Bertha Antoniette Mason, dotter till Jonas Mason, köpman, och af hans hustru Antoniette, till börden kreolska, uti kyrkan... i Spanish Town på Jamaika. Originalakten till detta giftermål finnes i nämde kyrkas kyrkobok. En copia är bifogad till detta.

Richard Mason.

— Om man äfven antager att denna handling är giltig, så bevisar den i alla fall blott att jag en gång varit gift, men ej att denna qvinna som kallas min, ännu är i lifvet.

— Hon var det för tre månader sedan, — svarade genast advokaten.

— Huru vet ni det?

— Jag har ett vittne, ett vittne som ni får svårt att jäfva.

— Skaffa då fram detta vittne, eller drag åt afgrunden! — utropade master Rochester, som icke längre kunde bibehålla sitt tvungna lugn.

— Må vara min herre, jag skall begagna mig af det alternativ ni gifvit mig, för att icke behöfva göra denna lilla resa.

— Tråd fram master Mason.

Detta namn frambragte hos master Rochester en häftig skakning, likt den af en blyxt, och märkbar endast för mig, som kände den sammandragande gnistan utfara från hans fingerspetsar. Man skulle kallat det en vulkan hvars utbrott gaf sig tillkänna genom röd-

aktiga blixtar. Han gick mot sin sväger, lyfte sin kraftfulla hand och jag trodde mig redan se Mason nedslagen rulla till foten af altaret...

Men denne vek tillbaka, åkallade Guds hjelp och hans feghet räddade honom. Föraktet släckte, som en snöflod den lågande vreden hos Rochester, hvilken fällde till sidan sin afväpnade arm, och helt enkelt frågade:

— Tala, hvad har ni att säga?

— Master Mason förskräckt, började framstamma några osammanhängande ord. Presten kom till hans hjelp, i det han påminte master Rochester om vördnad för stället helgd.

Derpå vändande sig till master Mason:

— Är ni, min herre, viss derom att denna gentlemans hustru ännu är i lifvet?

— Mod, min herre, — sade advokaten, — säg hvad ni vet.

— Hon lefver; hon är på Thornfield-hall, — återtog master Mason med en något mindre osäker röst; — Jag, hennes bror, såg henne der sistlidne April.

— På Thornfield-hall, — utropade kapellanen, hvars öfverraskning icke kan beskrivas. — Det synes mig omöjligt. Jag bor i dessa trakter sedan lång tid tillbaka, och jag har aldrig hört berättas att det på Thornfield-hall funnits någon mistriss Rochester.

Dessa ord framkallade ett slags förtvilladt leende på min olyckliga brudgums läppar.

— Oh, — sade han, — mina försigtighetsmått voro väl valda... Derpå betänkte han sig några ögonblick, utan att någon vågade afbryta honom, och sedan han fattat sitt beslut, utropade han hastigt:

— Det är nog! Emedan allt är förfeladt, så lät oss stadna vid detta. Wood! tillslut er bok och kläd af er skrud. John Gran, (det var klockarens namn), ni kan lemna kyrkan. Här blifver ingen vigsel i dag.

Dessa befallningar efterkommos. Master Rochester återtog med en förvånande djerfhet och värdslöshet:

— Tvegifte! ett styggt ord. Jag höll dock på att göra mig skyldig dertill... Men slumpen har omin-

tetgjort mina väl anlagda planer, och man skall säga att Försynen hållit mig tillbaka vid branten af afgrunden. . . Nå väl, mina herrar, det var en misslyckad plan, ingenting annat. Denna advokat och hans klient säga sannt. Jag är gift, min hustru lefver och bor under mitt tak. . . Ni säger er vara okunnig derom, Wood? Låt oss dock se! Har ni aldrig hört edra sockenboar prata något om denna hemlighetsfulla galna kvinna, som jag förvarar i ett afskiljdt rum? Man har måhända sagt er att det är min oäkta syster, eller möjligen att hon är en öfvergifven frilla? — Nå väl! ingendera. Hon är min hustru. Den hustru jag för femton år sedan gifte mig med, en syster till den tappre man, som ni ser här, en kreolska född af en mor, hvilken njutningen af starka drycker gjort till ett djur, och lika som hon öfverlemnade sig åt denna förnedrande smak. . . Man aktade sig väl för att låta mig veta detta, då det var fråga om en förening mellan oss, aftalad mellan våra föräldrar. Man aktade sig väl att säga mig, att sedan tvenne slägtleder, hade denna ärftliga galenskap fortplantat sig från mor till dotter. . . Också hvilken sällhet blef icke min, och hvilket tjusande ombyte i min tillvaro, ifrån det ögonblick, jag blef make åt Bertha Mason! — Nå väl! mina herrar, ni ska' få bedöma denna, alltför länge dolda sällhet. Ni, min vördnadsvärde Wood, ni, herr advokat Briggs, och ni äfven, min modige herr Mason, jag vill föreställa er min hustru. Kommen hem med mig. Ni må sedan säga om jag har skäl eller icke att anse mig fri från en ed, i mina ögon löjlig och utan giltighet. . .

— Hvad denna unga flicka angår, — fortfor han, visande på mig, — så var hon okunnig om allt detta, liksom ni själf min kära Wood. Hon höll på att oskyldigt falla i den snara, som utlades för henne af en man utan samvete och uttröttad af sitt ohyggliga enklingsstånd. Kom mina herrar, jag väntar er.

Han lemnade kapellet, hållande mig ständigt tryckt till sig, och åtföljd af de tre åskädarne till detta sällsamma uppträde. Utanför slottet, funno vi resvagnen förspänd och pålastad, samt kusken färdig att köra af.

— Spänn ifrån, och sätt in allt detta, — sade hans herre kallt. — Det kommer ej i fråga att användas i dag.

Mistriss Fairfax, Adela, Sophie, Leuh... väntade oss vid ingången för att lyckönska oss.

— Tillbaka, tillbaka, alla människor, — ropade master Rochester. — Lemna oss i fred för edra lyckönskningar. För hvad skulle de vara? Visst icke för mig... De komma femton år för sent.

Vid dessa ord fortsatte han sin väg, med min hand alltid i sin, samt tecknande åt sina tre gäster att följa. Vi uppstego i första våningen, derifrån genom galleriet till den tredje. Den lilla svarta dörren, öppnas af master Rochester, och lemna oss inträde till kammaren med de lösa tapeterne, der jag hade tillbragt en så besynnerlig natt.

— Ni känner igen detta rum, är det icke så, Mason? — sade master Rochester gäckande åt sin svåger, som hela tiden varit intagen af häpnad. Det var här hon sargade och bet er så dugtigt.

Utan att afbida något svar, lyfte han upp den fritt hängande tapetväden som dolde för våra blickar en hemlig dörr till andra kammaren. Denna dörr var oläst liksom den första.

Vi stego på tröskeln af ett rum, utan fönster, upplyst af en lampa hängande i en jernkedja från taket. En stor brasa sken bakom ett galler, som hindrade att nalkas den. Grace Poole var lutad öfver denna eld, med kastrullen i hand och sysselsatt med, jag vet icke hvad för mat-tillredning. I en dyster halfskymning, i den mest aflägsna vrån af denna slags håla, vankade fram och tillbaka, lik ett rofdjur i sin bur, en varelse utan form och namn... den lagliga herrskarinnan i detta slott.

XV.

Vid första åsyn var det svårt att i henne igenkänna en mensklig varelse. En massa af fordom svarta nu gråa hår, bildade ett slags man som skydde hufvud och ansigte. Ett djuriskt mumlande irrade på hennes läppar. Hon släpade sig stundom på fyra fötter och tycktes hafva ett nöje i att efterhärma den hiskliga gången hos de mest orena djur. Hon var med ett ord en kvinna i gestalt af en hyena.

— Nå väl! mistriss Poole, frågade master Rochester, — huru mår man här i dag?

— Tack, herre, — svarade Grace, under det hon med varsamhet ställde sin kokande panna på trefoten. Vi skälla litet, annars är det bra.

Denna gynnande rapport blef genast på ett hemskt sätt förnekad. Den ifrågavarande hyenan reste sig på fötterna, och gaf till ett vrålande, som uttryckte den mest häftiga vrede.

— Ah, Herre! hon har sett er! stå inte qvar der.

— Endast några minuter.

— Ge noga akt på henne då!... För Guds skull, ge akt på henne!

Den galna röt till ånyo. Hon strök undan det tjocka håret, som låg henne i ögonen, och stod färdig till språng, beskådande oss med hotande blickar. Mistriss Poole steg fram några steg...

— Låt vara, — sade master Rochester, skjutande henne åt sidan. Hon har väl ingen knif, hoppas jag, och jag är för öfrigt på min vakt.

— Hvem vet? — svarade Grace, — hon är så listig... Men i alla fall, akta er, nu kommer hon.

Vid dessa ord, sprungo våra tre *gentlemen*, helt förfärade undan. Master Rochester hade knappt tid att kasta mig bakom sig. Den galna hade störtat på honom. Hon grep honom vid strupen och försökte att hugga sina tänder i hans kind. De brottades en mi-

nut eller två, ty det var en kraftfull kvinna, och af en tjocklek, som ökade hennes nästan manliga styrka. Master Rochester hade dock i alla fall blott behöft göra ett slag för att sluta kampen, men han ville endast qväsa henne och lyckades slutligen häri. Herre öfver hennes begge armar, lät han binda dem genom Grace Poole, och med återstoden af repet, fastgjorde han henne vid en stol, utan att fråga efter hennes skri, och hennes häftiga ryckningar.

Sedan detta var gjordt vände han sig till vittne-
na, uppskrämda af detta ovanliga uppträde, och med ett bittert leende, så som blott en förtvillad kan le, sade han:

— Se här *min hustru*, se här den som har att förljufva de lediga stunderne af mitt lif; och se här, — sade han, läggande sin hand på min axel, se här den jag ville förena med mitt beklagansvärdä öde. Wood! Briggs! Mason! dömmen sjelfva om skillnaden. Jemnfören dessa lugna och klara blickar, med dessa ögon insprängda med blod; detta ansigte uppfyllt af förstånd med denna hiskliga mask, denna lediga växt med denna vanskapliga massa. Ni må dömma öfver min handling, ni, prest, i Evangeliets namn; ni, advokat i lagen; men kommen ihåg att den dom vi fälla, den skola vi sjelfva en dag undergå. Nu kunnen J lemna mig.

Vi läto icke säga oss detta två gånger. Master Rochester stannade kvar efter oss, för att ge några befallningar åt Grace Poole. Då vi stego utför trappan, blef jag öfverraskad af att advokaten tilltalade mig.

— Om någon är här att tadtla, — sade han, — så är det visst icke ni. Er farbror skall med nöje höra detta, så vida han ännu lefver, då master Mason återkommer till Madeira.

— Hvad talar ni om min farbror, känner ni honom?

— Jag? Nej; men master Mason har täta communicationer med honom. Master Eyre är ombud för hans handelshus i Funchal. Det var till och med af master Eyre, som Mason, hvilken på återresan till Jamaika gjorde en rast för sin helsas skull på Madeira, fick veta

att Master Eyre's brorsdotter skulle gifta sig med master Rochester. Detta förtroende medförde förklaringar, som ni lätt kan förstå, i följd af hvilka master Mason återvände till England. Lyckligtvis, och ni bör dela min tanke härom, tillät icke himmel att vi skulle komma för sent för att hindra ett brott i hvilket ni hade blifvit en oskyldig deltagerska.

Denna förklaring var mig högst likgiltig i det ögonblick jag tog emot den. Herrarne afreste, och jag var ensam i min kammare, dit jag dragit mig tillbaka, icke för att gråta i fred, ty jag var af ett lugn som förvånade mig sjelf, men för att byta min förhatliga brudskrud mot den klädning jag bar alla dagar, och som jag förliden afton trodde mig hafva afklädt för sista gången.

Matt och uttröttad satte jag mig ned. Mina armar sökte stöd på ett bord, och mitt hufvud föll af sig sjelf ned på dem. Jag började derpå reda mina tankar. Hittills en kastboll för händelserna, hade jag bivistat, utan att deri taga synnerlig del, uppträden, hvilka hastigt följande på hvarandra, hade döfvat mig. Nu ensam och kallad att göra mig reda för allt hvad jag sett och hört, erfor jag ett synnerligt behof att begrunda.

Några ord utsagde utan buller och larm, några förklaringar gifna på de vanligaste sätt i världen, en be-kännelse af master Rochester, ett lefvande bevis framställt till dess bekräftelse, det hade icke fordrats mer än detta för att tillvägbringa i mitt öde en af dessa omstörtningar hvilka i den moraliska världen är det samma, som en hastig förstöring af en nyskapad stjer-na, skulle vara i den fysiska.

Ingen vexling hade skett i de vanliga vilkoren för min tillvaro. Att blott döma efter utseendet var jag samma person, beboende samma lilla kammare, ägande samma omgifning, egnad åt samma omsorger. Och likväl, hvar hade man nu Jane Eyre, Jane Eyre af föregående afton; hvarest söka det som utgjorde hela hennes lif, denna feberaktiga väntan, dessa brinnande förhoppningar, hvilka, sedan en månad uppslukade alla hennes ungdomskrafter?

Den ljuft upprörda bruden, den lyckliga afgudade,

den darrande ungmön hade försvunnet. Det återstod den unga för alltid ensamma flickan dömd till det ogifta ståndets kalla egoism. Dess lif hade förlorat sin färg, dess framtid var beröfvad allt hopp. Föreställ eder att det på en het sommardag hastigt inbryter en decemberkyla, att is omgifva de redan mogna frukterna, de utspruckna rosorna; att en svepduk af snö breder sig öfver de blomsterprydda ängarne, de af gyllne skördar betäckta fälten, och ni har ett begrepp om det som föregick inom mig. Mitt hjertas käraste önsknin- gar, ännu i går så lifliga, och blomstrande, voro nu lika många förstörda och för evigt döda tankar. Min kärlek, denna kärlek, som master Rochester kallat till lifvet, ryste i mitt inre likt ett sjukt barn i sin vagga, illa betäckt mot kölden.

I afseende på Master Rochester fann jag, utan att hvarken ursäkta honom eller känna mot honom hat och vrede, att han förlorat all rättighet till mitt förtroende och att jag måste aflägsna mig från honom. Ej att han hade bestämdt förrådt mig, men han hade icke älskat mig så, som jag hade trott mig vara älskad. Han sjelf, som nu icke såg i mig något annat, än föremålet för en brottslig lidelse, han sjelf skulle jaga mig från Thornfield. Jag skulle vara ett förhatligt föremål för hans ögon. Sådan var i detta ögonblick min bestämda tro.

Mina ögon hade slutligen fallit tillsamman. Det sväfvande mörker som omgaf mig, ökade mina tankars förvirring. Öfvergifven åt mig sjelf, urständsat till minsta ansträngning, tyckte jag mig ligga på botten af en uttorkad flodbädd: jag hörde den hotande strömmen närma sig, men det felade mig all styrka att stiga upp och fly... På sin höjd kunde jag under detta skeppsbrott för alla mina önsknin- gar, alla mina begär, upp- höja till Gud några böner utan mål och utan värma.

Men jag kan icke beskrifva denna bittra stund, jag afstår derifrån.

.....
 På eftermiddagen, då den nedgående solens strålar spelade på min nedtyngda hjessa, öppnade jag ögonen, och reste mig för att ombyta plats. Denna rörelse var

tillräcklig att åter ge mig en åsigt af min verkliga ställning, och de pligter den ålade mig. Nödvändigheten att lemna Thornfield visade sig i all sin förskräcklighet, och oakadt vissa svagheter i min vilja, bekämpad af de spetsfundiga råden från en böjelse som öfverlefade sin villfarelse, kände jag en oundviklig, ouppskjutlig lag nedtynga mig. Mitt hjerta fattades af en förskräcklig ångslan, då jag betänkte att jag sedan flere timmar var i ensamhet, fördjupad i smärta, utan att någon, hvarken mistriss Fairfac, eller den lilla Adela, eller . . . *han*, var kommen för att efterhöra huru det var med mig, eller för att framföra till mig, några ord af tillgifvenhet. Aftorkande, bäst jag kunde, de tårar, hvilka ännu våtte mina ögonlock, och beherrskande den yrsel, som gjorde mina steg staplande, begaf jag mig sakta till dörren, frändrog regeln och stötte, vid mitt första inträde i galleriet, mot ett hinder som min förmörkade syn icke kunde urskilja. . . Jag höll på att falla, då en utsträckt arm mottog mig i fallet . . . armen af master Rochester, som väntade mig, sittande på min tröskel.

— Nå ändteligen, — sade han, — jag har hela dagen suttit här, afhidande er utgång; jag har väntat er utan att begripa något af dödstystnaden i ert rum. Om den varat fem minuter till, hade jag icke hållit ut längre, jag hade sönderslagit denna fördömda dörr. Hvarföre har då min Jane velat gråta ensam? Det är vid mitt bröst, som hennes tårar bordt rinna. . . Hvad, Jane, — återtog han, efter ett ögonblicks tystnad, icke en förebräelse, icke ett enda bittert ord. Sittande der jag satt er, har ni icke annat för mig än denna långa slöa och tröttande blick? Tror ni, Jane, att jag velat såra er till denna grad som skett? Föreställ er en man, som af ett olyckligt misstag öfverlemnar åt slagtarens knif ett älskadt lam, som han födde med sitt eget bröd, som drack ur hans egen kopp, som han värmdes vid sitt eget bröst, . . . ångern hos denna man, vore ett intet mot min. Skall ni aldrig förlåta mig?

Ni inser visst, min vän, att från detta ögonblick och utan någon tvekan, blef en full förlåtelse gifven åt denna så förderliga man. Hans ögon uttryckte en så-

dan saon ånger, en så djup ömkan satte hans röst i darrning, och i synnerhet var det i hans hållning, hans språk, hans ställning, så mycken uppriktig, och till utseendet, oföränderlig kärlek, att jag genast förlät honom icke med ord utan med blicken, med leendet, ur djupet af mitt hjerta.

Till det yttre förblef jag densamma, försänt i min mattighet.

— Ah! — återtog Master Rochester, om det ock vore för att förbanna mig, tala, du älskade lam, tala, öfverhoppa mig med förebråelser.

— Jag kan icke, ... jag lider. . . Ett glas vatten, — svarade jag med yttersta ansträngning.

Med en rysning tvekade han, och bärande i sina armar, nedförde han mig till jordväningen; jag visste icke först i hvilket rum. Jag kände blott att man närmade mina iskalla fötter till en livvande eld, och att ett uppfriskande vin fuktade mina läppar: Jag återupplivades, jag kunde machinmessigt mottaga någon föda, som tillhöds mig, och jag fann mig i bibliotheket, sittande eller snarare liggande i master Rochesters stora arbetsstol. Han sjelf var vid min sida.

— Om jag nu kunde, — tänkte jag, — utan allt för stora plågor, gå bort från detta lif, innan jag behöfde lemna detta ställe, och . . . Master Rochester.

Liksom han hade anat hvad som föregick inom mig, uppgaf han en djup suck, ett oredigt utrop, hvar efter han med stora steg gick omkring i rummet, och återkommen till lädstolen lutade han sig öfver mig och tryckte en kyss på min panna.

Jag kom ihåg att dessa smekningar icke mer voro tillåtna, hvarföre jag vände bort mitt ansigte och stötte tillbaka hans.

— Ja väl, — utropade han, — det är mannen till Bertha Mason, hvilken ni på detta sätt aflägsnar från er. Ni betraktar mig således Jane, som en listig vållustig, en låg förförare? . . . Ni tror då att jag med kall blod utlagt för er en snara för att fegt beröfva er, jemte verdens aktning, aktningen för er, sjelf, er heder? . . . Håll Jane, svara icke . . . ni är ock för svag

att tala mycket, och ni vill ej öppna munnen af fruktan att en ström af tårar skall utbryta mot er vilja. Ni önskar icke heller hvarken förklaringar eller förebråelser, eller starka rörelser, eller några uppträden af hvad slag som heldst.... Anseende det föga nödvändigt att tala, tänker ni endast på hvad ni har att göra... Oh! jag känner till er... Jag är på min vakt!

— Jag försäkrar er, master Rochester att jag icke tänker på någon handling, som ni kan ha skäl att misstro.

Här började min föga stadiga röst att fela mig, och jag nödgades att tvärt afbryta.

— Enlig er tanke, må hända, — svarade han, — men enligt min bereder ni mitt förderf. Jag är gift. Som sådan vill ni fly mig, som sådan undviker ni mina ömhetsbetygelser. Ni tänker stadna här såsom blott guvernant åt Adela, och färdig att som en förolämpning, som en fara, afböja de minsta bevis på min tillgifvenhet... Har jag gissat rätt?

— Nej, master Rochester, hädanefter bör Adela ha en annan guvernant.

— Ni har rätt och jag har redan tänkt derpå. Hon skall skickas till en pension. Hvarken ni eller jag kunna numera stadna kvar på detta Thornfield fullt af vederstyggliga minnen. Jag kan, och jag hade redan förut kunnat flytta långt bort det förfärliga spöke, som jagar oss härifrån, till ett annat gods jag äger. Men Ferdean-Manor, anlagd i en sank skogstrakt, är en kärrig och osund vistelseort. Den skulle alltför säkert och allför snart ha befriat mig från denna af försynen ålagda börda. Hvar och en har sina fel, mitt skall aldrig blifva att på omvägar, efter beqvämlighet och utan egen fara, mörda någon varelse, vore det ock den jag mest i världen hatar.

— Ni är oblidkelig, master Rochester, oblidkelig för én olycka, som icke förtjenar annat än medlidande.

— Jane, min älskade Jane, — (ni skall alltid förblifva det, hvaföre då icke kalla er så?), ni gör mig orätt i detta ögonblick. Det är icke för hennes galen-

skap som jag hatar denna qvinna. Tror ni jag skulle hata er, om ni blefve vansinnig?

— Utan tvifvel.

— Då känner ni ganska litet, både mig och den kärlek, hvaraf jag är i stånd. Det finnes ingen atom af er varelse, som icke är mig lika kär, som om den tillhörde min egen. Edert förstånd är mitt. Skulle det lida någon skada, så skulle det lika fullt vara en af mig sorgfälligt vårdad egendom. Under en yrsel skulle ni icke ha andra band än mina armar: om ni störtade på mig, som denna qvinna i morse, skulle ni mottagas af en omfamning lika öm som oupplöslig.... Men hvarför öfverlemna mig åt dessa ideer?... Jag talade tror jag, om vår afresa härifrån. Vi ska lemna Thornfield, hvarest fönstren förses med galler, och der mistriss Poole skall gå in på, att mot 200 pund om året, lefva tillsammans med... *min hustru.*

— Er, Jane, skall jag icke lemna en natt längre i detta sorgliga slott. Allt är färdigt för resan, och jag vet en tillflyktsort, stängd för sorgliga minnen för all efterhängsenhet utifrån, ja till och med för denna elaka och lögnaktiga verlds tadel.

— För då Adela med er dit, master Rochester. En fullkomlig ensamhet är svår för sårade hjertan.

— Hvad talar ni om ensamhet? och hvad förstår ni med detta ord, hvarvid ni tyckes fästa en särskilt mening?... Jag måste då förklara mig, efter hvad jag ser. Denna ensamhet hvarom ni talar, skall icke blifva fullkomlig. Ni skall dela den med mig. Förstår ni mig nu?

XVI.

På denna så tydliga fråga, nöjde jag mig att svara med ett nekande tecken, och det var redan våldigt inför en harm, lika den, som började yttra sig i master Rochesters ord.

Han hade hittills gått med stora steg fram och tillbaka, åt alla sidor af rummet; nu stannade han tvärt, som om fötterna blifvit fästade vid golfvet, och såg mig länge stinnt i ansigtet med en nästan sträng uppsyn. Jag upphörde snart att hålla mina ögon fästade på honom och vändande dem åt elden, antog jag det bästa jag kunde, det yttre af ett fullkomligt lugn.

— Se här, — sade han äntligen med en röst mera lugn än jag hade väntat, se här en ojemnhet i Janes karakter; hittills har silkeshärfvan låtit uppvinda sig tämmeligen lätt, men jag visste att vi skulle träffa på en knut ett hinder, se här är det. Qual utan anda, oenigheter, en öfverdrifven retsamhet skola uppkomma. Hvem gifver mig Simsons krafter för att slita dessa band i hvilka jag kommer att äflas?

Han började sin vandring ånyo, och stannade midt för mig; sade han:

— Låt se Jane, att ni hör förnuftets röst.

Och lutande sig öfver mig, samt närmande sina läppar ända till mitt öra, tillade han:

— Ty om ni icke hör det, så tar jag min tillflykt till våld.

Hans sträfva röst, hans förvirrade drag, voro dem af en man som är nära att öfverlemna sig åt hela våldsamheten af en karakter utan tygel. Jag såg tydligt att det vore nog med en grad till i hans smärta, en minuts förlängning af den outhärdliga tankan af ett svalg, öppnad emellan oss, för att låta mig förlora allt värde öfver denna man, beherrskad af sin lidelse.

Ett enda tecken af fruktan eller afsky, den minsta rörelse som gifvit tillkänna min vilje att undvika honom, . . . och jag hade varit förlorad.

Jag insåg fullkomligt vidden af den fara, som vi båda löpte; men jag kan ej säga att jag kände någon förskräckelse; eller åtminstone hade denna förskräckelse någonting angenämt, en särdeles tjusning, likt den som måhända hänrycker vilden, i det ögonblick då hans kanot neddrages i det gapande svalget vid Niagara-fallets fot. Dessutom ansåg jag mig ännu i stånd att återhålla honom. Jag tog hans knutna hand, jag åter-

förde hans fingrar till den vanliga ställningen, och jag sade i den mest smekande ton:

— Sätt er; vi skola samtala så länge ni önskar, och jag skall höra allt hvad ni har att säga mig, galenskap eller förnuft, alltefter som det behagar er.

Han satte sig, men kunde icke tala. Lydande den instinkt som gifver kvinnorna den förnämsta delen af deras värde, kände jag det vara tid att lemna fritt lopp åt de tårar, hvilka jag hållit tillbaka alltsedan början af detta sällsamma uppträde. Och om denna tåreflod var honom oläglig, så mycket bättre för mig. Jag grep således, utan att tvinga mig.

Han låg snart för mina fötter, bönfallande att jag måtte vara lugn. Jag biföll icke förrän hans mildrade röst bevisade att hans häftighet hade stillat sig. Lycklig öfver att ha torkat mina tårar, ville han luta sitt hufvud mot min axel; men jag tillät det icke. Han ville trycka mig till sitt bröst; samma motstånd, nu tillåtet åt min svaghet.

— Janel Janel! — utropade han med en ton af bitter sorg; — kan det vara sant, att ni aldrig har älskat mig? Det var då blott mitt namn, min rang, en man som ni önskade! Och nu, då jag icke kan gifva er något af allt detta, stöter ni mig tillbaka med samma afsky, som ett orent djur skulle gifva er.

Det hade kanske varit bäst att ingenting svara på denna bitande förebräelse, men den grep för djupt i mitt hjerta, för att icke aftvinga mig en nästan ofrivillig bekännelse.

— Jag älskar er, — sade jag helt enkelt, — och mer än någonsin. Mins dessa ord väl, ty det är sista gången de komma från mina läppar.

— Den sista gången, Jane... och hvarföre det? Tror ni er kunna lefva ständigt nära mig, råka mig alla dagar, och alla dagar visa mig samma beräknade köld, samma beställda återhållsamhet?

— Jag är så långt ifrån att tro det, att jag fullt och fast föresatt mig att icke våga ett dylikt prof... Men kom inte nu åter i raseri.

— Och hvad betyder det för er? ... Äger ni inte den skickligheten att gråta?

— Master Rochester, jag har sagt det! ... Vi måste skiljas åt.

— Skiljas åt! ... på några minuter, är det icke så? På den tid som behöfves att glätta era spridda lockar; att hålla litet friskt vatten på denna feberheta panna? Tala icke mer om denna dåraktiga idé. Det är icke från mig, det är från Thornfield ni måste skilja er. Här kan ni icke vara det ni skall bli, min älskade och aktade hustru. Men jag har i Frankrike, på kusten af Medelhafvet, en intagande villa. Der skall ni lefva lycklig, fri och utan brott. Frukta icke att jag vill förleda er till det ni alltid skulle betrakta som ett sådant. Tänk icke att jag nånsin har ärnat att för några ögonblicks nöje förnedra er. ... Jane! Jane! skaka icke så ert hufvud, med ett uttryck af tvifvel! ... och var förnuftig, om ni icke vill göra mig galen.

På nytt darrade hans röst och hans händer; hans näsborror utvidgades; hans ögon blixtrade; och likväl vågade jag yttra:

— Er hustru lefver ännu; ni sjelf har denna morgon erkänt det. Om jag bodde tillsammans med er, som ni önskar, skulle jag vara, ni inser det rätt väl, eder mätress. Att säga häremot är att leka med sanningen.

— Jane! ni glömmet att jag är en man af föga fredligt lynne. ... Jag har icke tålmod. ... Jag är hvarken kallblodig eller utan lidelser. ... Af medlidande med mig, med er sjelf... lägg ert finger på min puls, känn huru blodet slår i mina ådror... och skona mig!

XVI.

Master Rochester uppvek, då han sade detta, sin rockärm och sträckte fram sin blottade handlofve. Blodet öfvergaf hans kinder och läppar, hvilka antogo en blygrå färg. Det var grymt att plåga honom till denna

grad genom ett motstånd, som bringade honom till förtviflan; det var omöjligt att ge efter för hans enträgenhet. I denna villrådighet, och icke vetande hvad jag borde företaga, tog jag min tillflykt till människans vanliga hjälp vid alla utomordentliga fall, och anropade försynens bistånd.

— Hvilken dåre jag är! — utropade hastigt master Rochester. — Hon tror ju ännu att jag är gift. Fordras det icke för det första att taga henne ur denna villfarelse? När hon vet allt hvad jag vet, skall hon äfven tänka som jag. Jane, min vän, lägg er hand i min, och skänk mig er uppmärksamhet. . . Vill ni höra på mig en stund?

— Timmar om det behöfs.

— Oh! jag behöfver blott några minuter.

Bemödande sig att så vidt möjligt gifva händelserna sin rätta ordning, framställde master Rochester för mig omständigheterna af sitt giftermål med miss Mason. Det var en pinsam berättelse. För att förena alla familjens egodelar hos äldsta sonen, hade master Rochesters far velat förskaffa den yngre ett fördelaktigt gifte. Master Mason, fader till Bertha, hade erbjudit en hemgift af 50,000 pund; detta anbud afgjorde giftermålet. Man afskickade den unge Rochester, vid dess utgång från universitetet, till Jamaica, och underrättade honom, att han der skulle finna en trolofvad, den skönaste bland alla koloniens skönheter. Detta beröm var icke öfverdrifvet. Släktingarne till den rika arftagerskan, hvilka för henne efterfikade en mistriss Rochesters namn och ställning i samhället, använde äfven på sin sida alla medel att fånga och intaga den yngling man skickat dem. Hans sinnen, hans högmod, hans ungdomsfåfänga, blefvo alla på en gång uppbyggade. Han såg aldrig Bertha annat än i stora sällskaper, der hon var omgifven af allas hyllning samt på en gång lysande så väl af rikedomens som skönhetens glans. På tusen listiga sätt förblindad, drucken af de företräden den sköna varelsen gaf honom, gifte han sig med henne utan att känna henne, utan att veta hvilka förderfliga frön grodde hos henne, utan att man för honom upptäckt tillva-

ron af hans svärmor, hvilken sedan flere år varit innesluten på ett dårhus.

Efter giftermålet blef hans villa hastigt skingrad. Få dagar voro honom tillräckliga för att med förtviflan finna de låga höjelserna, det inskränkta förståndet, de förderfliga naturanlagen hos den unga flicka, hvilken han för hela sitt lif förenat med sig. Hon väckte hans afsmak först genom en blandning af vettlöshet, medfödd ondska, framfusighet och våldsamt lynne. Derefter kommo olycksbådande upptäckter, som visade honom framtiden under en mer än hotande dager, samt hans nya slägt såsom ovärdig hans aktning. En mindre stark karakter hade höjt sig under tyngden af en så stor och så obotlig olycka. Master Rochester kämpade emot den i fyra år, fördöljande sin afsmak, sin djupa motvilja, och försökande, ehuru förgäfves, att förändra eller åtminstone förmildra sin eländiga makas obändiga och förnedrade sinnesart. Oaktadt alla master Rochesters bemödanden, utvecklade sig denna qvinnas laster med en förfärlig hastighet. De hänförde henne att glömma all hofsamhet, och hennes offentligt vanärade man kunde till slut ej annat än tänka på upplösningen af band, som han afskydde. Men just då gaf sig mistriss Rochesters galenskap öppet tillkänna. Äktenskapsskillnaden blef nu omöjlig, och min olycklige husbonde fann sig fastnådad vid det öde som blifvit honom beredt af hans föräldrars rikedomslustnad, familjen Masons falskhet och sin egen beklagansvärda oförsigtighet.

Han tänkte nu först gifva sig döden, men beslöt sedan att sätta sin hustru på Thornfield-hall, och att resa långt bort ifrån henne, för att förströ sig från de bekymmer, hvilka undergräfdde hans lif.

Ni inser lätt, min vän, att med en brinnande själ, en sinnesart utsatt för hänförelser, och med det behof af glömska som förföljde honom, skulle det blifva svårt för denne unge, samt efter fadrens och äldsta brodrens död, bottenlöst rike resande, att alltid blifva fullkomligt trogen sina pligter. Deraf tusen förvillelser, som han sjelf med bitterhet beklagade, och ett fåfångt sökande, ej efter gröfre nöjen, men efter en ömhet värd

hans egen; ett outröttligt, alltid bedraget efterjagande; ett hopp, ständigt pånyttfödt och ständigt besviket; skatter af tillgifvenhet utsädda på ofruktbara stigar; en törst för några ögonblick fördrifven, men aldrig stillad; bedrägliga synvillor följda af grymma upptäckter. Hvem känner icke dessa beklagliga vexlingar.

Celina Varens bedrägeri och Adelas födelse utgjorde den mest anmärkningsvärda episoden af denna bedröfliga tidsrymd, hvars minnen, som han ofta med ifver yttrade, voro honom i högsta grad förhatliga.

Jag begrep fullkomligt detta hat mot förflutne villor och detta förakt för de olyckliga qvinnor, hvilka i dem varit medbrottsliga. Också drog jag deraf den hälsosamma lärdom, att om jag kunde glömma mig sjelf, så skulle, i trots af hvarje skengrund, förledande inflytelse, fängslande vältalighet, eller uppoffrande ömhet som dertill varit orsak, en dag komma, då jag skulle i hans minne förblandas med dessa föraktade offer, ned-sänkas till jemnhöjd med dem och hedömas med samma stränghet, samma spotska förbittring.

Jag aktade mig väl, som ni kan tro, att högt yttra denna tanke, men jag förvarade den noga hos mig, som den bästa uppmuntran att fortfara i denna strid, ur hvilken jag hoppades att utgå med seger.

Då han efter hvarandra vädjat till alla mina känslor af ömkan, kärlek och sjelfuppoffring; då han återkallat alla de minnen som borde röra mitt svaga hjerta; då han på nytt såg mina ögonlock fuktas och trodde sig läsa ett gynnsamt uttryck i mina anletsdrag, då först vågade han begära ett formligt löfte att aldrig lemna honom; och då jag iakttog tystnad, utropade han:

— Jane, ni tiger!

Pröfningen var hård, jag medger det, och det var en förfärlig stund af inre strider, förvirring och galna begär. Jag fann mig älskad så, att ingen menisklig varrelse kunde önska en innerligare tillgifvenhet. Han, som till denna höjd älskade mig, var sjelf af mig tillbedd. Och denna kärlek, denna min själs afgud måste jag försaka. Min pligt sammanfattades i ett enda ord, ett enda, men förskräckligt: skiljsmessa.

— Jane, — återtog han, — se här det ord jag väntar af er: Rochester, jag tillhör er!

— Master Rochester, jag kommer aldrig att tillhöra er.

En lång tystnad följde.

— Jane, — började han ånyo, och det med ett saktmod i rösten, som på en gång sönderslet mitt hjerta och isade mig med skräck, ty denna röst var den af ett lejon, som med motvilja reder sig till strid. — Jane, ni kan icke vilja att vi, ni och jag, skola i denna världen vandra två motsatta stigar?

— Jag vill det.

— Jane, — återtog han, lutande sig till mig och omfattande mig med sina armar; — vill ni det ännu?

— Jag vill det.

— Och ännu? — Han betäckte min panna och kinder med sina kyssar.

— Jag vill det, — svarade jag ännu en gång, och befriade mig med en hastig oemotståndlig rörelse.

Hans drag fingo hastigt ett uttryck af sinnesförvirring, som jag förut aldrig märkt hos dem. Han reste sig långsamt, och jag erkänner att jag i detta ögonblick började darra. Utan karmen på ländstolen, som tjente mig till stöd, skulle jag säkerligen dignat ned, ty mina ben vacklade under mig.

Han lyckades att styra sig.

— Ett ögonblick, Jane. . . . Tänk på det lif jag får om ni lemnar mig. All min sällhet går bort med er. Min hustru är denna vansinniga galning, som ni sett. Vill ni fördöma mig att icke lefva för annat än henne? Att icke eftersträfvat någon kärlek utom hennes?

— Jag dömer er att föra samma lif som jag själf skall föra; att förlita er på Gud och edra egna krafter; att hoppas på himlen, och säga er att vi åter skola råkas.

— Ni vill då icke ge efter?

— Nej!

— Det rör er föga att jag skall lefva olycklig, att jag skall dö förbannad.

Hans röst höjde sig och ljudt likt ett aflägsset åskdunder.

— Jag tillstyrker att lefva utan synd. Jag önskar er att dö i fred med er själf. Ni skall dessutom snart förgäta mig.

— Håll! Jane! Så gerna kan ni säga att jag är en lögnare; att hedern är för mig blott ett tomt ord... Se der hvad som förråder ert uppförande, ert falska ömdöme, era förvända begrepp. Efter er åsigt är det bättre att drifva en varelse lika med er till förtviflan, än att bryta mot en blott samfundslag, fastän hvarken samfundet eller någon människa hafva att göra med edert uppförande; ty ni har hvarken föräldrar eller släktningar, hvilkas heder kan fläckas, eller hvilkas fördomar kunna såras genom er tillgifvenhet för mig...

Det fanns i dessa ord ett gripande sken af sanning, så förblindande att mitt samvete och förnuft, på en gång väpnade emot mig, voro nära att förråda och förderfva mig. Öfverens med min kärlek, förebrådde de mig mitt motstånd som ett brott. Var det icke ett sådant att öfverlemna denne häftige men gode man till sin förtviflan, sin moraliska fattigdom, till de faror, som ett afsöndradt lif kunde hafva för honom? "Trösta honom! rädda honom! älska honom!" sade mig en inre röst. — "Säg honom att du älskar honom, att du tillhör honom!... Hvem i denna världen bekymrar sig om dig?... Hvem skall sörja öfver ditt fall?"

Men ett omotsägligt svar kom från himmelen: Det är jag, som måste bekymra mig om mig själf. Ju mera öfvergifven, med ju färre vänner, ju mindre stöd, desto mer fordras att jag här aktning för mig själf... Jag skall lyda den lag, som, gifven af Gud, blifvit af människorna stadfastad. Dessa grundsatser, som blifvit inpreglade hos mig, och af mitt förnuft upptagne då jag var vid kallt blod, skall jag öfvergifva dem därför att jag i ett ögonblick af villa upphör att tro på dem? Hvad vore deras värde, om de skulle förändras efter godtycket af desse oordentliga rörelser, som komma mitt hjerta att slå, eld att rinna i mina ådror, mina läppar att darra och min syn att förvirras? Nej, det jag hittills trott, det jag lärt af värdiga och gudfruktiga qvinnor, det är sanning. På denna orubbliga

klippa vill jag och skall jag hvila, orubblig som klippan själf.

Master Rochester, som hade den egna förmåga att läsa i djupet af mitt hjerta, eller i mina ögon, alla mina tankar, såg utan tvifvel att mitt beslut från detta ögonblick var oåterkalleligt. Hvad än måtte hända; men han måste nu vika för sitt raseri, stiget till sin höjd. Han gick tvärtöfver rummet, fattade mig vid armen och inneslöt mitt lif i en nervös omfamning. Hans gnistrande blickar slukade mig. Jag kände mig i hans våld.

XVII.

Jag var i hans våld, åtminstone i fysiskt afseende; ty om min kropp fann sig så blottställd som ett strå fördt af vinden i gapet af en brinnande ugn, återstod mig dock min själ utan bojor och med henne hoppet om en slutlig befrielse.

Och själen har lyckligtvis en säker tolk, som ofta, henne ovetande, uppenbarar hvad som försiggår i hennes inre. Denna ofelbara tolk är blicken. Mina ögon lyftes mot master Rochester, och under det jag höll dem fästade på hans hotande ansigte, utbröt en ofrivillig suck ur mitt bröst. Jag led verkligen af hans vildda omfamning, och mina krafter började uttömmas.

— Aldrig, — sade han inom sina hopbitna tänder, — fanns det en varelse på en gång så bräcklig och så otämjelig. Hon sätter icke mot min hand större motstånd än ett bräckligt rör, — (i själfva verket kom mig den minsta tryckning af hans fingrar att darra från hufvud till fot); — jag kunde vika hop henne med mitt lillfinger; men hvartill skulle det gagna att böja, att sönderslita, att krossa henne? Betrakta denna fasta blick, som förkunnar denna okufliga själs oförskräckta vilja, beslutsamma oberoende, modiga trots och allvarliga seder. Med dess omklädnad kan jag gö-

ra hvad jag vill, men huru nå henne sjelf?... Om dess fängelse krossas skall hon sjelf gå ut derifrån, friare än nånsin. Jag kan som segrare bemäktiga mig denna boning af kött och blod, men den gäst, som berör det, skall sväfva upp till himlen och försvinna. Och det är denna ädla själ, med sin hermelinshvita renhet, sin dygdiga kraft, det är den jag vill ega, icke denna form, som varar blott för dagen och så lätt kan förstöras. Af sig sjelf skulle hon komma för att taga sin tillflykt i mitt sköte, liksom den frusna vogeln inom väggarne af en uppvärmd bostad. Men jag nödgas lyda hennes vilja. Försöker man att beherrska henne, så bortsväfvar hon som en flyktig essens undflyr den hand, som tror sig fasthålla dess vällukter. Oh! Jane, om du ville!

Då han sade detta öppnade sig hans händer af sig sjelf, och det var nu mera blott hans blickar som höllo mig fången. Färliga blickar! vida mer omotståndliga än hans förra ursinniga omfamning. För att nu duka under, skulle jag dock hafva förlorat all besinning. Jag hade utmanat, trotsat, besegrat hans raseri. Jag kunde och borde äfven afböja hans ängsliga böner.

Jag tog några steg mot dörren.

— Ni går, Jane?

— Jag går, min herre.

— Ni lemnar mig?

— Jag måste det.

— Ni kommer icke tillbaka? Ni vill icke vara mitt bistånd, min tröst?... Så mycken kärlek, så stor olycka, så ursinniga böner äro då ingenting för er?

Jag försöker icke beskrifva hvad dessa ord i hans mun rörde och smärtade mig. Ni anar hvilket mod det fordrades för att upprepa: "Jag måste gå."

— Jane!

— Min herre.

— Gå då... Jag bifaller. Men kom ihåg att ni lemnar mig här, ensam och olycklig. Stig upp till er, Jane, och der... tänk på hvad jag har sagt... Föreställ er alla mina lidanden... Tänk på mig!...

Han vände sig vid dessa ord häftigt ifrån mig, ka-

stade sig på en soffa, dolde hufvudet i kuddarne och atropade:

— Oh! Jane, mitt hopp, . . . min kärlek . . . mitt lif!

En djup suck utgick från hans darrande läppar.

Jag var redan på tröskeln, . . . och likväl, min vän, återvände jag. Jag inträdde åter på denna farliga stridsplats, lika beslutsamt som jag nyss gick att lemna den.

Jag knäböjde bredvid honom. Jag frigjorde hans hufvud från kuddarne, i hvilka han doldt det och jag drog det till mig. Jag gjorde mer, jag satte mina läppar på hans kind, och jag strök hans hår med en smekande hand.

— Må Gud göra er lycka, min älskade herre, — sade jag. — Må Gud bevara er för alla fel och olyckor! Må han leda och trösta er, samt belöna er för all er godhet mot mig.

— Janes kärlek hade varit den största belöning, — svarade han. — Utan denna kärlek är mitt hjerta förkrossadt. Jane är för ädel, för god att neka mig den . . . Ja . . . denna kärlek, jag har den redan, allt säger mig det.

Blodet uppsteg ånyo på hans panna, elden gnistrade i hans ögon; han steg upp, hans armar öppnade sig . . . Men jag bedrog denna dåraktiga förhoppning, och utan att mer tveka ett ögonblick, gick jag ur biblioteket.

— Farväl! — ropade mitt sönderslitna hjerta, då jag blef ensam. Tusen echo ur mitt inre återsvarade; — Farväl, för alltid farväl!

Jag väntade icke att få sofva denna natt; men mina ögon tillslöto sig genast som jag hvilat mitt hufvud på örngottet. Jag vaknade dock före dager, och man vet att i Juli sluta nätterna snart.

— Det är ej för tidigt att sätta i verket det hvar-till jag är kallad, — sade jag inom mig, fast besluten att fly den frestelse, som ännu plägade mig. Jag steg upp, och var snart färdigklädd, ty då jag kastade mig på sängen, hade jag icke afklädt annat än mina skor.

Jag eftersökte, trefvande i mina lådor, litet linne, ett spänne, en ring. Mina händer träffade dervid på ett halsband af perlor, en präktig skänk, som master Rochester några dagar förut hade tvingat mig att mottaga. Jag lemnade qvar detta smycke. Det tillhörde icke mig, men väl denna brud i inbillningen, som försvunnit lik en dröm. Jag gjorde af det öfriga ett litet knyte. Jag tog en börs, innehållande 20 shilling, hela min egendom. Jag knöt till banden på min enkla halmhatt. Jag fästade min shawl, och hållande mina skor i handen, utgick jag i galleriet.

— Farväl, goda mistriss Fairfax! — sade jag då jag gick förbi hennes dörr. — Farväl, min bästa Adela! — sade jag, kastande ögonen åt barnkammaren. Jag kunde icke ens tänka på att ingå i detta rum för att omfamna detta mig kära barn. Jag hade att bedraga ett skarpt öra, hvilket kanske nu som bäst lyssnade på mig.

Jag hade velat gå förbi master Rochesters rum utan att stadna, men då mitt hjerta upphörde att slå när jag nalkades denna tröskel, hvilken jag i min inbillning så många gånger öfvergått, så voro mina fötter äfven tvungna att der hejda sin gång.

Det sofs icke bakom denna dörr. Oroliga steg genomkorsade rummet i alla riktningar. Flere gånger uppsnappade mitt öra, eller trodde sig uppsnappa en jemrande suck. Och der, skiljd från mig genom några bräder, var sällheten, ... sällheten åtminstone för några timmar.

— Jag behöfver blott gå in der och säga dessa enkla ord: Master Rochester, jag älskar er och skall älska er ända till döden; ända till döden skall jag lefva vid er sida; ... och en källa af hänryckning skall öppna sig för mina törstande läppar.

Ja, min vän, jag tänkte på att göra det.

Denne ömme man, som nu icke kunde sofva, väntade dagen med otålighet. Så snart den inbröt, skulle han säkert skicka efter mig. ... och jag vore då hörta. Han skulle söka mig åt alla sidor. ... förgäfvets. Han skulle se sig öfvergifven, sin kärlek förkastad och han

skulle lida, måhända falla i förtviflan, en förtviflan utan bot.

Alla dessa tankar störtade på en gång på mig, bästa Elisabeth, och min hand lyfte sig för ett ögonblick till dörrlåset. . . . Jag drog henne likväl genast tillbaka, och fortsatte min flykt.

Efter denna grymma ansträngning kostade mig det öfriga af flykten intet. Min plan var på förhand uppgjord. Jag följde den med en mekanisk noggrannhet. Jag tog i köket nyckeln till en liten sidoport, jag tog äfven en flaska olja och en pennfjäder för att dermed insmörja nyckeln och låset, hvilkas gnisslingar kunnat förråda mig. Jag tog på mina skor, åt litet bröd och drack ett glas vatten, i fruktan att min vandring skulle bli lång och minaså nyligen skakade krafter icke räckta till för mitt uppsåt. Allt detta skedde utan buller. Jag öppnade och läste slottsporten efter mig. En obestäm d gryning upplyste gården. De stora portarne voro tillslutna, men jag visste att på en af dem fanns en mindre, tillsluten endast medelst en regel innanföre. Det var genom denne jag kom ut på fältet.

En mil från Thornfield, tvärt öfver fälten, vidtog en landsväg, löpande i motsatt riktning mot Millcote. Jag hade aldrig äfventyrat mig in på denna väg, men deremot, med min vanliga nygirighet, frågat mig hvart han kunde leda. Det var åt denna sida jag riktade min kosa, utan att vilja tillåta mig det minsta besinnande, den minsta blick, kastad bakom eller framför mig, mot det förflutna eller det kommande. . . . det förflutna så angenämt, så strålande, det kommande så mörkt och öde.

Jag vandrade längs efter fälten och häckarne, jag gick tvärt öfver hedarne till solens uppgång; . . . ty jag vill minnas att solens uppgång syntes denna dag. Men jag har deraf ingen annan säker hägkomst, än att dagen vätte mina fötter, försedda med en alltför tunn beklädnad. För öfrigt kastade jag ingen blick omkring mig. Den lifdömda, som utföres till döden, märker icke de blommor, som le mot honom från vägkanten.

Han tänker endast på blocket, på bilans kalla egg, på sista studsningen af det afskurna hufvudet, på det svarta djup, som skall emottaga det. Jag hade för mina ögon denna eviga skiljsmessa, den vida öken, i hvilken jag hädanefter skulle komma att lefva; den djupa smärta jag ålade denne man i belöning för den mest tillgifna kärlek. En handling af min vilja var likväl ännu tillräcklig, ty ännu var tid, för att spara honom den bittra ängslan att se sig öfvergifven, för att frälsa honom från det moraliska förderf, som skulle bli den nästan oundvikliga följdén af detta slags bedrägeri, hvars skenbara obillighet kunde och borde drifva honom till ett afgjordt hat mot hela samhället.

Mot denna fruktan var jag, så att säga utan försvar. Det var en med hullingar försedd pil, som jag förgäfves sökte draga ur mitt sår; det var samvetsagget af en, måhända egennyttig dygd; det var det förfärliga tvifvel, som låter en anse som ett brott, uppfyllandet af en pligt; det var en uppoffring utan denna inre tillfredsställelse, som är dess belöning, en uppoffring, som hatade och afskydde sig sjelf.

För att jag icke gaf vika för dessa ingifvelser af ett förirradt samvete, måste Gud, i sitt medlidande öfver min fasta vilja att vandra den rätta vägen, sjelf ha hindrat mig att återvända till Thornfield; ty jag flöt i tårar under det jag fortsfor att aflägsna mig derifrån, och icke desto mindre gick jag allt vidare framåt, förundrande mig sjelf öfver den yrsel som släpade mig med sig.

En afmattnig, i början endast inom mig, utspridd sig snart öfver hela min varelse och förlamade mina lemmar. Jag dignade till marken... Jag blef liggende några ögonblick, tryckande mitt hufvud mot det fuktiga gräset, hvars friska kyla hindrade mig att helt och hållet förlora sansningen. Jag befarade att döden skulle träffa mig på denna öde äng, och detta, först en fruktan, blef snart en förhoppning.

Efter några minuter kände jag mig likväl återställd. Jag kunde, stödd på händer och knän, släpa mig allt längre framåt; slutligen uppreste jag mig helt

och hållet och vandrade beslutsamt åt landsvägen, hvars dammiga slingringar redan märktes.

Ankommen dit måste jag ovilkorligt stadna vid en häck, för att taga någon hvila. Jag hade ännu icke beslutat att åter sätta mig i gång, då jag hörde bul-ler af vagnshjul, och såg en allmän diligens nalkas. Jag afbröt dess fart genom ett tecken till konduktören, och underrättade mig om den plats, dit han ärnade sig. Han uppgaf ett ställe, tillräckligt aflägsset, med hvilket jag var säker att master Rochester icke hade några förbindelser. Tretio shillings var priset för re-san. Jag erbjöd tjugu, med tillägg att jag icke egde mer att gifva. Konduktören, som återvände med tom vagn, slutade med att antaga detta anbud, och lemna-de mig af ren artighet en plats inuti. Jag steg i, dörren tillslöts efter mig, och jag kände mitt öde af-gjordt, då vagnen åter sattes i gång.

Ni är nu i skydd för dessa smärtor, hvilka aldrig nått eder, och jag önskar till Gud, att er älskade dot-ter, hunnen till den ålder som jag då hade, icke måtte blifva underkastad så svåra pröfningar. Måtte hennes ögon aldrig gjuta de svåra och brännande tårar, som komma från ett sönderslitet hjerta! Må hon aldrig till Försynen uppsända böner utan hopp, midt under en ängslan, som närmar sig en dödsångest! Må hon ändt-ligen aldrig känna denna fruktan, den grymmaste af al-la, att för den man, som hon med all sin själ älskar, vara ett medel till olycka, en orsak till förderf.

XVIII.

Andra dagen derefter, på aftonen, tillkännagaf kon-duktören att han fört mig tillräckligt långt för mina tjugu shillings, och lät mig helt oförmodadt stiga ur vid ingången till en by kallad Whitcross.

Jag förblef der, efter han så ville, och min känslö-

slöhet, min liknöjdhet voro sådana att jag glömde taga ur vagnen det lilla knytet, som jag vid min flykt lade hop åt mig. Då jag blef varse denna besynnerliga försumlighet, hade postvagnen åtminstone en god mils försprång. Det återstod således ingenting annat än att fogga mig i mitt öde, under det jag med någon bitterhet tänkte på denna tillökning i mitt betryck.

Whitcross är ett af dessa ställen, af hvilka ni sett så många i våra norra grefskaper: några hus uppresta vid sammanträffandet af fyra breda vägar, rymligt anlagde i ofantliga träsk, som begränsa de första väghöjningarne af sjelfva gränsbergen.

De fyra vägarne föra, enligt åsatta anvisningar, till fyra städer, mer eller mindre förtjenta af detta namn, och af hvilka den närmaste är på tio mils afstånd. De äro i följd häraf föga besökta, och ingen resande for förbi under hela den tid som jag, högst oviss om hvad som skulle blifva af mig, använde att ömsevis betrakta anvisningsstolparne och de långa vägremsorne, som förlorade sig för ögat i alla rigtningar.

Under tiden intogs jag af fruktan att blifva sedd, bemärkt och utfrågad af den första som skulle gå förbi denna korsväg. Ingen retelse, ingen förhoppning kunde ingifva mig den önskan att meddela mig med likgiltiga, af hvilka jag för mig icke hade att vänta hvarken någon god tanke eller god vilja.

Jag fördjupade mig i den höga ljungen, som gick mig upp till midjan, och, följande med omsorg långs efter träskets yttersta kant, hann jag efter en stund till en gråstensklippa, som med sin gråa topp utmärkte ett undangömdt hörn af denna grönskande dal. Solen var ännu besvärlig; klippan skyddade mitt hufvud för dess strålar. Jag nedsatte mig dertföre och förblef der, icke utan att i början rysa till för hvarje gång som den af vinden skakade ljungen väckte min fruktan för ankomsten af någon lössläppt tjur, eller som vipans hvissling ingaf mig rädsla för strätrofvare. Efter en några gånger förnyad tom skrämsel slutade jag likväl med att lugna mig och öfvertänka min belägenhet, som icke egde någonting särdeles tillfredsställande.

Till en början, hos hvem kunde jag begära en tillflyktsort? . . . i hvilka ordalag bönfalla om en gästfrihet, som jag icke kunde betala? huru trotsa ett nära säkert afslag?

Jag hade för allt detta en sådan motvilja, att jag såg efter åt alla sidor, om den välvilliga naturen, vår gemensamma moder, icke kunde erbjuda mig, åtminstone för denna natt, den hviloplats, som jag ej hade att hoppas hos mina likar.

Den ljung, på hvilken jag satt, torkad af dagens hetta och ännu ljum af den nedgående solens kyssar, kunde ganska väl tjena mig till bädd. Det återstod mig en bit bröd, af misstag kvarlemnad efter den tarfliga frukost, som jag gjort i vagnen och betaldt med litet småmynt från botten af min börs. Jag plockade några mullbär, som här och der visade sina svarta och glänsande korn. Denna eremitmåltid stillade nätt och jemnt min hunger. Hvad bädden angår, fann jag den, efter utsagda aftonböner, ganska draglig, tack vare ljungens täthet, som höjd åt sidorne genom tyngden af min kropp, åter reste sig af sig sjelf och betäckte mig till en del. Min shawl, viken dubbel, fullständigade mina tillredelser för natten, som, i synnerhet i början, var föga obehvämlig.

Mina sorgsna tankar voro ett större hinder för sömnen, af hvilka jag hade ett så stort behof; men några böner, några vädjanden till Guds barmhertighet, mer än vanligt brinnande under denna sköna stjernprydda natt, som framställde honom för mig på alla sidor, förskaffade mig ändteligen något lugn, och jag insomnade.

Dagen derpå väntades jag vid mitt uppvaknande af eländet, hvilket likt ett blekt spöke, satt vid min sida och efterforskade med sina blickar mitt inre. Jag afundades på biet som surrade kring häckarne, hämtade derifrån sin föda, på ödlan, som muntert halkade ned ur stenens remnor. Jag beklagade att det icke behagat min skapare att kalla mig till sig under denna sömn, som skänkt mig en ögonblicklig förgätenhet af alla mina bekymmer. Men som han tillät mig att ännu lefva, var det min pligt att eftertänka alla medel för att

lyfta denna börda, för att draga detta kors, för att i det yttersta fullgöra mitt åliggande. Jag lemnade mitt läger.

Hunnen till Whitcross, rådfrågade jag i valet af väg endast solstrålarnes riktning, angelägen att undvika deras besvärande glans, och gick så långt mina krafter tillåto, öfvertygad som jag var att min kosa var rigtad dit min Gud kallade mig. Jag tviflade icke mer då jag, vid ett ögonblicks rast för att hemta mig, hörde vid min sida ljuden af klockringning. Jag vände mig åt den sida, hvarifrån detta andäktiga ljud kom, och bakom de träd, hvilka i början doldt henne för mina ögon, märkte jag tornspiran af en kyrka. I detsamma såg jag på den väg jag gått, ett oxespann som mödosamt framslåpade en tung lastvagn. På en gång hade således framställt sig för mina blickar, bönen och arbetet, såsom de begge stora hjälpmedlen mot lifvets olyckor. Jag upptog denna i emblemer gifna anvisning och gick rakt på byn.

Ankommen dit, föll min blick på disken till en bod der man sålde bröd. Af det lifligt angenäma intryck, som åsynen och lukten af dessa brödkakor förorsakade mig, kunde jag sluta huru mycket jag var i behof af dem. Jag ansåg dessutom huru förödmjukande det skulle vara, att digna af hunger på bygatan. Också frågade jag mig genast, om jag icke hade något att bjuda i utbyte mot dessa kakor. Sökande öfverallt, kunde jag ej finna något annat än den silkesduk jag hade bunden om min hals, och de handskar, hvilka beklädde mina händer. Men på hvad sätt föreslå detta byte, och hvad säkerhet ägde jag mot ett afslag? "Det må gå hur det vill, sade jag mig, försöket måste göras."

Jag inträdde i magasinet. En dervarande qvinna kom emot mig, och efterfrågade hvad jag ville, med all den aktning, som min klädsel tycktes fordra. Denna olägliga höflighet satte mig i blygsel. Jag fann det icke möjligt att bli af med mina halfnötta handskar, eller min illa medfarna halsduk; jag inskränkte mig således att, med undskyllan af min stora trötthet, anhålla om tillåtelse att sätta mig några ögonblick.

Försäljerskan, synnerligen missbelåten att sålunda förlora en kund, af hvilken hon troligen väntat särdeles mycket, medgaf tämmeligen kallt min begäran, och visade mig en stol, på hvilken jag lät mig digna ned. Tårarne stego mig likväl icke i ögonen; men inseende att de snart ville komma, återhöll jag dem så mycket jag kunde, och frågade helt enkelt om det i byn fanns någon kläd- eller linnesömmerska.

Svaret var jakande. Man hade flere sådane än man kunde använda.

Kände hon något hus i grannskapet, der man var i behof af en piga?

Hon hade sig icke något sådant bekant.

Hvilken industri var mest använd i denna by? Hvaraf lefde man?

De flesta voro små arrendatorer. Ett visst antal arbetade i gjuteriet, eller också vid Master Olivers nålfabrik.

Använder denna master Oliver qvinnor?

Nej. Det är blott karlar, som der kunna få selsättning.

Hvaraf hämta då qvinnorna sin bergning?

Somliga med ett, somliga med ett annat. "Man drar sig fram så godt man kan."

Mina frågor började trötta henne. Och hvad annat? Hvilken rätt ägde jag att upptaga hennes tid? Det inkom under detta först en grannqvinna, sedan en annan. Jag begrep att man hade behof af stolen, och gick derifrån.

Jag gick ut seende åt höger och venster på hvarje hus, under det jag gick uppför gatan, men utan att finna eu förevändning eller träffa på någon uppmuntran till att ingå i något. Under en hel timma, eller något mera, ströfvade jag omkring dessa otillgängliga hus, till dess jag utmattad af trötthet och hunger var tvungen att sätta mig på kanten af ett dike. Jag måste dock åter upp på efterforskningar. Jag anmärkte ett litet hus, afskiljdt från de öfriga, och mera snyggt, samt med en pryddlig trädgård som lyste i sin blomsterskrud. Porten var af en oklanderlig renlighet, port-

klappen af messing, glänste i solskenet. Alla dessa kännetecken till trefnad drogo mig till sig, och jag klappade, innan jag öfvertänkt något sätt att väcka deltagande hos innevävarne i detta täcka landthus.

En ung qvinna af en angenäm hållning och i en vårdad drägt kom och öppnade. Med en svag och stapplande röst, sådan man kunde vänta från ett hjerta utan hopp, en kropp, utan krafter, frågade jag henne: "Om man var i behof af en kammarjungfru."

— Nej, — svarade hon, — vi hafva icke något tjenstfolk.

— Kan ni anvisa mig, — fortfor jag, — något arbete eller någon tjenst att söka här? Jag är en främling, okänd för alla. Jag söker arbete, hvad det än må vara.

Hvad kunde jag vänta af ett sådant steg, så ovanligt i sig sjelft, och som gaf något misstänkt åt mina ord och hela mitt väsende? Också förklarade mig denna unga qvinna, mildt och höfligt, men utan minsta deltagande, "att hon icke häri kunde ge mig den minsta upplysning." Och den hvita porten tillslöts åter, ty vi hade ingenting mer otaladt med hvarandra.

Att åter gå in i byn var mig förhatligt, deremot såg jag icke långt ifrån mig en liten skog, hvars skyddande skugga inbjöd mig, men jag kände mig så sjuk, så matt och så uthungrad, att instinkten för mitt eget sjelfbestånd, qvarhöll mig mot min vilja i grannskapet af boningshusen. Jag aflägsnade mig derföre några steg, för att sedan återvända, stundom lydande en känsla af stolthet, stundom den befallande nöden, som i mitt bröst intryckte sina skoningslösa klor.

Vid sidan af kyrkan, till hvilken jag machinmessigt ställde min kosa, stod en blygsam boning, som, utan tvifvel, tillhörde byns prest. Det föll mig då in, att det var till denne mildhetens och barmhertighetens tjenare, som olyckliga, lika mig, främst borde vända sig, och att de hade en slags rätt till hans beskydd. Jag fattade derföre ånyo litet mod, och samlande all den själsstyrka som ännu återstod mig, gick jag att sakta

klappa, icke på den förnämsta porten utan på den som ledde till köket. En gumma visade sig, torr och kort i sina svar.

— Är detta presthuset, — frågade jag.

— Det är här.

— Kan jag få tala med herr kaplanen.

— Nej.

— Kommer han snart hem?

— Nej han är ute på en resa.

— På en resa... långt bort?

— Inte så långt... Omkring tre mil. Det tål ett par veckor innan han kommer tillbaka.

— Kan jag få tala med frun i huset?

— Här finnes ingen fru... Jag är ensam här och sköter hushållet.

Om ni sett henne, min vän, skulle ni som jag ha funnit att man icke af henne kunde hoppas någon självvillig handling af christlig välvilja, och till att tiggga, hade jag ännu icke kunnat besluta mig. Jag släpade mig derifrån så godt jag kunde.

Jag måste likväl, antingen hafva mig en bit bröd, eller lägga mig ned för att dö. Jag tänkte genast på min halsduk, och återvände till brödboden, om hvilken jag förut talt med er. Försäljerskan var icke ensam; jag inträdde likväl, och bad henne ge mig ett bröd i utbyte mot silkesduken.

Hon betraktade mig handfallen, och misstänkte mig redan.

— Nej man drifver ingen sådan handel här, — sade hon. En elak tanke förrådde sig i hennes korta ton, och misstänkte samma utseende.

Bringad till förtviflan, utbjöd jag halsduken för ett halft bröd. Hon afslog, ännu mer på sin vakt än förut "Visste hon hvarifrån denna halsduk var kommen."

Ville hon ta emot mina handskar?

Nej visst inte: hvad kunde hon göra med dem?

Jag inser, min vän, hvad dessa blomständigheter måste trötta er, ty själf, då jag så här återkallar i mitt minne, den ena efter den andra, återfinner jag i djupet af mitt hjerta, all den afsmak, den bitterhet, som

jag kände i detta ögonblick af mitt lif. Jag skall därför förkorta så väl ert, som mitt straff.

Något före nattens inbrott, befann jag mig utanför ett litet bondhem, hvars ägare, sittande på tröskeln, åt sitt bröd belagdt med en ostskifva.

Jag stannade bredvid honom.

— För Guds skull, ge mig en bit af edert bröd, jag dignar bokstafligen af hunger.

Han tvekade icke, så öfverraskad han än syntes af denna inpå lifvet gjorde begäran; men afskärande en dugtig brödsrifva, bjöd han mig den på spetsen af knifven.

Jag tycker mig ännu se detta bröd, och jag älskar tro att han i mig icke såg någon tiggerska utan ett fruntimmer af besynnerliga nycker, som fattat ett häftigt begär till hans bröd.

Huru det må vara med detta, aflägsnade jag mig från bondgården, och då jag icke mera hade honom i sigte, satte jag mig ned och började äta.

Natten kom, intet tak öfver mitt hufvud. Jag tog min tillflykt till den lilla skogen, som förut frestat mig. Men denna andra natt var icke så lugn som den första. Marken var fuktig, luften kylig. Mer än en gång hörde jag nattvandrare gå förbi mig, och tvingades af fruktan för dem att byta om tillflyktsort. Emot morgonen börja regn falla; det regnade sedan, med korta uppehåll, hela dagen.

Jag skall bespara er berättelsen om denna dag. Det var, som dagen förut, onyttiga försök att få någon tjänst. Liksom dagen förut fick jag öfverallt afslag, och liksom då led jag äfven nu hunger.

Det är natt, jag är långt från hyn, irrande omkring i de gyttjiga torfmässorne, genomfrusen och med genomvåta kläder, utan att vidare våga hoppas något, men jagad framåt af ovädret och omöjligheten att stå stilla i regnet. Ett ljus, som jag förr tagit för ett irrsken, fäste mina blickar, och blef målet för mitt lopp. Jag kommer till ett långt och lågt hus, upplyst af blott ett enda fenster. Två unga flickor, hvilka jag på

deras likhet genast finner vara systrar, sitta och läsa nära elden. Bredvid dem sitter en gammal piga och stickar. De unga flickorna äro i djup sorgdrägt. Några strödda ord af deras samtal underrätta mig att deras far nyss dött, och att de denna afton vänta ankomsten af sin äldsta bror.

Utan att bestämdt veta hvad jag kunde vänta af denna, tydligen hederliga och fromma familj, klappar jag på porten. Den gamla pigan öppnar, men vid min åsyn målar sig ett helt naturligt misstroende i hennes ansigte.

— Hvad vill ni? Hvarifrån kommer ni?

— Jag är en främling; jag har behof af en bit bröd och ett hörn på vinden för att tillbringa natten.

— Bröd skall ni få, se här en penny för att köpa det; men vi hafva inga rum för landstrykerskor.

— Låt mig få tala vid edert herrskap.

— Hör på bara!... för hvem tar ni mig? låta mina unga mamseller tala vid en qvinna som stryker på stora landsvägen, nattetid och i ett sådant väder... Tag er penny och gå er väg.

I sitt förskräckta nit, sköt den ärliga tjenarinnan redan till porten.

— För Guds skull, — skrek jag, — slut ej denna port för mig!... Om ni jagar bort mig är det förbi med mig.

— Godt, godt... säg edra vackra historier för andra. Ni skulle inte göra så mycket väsen om ni vore den ni borde vara. Säg edra kamrater, om ni har några, att vi icke äro ensamme, att vi ha vår hushonde, gevär och en gårdshund.

Porten stängdes, och reglarne tillskötos med starkt buller.

Detta var det sista slaget och jag stod som förstegrad. Vandra vidare kunde jag icke, förstörd som jag var af mödor och en tjugufyra timmars hunger. En bitter ängslan afpressade mig nya tårar, och vridande händerna i förtviflan, sjönk jag ned på de våta trappstegen utanför huset.

Der visade sig för mig döden i all sin fasa, ty jag

insåg att min död skulle inträffa före nästa morgon. Allt hopp, allt mod hade öfvergifvit mig. I en yttersta ansträngning af förtroende, kom jag ändteligen att fram-
mumla följande ord:

— Nå väl, jag kan ej annat än dö, och jag tror på Gud. Jag väntar då i lugn, att han må uppenbara sin vilja.

Derpå inpressande mitt elände i djupet af mitt hjerta, använde jag hela kraften af min vilja att hålla mig orörlig och stum.

— Hvarje varelse skall dö, — yttrade en alfvärlig röst, som utgick ur mörkret två steg ifrån mig; men hvarje varelse är icke dömd att lida en svår och förtidig död, som den, hvilken väntar er här i brist på hjälp...

XIX.

— Hvem är den, som säger detta? — skrek jag till helt förskräckt, ty jag fattade icke genast den för mig gynsamma meningen af de ord som kommo att sväfa för mitt öra på ett så oväntadt sätt.

Man svarade icke. En mensklig skepnad framträngde endast från den svarta botten, i hvilken den förlorade sig och nalkades porten, som snart genljudade af upprepade slag från portklappen.

— Är det ni, master S:t John? — ropade inifrån den gamla pigans röst.

— Det är jag, öppna fort!

Man lydde. Seende mig ännu på trappan, framhastade gumman ett utrop af förtrytelse, men tystades genast af sin husbonde.

— Du gjorde din skyldighet då du afvisade denna qvinna. Jag gör min då jag ger henne inträde. Gif henne handen. Hjelp henne. Jag vill ha reda på detta.

Ännu darrande och med möda i stånd att gå, äfven med stöd af den hand som tillbjöds mig, infördes jag i detta, så väl uppvärmda kök, dit jag, för några minuter sedan, kastat så begärliga blickar.

Der undergick jag, till min blygsel, en noggrann undersökning, som medvetenheten af mitt utblottade yttre tillstånd och af mina kläders oordning, kommo mig mycket att frukta.

Lyckligtvis förlängdes denna plåga icke länge. En yrsel tog mig, och jag föll mera än jag satte mig, på en stor pall ställd i vrån vid spiseln.

Jag hörde några ord af ömkan från de unga flickorne. Jag kände deras lena fingrar upplösa mina hattband. En af dem, hvars rörelse förrådde sig genom hennes afbrutna andedrägt, förde till mina läppar en skål mjölk, i hvilken hon betat några brödbitar.

Jag hade knappt rört dervid, och något återkommit till mig sjelf, förrän master John tog den ur mina händer.

— Oh! min bror, — ropade den äldsta af de unga flickorna.

— Det är tillräckligt för ögonblicket, min bästa Diana. Du vill förmodligen icke skada henne?

Och märkande att jag kunde tala.

— Ert namn? — frågade han.

— Jane Elleot, — svarade jag, ty jag hade beslutat att någon tid lefva i skydd af ett antaget namn.

— Hvar bor ni? Hvar äro edra föräldrar? Har ni några vänner?... några som ansvara för er? Till hvem kan man vända sig i detta ändamål? Huru kan ni redogöra för er belägenhet?

Jag kunde icke besvara någon af dessa frågor. En gång insläppt under tak och i närvaro af mina likar, anstod det mig icke länge att behålla rôlen af en vanlig tiggerska; hvars lefuadsomständigheter man tror sig ha rätt att efterforska utan någon grannlagenhet.

— För denna aften, min herre, kan jag icke derom ge er någon underrättelse.

— Hvad väntar ni då af mig? — sade han med någon stränghet.

— Ingenting, — svarade jag med vilja, förkortande detta svaromål, som pinade mig förfärligt.

— Ni tänker väl icke, — ropade en af de begge systrarne, som nyss blifvit benämd Diana, att vi kunna inskränka oss till hvad vi redan gjort, och köra ut er i detta oväder?

En enda blick tillkännagaf för mig att jag kunde räkna på den ädelmodiga välviljan hos henne som ytttrade detta.

— Jag har ingen fruktan att blifva så illa behandlad, — svarade jag småleende. — Gör med mig hvad ni behagar. Men fordra icke af mig alltför många ord. Jag blir sjuk om jag fortfar att tala längre.

Man sade mig icke mera ett ende ord. De begge systrarne och brodern ingingo i förmaket för att rådgöra. En af dem kom snart ut igen, jag vet icke hvilkendera, ty hettan från kökselden, begynte att främtaga mig sansningeu. Jag märkte endast att man förde bort mig, att man lät mig gå uppför en trappa, att man afklädde och lade mig på en väl uppvärmd säng. Jag framstammade obetydliga tacksägelser till Gud och mina välgörare, hvarestefter jag föll i en sömndvala ur hvilken jag icke så snart skulle återvakna.

Den varade tre hela dygn, under hvilka jag hvarken förmådde röra mig eller säga ett ord, men hade stundvis, ett någorlunda medvetande om hvad som tilldrog sig omkring mig. Jag urskiljde, till deras allmänna mening, de ord man fällde i afseende på mig. Jag uppskattade, jag vet icke efter hvilka kännetecken, den grad af sympati, som jag fann hos de personer hvilka ömsevis kommo för att vårda mig; en sympati ganska liflig hos Diana, mildrad genom hennes vanliga återhållsamhet hos Mary, samt hos St. John helt och hållet underordnad hans allmänna begrepp om en mot mig och Gud uppfylld pligt. Den af alla som hade minsta deltagande för mig, var den gamla Hanna, en naturlig följd af hennes första misstroende och det föga barmhertiga mottagande hon låtit mig erfar.

Den första dag jag kände mig tillräckligt stark att sätta mig upp i sängen, och utan all för mycken af-

smak svälja några skedar grynsoppa, intogs jag af begär att lemna mitt trånga läger. . . Jag såg med ångslan åt det håll der jag trodde återfinna mina kläder, suddlade af smuts, och upprifna af regnet. Jag intogs af en verklig glädje då jag fann att mitt förträffliga värdfolk, hade tagit omsorg om att göra dem brukbara. Man hade ej sparat hvarken borste, såpa eller stryckjern. Jag hade i närheten allt hvad som oundgängligen fordrades för en toalett, och jag lyckades, ehuru icke utan besvär samt tvungen att hvar femte minut hvila mig, att kläda mig från hufvud till fot.

Jag fick nu ett helt annat utseende; och jag märkte detta väl på den min af aktning, som den ärliga Hanna antog, liksom mot sin vilja, då jag straxt derpå visade mig i köket. Hon hade dock den obetänksamheten att göra en anspelning på det tillstånd, hvari jag första gången visat mig för henne. Fastän hon utsagt ordet tiggerska, utan att tänka något ondt dervid, ville jag likväl icke tillåta henne denna frihet i sitt tal om mig.

— Jag är icke mera tiggerska än ni eller ert herrskap, — svarade jag henne i en ganska fast ton.

Det oaktadt har ni hvarken hem eller kontant.

— Man kan vara utan så väl hus som pengar, ty jag förmodar att det är det ni menar, utan att derföre vara en tiggerska.

Och jag återkom på detta ämne, för att säga henne min tanke om den hårdhet hvarmed hon, under en förskräcklig natt, nekat mig hvad man äfven beviljar en förirrad hund. Hon begrep mig till slut, ursäktade sig och bad om en förlåtelse, som jag skyndade att gifva.

Hennes unga herrskap inträdde under detta, och ville icke tillåta att jag qvarstodnade i köket. De förde mig in i förmaket, der St. John, i egenskap af husfader, ånyo frågade hvem jag var.

Denna gång förklarade jag mig fullkomligt. Jag erkände att Jane Elleot icke var mitt rätta namn, att jag hade viktiga skäl för att dölja detta, och att dessa skäl lika mycket hindrade mig att namngifva den person hos hvilken jag helt nyligen varit anställd som gu-

vernant. Men jag gjorde honom en berättelse i allmänhet om min ungdom, och tillade att den nödvändighet, hvori jag nu befann mig, att anhålla om främmandes understöd, icke var förorsakad af något fel, eller handling för hvilken jag det minsta hade att rodna.

Med ett ord, min bästa vän, jag var, tycktes det, vältalig och öfvertygande. Master St. John som åhörde mig med all en domares stränghet, all den misstänksamma skarpsinnigheten hos en biktader, slutade att anse mig för hvad jag utgaf mig för, och lofvade mig, hvad jag enständigt begärde, att söka ett medel för mig att förtjena mitt bröd.

— I väntan derpå, — sade den älskvärda Diana, — så vet att ni icke får lemna oss. Min syster och jag, guvernanter liksom ni för några dagar sedan, äro här blott för några veckor, i följd af min fars död. Efter denna tid skall St. John återvända till Morton, dit hans pligter som prest kalla honom. Intill dess, skall han som ni nyss hörde, söka att få er på något sätt anställd. Förgät derföre på några dagar, alla edra bekymmer, och tillåt oss tänka, att våra välgerningar, som vi kallar dem med så mycken öfverdrift, icke på något sätt tynga er.”

Jag var alltför rörd för att med annat än tårar besvara dessa ädelmodiga ord. Master St John lemnade mig för öfrigt icke tid dertill.

— Ni ser, — sade han, — att mina systrar anse som ett nöje att behålla er hos sig, . . . samma nöje de skulle haft att vårda en stackars fogel, som flyktat hit, drifven af köld och hunger. Hvad mig beträffar, känner jag mig mera benägen att sätta er i stånd till att genom eget arbete vara nog för er sjelf, och skall göra alla bemödanden derför; men glöm icke att jag är en fattig vikarie i en ganska fattig församling. Vänta derföre icke annat af mig än ett ganska inskränkt bistånd, och om ni föraktar de ringa beställningar jag kan skaffa er, så sök på annat håll ett verksammare understöd.

— Allt hvad som anstår en qvinna att göra, utan att förnedra sig, vill jag göra min herre för att vinna mitt lifs upphålle.

— Det är godt, — svarade han kallt, — och han

återtog sin bok, som om han varit ensam i sin studerkammare.

Jag drog mig nu undan, så väl af grannligheten som trötthet, ty jag var ännu ganska matt.

De följande dagarne hafva icke qvarlemnadt i mitt minne annat än några angenäma tafvor af huslig trefnad. Diana och Mary Rivers, upptäckande hos mig en grad af uppfostran och, jag vågar säga det, en lyftning i tänkesätt, som gjorde mig värdig deras vänskap, fattade helt och hållet behag för mig. Från det jag var i stånd att arbeta erhöill jag undervisning af dem i Tyiska språket, hvaremot jag i utbyte gaf några lectioner i målning. Det utgjorde min stora, och äfven enda, öfverlägsenhet öfver dessa bägge intagande flickor, hvilkas skönhet, liflighet och poetiska hänryckning ingåfvo mig en beundran blandad med förvåning. Som jag aldrig njutit deraf, så har jag heller aldrig kunnat rätt fatta dessa utbrott af en lycklig ungdom.

Hvad master S:t John Rivers beträffar, så ingaf han mig äfven en sann beundran, men vida mindre sympatetisk, och liksom blandad med fruktan.

Föreställ er en ung man, beundransvärdt vacker, med en oförvitelig regelbundenhet i dragen, som påminnte om Greklands förträffligaste byster och bildhuggeri efterlemnadt åt oss. Jemte allt detta ett par blå ögon, brunt af naturen lockigt hår, en hög och smidig växt. . . Det finnes icke i allt detta, säger ni, någonting så synnerligt förskräckande.

— Det medgifves: men dessa vackra blå ögon hade ett så strängt uttryck, denna så väl bildade mun log så sällan! Tillägg till detta ett klosterlikt uppfyllande af hvarje pligt. Också fann man honom alla dagar, vid samma timma, lutad öfver samma skrifbord, genomletande språkläror i sanscrit och hinduiska ordböcker. Sednare på dagen, i alla väder, med en käpp i handen och åtföljd af sin fars efterlemnade hund, gick han ut för att åt bönderna i grannskapet utdela den tröst, de råd, det understöd, de läkemedel, hvaraf de kunde hafva behof. Hans systrar, oroliga för honom i anseende till dessa ständiga mödor, ställde sig ofta i hans väg och

bådo honom att stadna inne, och att åtminstone hvila en enda dag, samt icke utsätta sin helsa för vädrets omildhet.

— Tror ni, — frågade han dem i dylika fall, — att om jag i dag lät hindra mig från min kallelse, af en vindflägt eller några fallande regndroppar, jag skulle göra mig värdig den framtid, jag bereder mig till?

Vid dessa ord veko de unga flickorne suckande undan. Denne vackra Christi apostel hade i sina tankar egnat sig åt långväga resor, åt missionsarbeten. Det fördrades för honom andra företag, andra faror, andra pligter än dem för vanliga prester. I väntan på att hans förmän, underrättade om hans afsigt, skulle öppna honom den bana dit en brinnande ifver kallade honom, studerade han utan uppehåll, och bildade sig till de evangeliska striderne, för den heliga propagandan, med en outröttlig ifver.

Jag såg honom högst sällan, och äfven då merendels utan att våga afbryta hans trägna arbeten, eller hans djupa begrundningar. Men jag hörde honom en gång predika, och då jag eftersinnade det intryck, som hans värtaliga ord lemnat i mitt hjerta, kom jag till den öfvertygelsen, ehuru i det hela blott en instinkt, att St: John med all sin fromma lefnad, sitt rena samvete, sin brinnande och sanna ifver, icke ännu vunnit denna själsfrid, som öfvergår all kunskap. Alldeles icke mera, än jag funnit hos mig sjelf, med den dolda, men brinnande och ihållande saknad, som min krossade afgud, mitt förlorade Eden, kvarlemnade efter sig; en saknad, hvilken jag undviker, som ni ser, att för ofta antyda, men som plågade mig mer än jag kan beskrifva.

Då nära en månad förflutit, fann jag oundvikligt att hafva en förklaring med master St: John, och besegrande den aktning och fruktan, som han ingaf mig, gick jag en afton kring hans skrifbord, försökande att aflocka honom hans uppmärksamhet utan att allt för rätt fram begära den. Han upplyfter ögonen och begrep genast hvarom frågan var.

— Ni vill veta, — sade han, — hvad jag gjort för er. Sedan trenne veckor är allting i ordningstaldt.

Men som jag sett mina systrar lyckliga af er närvaro, och er sjelf föga benägen att lemna dem utan saknad, har jag ansett onödigt att skilja er åt, förr än vår afresa, tre dagar härefter, gör denna skiljmesse oundviklig... Jag sjelf skall då resa till Morton. Hannah följer mig, och detta gamla hus blir tillslutet.

— Detta uppskof, hoppas jag, förminskar icke den utsigt jag kan hafva att erhålla den ifrågavarande beställningen?

— Nej. Jag tillsätter den ensam och det beror blott på er att antaga den i fall hon anstår er. Jag måste blott underrätta er att hon är föga öfverensstämmande med edra sednaste vanor, med förfiningen af er smak och bildning. Fattig och ringa, som jag sjelf är, har jag icke kunnat anskaffa annat än en ringa och fattig plats. Vill ni mottaga en sådan.

— Fortfar, — svarade jag.

— Ja, — återtog han, efter att hafva en minut eller två studerat uttrycket i mitt ansigte; — ja ni skall för en tid emottaga den plats jag tillbjuder er, men ni skall icke för alltid behålla den. Ni är, liksom litet som jag, men af helt andra skäl, skapad för en enförmig och bunden lefnad, som tvingar själens sjäderkraft.

— Af nåd, min herre, förklara er.

— Se här hvarom det är fråga. Ehuru jag icke kommer att länge kvarblifva i Morton, i synnerhet efter min fars död, bör jag dock verkställa der allt det goda som på mig beror. Redan för tvenne år sedan grundade jag en skola för gossar. Sedan dess ha mina bemödanden gått ut på att begåfva denna ännu nästan vilda by, med en inrättning i hvilken unga flickor kunde erhålla de första grunderna för en christlig uppfostran. Ädelmodet hos miss Oliver, dottern till den enda förmögne man som finnes i församlingen, har satt mig i stånd att hyra ett hus, tjenligt för behoven af denna lilla inrättning, det vill säga innehållande en tämmeligt stor lada, som inredes till skolrum, och en liten hydda af två rum, till bostad för lärarinnan. Hennes lön är bestämd till 30 pund om året. Hon har dessutom fri uppässning af en ung bondflicka, som på en

gång är hennes elev och tjenarinna. Detta är den ringa lott jag erbjuder er. Lägg väl på sinnet att den fordrar en mödosam och sällsynt sjelfuppoffring. Ni får att göra med barn ur den ringaste klassen, och eder undervisning bör inskränka sig till de enda saker, som de komma att behöfva: renläsning, skrifning och litet räknekonst. Antager ni den?

Dessa sista ord blefvo sagde med en ton af tvifvel. Men master Sit John kände mig illa.

— Jag mottager utan tvekan, — svarade jag, — och tackar er för en ställning som hedrar mig.

— Och hvad skall ni göra med allt det som grundar er öfverlägsenhet, edra talanger, edra kunskaper?

— Jag skall vårda dem, tills man har behof af dem.

— Det är då med full kännedom af saken som ni beslutar er dertill.

— Jag känner det uppdrag jag mottager.

— Och ni tänker taga i besittning?...

— Mitt hus, i morgon; min skola i nästa vecka.

Han såg på mig, smålog och tillade skakande på hufvudet:

— Ni kommer icke att länge kvarstadna i Morton.

— Och hvarför tror ni det? — utropade jag. — Jag är icke ärelysten.

Master Sit John darrade vid detta ord.

— Ni är icke ärelysten!... hvarföre talar ni med mig om ärelystnad?... är det en förebräelse ni gör mig?

— Visst icke, jag talade blott om mig sjelf.

— Om ni icke är ärelysten, — återtog han, — så är ni åtminstone...

— Hvad tänkte han säga?

— Ni är, — återtog han, — lidelsefull. Misstag er icke, tillade han genast, på den mening detta ord har i min mun. Jag vill blott säga att menskliga känslor och sympatier hafva på er ett allt för stort värde, för att ni skulle länge kunna lefva i enslighet, samt helt och hållet egnande er åt enformiga pligter. Jag känner af erfarenhet, tillade han, denna strid mellan medfödda böjelser och de befallande skyldigheter, som här nere

föreläggas oss . . . Jag känner dem och ömkar dem, som inlåta sig deri.

Han gick ut efter dessa ord och lemnade mig mer kunnig om sig än jag blifvit genom alla våra föregående samtal.

Var det icke någonting sällsamt, någonting stridande mot andan af Christi lära, i kraften hos denne man, hvilken för att bära Guds ord till aflägsna trakter, skiljde sig från sina systrar, samt rustade sig att lemna dem, föräldralösa och utan förmögenhet åt ödets barmhertighet?

Jag vågade tänka så, Bedrog jag mig? Det vet jag icke ännu i denna stund.

För öfrigt reste jag följande morgon till Morton. Dagen derefter återvände Diana och Mary till sina elevers föräldrar. Master Rivers och den ganska canoniska Hanna följdes åt till prestgården. Och det gamla huset, (det kallades Marsh End), som varit för mig en så dyrbar tillflyktsort, qvarstod tomt och igenstängdt, midt ibland de vidsträckta och kärriga hedarne.

XX.

Ni tillåter mig kanske att med några ord måla för er mitt nya hem, det första egna jag någonsin känt. Det var en cottage i den egentliga betydelsen af detta ord, hvilket man numera så mycket missbrukar; på nedra botten ett litet hvitrappadt rum, innehållande fyra stolar af måladt träd och ett dylikt bord, ett väggur, en liten skänk förvarade tre eller fyra talrickar, och en theservis af Delfterporcelain.

Ofvanpå en kammare, af alldeles samma storlek, med en trädsäng och en hyrå, denna sednare ganska liten, men likväl ännu allt för stor, för det klädförråd jag hade att förvara der, ehuru mina nya vänner hade för min skull frånskänkt sig allt som icke var dem alldeles outhärligt.

Jag hade tjugu skolbarn; tre af dem kunde läsa rent, ingen kunde skriva sitt namn eller addera två zifferor. Flere, deremot, stickade någorlunda väl, och några hade börjat sy. Alla talade en förskräcklig rotvålska med den orten egna släpande tonvigten. Det var på sin höjd vi kunde förstå hvarandra. Bland antalet funnos de, hos hvilka grofhet i språk och seder, förenade sig med en låg okunnighet.

Men likväl kom jag ihåg och har aldrig glömt, att dessa små bondflickor voro till sin natur lika med barnen af bättre lottade, och att det just var min pligt, att hos dem utveckla, i mån af min förmåga och den tillkommande bestämmelse, de frön af tankekraft och medfödd godhet, hvilka en rättvis och barmhertig För-syn hos dem nedlagdt.

Skulle jag dock påstå att jag i början var nog klok och nog filosof för att uppfatta vigten af mitt uppdrag, samt skatta mig lycklig att hafva det, så sade jag en osanning, och det är minst inför era ögon, som jag vill pryda mig med en lånad förtjenst. Nej, jag hade stunder af nedslagenhet, af en löjlig fåfånga, då jag tyckte mig förnedrad af min nya befattning. Det var dagar då jag, allt under ett noggrannt uppfyllande af mitt mödosamma och af ingen uppmuntrade kall, började tänka på det öde som master Rochesters kärlek skulle beredt mig, i det leende slottet vid stränderna af Medelhafvet, under södra Frankrikes angenäma himmel. Men, Gud vare lofvad! jag fann sluteligen alltid nog mycket sundt förnuft hos mig, för att föredraga hederns törnströdda stig framför de förgiftade och snart förgående fördelarne och behagen af en brottslig förbindelse. Och jag tackade Gud för det mod han ingifvit mig att välja det svåraste.

Under de sällsynta besök som master St John gjorde mig på de timmar då mitt slutade arbete lemnade mig frihet att emottaga honom, följde han med en sorgfällig vettgirighet alla dessa vexlingar i mina tankar. Bedömande mig efter sig sjelf, anade han de saknader, de tvifvel, den hemliga ängslan, till hvilka jag då och då öfverlemnade mig, och hans genomträngande, ehuru väl stränga ord, återförde mig alltid, ehuru stundom

något kärft, till en viktigare och mera kristlig uppfattning af den lott Försynen gifvit mig.

Han stod en afton vid grinden till min lilla trädgård och berättade huru, efter motviljor och bitterheten af alla slag, och ett slags inre förnekande af hans heliga befattning, han på en gång hade känt sig upplifvad af en ingivelse från den Heliga Ande, samt fattat det stora beslutet att helga sig åt en apostels kall, då en silfverklar och välljudande röst hastigt afbröt honom.

— God afton, master Rivers! — sade denna röst och god afton Carlo. — (Carlo var den hund som öfverallt åtföljde den unge presten). Er hund känner fortare igen sina vänner än ni. Han reste öronen och viftade svansen redan då jag var vid andra ändan af ången. Men ni, ni vänder mig ännu ryggen, och det är inte bra.

Rösten sade sannt. Knappt hade dess toner dallrat, förr än S:t John ryste till, som hade en blyxt remnat himmeln framför hans ögon; men han förblef orörlig, läpparne halföppnade, armen utsträckt, i samma ställning som detta oväntade afbrott träffat honom. Han hämtade sig, och vände sig långsamt för att helsa den nykomna; helt enkelt en af de mest intagande unga flickor, som jag träffat i detta England der ingenting är mindre sällsynt än skönhet hos ungdomen. Regelbundenhet i dragen, finhet och genomskinlighet i hyn, vackra svarta ögon kantade med långa hårstrån, en ädel rundning på ansigtet, en förbländande munnens friskhet, ett vackert och rikt hår, en smidig och behaglig vext, det felades denna lyckliga varelser ingen af de gåfvor som en qvinna, hvilken eftersträfvat att blifva älskad, kan önska sig.

Af några ord som master S:t John uttalade nästan med låg röst, samt utan att upplyfta ögonen på denna bländande skönhet, men i synnerhet af de frågor hon ställde till mig rörande skolan, min bostad och dess möbler, hvilka hon sade sig sjelf hafva valt, förstod jag att hon var miss Oliver, den rika arftagerskan som med sin frikostighet bidragit till skolans upprättande.

Det fordrades icke mer än tio minuter för att finna, att master S:t John, utan tvifvel mot hans egen vilja, var intagen af miss Rosamunda Oliver, samt till och med att han var älskad af henne tillbaka.

Jag såg den ofrivilliga sammandragningen af hans ansigte, i det ögonblick då detta uppriktiga och okonstlade barn omtalade en bal, som två aftnar förut blifvit gifven i den stad hvarifrån hon nu kom, och den glans som 20:de Hussar-Regementets Officerare gifvit denna bal.

Jag såg de blyga uttryck af deltagande som miss Oliver tillät sig, gripen, oaktadt sin ålders sorglöshet, af den lidande min och den afmattning som voro utspridda på den unge prestens vackra ansigte.

Hon ville nödvändigt föra honom med sig, samma afton, hem till sin far. Master S:t John motstod, med en automats liflösa ihärdighet, det bästa han kunde, denna intagande enträgenhet. Man märkte att han, för att icke ge efter, gjorde en nästan öfvermenschlig ansträngning.

Han vann också slutligen denna kvalfulla seger. Då miss Oliver, af fruktan för mörkret och aftondaggen tog vägen hemåt, följde S:t John henne till grinden der han, med en djup vörtnadsbetygelse skiljde sig från henne. Den ena tog af åt höger den andra åt venster. Men den vackra Rosamunda vände sig om tvenne gånger under det hon, lik en af sagans féer, gick nedåt ängen med lätta steg. S:t John, deremot, såg icke en enda gång tillbaka.

Jag kom nu ihåg hvad Diana hade sagt den dag då hon talade om sin bror.

— God och tillgifven, som ni ser honom, är han dock ibland obeveklig som döden.

Och jag tyckte i detta ögonblick, att det låg ingenting öfverdrifvet i Dianas jemförelse.

Denna lex a i hjeltemod gick icke förlorad för mig.

.....
 Jag förbigår, min älskade vän, de månader som nu följde, den lindring i mina arbeten som vanan förde med sig, den framgång hvarmed Gud välsignade mina ödmjuka bemödanden. Älskad af mina elever blef jag det äfven snart af deras föräldrar, och det var icke utan

ett lifligt nöje, som jag såg mig i besittning af en allmän bevågenhet inom den tränga krets, som var i tillfälle att bedöma mitt värde. De fattigas erkänsla är mera naturlig, om också icke mera sann än de rikas, och tyckes komma mera rakt från hjertat, just därför att det endast är sjelfva hjertligheten som kan gifva värde åt de ringa vittnesbörden. Bjudningen af en hederlig bondhustru, en bjudning som jag aktade mig väl för att afslå, och af hvars antagande hon kände sig lika stolt, som om hon fått bjuda sjelfva Drottningen sitt thé, var ett mycket uppriktigare bevis på tacksamhet, än de präktigaste skänker från en förnäm fru. Jag erkände och värderade dem äfven så.

Detta hindrade mig icke att finna det tycke ganska angenämt, som miss Oliver behagade fatta för mig, alltsedan hon på mitt bord träffat ett band af Schiller och en nära fullbordad aquarell. Dessa talanger, som hon icke förmodade hos en byskole-lärlarinna, väckte till en början hennes beundran. Hon gjorde för sin far en så ståtlig beskrifning öfver mig, att den rike fabrikören ville komma för att lära känna mig. Han beundrade mina taflor, inbjöd mig att *hedra* honom någon gång med mitt besök, och beställde sin dotters porträtt.

Jag nämner detta endast därför, att deraf föranleddes mellan S:t John och mig en förklaring, som väckte mitt högsta deltagande.

Rörd af min flit och för att lätta dess mödor för mig, bar han till mig gång efter annan en bok, ett tidningsblad, ett bref från sina systrar eller, i korthet, något som kunde vara en förevändning eller ett verkligt skäl till förströelse och tidsfördrif.

Han kom i detta ändamål en afton, bärande under armen ett band med då nya dikter: det var icke mindre än *Marmion*, ett af Walter Scotts mästerverk, och tycktes förtjust att finna mig i fullt arbete vid mitt målarebräde.

— Det är rätt, — sade han; — då man tecknar är man icke ensam, och då ni är ensam, miss Jane, antastas och plågas ni af tankar, hvilka ännu äro för mig en hemlighet.

Under det jag tackade honom, bläddrande i boken som han lagt bredvid mig, kastade S:t John en blick på mitt påbörjade arbete. Knappt hade han lutat sig ned för att bättre se det, förrän han åter for upp som efter en stöt, med den ovilkorliga rysning, som jag redan en gång iakttagit, och som mitt minne så troget bevarat.

Jag betraktade honom; han undandrog sig min blick.

— Rätt väl, — tänkte jag, — min stränge Guds tjänare. Jag läser i din själ, som du förseglar så väl under trefaldigt sigill, och jag skall komma dig till hjälp mot din egen vilja. Ensamheten är icke bättre för dig än för mig, och för din välfärd skull, skall jag bringa dig att tala.

— Tycker ni, — sade jag högt, — att detta porträtt blifver likt?

— Hvem? . . . Jag har icke betraktat det med tillräcklig uppmärksamhet.

— Jag ber om ursäkt, master Rivers, men nu talar ni icke uppriktigt. För öfrigt, — tillade jag, utan att akta på en häftig kroppsskakning, som detta tvåra svar åstadkom, — finnes intet som hindrar er att nogare skärskåda det.

Och jag lade det i hans hand.

— Det är, . . . det är miss Oliver, som jag kan tycka.

— Rätt gissadt denna gång, master S:t John, och emedan detta porträtt återkallar i ert minne originalet, så lofvar jag er ett alldeles dylikt, . . . likväl under förutsättning att denna skänk är er angenäm; ty jag vill icke gerna bortkasta min tid och mitt arbete.

Utan att svara rent ut, lät han sina ögon berusa sig af den älskade bilden, och ju mer han betraktade den, desto mindre kunde man tro honom benägen att skilja sig derifrån.

— Värdes svara mig, — fortfor jag; — skulle det för er vara en tröst eller en sorg, skulle en blick, kastad på detta milda ansigte, tjena att hindra eller förbittra hågkomsten af fäderneslandet, då ni är på Cap, på Madagascar eller i Indien?

Han tvekade ett ögonblick, och derefter sade han, liksom med saknad:

— Det skulle utan tvifvel vara angenämt att föra en sådan bild med sig; men huruvida det vore betänksamt och klokt, det är en annan fråga.

Öfvertygad, som jag var, att han utan svårighet kunde erhålla miss Olivers hand, och att detta äkten-skap, genom att rikta honom, skulle sätta honom i stånd att verkställa mera godt än han väntade af sin evangeliska korsfärd:

— Vet ni, — sade jag, — hvad som skulle vara betänksamt och klokt? . . . Det vore att förskaffa er, icke denna tomta bild, utan den lefvande modell, hvars drag den föreställer.

Det var med en inre bäfvan jag vågade denna djerfva framställning; men jag märkte att den icke blef illa upptagen. Master St John, som satt sig ned och stödde pannan mot sina händer samt fortfor att med giriga blickar betrakta Rosamundas porträtt, blef hvarken stött eller besvärad af min uppriktighet. Tvärtom, detta något tvära sätt att behandla frågan, att genombräta den plågsamma förbehållsamhet, hvarmed hon doldes och att angripa hennes hemlighet, gaf honom en oväntad tröst.

— Besinna, — återtog jag, — att hon älskar er. Det är en dyrkansvärd ung flicka, något obetänksam, om ni så vill; men har icke ni tillräckligt allvar för er begge?

— Älskar hon mig? — sade han med ett besynnerligt uttryck af tvifvel, mera låtsadt än verkligt.

— Hon föredrager er åtminstone för alla andra, byser ett lifligt deltagande för er och talar utan elakhet aldrig så ofta, eller med sådant nöje, om någon, som om er.

— Ah! . . . ni tror? . . . Väl, miss Jane, det som ni säger är ljuft för mig att höra. Jag gifver er en fjerdedels timma att vagga mig i dessa intagande drömmar.

Han drog helt allvarsamt upp sitt ur och lade det på bordet, för att mäta tiden som han utsatt.

— Jag förstår er, — sade jag. — Men hvarför vill ni att jag skall tala medan ni, under det ni lyssnar på

mig, endast arbetar på att stänga för mig ingången till ert hjerta?

— Hvarför tro detta? Inbilla er heldre, och ni är sanningen närmare, en man beredd att sätta sina läppar till den honingsfyllda skål, som ni bjuder honom. Se i denna stund detta hjerta, som jag så väl aktar och ur hvilket jag, som en nitisk trädgårdsmästare, tager en så noggrann omsorg, att upprycka alla förderfliga planter, alla stånd af den allt inkräktande tisteln; se, säger jag, detta hjerta, flödande af en slags öfversvämnning, en syndafloed af mördande nektar.... Vet ni hvar jag nu är?... På Vale-hall, hos master Oliver, sittande på den mjuka ottomanen i salongen, vid sidan af min förtjusande fästmö, betraktande hennes sköna ögon, hennes korall-läppar, hvilkas inbjudande friskhet ni så väl återgifvit.... Tala mig icke till... låt mig drömma... tiden för min dröm är ännu icke tilländalupen.

Begge förblefvo vi en stund stumma och orörliga, nästan återhållande andedrägten och utan annat buller omkring oss, än de knäppar från uret, som tillkännagåfvo den oblidkeliga flykten af dessa hänryckningens ögonblick.

Qvarten slog. S:t John satte åter uret på sin plats, lade porträttet tillbaka på bordet och ställde sig framför spisel.

— Nog af yrsel och bländverk, — sade han. — Jag har låtit omfatta mig af frestelsens blottade armar. Jag har böjt mitt hufvud under dess blomsterok. Jag har smakat dess rusande vin.... Nåväl! denna omfamning har bränt mig; en huggorm var dold ibland dessa välluktande blomsterkedjor; detta utsökta vin har en eftersmak full af bitterhet.

Jag betraktade honom med en slags häpenhet.

— Är det icke sällsamt, — sade han, — att jag, älskande Rosamunda som jag gör, med hela raseriet af en första kärlek, med en lidelse, i allt så rättvisad af dess föremål, likväl på samma gång är så innerligt, så djupt öfvertygad, att hon icke är en maka för mig, och att, ifall jag gifte mig med henne, ett helt lif af ånger skulle följa på några månaders sällhet.

— Ja, det är ganska sällsamt.

— Jag älskar och beundrar allt hvad hon har förtjusande; men inga af hennes fel undgå mig. Hon kan hvarken dela mina åsichter eller biträda mina ansträngningar. . . . Kan ni föreställa er, Rosamunda Oliver förenad med en missionär?

— Hvad tvingar er då att blifva missionär? Kan ni icke afstå från denna föresats?

— Afstå . . . från hvad? . . . från min kallelse? från mitt höga och ädla företag, att här nere lägga grundstenen för den herrliga boning, som jag deruppe skall bebö? . . . från den förhoppning att räknas bland den ärorika falang, som trampande denna världens fåfänglighet under fötterna, egnat sig åt utspridandet af fridens och sanningens lärör bland sina likar? . . . Nej, nej; så gärna kunde man bedja mig afstå från blodet i mina ådror. Jag vill icke och kan icke lefva för annat än detta mål.

— Men miss Oliver, . . . ni glömmmer henne i dessa helt och hållet personliga åsichter?

— Uppriktigt! . . . Tror ni henne verkligen icke kunna trösta sig? — sade han med ett bittert leende.

— Och ni, ni som under denna ständiga kamp med er kärlek tyckes aftaga och slockna?

Ännu en gång, som ni visserligen sjelf tycker, öfverträdde jag de gränser af förbehållsamhet, som äro föreskrifna mitt kön, och det inför en prest. Också förvånades han öfver min djerfhet. Men, ställd i gemenskap med en kraftfull, egen, öfverlägsen ande, har jag aldrig kunnat inskränka mig till de blotta hvardags-satser som bruket berättigar. Man eller qvinna, måste jag bryta in i dess förtroende. Jag har alltid velat äga en plats i djupet af dess hjerta, kostade hvad det ville.

— Er själ är modig, — svarade master S:t John, — hon håller hvad eder genomträngande blick lofvar. Men emedan ni så öppet anfäller dessa förbehållna ämnen, så låt mig säga er, att ni misstager er något om beskaffenheten af mina rörelser. . . . Jag är mera kall, mera hård än ni tänker. Ni har, jag medger det, sett mig blekna och darra inför miss Oliver. Likväl, under det jag mot min vilja ger vika för de feberaktiga an-

fallen af ett ondt, som jag föraktar, känner jag inom mig min själ lugn och fast, fast som granitklippan midt i de stormande vågorna. Men, vi hafva talt tillräckligt i detta ämne, — sade han, tagande sin hatt och kastande ännu en blick på Rosamundas porträtt.

— Ni har icke gett mig svar, om ni vill ha en kopia?

— Nej! Hvad skulle den tjena mig till?

Vid dessa ord lade han öfver porträttet, som ville han tillintetgöra dess tjuvningskraft, det lilla pappersblad, hvarpå jag försökte färgorna. Hvad han såg på detta papper, kunde jag först icke gissa; men han tog det häftigt, undersökte det närmare och kastade på mig en blick af ett synnerligt uttryck; en forskande blick, som syntes mig obegriplig. Hans läppar öppnade sig för att tala; men af ett eller annat skäl undertryckte han sin första rörelse.

— Hvad är det? — frågade jag.

— Ingenting alls, — svarade han och lade pappersbladet tillbaka; men jag såg honom med en anmärkningsvärd skicklighet rifva en bit derifrån, alldeles i ena kanten. Denna lilla, mikroskopiska bit försvann i handsken och, tagande ett hastigt afsked, lemnade S:t John mig på det högsta förvånad öfver denna häftiga bortgång.

En undersökning af det ifrågavarande papperet lemnade mig ingen upplysning. Det var ett fyrkantigt velinblad, belastadt med en mängd hoprörda drag af pennan och penseln, ett riktigt chaos, hvarur mina ögon icke kunde finna gätans lösning.

XXI.

Fjorton dagar efter det samtal jag nyss beskrifvit, fick master S:t John en lysande vedergällning.

Det var qväll; snön föll i mängd och de isiga vindarne skakade i förbifarten mitt låga tak. Jag hade tillslutit luckorna och hängt framför dörren den duk som tjente mig till matta, för att utgöra ett hinder mot

den af blåsten jagade snön och mot blåsten sjelf, som nådde mig ända i vrån vid min eldstad. Jag återläste för tionde gången den vackra början af Marmion:

Day set on Norham castled steep.

And Tweed's fair river broad and deep...

då master Rivers, öppnande dörrklinkan utan vidare omständighet och stampande med foten för att afskaka snön, inträdde hos mig helt oförmodadt.

Jag trodde först att någon olycka händt; men han försäkrade att ingen elak tidning förde honom till mig och bad om ursäkt för den oordning som hans häftiga ankomst förorsakade i mitt så väl städade rum.

— Men hvad är det då som för er hit? — frågade jag något otålig.

— Se der en föga gästvänlig fråga; men efter ni gjort henne, så skall jag helt enkelt svara: lust att prata med er. Jag blef trött vid min ödsliga ensamhet och mina stumma böcker. Dessutom är jag i en persons belägenhet, för hvilken man berättat början af en intressant historia och som söker få veta upplösningen.

Efter dessa ord satte han sig ned, och hans besök hade någonting så oförberedt, i hans sätt låg någonting så föga öfverensstämmande med hans vanliga förbehållsamhet, att jag frågade mig om någon oförutsedd händelse hade skakat detta annars så fasta förstånd. Emellertid hade hans panna mer än vanligt marmorns orörlighet, och hans ställning var fullkomligt sansad. Efter att några ögonblick hafva betraktat honom tankfull och stum, med ett lifligt uttryck af medlidande öfver den magerhet, som bevittnade ett inre lidande, samt fannande att han icke mer talade mig till, upplifvade jag lågan på min lampa samt började åter läsa.

Efter några ögonblick drog ett lätt buller mina ögon åt sidan, der han satt. Jag ville icke förlora en enda af hans rörelser, men han drog helt enkelt upp ur sin ficka en saffiansportfölj, ur denna portfölj ett bref, som han läste i tysthet, och efter att åter hafva lagt allting noggrant tillbaka på sitt ställe, återföll han i sin tankfullhet.

Detta stumma åtbörds-spel retade min nyfikenhet. Jag frågade honom om han fått nyheter från sina systrar? ... om hans afresa från England skulle ske förr än han hade beräknat ...

— Gifve Gud så vore! — utropade han.

... Jag talade om mig sjelf, om skolan, försökande öm-sevis alla de ämnen som möjligen kunde varit afhandlade i det hemlighetsfulla brevet; men utan att erhålla annat än enstafviga och obetydliga svar. Ändtligen efter en timmas tystnad slog vägguret åtta.

Ljudet häraf tycktes väcka master Rivers.

— Lemna er bok för ett ögonblick, — sade han, — och drag er närmare elden.

Jag gjorde detta, mer och mer förvånad.

— Jag sade nyss, — fortfor mitt besynnerliga sällskap, — att jag eftersträfvade kunskap om slutet på en historia, hvars första kapitel redan äro mig bekanta. Låt mig berätta dem. Måhända ni kan tillfredsställa min nyfikenhet.

Jag blef ganska uppmärksam vid denna början, och en orolig aning blef icke fremmande för min nyfikenhet.

— För tjugo år sedan blef en fattig landtprest, hvars namn ni sedan skall få veta, intagen af kärlek till dottern af en mycket rik man. Hon älskade honom tillbaka och gaf honom sin hand, tvärtemot hela sin slägts vilja, som högst uppretad, alldeles öfvergaf henne efter denna olycksfulla förening.

Innan två år voro förflutna voro de döda dessa två djerfva unga människor, och hvilade bredvid hvarandra i samma graf.

De efterlemnade en dotter, som redan från sin barndom föll i den främmande barmhertighetens sköte; en kylig tillflyktsort, kall som den snö, i hvilken jag fördjupade mig då jag gick hit i afton. Denna arma varelse blef då af barmhertighet upptagen hos en af sin moders rika släktingar; hon uppfostrades hos en tant, som kallade sig, ... nu är ögonblicket att säga det, ... mistriss Reeds of Gateshead.

— Spara er den mödan att fortfara, — utropade jag, märkande att master St John på ett eller annat

sätt kommit till kunskap om mina lefnadshändelser. —

Säg mig endast hvarifrån ni fått dessa underrättelser.

— Af ett bref, som ni sett mig läsa om igen här. Det är undertecknad af en advokat kallad Briggs.

— Briggs!... Talar han deri om master Rochester?

— Han talar om honom som den sista, hos hvilken miss Jane Eyre, och icke Jane Elleot, har varit i egenskap af guvernant. Han låter mig förstå, att denne master Rochesters uppförande mot miss Jane Eyre icke alltid varit fullt enligt med hedérns grundsatser, ty redan gift, hade han likväl velat...

— Men hvar är han?... hvad har det blifvit af honom?... har man icke sedan sett honom?

— Jag tror icke man sett honom sedan.

— Har man skrivit honom till?... hvad har han svarat?... har ni hans svar?

— Master Briggs har verkligen skrivit till honom; men det svar han fick, var undertecknad af ett fruntimmer, mistriss Alice Fairfax...

Detta enkla ord dämpade på en gång min lifliga retlighet, uppväckt af den förmodan att jag skulle få underrättelser om honom, som var det ständiga föremålet för mina kärleksfulla bekymmer. Emedan han icke själf svarat, så var han frånvarande; det vill säga han hade rest till kontinenten, kanske till en annan verldsdel, för att söka glömma sin böjelse.

Min nyfikenhet, bedragen från detta håll, vände sig åt frågor, hvilka, ehuru mycket mindre väsendtliga i mina ögon, likväl icke underlätto att väcka mitt deltagande.

— Tillåter ni mig fråga, huru detta namn, Jane Eyre, som jag villigt erkänner vara mitt, blifvit upptäckt för er.

— Af tillfället och genom detta papper, — sade St: John, som drog ur sin portfölj en bit velinpapper, detsamma som han rifvit ifrån mitt profblad. Jag såg der skrifvet med min egen hand, i något ögonblick af distraktion, med spetsen af pesneln, detta namn, som jag nekat att upprepa för mina beskyddare.

— Emellertid var detta blott en anledning.

— Ja; men en anledning, som fogade sig till en annan.

Nu visade master S:t John en annons i *the Times*, redigerad på vanligt sätt, hvori master Briggs uppmanar hvar och en som kunde det, gifva honom underrättelse om miss Jane Eyre's vistelseort, "emedan han," tillade annonsen, "hade någonting förmånligt att meddela henne."

— Hvad kan master Briggs vilja? — frågade jag åter. — Skulle händelsevis master Rochester hafva uppdragit honom att...

— Det är icke alls fråga om master Rochester i allt detta, — afbröt S:t John, med en ton af förebråelse. — Master Briggs har att meddela er en viktig nyhet.

— Och hvilken då, tala!

— Helt enkelt den, att er farbror, master John Eyre på Madeira är död, och har efterlemnadt er all sin egendom. Ni är för närvarande ägarinna till 20,000 pund. De äro insatta i Engelska fonderne, och master Briggs afvaktar blott ett bevis på eder identitet, för att öfverflytta dem på er.

Jag kan icke säga om det var af mina tankars riktning åt ett annat håll, eller i följd af den enkla och korta form, i hvilken denna nyhet blef mig meddelad; men jag erfor dervid en ganska medelmättig glädje. Mer inskränkt, mer afpassad efter mina dagliga behof, hade lyckan utan tvifvel synts mig mer leende; men hon besvärade mig genom sjelfva sin slösaktighet.

Master S:t John, som med omsorg i mitt ansigte studerade verkan af hans sista ord, gaf icke tillkänna synnerlig förvåning att se mig så litet hänryckt. Motsatsen skulle troligtvis hafva öfverraskat honom.

— Se så, — sade han, — lemna denna nedslagna min. Jag har icke tänkt ställa för edra ögon ett Medusa-hufvud, genom underrättelsen att ni är en rik arftagerska. Och om ni, framför edra 20,000 pund, liknar en person med måttlig matlust framför ett slösaktigt belastadt bord, så tänk på alla de fattiga gäster, hvilka anropa er om det som blir öfver efter festen... I sanning, — tillade han, tagande sin kapp, — om

det icke vore så fullt väder, som det är, skulle jag skicka Hannah för att hålla er sällskap, så rädd tyckes ni vara för att vara ensam. . . . Men den stackars Hannah skulle icke utan fara för sin helsa vada genom dessa snödrifvor, i hvilka jag var nära att fastna qvar vid min vandring hit.

Han steg upp under det han yttrade dessa ord, och utan afseende på mina bedjande blickar, lemnade han min boning.

Mina tankar följde honom helt naturligt, och jag leddes genom en följd af betraktelser, som ni utan tvifvel äfven hade gjort, till att fråga mig hvarföre jag icke skulle med min nya lycka förena de beskyddare, utan hvilkas välgärningar hon säkert gått förlorad för mig.

Jag kom ihåg denna kalla natt då jag höll på att duka under för min förtviflan, och då Marsh-Ends portar oförmodadt öppnades för mig. Jag kom ihåg det ädelmodiga och förtroendefulla emottagande jag rönte der. Och för öfrigt, då jag en dag eller en annan måste adoptera en familj, emedan ett giftermål, som ni lätt inser, icke ingick i mina planer för framtiden, hvar kunde jag då finna några systrar som uppgingo mot den älskvärda Diana och den goda Mary? Hvilken bror skulle jag vara mera stolt öfver än S:t John?

Efter att tvenne timmar hafva öfverlagt detta ämne, var mitt beslut fattadt, och då S:t John dagen derpå besökte mig, förkunnade jag honom det i lika klara, kategoriska och bestämda ordalag, som han gifvit mig tillkänna mitt arf. Jag ville att mina 20,000 pund skulle delas lika, som emellan lika berättigade arfvingar efter farbror John Eyre.

Detta var förmycket begärdt. Allt hvad jag vann, och det efter många strider, var att Diana och Mary Rivers skulle dela sinsemellan hälften af detta arf, som blifvit oss lemnadt; hvad S:t John sjelf beträffar, ville han icke mottaga det ringaste för sin egen räkning. Jag tröstade mig vid den tanken, att han och hans systrar skulle njuta lika mycket af den hälft man tvingade mig behålla, emedan vi öfverenskommo att lefva tillsammans så länge som möjligt.

Under loppet af våra tvister i detta ämne, frågade S:t John:

— Och skolan, miss Eyre, skola vi tillsluta henne?

— Tillsluta henne, . . . hvarför det? Jag behåller min plats, tilldess ni funnit någon i mitt ställe.

Ett gillande leende halföppnade min nya kusins läppar (det var öfverenskommet att denna titel numera tillhörde honom), och han tryckte min hand hjertligare än han vanligen brukade.

Han var stundom en glädjeförstörare, min käre kusin S:t John. Jag påminner mig ännu en ordvexling som vi hade den dagen, då jag inför alla mina församlade elever, till antalet mer än sextio, aflemnade nycklarne åt en annan lärarinna, som var kommen att förestå skolan. Det var ungefär två månader sedan jag tillträdde arvet.

Lycklig af att hafva uppfyllt tillfullo mina pligter mot de unga flickorna, lycklig af den tillgifvenhet som några af dem visade mig med en rörande känslolöshet, lycklig äntligen, som jag nödgas erkänna, af att åter råda mig sjelf, lät jag ett utrop undfalla mig, som stötte min stränge coadjutor. Från att vara allvarligt blef hans ansigte nästan oroligt.

— Hvilket är då, — frågade han genast. — det lugn ni eftersträfvar? Hvilken är denna nya ifver, som jag läser i edra ögon och hvad ärnar ni göra med denna ledighet, som Gud gifvit er?

— Oh! ingenting ondt, min bästa kusin. Jag tänker icke öfverlemna mig åt lättjan. Och till en början måste ni låna mig Hannah.

— Hvad behöfver ni henne till?

— Till ganska mycket. Jag för henne med mig till Marsh-End, dit jag nästa tisdag bjudit Diana och Mary. Jag vill att Marsh-End vid deras ankomst skall vara snyggadt från tak till golf. Från tak till golf hör ni? Och det fordras mycket att ni till hela deras värde uppskattar dessa ord, som likväl hvarken äro sanskrit eller pali. De innebära att man kan spegla sig i det fejade golfvet, att jag med biträde af mycket stenköf och torf fördrifver fuktigheten ur rummen; de innebära

att hvarje möbel, säng, stol, matta eller bord, skall med en matematisk noggrannhet ställas på sin rätta plats; och hvad tillredelsen af kakor, sylter och geléer beträffar, så förlita er på Hannah's goda vilja, uppmuntrad af mina föreskrifter. Med ett ord jag vill, och denna ärelystnad hoppas jag icke har något som sårar er; jag vill att Diana och Mary skola på Marsh-End finna det vackra idealet af ett godt emottagande, det vackra idealet af en kusin.

S:t John gaf mig ett småleende, men tydligen mot sin böjelse.

— Se der, — sade han, — hvad som är rätt bra för det närvarande, och jag vill gerna ge er två månaders hvila att i fred njuta af edra nya rikedomar och edra nya släktingar; men sedan hoppas jag att ni sträcker edra blickar längre än till blott familjeglädje, längre än till en trångbröstad egoism och hennes nästan förnedrande tillfredsställelse.

Jag betraktade honom med förvåning.

— S:t John, — sade jag ändtligen, — hvarföre talar ni så till mig? Vet ni att jag finner er nästan elak, då ni kommer och oroar min oskyldiga glädje? Hvertill är det nyttigt, det vill jag fråga?

— Påminna er, att ni måste göra reda inför Gud för de egenskaper han gifvit er; var säker att jag med sorgfällighet skall vaka öfver deras rätta användande. Det är min pligt och min rätt, jag säger er det på förhand. Jag ville derföre råda er att nu genast sakta den obetänkta ifver, hvarmed ni störtar er i helt och hållet jordiska njutningar. Er ifver, er kraft böra användas på högre föremål. Afvänd dem icke från deras naturliga riktning; ni förstår mig väl?

— Ja alldeles som det vore grekiska ni talade. Jag vet att jag nu har allt skäl att känna mig lycklig, och efter så är, vill jag äfven begagna mig deraf.

Jag utförde det jag hade beslutat punkt för punkt, till stor glädje för mina kusiner, som voro förtjusta att återfinna fäderneshuset, icke endast upp- och nedvänt och förändradt, som jag hade kunnat göra det, utan äfven helt enkelt förnygradt genom några möbler af godt

urval, några porsliner, några bronsarbeten af en allvarsam smak, lämpade efter anblicken i det hela af detta antika hus. De förenade sig muntert i vårt stora hus-hållsstök som, oaktadt Hannah's goda vilja, icke ännu var slutadt, och hela Marsh-End genljöd, åtminstone under de första veckorna, från morgon till qväll af deras muntra skratt. S:t John kom alldeles från sina hemseder. Han tillät sig aldrig ett bestämdt tadel; men att vi oroade honom i hans flitiga lefnadssätt märkte jag dock alltförväl, då jag såg honom trägnare än vanligt, i sina sockenbesök, tillbringa hela dagar vid den sjukas bädd, den bedröfvades hård, eller midt ibland den okunniga barndomen.

I det hela, sade jag mig någon gång, gör han rätt i att skjuta från sig den husliga lyckan, för hvilken han icke är skapad. Jag begriper att hans tillgifvenhet för miss Oliver synes honom själf ett föraktligt band. Jag skärskådade honom och fann hos honom alla de grundämnen af hvilka naturen sammansätter, så väl hednatidens som christendomens hjeltar, men skapade att gifva lagar, eröfva jorden och styra folken; jag sade mig att det var ett värdigt stöd för religionens stora intressen; men vid hemmets hård gällde ett barn mera än denna marmorstod alltid hög, alltid isande kall.

— Hvilken förträfflig missionär, — sade jag mig, — men hvilken träkig make . . .

XXII.

Efter någon tid återtogo vi våra vanor. Mary och Diana blefvo något mera allvarsamma; vår sällhet yttrade sig icke mera genom så mycket larm och lättja: S:t John blef, från denna stund, längre tider hemma, fortsättande med trägenhet sina studier.

En morgon vid frukosten, frågade Diana, som sedan några ögonblick varit försänkt i tankar, om hans förehafvanden icke undergått någon förändring. Och det tycktes mig då hon frågade detta, som hon hopblandade oss alla i en och samma blick.

— Förehafvanden, sådane som mina, förändras icke och kunna icke förändras, — svarade hennes bror. — Jag kommer, efter allt utseende, att antråda min resa i början af nästa år.

— Och Rosamunda Oliver? — frågade Mary, drifven af en ovilkorlig rörelse, hvars obetänksamhet hon genast tycktes ångra.

— Rosamunda Oliver, — sade S:t John i den mest lugna ton och betraktande oss alla tre, Rosamunda Oliver skall snart gifta sig med master Granby, en sonson och arfvinge till sir Fredrik Granby, en af de bästa familjer i grefskapet. Hennes far gaf mig del i går afton af denna snart förestående förening.

Då han sade detta, var hans ansigte slätt och orör- ligt, som hade det varit slipadt af kristall.

— Men Rosamunda känner icke den unge mannen, — sade Mary.

— Vid så fördelaktiga giftermål, — svarade S:t John, göres ej behöf af långa öfverläggningar. Master Granby och miss Oliver hafva sett hvarandra förleden October, på en bal, hvarom miss Oliver talade med mig, dagen derpå. . . Ni påminner er det, miss Eyre?

Jag kom ihåg det ganska väl, och jag kunde icke nog förundra mig öfver den stoiska kallblodighet hvarmed denne unge man såg tillbaka på alla de mest smärtsamma minnen af sin undertryckta kärlek.

Jag skulle ha velat förklara mig häröfver med honom; och emot hvarje annan skulle de förtroenden jag erhållit och det otvungna samtal vi haft öfver detta ömtåliga ämne, gifvit mig mod att afhandla det ånyo; men allt sedan nämnde förtroliga samtal hade S:t John förskansat sig inom en förbehållsamhet lika otillgänglig som före detsamma. Och denna förbehållsamhet hade nästan ingifvit mig blygsel öfver min framfusighet. I öfrigt hade han, oaktadt sitt formliga löfte att behandla mig lika med sina systrar, framhärdat i att upprätta mellan dem och mig tusen små iskalla skiljaktigheter, som uteslöto all tanka på ett helt och fullkomligt förtroende.

Jag blef således icke litet öfverraskad, att se ho-

nom, den första gång vi efter det nyss berättade samtalet befunno oss allena, hastigt lyfta sitt hufvud från sina böcker, och höra honom säga:

— Ni har sett Jane att bataljen stått och att segren är min.

— Är ni väl säker på att icke hafva köpt henne för dyrt? Skulle icke en dylik seger till alldeles föstöra er?

— Jag tror det, och hvad är det värdt att oroa sig deröfver? Skall jag nånsin mer ha att utstå en sådan strid?

Derpå började han åter sin läsning, antydande härmed att det icke var någonting mer att säga i detta ämne. Jag ansåg ej godt att vara ohörsam mot denna tysta befallning.

Man nödgades i allmänhet underkasta sig S:t Johns vilja. Han uttryckte sina önsknings på ett sätt, som icke medgaf något afslag, icke så att han tillkännagaf några tyranniska anspråk, eller att man hos honom röjde det minsta tecken till otålighet; men man kände att om man motsod hans vilja, alltid förständig, alltid syftande åt det goda, så skulle man sära honom djupt. I sådant fall gaf han efter och förlät utan tvifvel, men han glömde icke det elaka intryck han emottagit.

Också då han en vacker dag bad mig upphöra med mitt studium af Tyska språket, som jag börjat i sällskap med Diana, och i stället studera med honom elementerna af det Hinduiska, så ehuru det syntes mig väl motbudande att öfverge Schiller, för en österländsk grammatika, aktade jag mig väl att neka S:t John detta, hvilket han begärde som en personlig tjänst mot sig. I sjelfva verket, djupt inne i detta invecklade språks svårigheter, hände det honom, som många andra, att glömma under framåtskridandet, hvad han läst i början; och ingenting kunda bättre mota denna olägenhet, än att börja med en elev under det han sjelf fortsatte gången af sina arbeten.

Det var en ganska tålmodig och mild... men äfven ganska anspråksfull lärare, som jag i honom gifvit mig; och jag märkte huru han gradvis erhöill ett be-

synnerligt inflytande på min tankefrihet. Sjelfva hans bifall var ett ok som man icke kunde undandraga sig. Utan att han med ett enda ord sökte hämma de sällsynta blixtarne af min, i sanning ganska hofsamma gläd-tighet; kunde jag dock nu mera bredvid honom hvar-ken le eller prata efter mitt behag, i den visshet jag, genom en instinkt ägde, att alltför mycken liflighet skulle misshaga honom. Då han sade: *gå!* gick jag; *kom!* så kom jag; *gör det eller det!* så underlät jag det icke. Men jag älskade icke mitt slafveri, och öfverraskade mig ofta sjelf i den önskan att S:t John måtte återgå, i af-seende på mig, till sin första liknöjdhet.

En obetydlig tilldragelse, skall bättre än denna re-dogörelse, låta er begripa hvad som nu försiggick i min själ.

Om aftnarne brukade S:t John omfamna sina sys-trar då de kommo för att önska honom god natt; jag erhöll blott en handtryckning. Diana, hvars glada lyn-ne, förenad med en fast vilja, icke likt mitt, böjde sig efter de broderliga fordringarne, utropade en dag att den-na olikhet var orättvis och att S:t John hade lofvat be-handla mig som en tredje syster, samt skuffade mig, utan att fråga efter min vilja, i hans armar.

Min förvirring var ganska stor, och jag vill icke beskrifva den otrefnad jag kände, då den vackra S:t John, allvarligt lutad öfver mig, med sina genomträn-gande ögon fästade på mina, gaf mig fridskyssen.

Om det finnes några marmorkyssar eller iskyssar, så skulle jag begagna denna liknelse för att måla för er denna presterliga smekning af min unga kusin; men man kan säga att det finnes pröfningskyssar, och den-na var en sådan. Då S:t John gifvit mig honom, teg han en stund för att iakttaga dess verkan, en verkan nära ingen, som ni lätt kan föreställa er. Jag är gan-ska säker på att jag icke rodnade, men måhända blef jag blekare än vanligt, ty denna sällsamma kyss var som ett sigill, fästadt vid de kedjor hvilkas tyngd jag bör-jade känna.

Allt från denna afton hörde ceremonien med kys-sen till de dagliga vanorne, och min fromma kusin tyck-

tes finna ett visst behag i den allvarliga läraktighet, hvarmed jag underkastade mig den.

Försynen har dock i kvinnans hjerta nedlagt ett sådant behof af sympati och tillgifvenhet, att jag småningom, dag efter dag, allt mer och mer lifligt önska de min nya mästaress bifall. För att erhålla detta måste jag dock förneka hälften af mig sjelf, qväfva hälften af mina förmögenheter, afvända mina böjelser från deras naturliga kosa, antaga åsigter och tänkesätt, som icke voro mina. S:t John ville lyfta mig till en höjd, der jag icke mer kunde andas... Ett otacksamt arbete, en strid utan slut, som hade han velat gifva fullkomligheten i sitt ansigte åt mina oregelbundna drag, eller förändra mina ögons skiftande gröna färg, och gifva dem det oföränderliga blå ur hans egna.

Han lyckades likväl i det att han förstörde min glädighet, mot hvilken han så ofta visat sig mer eller mindre fiendtlig. Jag förlorade henne så mycket förr, som under alla mina andra tankar, det begäret var lifligt kvar, att lära känna master Rochesters öden.

Mer än en gång hade jag begagnat mig af mina affärsförbindelser med master Briggs, för att begära några upplysningar angående master Rochesters helse och vistelseort. Master Briggs stod icke i någon gemenskap med innevånarne på Thornfield-hall, och kunde således icke ge mig några upplysningar i detta ämne.

Tillbakastött från detta håll, skref jag till mistriss Fairfax. Mitt första bref blef utan svar. Efter tvenne månader skref jag ett nytt, troende att mitt första icke kommit fram. En, två, månader, hälften af ett år förflöt utan att jag erhöi den minsta underrättelse, och mitt hopp, hvarje morgon bedraget, hade slutat med att alldeles öfvergifva mig, men icke utan att efterlemnna en djup sorg, hvilken jag likväl yppade för ingen.

En morgon kallade S:t John mig till sig, för att gifva mig lection i hinduiska. Jag hade nyss blifvit högeligen nedstämd i anledning af ett bref, för hvilket mitt hjerta klappat, och som sluteligen befanns vara blott ett missiv från master Briggs, helt och hållet egadt åt affärer.

Jag var utom mig i anledning af denna slags mystification, och mot min vilja frambröto under lectionen suckar, snyftningar, ja till och med tårar. S:t John låtsade icke märka dessa, men slog hastigt igen sin bok och sade:

— Jane, ni tycks icke vara vid lynne att studera i dag. Låt oss vandra ut.

— Gerna. Jag skall ropa Diana och Mary.

— Nej. Denna morgon skall jag gå ut ensam med er.

Jag har aldrig i mitt lif känt någon medelväg emellan en fullkomlig lydnad och en bestämd uppstudsighet, isynnerhet emot befallande lynnen, raka motsatsen mot mitt. Emedan S:t John icke nu fordrade någonting, som kunnat rättvisa, jag vill icke säga ett rakt motstånd, utan blott en anmärkning, så följde jag honom ut i dalen, gående vid hans sida under en fullkomligt klar himmel och på en smaragdgrön moss, emaljerad i ymnighet med hvita och gula tusenskönor.

Vi kommo snart till en trång väg, bildad genom en ensam stående förkedja till de berg hvilka höjde sig vid horisonten. Der gjorde S:t John halt, och jag satte mig på den mossbekladda klippan. Min följeslagare hade aftagit sin hatt och vinden lekte i hans bruna lockar. Hans blickar irrade från bergen till strömbädden och från denna mot den omätliga blå himmeln.

Såsom jag tolkade detta åskådande, så kom det från en man, hvilken trycktes af landsflyktens qual, och som kastade det sista farväl åt en trakt, af hvilken han snart skulle föra med sig ett outplånligt minne.

Vi förblefvo på detta sätt nära en half timma. Efter förloppet af denna tid, sade han:

— Jane! min kusin, jag afreser om sex veckor. Jag har tingat plats på ett fartyg, som hissar segel den 7 Juni.

— Gud skall beskydda er, hans nitiska tjenare, — sade jag endast.

— Jag litar väl på bistånd af min ofelbara Herre, och det är min ära, min glädje, att i denna världen icke lyda någon annans vilja än det fullkomligaste af alla

väsanden . . . Det tyckes mig blott besynnerligt att icke allt som omger mig, ställer sig under samma ärofulla banér som jag.

— Alla hafva icke samma mod, och det vore en dårskap af de svaga att egna sig åt samma arbeten som de starka.

— Jag frågar föga efter de svaga, och talar ej om dem; men om dem hvilka äro företaget värda, samt dånade att deltaga deri.

— Dessa äro sällsynta här i världen, och svåra att finna.

— Ni säger sannt. Också är det en pligt att när man funnit dem, och de sjelfva misskänna sig, upptäcka dem för dem sjelfva, inbjuda dem till de ädla ansträngingarne och visa dem den plats hvartill Gud kallar dem bland sina utvalda.

Jag kände liksom en magisk förtrollning omkring mig, och utan att reda för mig den annalkande faran, började en rysning fatta mig.

— De som äro i jemnhöjd med ett så högt kall, skola icke de inbjudas dit af sina egna hjertan.

S:t John fäste på mig sin irrande blick.

— Nå väl Jane! hvad säger ert hjerta?

— Intet! . . . intet! . . . — svarade jag med en verklig förskräckelse, — ty dessa få ord hade nästan borttagit andedräkten för mig.

— Då skall jag tala för detta hjerta, — fullföljde hans djupa, oböjliga röst, hvars allvarliga ljud kastades tillbaka af närgränsande eko. — Jane, följ med mig till Indien . . . Var mitt sällskap, deltagarinna i mina arbeten! . . .

Dalen och fältet tycktes hvälfva omkring under mina fötter, öfver mitt hufvud . . . det var som om den Evige sjelf hade talat, det var som en kallelse från dessa budbärande englar, hvilka de utvalde apostlarne icke kunde motstå . . . Men jag var ingen Apostel, och detta bud från höjden, kufvade icke min vilja.

— S:t John! . . . S:t John! — ropade jag, — haf då något medlidande med mig!

Jag talade till en man, som i uppfyllande af det,

hvilket han ansåg för pligt, icke kände hvarken medlidande eller tvekan.

— Gud och naturen hafva skänkt er de gåfvor, hvilka tillkomma en missionärs hustru. De hafva nekat er kroppens skönhet, de hafva förlänat er själens och tankans styrka. Ni är danad, icke till kärlek men till heliga arbeten. Jane, då jag ber er blifva min hustru, är det icke af egennyttia, eller endast för mitt nöje, men för min Herres tjenst.

— Ni bedrager er, stammade jag . . . Ni bedrager er, det bedyrar jag. Min kallelse är icke den, som ni föreställer er.

S:t John väntade sig detta motstånd, han hade beräknat det, och mätande dess sannolika varaktighet, hade han i beredskap det tålamod och den vilja, som erfordrades för att besegra det. Denna tanke uppenbarade sig i hans ställning, då han, stödd mot klippan och armarne i kors öfver bröstet, företog sig att med lugn ihärdighet förstöra alla mina inkast, det ena efter det andra.

På dem jag hämtade från min okunnighet, svarade han med sitt fasta beslut att undervisa mig, att leda mig och att biträda mig ända till den stund då jag kunde vandra ensam, samt att påskynda den om så behöfdes.

Då jag sade honom att hans ord icke uppväckte hos mig någon hänryckning, någon from äregirighet, så försäkrade han mig, att ett tio månaders studium af mitt lynne öfvertygat honom om den uppoftande ihärdighet hvaraf jag var mäktig, då jag en gång valt min väg och utstakat min pligt. Läraktig, nitisk, oegennyttig, trägen, modig, på en gång stark och mild, sådan, yttrade han, hade han alltid funnit mig, och den tillit han satte till mig, den kunde och borde jag äfven sjelf hafva.

Under det han så talade, med inflytandet af sin egen öfvertygelse och sin visshet att öfverflytta henne i min själ, kände jag min försvarskrets allt mer och mer hopträngas. Hans öfvertalande kraft vann långsamt men säkert . . . Det hjälpte mig föga att tillsluta ögonen därför, ett ljus uppsteg för mig, mot min vilja, och visade mig den väg S:t John valt som den enda rätta. Mitt samvete, med ett ord, tycktes svara på hans envisa anrop.

Jag kom derhån att begära en fjerdedels timma för att öfverlägga. S:t John gaf mig den, aflägsnade sig några steg och kastade sig på en gräskulle.

Resultatet af min öfverläggning med mig sjelf blef följande:

”Det S:t John af mig begär är hvarken brottsligt eller oförnuftigt. Förgäfves skulle jag tala om de faror mitt lif kan löpa under Indiens förtärande himmel; lika som han utsätter sitt eget utan att vackla, lika så väntar han att jag icke skall hålla mycket på en tillvarelse, som jag, i värsta fall endast återgifver åt Honom som jag har att tacka för dess ägande.”

”Han säger äfven en sanning, då han talar om det stora intresse, som felar mitt lif, och som jag på ett eller annat sätt måste finna. Det är en orimlighet, en brottslig svaghet att helga mig helt och hållet åt, jag vet icke hvilken, obestämd förhoppning, om en högst osannolik återförening med master Rochester. Detta olyckliga föremål för en kärlek, som till hvarje pris måste utsläckas, är utan tvifvel icke mer i England. Och att lemna detta land, är icke att lemna honom”...

”Jag skall då emottaga anbudet, men vid denna tanka stelnar mitt hjerta inom mig. Att resa med S:t John, det är att afsäga mig halfva min varelse, det är dessutom, utan all fråga en vandring till en för tidig död. Och från nu, intill denna i det hela välkommen död, hvartill skulle jag använda mina bedröfliga dagar? Från England till Indien, från Indien till grafven, huru göra denna resa?...

”Jag vet att med uppoffring af hela mitt väsende kan jag verkliggöra denna oböjliga apostels förhoppningar, och det gör jag om jag reser med honom. Jag skall på altaret kasta hela offret, utan att förbehålla mig hvarken hjertat eller inselfvorna. Jag skall för honom afslöja en själsstyrka, som han ännu icke tror mig om, krafter, hvilka han icke känner, och som jag vet icke skola felas mig då de behövas. Jag är viss att han skall gilla mig, beundra mig måhända... Men jag är äfven säker att han aldrig skall älska mig.

”Och kan jag, säker på detta, blifva hans hustru? Skulle det icke vara en vidunderlig plåga att uthärda den ömhet, som denne man af jern skulle anse som sin pligt att visa mig, belönande sålunda den själ han velat vinna åt Gud, det instrument hvarmed han velat väpna sig, förrän han går till striden?”

Dessa tankar och flere andra bestämde mig. Jag gick rakt till S:t John, som väntade mig, med ögonen vända åt det håll, der jag satt. Han steg genast upp och kom mig till mötes.

— Nå väl! — sade han.

— Nå väl! — svarade jag, — se här, jag är färdig att resa.

XXIII.

Vid dessa ord: *Jag är färdig att resa*, uttryckte S:t Johns ansigte en stilla triumf.

— Ja, jag vill resa, — fortfor jag, — så vida jag får resa fri.

S:t John begrep mig icke. Han had mig förtydliga min tanke.

— Ni är en af mig adopterad bror, — fortfor jag — och ni har sjelf adopterat mig som syster. Låt denna diktade släktskap fortfara, och tänk icke på någon annan förening. Det är bättre.

Han skakade hufvudet till ett tecken af sitt ogillande.

— En diktad släktskap är icke tillräcklig i dessa omständigheter. Om ni verkligen vore min syster, skulle jag aldrig ha tänkt på att gifta mig. Men som himlen icke velat det, så kunna vi icke resa tillsammans, utan att gifta oss. Eftertänk blott, och ert goda förstånd skall visa er alla de verkliga hinder, som sätta sig emot ett annat förhållande.

Mitt goda förstånd sade mig att vi icke älskade

hvarandra så, som man och hustru borde, och att ett giftermål oss emellan följaktligen vore omöjligt.

Jag var envis, likväl utan att nämna detta skäl. S:t John påstod å sin sida, att då jag en gång beslutat att dela hans heliga sändning, så borde jag, när det var fråga om att uppfylla en så viktig skyldighet och att åtaga mig ett så ärofult kall, icke låta hålla mig tillbaka genom svårigheter af underordnad vikt. Jag kunde icke fullgöra mitt värf ensam, och emedan ett biträde var nödvändigt, så måste jag antaga det af en man, som vore förenad med mitt öde, icke genom en godtycklig öfverenskommelse, som när som helst kunde ändras, utan genom band lika varaktiga med sjelfva lifvet. Han, på sin sida, kunde icke emottaga mindre fasta förbindelser.

— Sök då, — sade jag, — en qvinna som bättre begriper denna ställning, och som i öfrigt lika väl passar för er.

— Säg, för mina förslag och min sändning... Tro icke, Jane, att det är fråga om min egen person i allt detta... Det är icke er jag vill gifta mig med, utan det är missionärskan jag åstundar att för alltid förena med mig.

— Nå väl, ni skall i det afseendet ha att befalla öfver alla mina krafter, all min förmåga. Det är allt som fordras. Jag gifver er allt, som kan vara af nytta för er. Låt mig behålla det öfriga.

— Ni kan det icke och ni bör det icke. Man prutar icke med Gud, och det är i Hans namn jag talar. Tror ni att en half öfverlåtelse, att ett deladt offer är Honom värdigt? Tror ni er kunna låta blöit en del af er träda under hans fana?

— Kallar ni det pruta med Gud att gifva honom hela sitt lif och sitt hjerta? Han skall få det, S:t John. Han skall få detta hjerta helt och hållet. Ni behöfver det icke.

Jag vill icke undandölja för er min värdiga vän, att det låg något ironiskt i dessa sista ord och i den tanke de uttryckte. Ända hittills hade S:t John varit för mig ett hemlighetsfullt väsende och ett föremål för min dol-

da fruktan. Jag hade icke kunnat sagt huru mycket af helgon och huru mycket af en vanlig menniska ingick i denne vördnadsbjudande unge man, men allt som vårt samtal fortsattes, uppenbarades åtskilligt som gjorde mig denna analys ganska lätt. Jag märkte och insåg hvari S:t John var felbar. Hans hårdhet och herrsklystnad blefvo tydligt afslöjade för mig. Hans ofullkomligheter stärkte min förvånade själ; de gäfvo mig den öfvertygelsen, som förut felat mitt motstånd, att stå inför en man äfven underkastad svagheter, danad af lika grundämnen med mig, och hvilken jag ej var förbunden att blindt underkasta mig.

Det bitande i mina sista ord undföll honom icke alldeles. Han förvånades deröfver som af en oväntad uppstudsighet, och ville genom några allvarliga ord aflägsna från vårt samtal ett slags betraktelser, som han fann ovärdiga att afhandla.

Men under det han enständigt yrkade på den oundgängliga nödvändigheten af vårt giftermål, och under det jag betraktade dessa ädla och fruktansvärda drag, denna majestätiska panna, men utan uttryck, dessa ögon, hvilkas djupa glans aldrig förmildrades, så blef jag allt fastare i den tanken att jag väl kunde blifva ett *sällskap* åt S:t John, men aldrig hans hustru.

— Ja, — sade jag mig, — som hans vikarie och som hans tjenarinna skall jag med honom fara öfver hafven och under Orientens dödande himmel. Uppfylld af beundran för hans mod, hans hängifvenhet, ja till och med för den hemliga ärelystnad, hvilken beherrsakar honom utan hans vetskap, skall jag, täflande med honom i uppoffringar, vara hans trogna verktyg och hans läraktiga bundsförvandt. Som sådan skall jag utan tvifvel ha mycket att lida, min kropp och mitt förstånd skola underkastas ett nära odrägligt ok, men mitt hjerta skall fortfara att vara fritt. Jag skall i detta hjerta, befriadt från oestergifliga skyldigheter, finna liksom en invigd ensamhet, från hvilken jag kan, utan att bryta något löfte, utestänga alla, och i synnerhet S:t John.

Der skola känslor ostördt få blomstra, hvilka han

icke skall ha makt att förstöra, eller rätt att trampa under sin segrande fot. Men att som hans hustru alltid vara vid hans sida, alltid under hans blickar, alltid under hans myndighet, tvungen att qväfva och undertrycka hvarje tanke, som han icke ville helga med sitt fullkomliga bifall... oh! detta vore ej möjligt att uthärda.

— St: John, — utropade jag! häftigt afbrytande hans ord.

— Nå väl! — svarade han med en isande köld.

— Jag följer er till Indien, jag återupprepar det, men endast som ett biträde. Jag kan icke bli er hustru. Jag kan icke blifva ett med er.

— Då ni icke kan det, så är ert löfte tillintetgjordt. Hur vill ni att en man af tretti års ålder skall kunna medföra till Indien en ung flicka af aderton, så vida hon icke är hans hustru? Tillsammans i dessa öknar, tillsammans midtibland vildarne, och det utan att vara gifta?... Jane, ni tänker icke på allt detta.

— Hvad skulle ni göra om jag verkligen vore er syster?

— Men ni är det icke. Och jag kan icke utgifva er derföre, i fruktan att osanningen upptäckes, utan att utsätta oss för de mest förolämpande misstankar... Dessutom är det icke nog att spara den allmänna opinionen, man måste äfven frukta sig sjelf.

— Oh! — svarade jag, — kunna vi icke färdas bredvid hvarandra, samma väg, som vore vi, ni och jag, två unga prester?

— Förlåt, Jane. Ni har männens mod och förstånd, men ni har äfven kvinnans hjerta, och... det kan ej bli som ni föreslår.

— Var trygg, — sade jag i min ordning med litet förakt. — Vi löpa ingen fara åt det hållet. Jag har en kvinnas hjerta, men icke för er. För er har jag blott den tillgifvenhet, som fäster soldaten vid sin kamrat, denna broderliga trohet, som Spartas unga krigare hyste för hvarandra. För er har jag den vördnad och undergifvenhet, som tillhör neophyten vid öfverste-ne-

stens hot: se detta är hvad jag känner för er och ingenting vidare. Hys derföre ingen fruktan...

— Det är detta som behöfdes för mig, — sade S:t John, talande för sig sjelf. — Jag har icke irrat mig, det är hon som bör vara mitt sällskap... Finnes det hinder så måste det undanrödjas... Jane, — svarade han i en mildare ton, — var öfvertygad att då ni gifter er med mig, skall ni icke bereda er de olyckor ni tyckes frukta... Detta oundvikliga giftermål,... ty det är det, skall, var säker derpå, alstra tillräckligt af kärlek, för att rättvisa det äfven i edra ögon.

En oemotståndlig rörelse förmådde mig stiga upp.

— Det begrepp ni har om äktenskapet väcker min ömkan, — utropade jag nästan med harm. — Den känsla ni erbjuder förtjenar icke annat än förakt. Jag föraktar er, S:t John, som erbjudit mig den.

Han fäste sina ögon på mig, och hans bleknande läppar pressades mot hvarandra. Var det vrede eller endast öfverraskning? det kan jag icke reda för mig, så väl kunde denne man befalla öfver sitt ansigte.

— Jag väntade föga, — svarade han, — att få höra er, i denna stund, utsäga ett sådant ord. Jag trodde icke genom något, som jag sagt eller gjort, hafva förtjenat ert förakt.

Detta saktmod genomträngde mig. Han beherrskade mig med sin lugna och stolta hållning.

— Förlåt mig då, — sade jag, — detta olyckliga ord. Men det är måhända ert eget fel att jag nyttjat ett så obetänksamt språk. Ni har fört under diskussion ett ämne, i afseende på hvilket våra begge tänkesätt äro fullkomligt stridiga, öfver hvilket vi aldrig kunna komma att sammanstämma, och som vi aldrig borde samtala öfver. Och emedan blotta ordet "kärlek" är ett trätöfrö för oss, tänk då efter hvad kärleken sjelf skulle blifva? Hvilka moraliska torturer skulle vi icke bereda oss... Låt oss derföre, min bästa kusin, lemna detta, och glöm för alltid detta giftermålsförslag!

— Nej, — sade han, — detta förslag ingår i den plan jag utstakat för hela mitt lif. Det är det enda, som för närvarande visar mig en möjlighet att full-

komligt hinna mitt stora mål. Men jag vill icke nu förfölja er mera dermed. Jag ärnar mig till Cambridge för att säga farväl åt några vänner jag ännu har kvar bland universitetets lärare och elever. Min vistelse der kommer att vara i fjorton dagar. Använd denna tid att öfverlägga om mitt anbud, och glöm icke att om ni förkastar det, så är det icke mig utan Gud ni afslår.

Han teg efter dessa ord, och från detta ögonblick vårdade han sig icke att gifva mig del af de tankar, som upprörde hans själ; men hans orörliga tystnad tillkännagaf dem tillräckligt. Han uttryckte med en obeskriplig vältalighet missnöjet hos en sträng och herrsklysten natur, som mött ett motstånd der den väntade en snar och fullkomlig undergifvenhet; ogillandet af ett oböjligt och kallt omdöme, som upptäckt hos ett annat känslor och åsichter, hvilka icke öfverensstämde med dess egna.

Med ett ord, som menniska förtröt det honom att ej hafva kufvat mitt motstånd: som christen harmades han öfver mitt förvända tänkesätt, och ålade sig, som en påkostande ansträngning, att uthärda detta med tålmod, att uppskjuta fördömsen och att lemna tid för uppkomst af sundare tankar.

Då hans systrar denna afton omfamnade honom, sträckte S:t John endast handen åt mig, samt gick hastigt ur rummet utan att säga mig ett ord.

Min vänskap oroades af detta, tårarne kommo mig i ögonen, och märkande att han saktade sin gång i korridoren, liksom anfallen af en slags tvekan, nedtystade jag all stolthet för att gå till honom. Han hade i själva verket stannat vid början af trappan.

— God natt, S:t John, — sade jag, mycket upprörd.

— God natt, Jane, — svarade han med mycket lugn.

— Skola vi icke taga hvarandra i hand.

Hvilket kallt, hvilket känslolöst handtag. Och icke ett småleende, icke ett vänligt ord, icke ett tecken till en god och öppen förlikning.

Ack! hvad jag heldre hade valt, att han med sin dödsfulla hand, utsträckt mig för sina fötter.

XXIV.

Oförmodadt, och jag skulle icke våga att för någon annan än er omtala en så fabelaktig tilldragelse, genomför mig en alldeles obeskriflig känsla från hufvud till fot. Utan att helt och hållet likna den af en elektrisk stöt, var hon dock lika skarp, lika hastig. Hon verkade på alla sinnen, liksom deras största verksamhet hittills icke varit annat än en domning, från hvilken de väcktes genom en kraftfull stöt. Under det min kropp skälvde, nådde alla mina förmögenheter en paroxysm, om hvilken jag förut icke kunnat göra mig något begrepp.

— Hvad har ni hört? hvad ser ni? — frågade St. John, förvånad öfver den häftiga rörelse med hvilken jag aflägsnade mig från honom.

Jag såg ingenting... Men jag hörde en röst och denna röst ropade i en förtviflad ton:

— Jane! Jane! Jane!

Icke ett ord mera.

Denna röst var icke i kammaren, icke i huset, icke i trädgården, den hade icke genomgått luften, den kom icke ur jorden, den nedsteg ej från himmeln. Jag hade hört den förr; jag kände den, och efter ett ögonblicks besinning återfick jag minnet af denna älskande röst: rösten af Edward Rochester, men förändrad af smärta, oro, ängslan, sorg och förskräckelse.

— Jag kommer, vänta mig! — utropade jag, beherrskad af denna sällsamma villa, och jag störtade ut ur kammaren, ur korridoren, ur huset, ner i trädgården.

Korridoren var mörk, trädgården tom.

— Hvar är ni? — ropade jag ännu en gång.

Kullarne, som begränsade horisonten, gäfvö ett svagt genljud af dessa ord: *Hvar är ni?* Jag lyssnade noga.

Ingenting mer. Ingenting annat än vindens suckar i korkträden, ingenting annat än kärrens ödslighet, ingenting annat än midnattens tystnad.

Och ändå tviflade jag icke ett ögonblick, jag ansåg mig icke bedragen af en vidskeplig irring, och då S:t John, som hade följt efter mig, ville taga min hand, drog jag den tillbaka med en omotståndlig rörelse.

Ty nu var min ordning kommen att befalla, nu trotsade den mäktiga nästan öfvernaturliga yttringen af hvarje min förmåga, all främmande inflytelse. Jag ville vara ensam, och blef det. En tillräcklig själsstyrka fordrar alltid och på alla ställen en ovilkorlig lydnad. Jag gick upp i min kammare, och fallande på knä, bad jag, måhända icke som S:t John, men på mitt sätt, och det var tillräckligt att sätta mig i gemenskap med min Skapare.

Också då jag reste mig, rörd och erkänsam för det ljus, som uppgått i min själ, var mitt bestämda, högtidliga, oryggliga beslut fattadt samt mitt lugn återkommet. Jag afvaktade blott stunden att sätta det i verket, det vill säga gryningen af nästkommande dag.

Jag gjorde vid mitt uppvaknande alla tillredelser för en resa på några dagar. S:t John afreste tidigt samma morgon. Jag hörde honom lemna sitt rum; han gick förbi mitt och stannade en stund vid min dörr, så att jag fruktade att han skulle knacka. Men nej, han smög blott in ett fyrkantigt pappersblad genom nedra dörrspringan. Jag tog upp det, och läste följande ord:

”Ni lemnade mig för hastigt förlidne afton. Ett ögonblick till, och er hand skulle ha på en gång gripit i eder Frälsares kors och englarnes krona. Jag reser; vid min återkomst måste ert beslut vara taget. Från denna stund och intill dess, vaka och bed. Jag skall bedja för er hvarje timma af dygnet.

S:t John.”

Det var den första Juni; men solen hade uppstigit bakom tjocka moln, och regnet slog på fönsterrutorne. Jag hörde inkörsporten öppnas och jag såg S:t John gå

öfver trädgården åt Whiteross till, samt försvinna i dimmorne öfver kärren.

— Om några timmar härefter, — tänkte jag, — skola mina steg följa edra. Äfven jag har att besöka någon, äfven jag har ett farväl att säga innan jag för alltid lemnar England. Jag skall veta, om det är möjligt, hvarifrån hon kom denna rösten i går afton. Och emedan mina bref ingenting uträttat, skall jag försöka om jag icke kan utforska något genom mig sjelf.

Under frukosten, två timmar efter, tillkännagaf jag för mina kusiner, att jag tänkte resa bort ensam för att underrätta mig om en af mina vänners helse, hvars öde sedan några dagar oroade mig. Min frånvaro skulle blifva helt kort.

Du kunde ha anmärkt, att jag aldrig under våra mest förtroliga samtäl nämnt denna vän, hvars tillvaro jag nu så plötsligt uppenbarade; men en fin känsla af det passande hindrade dem att i detta afseende göra den mest aflägsna anmärkning. De billigade, under tystnad, alla mina förslag, lemnande mig derigenom en frihet, som jag vid dylikt tillfälle skulle ha medgifvit åt dem.

Jag lemnade Marsh End klockan tre eftermiddagen. Klockan var fyra, då jag hunnit till vägkorset vid Whiteross för att der vänta diligensens förbifart.

Å han kom, igenkände jag honom vara densamma ur hvilken jag afstigit, på samma ställe, en vacker sommarafton, . . . men utan mål, utan hopp, och ett rof för en bedröfvelse, hvilken jag då ansåg utan bot. Jag steg upp, utan att nu behöfva utgifva allt hvad jag egde för den plats jag intog; och en gång på väg till Thornfield, kände jag mig så glad som duftan i den Heliga Skrift, då hon med sträckta vingar återkommer till arken, hvarifrån Herren utskickat henne.

Det var en resa af 36 timmar. Jag hade begifvit mig hemifrån på tisdagsaftonen; thorsdagsmorgonen stannade vagnen och kusken fränspände hästarne för att vattna dem vid ett litet herberge. Trakten med sina grönskande häckar, hvilka utgjorde gränsen till de omliggande vidsträckta fälten, med sina sluttande kullar af

ett leende utseende, och helt olik den dystra och fuktiga öken jag nyss lemnat, betog mig, liksom ett ansigte, fordom välbekant för mina ögon

Jag såg att jag nalkades målet.

— Är det långt härifrån till Thornfieldhall, — frågade jag värden, som vankade omkring vagnen.

— Två mil, min fru, tvärtöfver fälten.

— Således är jag nu framme, — tänkte jag och steg straxt ned ur vagnen.

Värden åtog sig att vakta mina saker, och jag började min vandring i den antydda riktningen, lycklig att åter befinna mig på Rochesters egor. Men jag hade knappt gjort hundra steg, förrän denna glädje plötsligt försvann.

— Hvem kan försäkra, — sade en inre röst, — att master Rochester ännu är på denna ö? Och om han ännu är på Thornfieldhall, dit du går med så hastiga steg, vet du tillsammans med hvilken han der befinner sig? Antag att denna galna qvina, hvars man han är, ännu bor tillsammans med honom, skall du då våga tala till honom eller ens söka att få råka honom? I sådant fall skulle du ha förlorat all din möda, och göra bäst i att återvända dit du kom ifrån. Du borde åtminstone ha sökt några underrättelser hos värden. Han kunde ha sagt om master Rochester lemnat landet.

Så talade förnuftet, men jag kunde icke besluta mig till att följa dess kalla och tydliga föreskrifter. Jag fruktade så mycket att få ett svar, som skulle ha bragt mig i förtvillan. Att förlänga mitt tvifvel, var att förlänga tanken på en framtid, som ensam uppehöll min lifskraft.

Jag ville ännu en gång, upplyst af denna välgörande stjärna, skåda detta hemvist, som jag en morgon lemnat, döfvad, förblindad och söndersliten under en hämnande furies gissel. Hvad jag ökade mina stegs hastighet under det jag tänkte på att jag mer och mer nalkades! Det hände då och då att jag sprang.

Ändtligen framskymtade de bekanta lundarne. Jag urskiljde de lummiga träden bebodda af kråkorne, hvilkas skära skri bröto morgonens tystnad. En liflig kän-

sla af fröjd påskyndade mina steg. Jag hade snart gått öfver ett åkerfält, derpå en hed, som skiljde mig från Thornfield-hall, och jag befann mig vid gårdsmuren, straxt bakom ladugården. Sjelfva slottet var ännu doldt för mig genom kråklunden.

— Det är från främre sidan, tänkte jag då, som jag vill återse denna majestätiska byggnad; det är från den sidan som min blick kan falla på master Rochesters fönster. Kanhända är han redan der, ty han brukar uppstiga bittida. Kanhända är han redan i trädgården. Om jag fick se honom... kunde jag springa till honom?... skulle jag kunna afhålla mig derifrån? Och om jag gjorde det, hvad skulle hända?... Men jag är tokig... kanhända betraktar han i detta ögonblick huru solen uppstiger bakom Pyrenéerne, eller de gnistrande vägar som bada Provence's kuster?

Öfverlemnad åt dessa tankar, hade jag gått längst efter inhägnadens låga murar; jag vände vid ett välkändt hörn, och kom till en port som ledde ut till en stor äng. Den hängde på tvenne stora stenpelare, krönta af två ofantliga kulor. Gömd bakom en af dessa pelare, och framstickande med varsamhet blott hufvudet, var det möjligt att ostörd taga en full utsigt af hela slottsfaçaden. Tänk er nu min vän, hvad som föregick i min själ, då mina ögon, i stället för denna ädla byggnad, endast träffade en ofantlig, svart och hopramlad ruin!

Inga tak mera, inga med tinnar försedda flyglar, inga höga skorstenar med sina spetsiga kronor. Murarne endast stodo kvar, här och der genombrutna af öppningar, i hvilka spillror af förstörda fönsterkarmar sutto hängande. Gräset växte utan tukt på gräsplanerne; den jemna sanden i gångarne var kringspridd af främmande vandrare; den präktiga porten öppen för hvarje kommande.

Thornfield-halls öde stod att utan svårighet läsas på dessa af elden plöjda ruiner. En eldsvåda hade förstört familjen Rochesters urgamla herresäte. Denna eldsvåda var äldre än detta års början, ty på trädvirket hade vinterns snö och sommarens regn framkallat en vextlighet, som den sista våren åtagit sig att bringa i knopp-

ning. Emellan de nerrökta stenarne och de till hälften förkolnade bjelkarne, framsköt redan ett högt gräs. Männe olyckan inskränkte sig till det jag nu hade för ögonen? hade blott en byggnad nedbrunnit? voro ej måhända menniskooffer äfven begrafna under dessa stenhopar?

Vid denna fråga föllo mina ögon på det landtliga kapellet, hvars ensamma torn ännu reste sig midt emot det förstörda slottet, och jag frågade mig vidare om icke master Rochester redan hvilade under marmorn, vid sidan af sin ättefader-Adam de Rochester, hjälten vid Marston-Moor.

XXV.

Det fordrades ett svar, och ett snart svar, på dessa plågsamma frågor. Också dröjde jag icke länge att lemna ruinerna. Vården till hvilken jag återvände, bar sjelf fram frukosten åt mig och jag bad honom sätta sig, emedan jag hade några upplysningar att begära af honom. Men efter dessa förberedelser, visste jag icke hvad jag skulle tillägga, så mycket fruktade jag de underrättelser han möjligen kunde gifva mig.

— Ni känner, — sade jag ändteligen, — ni känner Thornfield-hall.

— Utan tvifvel, min fru, jag har lefvat der i många år. Jag var källarmästare hos *salig* master Rochester.

Dessa sista ord förskräckte mig.

— *Salig* master Rochester, — upprepade jag, — har han då dött?

— Ursäkta, min fru... jag talar om fadern till master Edvard, den nuvarande ägaren.

”Den nuvarande ägaren”... Detta återgaf mig något lugn, och jag tänkte inom mig att jag nu gerna kunde efterhöra allt som återstod mig att få veta.

— Och jag forlifar, gifvande min fråga en främ-

mande mening, bor den nuvarande egendomsherren ännu på Thornfield-hall?

— Ni är då främmande här på orten min fru? Ni vet då icke att Thornfield-hall brann ned ända till grunden, sistledne höst?... Elden bröt ut om natten, och innan sprutorne hunno dit från Millcote, var hela slottet redan en flammande brasa. Hvilken förskräcklig syn!... Jag var der, min fru, med döden i hjertat.

— Om natten? — tänkte jag. — Ja det borde vara om natten. Denna dygnets tid var alltid den som förde olycka åt Thornfield-halls inneväfnare. Har man, fortfor jag med hög röst, icke reda på orsaken till denna olycka?

— Man har gissat den, min fru, och den ärliga värden drog stolen till bordet, talande med mycket lägre röst än förut... Det var i slottet ett fruntimmer... en galen qvinna... som man aldrig fick se, ... om hvilken man icke rätt visste någonting, ... som master Edward fört hem med sig från sina resor, ... som man ansåg vara hans mätress... Till slut fick man veta att hon var hans hustru, och det under besynnerliga omständigheter, ... i anledning af en ung guvernant i hvilken master Rochester blef häftigt kär, som män af hans ålder blifva, då de intagas af en ung flicka, och...

Jag ansåg icke trefligt att låta honom i denna ton berätta min egen historia, och jag återförde den hederliga värden, hvad han än tyckte derom till berättelsen om eldsvådan, i det jag plötsligt frågade honom, om det var den galna qvinnan som tändt elden.

— Det var hon, min fru; mycket säkert hon. Hon hade till vakterska en treflig qvinna, kallad Poole, trogen och förständig, men med ett fel, tämmeligen vanligt hos dessa sjukvårderskor, ... hon höll sig i hemlighet en hutelj gin, samt tog sig derur då och då en klunk för mycket. Ett förlåtligt men farligt fel, ty då mistriss Poole någon gång insomnade, smög den galna damen, mer listig än en hexa, nycklarne ur hennes ficka, gick utan buller ur rummet, och ströfvade kring i huset, tillställande allt ondt som föll henne in...

Den ifrågavarande natten började hon med att sät-

ta eld på gardinerna i det rum som låg utanför hennes; derpå nedsteg hon i en våning, inträdde i kammaren der den unga guvernanten hade bott, ... och tände eld på sängomhänget, kanhända af svartsjuka, ty man påstår att hon hade någon aning om förhållandet. Lyckligtvis låg ingen der, ty den unga guvernanten hade redan flytt undan för två månader sedan, och icke kunnat återfinnas, ehuru master Rochester, det måste man säga, gjort allt för att uppspana henne... Efter hennes bortgång hade han afskedat nästan allt sitt tjenstfolk, bortskickat en af sina släktingar som förestod hushållet och satt i pension en liten flicka, som man påstod tillhöra honom, samt lefde, stackars herre, som en eremit eller rättare som en vilde... Man påstod till och med att han var nästan från sinasinnen, och stundom i ursinnighet.

— Men eldsvådan, eldsvådan?

— Ah! Ni har rätt; nå väl då, då elden utbrustit så uppe som nere, skyndade master Rochester...

— Han var således i slottet?

— Ja visst! och han uppsteg mellan lägorne, väckte tjenstfolket och hjälpte dem att komma ut, samt ville sedan bortföra sin hustru ur den kammare der hon förvarades. Men man skrek till honom utifrån att hon var ute på taket, der man verkligen såg henne, stående, fäktande med armarne och framstötande skrik, som hördes en mil omkring. Jag sjelf såg och hörde henne... Det var en stark qvinna, med långt svart hår som vinden dref åt lägorne till... Jag och vi alla fingo straxt derpå se master Rochester uppstiga på taket... Vi hörde honom ropa Bertha... Och då, min fru, uppgaf hon ett rop, likt det af ett vildt djur... Hon tog ett språng och ett ögonblick derefter låg hon krossad på gårdstenarne.

— Död?

— Så död som de stenar hvilka voro nedstänkta af hennes blod och hjerna... Det var en fasaväckande syn, min fru, ni kan tro mina ord.

Och den gode mannen ryste ännu vid minnet af detta förfärliga uppträde.

— Men han?... fortfar då!

— Oh min Gud!... huset brann obehindradt. Det finns ej kvar deraf mer än några förstörda murar.

— Ni har sagt att master Rochester icke är död.

— Nej han är icke död... Men det vore nästan bättre.

— Hvarföre?... huru?... hvad vill ni säga?...

Är han i England? Hvar?

Mitt blod isades änyo.

— Om han är i England?... Jag svarar för att han är der och icke så snart skall lemna det. Han får allt hålla sig der han är.

Jag var i dödsångest, och den beskedlige värden tycktes göra sig ett nöje att förlänga den.

— Han har förlorat synen, — tillade han ändtelligt, — han är blind!... Se så är det med master Edvard.

Jag hade fruktat något ännu värre... Jag trodde honom från sina sinnen... Också fattade jag nog mod, att fråga om orsaken...

— Hans mod, min fru... hans mod och hans godhet... Han ville vara den sista som lemnade huset... Och under det han gick utför stora trappan, sedan mississ Rochester kastat sig, ramlade hela hus-stommen. Lyckligtvis föll en bjetke på en afsats i trappan och skyddade honom. Men i sitt fall borttog han ena ögat och krossade ena handen, så att fältskären, master Carter var tvungen att genast aftaga den... Det andra ögat inflammationades några dagar derefter, och han förlorade dess bruk, så att han nu är blind och enhändt, den stackars master Edvard.

— Hvar bor han nu?

— På Ferndean, ett litet jagtslott som tillhör honom, trettio mil härifrån. Ett ängsligt hemvist, min fru!

— Kan ni skaffa mig ett åkdon?

— Här finnes en kabriolett för två hästar.

— Och en postiljon?

— Jag har min gosse, min fru!

— Nå väl! spänn genast för, och om er son kan hinna fram med mig till Ferndean före natten, så betalar jag honom dubbel skjutslega.

Master Rochester hade ofta talt med mig om Fern-dean-manor, ett litet slott af gammalmodigt byggnads-sätt, och nedgrävt i skogen. Hans far hade köpt det, icke för sjelfva boningshusets skull, som han gerna velat uthyra, men i anledning af den förträffliga jagt som fanns rundt omkring det.

Ingen hade velat bebo denna dystra och osunda boning, hon hade stått alldeles öfvergifven, och utan möbler, med undantag af två eller tre rum, ämnade för slottsherren då han kom dit under jagttiden, att tillbringa några veckor.

En mil ungefär från detta ödsliga ställe, steg jag ur, och återskickade vagnen, ty en bullrande ankomst ingick ej i min plan. Himmeln var dyster, vinden kylig, och det föll ett sakta fint regn, som tycktes intränga ända till benmergen. Mellan bladen, på hvilka regnet föll med ett ständigt prasslande, sökte jag någon tid förgäfvos ingången till det ännu osynliga huset.

Ändteligen kom jag till ett jerngaller, stödt mot tvenne granitpelare, och öppnade ingången till en trång allé, bestående af tvenne rader träd, planterade på endast några fots afstånd från hvarandra, och hvilkas nedersta grenar, nästan i jemnhöjd med sjelfva marken, hopflätade och vred sig i vild oordning på en oputsad gräsmark. Denna mörka allé fortlöpte, och fortlöpte ännu utan att nåsin hinna till sjelfva huset, som jag trodde finna vid hvar och en af dess krökningar. . . . Och det så, att jag slutligen trodde mig hafva gått vilse, samt var nära att vända tillbaka, då planteringarne började vidga sig; jag kom till en ny gallerport, och ändteligen till sjelfva huset, som man knappt kunde urskilja midt ibland träden, så sammanblandades de grönaktiga och af ibland träden, så sammanblandades de grönaktiga och af en osund vextlighet betäckta murarne med trädens mossbelupna stammar och den fuktiga marken.

Jag öppnade porten, endast stängd med en klinka och befann mig i en halfrund inhägnad, utan blommor eller rabatter, och der en sandad gång stolt omgaf en regelbunden gräsplan. Husets framsida visade tvenne spetsiga dufslag och några smala gallerfönster med i bly infattade rutor. Porten, äfven trång, tycktes gjord för

att aldrig behöfva öppnas. Ett enda trappsteg förde till tröskeln. Med ett ord, värden hade rätt, det var ett "ängsligt hemvist."

Den dystra skogen, på alla sidor nästan liggande på denna tysta bostad, fullkomnade såsom ram, effekten af denna taffa.

— Är det möjligt att denna graf kan hysa någon lefvande? frågade jag mig med häpnad då i detsamma lif verkligen gaf sig tillkänna genom ett lätt buller af den smala porten, som gnisslade på sina gångjern.

Han öppnades sakt. En människokapnad, obestämmt framstickande i skymningen, visade sig på tröskeln. Jag urskiljde en man med blottadt hufvud. Han utsträckte handen liksom till undersökning om regnet ännu fortfor att falla.

Ehuru dagsljuset hörjade försvinna, och ett slags töcken betäckte mina ögon, dröjde det icke länge förr än jag igenkände denne man; det var Edvard Rochester. Min första rörelse var att draga mig undan hans blickar, men ack! jag kom snart i håg att jag ändå var osynlig för honom. Jag stod derföre kvar på min plats, återhållande andedräkten, samt helt och hållet upptagen af att betrakta de förändringar hans utseende undergått.

Den starka kroppsbyggnaden var alltid densamma. Olyckan hade icke nedböjt denna aktningssjudande ställning, den hade icke gränat detta hår af en glänsande svärta, likt korpens vingar. Icke ens ett år, ett helt år af qual, hade kunnat förändra dessa drag, så väldigt utpräglade, icke försvaga denna atletiska styrka, icke förskämma denna lifskraft full af merg. Den största förvandlingen hade skett i sjelfva ansigtsuttrycket, som uppenbarade en förtviflad bitterhet, och påminte om det hos ett fångsladt vilddjur, urständsat att skada, men hvars vilda ängslan hotar att utbryta mot hvem som kommer att ofreda det.

Ja! en i hur förvarad örn, hvars ögon en grym hand utskurit, skulle gifva ett någorlunda begrepp om den blinda Simson som jag nu hade framför mig.

Men detta fruktansvärda utseende hade ingenting som väckte den minsta rädsla hos mig. Jag tänkte blott

på det ögonblick, då jag under en kyss skulle se denna hotande panna mildra sitt uttryck, dessa neddragna ögonlock uppslås, samt dessa sammantryckta läppar öppna sig.

Detta ögonblick var ännu icke kommet.

Master Rochester nedsteg utför trappsteget. Med en långsam, osäker gång gick han mot gräsplanen. Hvar fanns nu, store Gud, denna raska, majestätiska, befalande gång som jag fordom sett? Han stannade snart, osäker hvaråt han skulle vända sig. Han förde handen till ögonen, öppnade det ena efter det andra, sökte med en blick af ansträngning först himmeln och sedan skogen, men utan att kunna urskilja hvad som var ett sken från det som var ett fullkomligt mörker. Han utsträckte högra handen ty den venstra, eller rättare dess stympade arm, höll han undanstucken under vesten, . . . och mötte ingenting annat än tomma rymden, ty de närmaste träden voro ännu några fot ifrån honom.

Öfvergifvande sitt fåfanga försök, lade han armarne i kors och kvarstod orörlig, helt och hållet stum, i regnet som vätte hans obetäckta hjessa.

Jag fick då se gamla John nalkas från ett lider. John, som jemte sin hustru, Mary, utgjorde all master Rochesters betjening.

Denne gode tjenare märkte icke mig, samt tillbjöd sin arm åt master Rochester, för att leda honom under tak.

— Ni måste gå in, Herre! Regnet ökas med hvarje ögonblick.

— Låt mig vara! var allt det svar han fick, och han drog sig genast undan, men stannade i grannskapet för att första kallelse vara till hands.

Han blef icke ropad tillbaka. Master Rochester försökte ännu en gång att göra några steg åt min sida, men tviflande på att hitta vägen, återvände han åt huset till, hann under trefvande ända till porten, samt lät denne falla igen efter sig.

Det var nu min ordning att gå mot denna port på hvilken jag doft bultade. Mary kom att öppna, samt var nära att falla omkull då hon igenkände min röst,

så stor var hennes förvåning. För henne och hennes man, som snart kom till oss, förklarade jag i få ord, huru jag kommit i vetskap om händelsen på Thornfield-hall, sedan min bortgång. Jag bad John gå efter mina saker, som jag lemnat hos en skogvaktare, och jag rådgjorde med Mary om sättet att tillbringa natten på Ferndean-manor, hvilket ej var så lätt.

I detta ögonblick ljöd en ringklocka.

— Emedan ni går till salongen, — sade jag åt Mary, — så anmäl hos er husbonde att en person vill tala med honom; men säg icke mitt namn.

Hon kom genast tillbaka. Master Rochester ville icke emottaga någon, utan att få veta dess namn och anledningen till dess besök.

Under det hon sade detta, ställde Mary tvenne ljus och ett glas vatten på en bricka.

— Tänker ni bära in detta till honom?

— Utan tvifvel. Han vill alltid ha in två ljus, då det blir mörkt. En blind... Är icke det besynnerligt?

— Jag skall ta och bära in dem

Jag tog brickan, som darrade i mina händer, så att en del af vattnet squalpade ur. Mitt hjerta slog med en häftighet!...

Mary ledde mig till dörren och öppnade den.

Salongen hade ett sorgligt utseende. En nära slocknad eld glödde i eldstaden, och lutad öfver denna eld, med hufvudet mot den ofantliga spisens göthiska lister, tycktes den blinda invånaren af denna dystra boning nedsänkt i sina tankar.

Hans gamla hund, Pilot, låg vid hans fötter, i ett hörn, hoprullad som för att vakta sig för dessa fötter, hvilka stundom, mot deras vetskap, trampade honom.

Vid min åsyn spärrade han öronen, rörde svansen och kom att hoppa upp på mig, liksom fordom; brickan var nära att falla mig ur händerna. Allt detta väckte buller och master Rochester vände sig maschinmessigt, liksom för att se efter hvaraf bullret kom. Men med en suck vände han sig åter åt elden.

— Gif mig vatten, Mary, — sade han.

Då jag tog det redan till hälften utspilda glaset, för att sätta det i hans hand, ville Pilot ännu en gång hoppa upp på mig, hvarvid jag, i en rörelse af otålighet, obetänksamt utropade:

— Still, Pilot! ner med tassarne!

XXVI.

Master Rochester, som redan förde glaset till sina läppar, höll det kvar på halfva vägen och lyssnade... Sedan drack han ur det, satte glaset tillbaka på brickan, samt frågade vårdslöst:

— Det är ju du, Mary?... är det icke så, det är du?

— Mary är i köket, — svarade jag med en rörelse svår att beskrifva för er.

Han sträckte häftigt ut handen, men utan att hinna mig.

— Hvem är der? hvem är ni? — frågade han med synbar ängslan, och ansträngande sig, — plågsamt att se på, . . . för att med sina ögon utan blickar genomtränga mörkret.

— Tala ett ord till, att jag må höra er, — tillade han med denna befallande röst, som fordom så mycket stött mig.

— Vill ni ha mera vatten, min herre? Är ni mera törstig?

— Hvem är der?... Hvad vill det här säga? Hvem talar mig till?... Är det en villa att göra mig galen?

Han utsträckte armarne omkring mig. Jag tog hans hand och inneslöt henne mellan mina.

— Det är hennes fingrar, — utropade han, — hennes späda fingrar... Det är hennes arm!... hennes skuldra!

Och inneslutande mitt lif inom sina kraftfulla armar, tryckte han mig till sig.

— Det är Jane!... det är hon!... det var hennes röst!

— Och det är äfven hennes hjerta, master Rochester... Må Gud bistå er... Hvad jag finner mig lycklig att åter vara hos er!

— Ack! det är allt hon! — återtog han ständigt. — Det är allt Jane!... min Jane Eyre! Hon talar... hon lefver!... Men jag har så många gånger drömt om, att jag höll henne så här, återkommen till mig, sägande att hon älskade mig, öfverlemnade sig åt mina kyssar... detta här är således icke en dröm? Ack! om du skulle fly mig, du ljufva skepnad, om du skulle fly mig som förut så många gånger, så hvilade åtminstone en gång dina läppar mot min panna.

— Oh! gerna, gerna! — utropade jag, och jag kysste hans ögon, fordom så strålande men nu utsläckte. Jag strök undan håret, och jag kysste denna alltid ståtliga panna. Dessa ömhetsbetygelser förskingrade ändtligen hans tvifvel.

— Det är verkligen du!... du har då kommit tillbaka?... Du är då icke död vid brädden af någon graf?... icke kvarstadnande under trældom och landsflykt i en främmande familj?

— Nej, visst icke, jag är nu oberoende.

— Oberoende!... Hvad vill detta ord säga?

— Min farbror på Madeira är död, och har lemnat mig 10,000 pund.

— Detta var väl, — utropade han, — något ur den verkliga världen. Jag hade behof deraf. Detta skulle jag omöjligen icke kunnat drömma. Och dessutom, är det icke denna dallrande röst, hvars egna väl-ljud alltid gladde mitt vissnade hjerta. Jag känner liksom ett nytt lif flyta i mina ådror. Ni är således nu rik, min lilla Jane!

— Mycket, min herre, så rik att om icke ni vill ge mig rum här, så bygger jag ett eget hus straxt bredvid, dit ni kan komma att fördrifva aftnarne, då det ledes er att vara ensam.

— Men edra vänner, Jane! ty *nu* har ni utan tvifvel vänner, tror ni att de skola lemna er hos en gammal, blind knarr, som jag nu har blifvit?

— Har jag icke sagt er att jag är oberoende? Nå! det behagar mig att vara er granne, er ledarinna, er föreläserska, att, med ett ord, ersätta edra ögon och er hand. Fatta således åter mod, min bästa herre; så länge jag lefver behöfver ni icke frukta att bli öfvergifven.

Han svarade mig intet, men det glada uttrycket i hans ansigte ändrades plötsligt. Han blef tankfull. Han öppnade munnen för att tala... och tillslöt den åter utan att hafva sagt ett enda ord. Hans bryderi meddelade sig snart åt mig. Jag fruktade hafva felat i takt, att hafva stött någon dold ömtålighet, genom ett öfverdrifvet nit och ifver. Allt hvad jag yttrat kom från min fasta öfvertygelse att han ännu ville ha mig till sin hustru. Om jag bedrog mig häri, hvilken tanke skulle han då fatta om mina så förtroliga ömhetsbevis? Också ville jag nu sakta befria mig ur hans armar, men han quarhöll mig fastare än nånsin.

— Oh! nej, nej, Jane, ni skall icke gå från mig; er hand har tryckt min, mina öron hafva berusat sig af er röst, och min själ af edra milda trösteord... jag kan icke mer afstå derifrån. Det är så litet kvar af mig... jag har behof af er. Må världen gäcka mig om hon så vill... må hon tadla min egennyttia och min dårskap... men min själ törstar efter er... om jag beröfvade henne er, skulle hon hämnas på denna stympade kropp.

— Jag har ju sagt att jag stadnar kvar.

— Men i hvilken egenskap? Ni tänker kanske öfverhopa mig med edra omsorger? Ni tror kanske att jag icke hyser för er andra än faderliga känslor?... Och dessutom är ni ännu så ung... Ni måste en dag gifta er.

— Jag bryr mig icke alls derom, och tänker icke derpå.

— Ni måste, Jane, tänka derpå och bekymra er derom. Ack! om jag vore densamme som förr, skulle

jag försöka att besegra denna vackra liknöjdhet... Men en lefvande ruin... en blind...

Och han återföll i sina mörka tankar. Dock nu, då jag kände hemligheten af dem, förskräckte de mig ej mera.

— Vet ni, — sade jag, skämtande ånyo, — att det är tid för er att åter bli menniska och att ni med detta långa hår, ... jag åtskiljde dess tjocka lockar, ... har ett visst utseende af Nebukadnesar, efter hans förvandling. Man skulle tro sig se den uppresta fjäderbeklädnaden på en örn... Har ni händelsevis äfven klor?

— På denna arm, hvarken hand eller klor, — svarade han med ett qvalfullt leende, — ingenting annat än en stump, en vedervärdig stump, och han drog fram den långsamt undan vesten.

— Det är en stor ömkan att se den, — utropade jag, och en stor ömkan att se edra ögon, och er panna fårad af det stora ärret... Men det ömkligaste af allt, det är att jag, oaktadt allt detta, ännu älskar er. Men, — skyndade jag att tillägga, — vid hvilken tid åter ni afton?

— Jag åter aldrig afton, nu mera.

— Ni måste det i dag, ty jag är hungrig.

Jag ringde efter Mary, som genast kom och erhöll af mig alla nödiga befallningar. En lätt men tillräcklig aftonmåltid blef framsatt få ögonblick derefter, och samtalet tog denna naturliga vändning som det fordom hade emellan oss. Jag kände mitt hjerta fullt af glädje, samt fred i mitt lynne. Besluten att icke låta min så högt älskade återfalla i sin sorgbundenhet, återförde jag honom på de mest praktiska omständigheter af det verkliga lifvet, så fort hans ord läto märka en bitter hägkomst af hans elände, och jag mins hur jag afbröt det pathetiska loppet af hans mest smärtande minnen, med att begära hans sick-kam för att bringa hans vidlyftiga man i ordning.

— Jag är således mycket ful, Jane? — frågade han med en oro, mer uppriktig än han ville visa.

— Ni har aldrig varit vacker, — svarade jag i samma ton, som under de mest leende tiderne af vår kärlek.

Jag skall icke utledsna er med det öfriga af vårt prat. Det är nog att ha antydtt den allmänna tonen. Jag lemnade honom i god tid, ty resan och alla de sinnesrörelser jag utstått, hade åstadkommit en stor trötthet hos mig.

Dagen derpå, då jag syntes vid frukosten, hade master Rochester, otåligt sittande i sin stora ländstol, återtagit något af sin nedslagenhet och sin undertryckta retlighet. Jag hade beslutat att nalkas honom leende med en skenbar bekymmerslöshet, men tårarne kommo mig i ögonen, framför denna tafsa af vanmäktig kraft, af förlamad styrka, af en väldig natur, i strid med sig sjelf. Jag måste dock tvinga mig att nalkas honom, på det sätt jag ålagt mig som en pligt, talande om den vackra morgonen, om vållukterne från skogen, om en lustvandring att göra tillsammans.

— Ah! se ni är här igen min lärka, — utropade han, qvicknande till vid mina ord, som en nära ut-slocknad lampa, på hvilken man gjuter mer olja. — Kom hit!... Ni har då inte flytt bort? Mitt vackra spöke har icke försvunnit... Se det är en hel timme, som jag hört en medlem af er familj drilla öfver de stora träden... men dess sång hade icke mera behag för mitt öra, än den uppgående solen har glans för mitt öga. All melodi i denna världen, kan för mig nu mera endast komma från edra läppar, och min sol är att veta er vid min sida.

Denna rörande bekännelse af det beroende, till hvilket ödet hade bringat honom, skulle ha aftvingat mig ännu flera tårar, om jag icke ålagt mig en låtsad glädtighet. Man skall ha trott sig se den kungliga örnen, fastkedjad vid sin stång, och tvungen att anlita sparfven om bistånd.

Trogen min föresats, var jag glad, retsam, skämtande. Efter frukosten drog jag honom med mig från det ängsliga huset, ut på öppna fältet och i fria luften, muntrande honom med mina beskrifningar, mina anmärkningar och mina nyckfulla infall. Något sednare förde jag honom till ett litet beskuggadt ställe, der jag på en gammal kullfallen trädstam, beredde honom ett

fullkomligt tort säte. Jag nekade honom icke ens det nöjet att, sedan han satt sig, taga mig på sina knän.

Hvarföre skulle jag ock ha gått upp derifrån, då det för oss båda var en sällhet, att känna oss bredvid hvarandra? . . . Pilot lade sig vid vår sida. En fullkomlig tystnad uppstod och varade några minuter. Helt plötsligt omfamnade mig master Rochester häftigare än förut.

— Grymma, grymma som ni var, då ni öfvergif mig. O! Jane, om ni visste hvad jag led, då jag märkte er bortgången, . . . bortgången utan att lemna något spår efter er . . . utan medel till ert uppehälle . . . lemmande kvar edert halsband, alla de paketer, som voro tillredda för vår bröllopsresa. . . . Hvad skall det bli af min stackars Jane, utan understöd, utan en enda vän? frågade jag mig med förtviflan. . . . Och, Jane, hvad blef det af er?

Ansatt af dessa frågor började jag berättelsen af det år, som nyss förflutit för mig. Men, som ni väl kan tro, sökte jag mildra beskrifningen af de tre förskräckliga dagarne, då jag hade att strida mot hunger och förtviflan. Hvertill skulle det tjena, att utan nödvång, sönderslita detta trogna hjerta? Det lilla jag var tvungen att säga, väckte i alla fall ett intryck, vida starkare än jag ville.

Han förebrådde mig, att jag icke haft den tillit till hans kärlek, som denna kärlek förtjente. — Aldrig, — fortfor han, — aldrig skulle jag ha velat förmå er att blifva min mätress; och hellre än att se mig på detta sätt utkastad i verlden, saknande allä medel att uppehålla mitt lif, skulle han hafva gifvit mig halfva sin egendom, utan att derföre begära så mycket som en half kyss.

Han bedrog sig sjelf måhända; men utan all frågamente han uppriktigt i det ögonblick han sade dessa ord.

I allt hvad jag sedan hade att berätta honom, förekom oupphörligt namnet S:t John. Detta namn hörjade att oroa hans svartsjuka.

— Ni tyckes, — sade han — älska denne S:t John, denne värdige prest. Hvad slags man är han då?

Beskrifningen på S:t Johns ålder, utseende och förstånd hade ingenting särdeles tryggande. Uckså antog master Rochesters ansigte ett allt mera allvarsamt uttryck, allt som förhöret fortskred, och då jag hade sagt honom att altartjenaren i Morton icke hade hvarken den pedantiska stelhet, eller den provins-min eller det tafatta sättet af sina medbröder; att han hade profilen af en Antinous, vackra blå ögon, en ädel hållning, en smakfull klädsel, så märkte jag en viss förtrytsamhet i de frågor som följde.

— Kom han ofta till er? visste han värdera er? förstod han ert snille? var han mycket sysselsatt?

— Han studerade mycket, — svarade jag.

— Och hvad för slag?

— Hinduiska.

— Och ni, hvad var ert älsklingsstudium?

— Jag lärde mig Tyska.

— Lärde ni det af honom?

— Nej. Han förstod icke detta språk.

— Undervisade han er icke i något?

— Jo! något litet i Hinduiska.

— Denne master Rivers lärde er Hinduiska.

— Ja, min herre.

— Och systrarne, fingo äfven de undervisning i detta språk?

— Nej.

— Bara ni?

— Bara jag.

— Begärde ni att få lära det?

— Nej.

— Det var således han, som ville lära er det?

— Alldeles.

Det var tyst några ögonblick, Master Rochester blef allt allvarsammare. Slutligen återtog han ånyo:

— Och hvarifrån detta raseri att undervisa? Hvar till skulle Hinduiskan tjena er?

— Att använda i Indien, dit han tänkte föra mig med sig.

— Ah! jag begriper . . . jag håller nu i knuten till allt detta. Han ville gifta sig med er. Nå väl!

Jane... Denne Rivers är icke en man att förakta... Stig upp, jag ber er... Ni tänker utan tvifvel att förena er med honom sedermera, då jag hunnit vänja mig vid min olycka.

— Nej, i sanning, min herre.

— Men om han är så vacker, så god, så helig, så öfver alla andra karlar, ... om han är, som ni säger, en christendomens hjette, en värtalig apostel... om han har denna grekiska profil, detta inspirerade tal... så kan icke jag vara nog stor narr för att inbilla mig att... Gå Jane, stig upp.

— Stiga upp för att gå, hvar?

— Till den make ni har valt.

— Och hvem skulle det vara, om jag får be?

— Men denne S:t John Rivers, efter allt hvad man kan förmoda.

— Visst icke. Han är icke och skall aldrig bli min man. Han älskar icke mig och icke jag honom. Han älskar, (så mycket han kan älska, och det är långt ifrån så som ni brukar) en vacker ung flicka, som han med torra ögon sett, blifva en annans hustru, då det helt och hållet berodde på honom att gifta sig med henne. Han såg icke i mig annat än urbilden för en maka, en sådan som efter hans begrepp passade för en missionär och, utan all tvifvel, bedrog han sig. Han är god och storsint, men sträng, och för mig mera kall än ett isberg. Han liknar er i intet. Jag känner mig aldrig lycklig vid hans sida, eller lyckligare ju närmare han nalkas mig. Han har för mig hvarken öfverseende eller ömma sinnesrörelser. Ingenting hos mig intager honom, icke ens min ungdom. På sin höjd erkänner han hos mig vissa förståndsförmögenheter, af hvilka man vid tillfälle kan draga fördel.... Vill ni ännu öfvertala mig att gå till honom?

Och då jag gjorde denna fråga, bäfvade jag ofrivilligt, och tryckte mig helt nära min stympade men tillbedde herre.

Han smålog och tryckte mig till sitt hjerta. Emedlertid fördystrades hans ansigte ånyo efter några sekunder.

— Mina arma uppbrända ögon! — klagade han i en bedröflig ton — min kraft förlorad, stympad!

Jag fördubblade mina smekningar, för att bekämpa de mörka tankar, som plågade honom, och hvilkas beskaffenhet jag allt för väl gissade. Hvarföre var det mig icke tillåtet att svara på det, som han icke yttrade till mig i ord. Men jag vågade icke taga denna frihet. En gång vände han sig ifrån mig, och begagnande mig deraf, att han icke kunde se det, lutade jag mig ned, för att betrakta honom, och såg en stor tår, som hade brutit sig väg under hans tillslutna ögonlock, samt trillade långsamt utför hans manliga ansigte. Mitt hjerta svälde vid denna åsyn.

— Jag duger icke mer, — sade han efter ett ögonblick, — än det gamla af åskan nedslagna kastanje-trädet i Thornfields trädgård... Och af hvad rätt förena med denna ruin ett blomstrande rosenråd, hvars friskhet och glans icke skulle tjena till annat än att fördölja framstegen af det förras förrutnelse.

— Ni är ingen ruin,... ni är icke ett af åskan kullstörtadt träd. Ni är ännu frisk och stark. Om ni vill det eller icke, skola unga plantor ännu växa mellan edra rötter, och taga ett nöje i att lefva under en välgörande skugga... Och dessa plantor, i mån som de vexa, skola böja sig mot den skyddande stammen, för att omlinda den, som gifver dem ett så säkert stöd.

— Ack! min Jane, — utropade han, — hvad ni väl besitter hemligheten af tröstande ord... Men nej, tusen gånger nej..., ni skall icke blifva min hustru.

— Och likväl, min herre, tänker ni väl icke alltid förblifva enkling?

— Låt se, Jane, hvad tänker ni derom? Jag är i stånd att hålla mig..., och det fullkomligt... till hvad ni afgör.

— Nå väl, master Rochester, i ert ställe skulle jag gifva mig.

— Men hvilken skulle jag välja till hustru? Råd mig icke blott till hälften.

— Hvilken ni skulle välja? Ni tänker icke mycket

efter, då ni gör mig en sådan fråga. Den qvinna, som ni behöfver, är den, som *mest af alla, älskar er*.

— Eller åtminstone den, som *jag älskar mest*. Således min lilla Jane, är det helt allvarsamt, helt verkligt som ni bifaller att gifta er med mig?

— Men utan all fråga. Tviflar ni derpå?

— Jag, den arme blinde, som ni måste leda vid handen?

— Ja!

— Denne make, tjugu år äldre än ni, och som ni utan uppehåll måste vaka öfver?

— Ja!

— Sannt?

— Ganska sannt.

Oh! min skyddsengel, måtte Gud i sin allmakt värdigas belöna er.

— Master Rochester, — sade jag med sinnesrörelse, — om jag nånsin har gjort någon gerning, värd af Forsynens ihågkomst, om jag nånsin har haft en from tanke, gjort ett löfte, som bordt finna nåd deruppe eller framstammat en bön, som förtjenat att uppstiga till himlen, . . . så se mig tillräckligt belönad i denna stund. Att vara er hustru är för mig den högsta lycka jag här nere kan erhålla.

— Och jag vet hvarföre, Jane, det är för att er hjeltemodiga själ gläder sig åt stora uppoffringar.

— Nej: skälet är lättare att finna, och om eder skarpsinnighet icke kommer ut dermed, så mycket värre för er, ty jag känner mig icke benägen att hjälpa den.

— Nå väl Jane! efter ni uppmuntrar mig på detta sätt, så blir jag plötsligen ganska pockande. Jag inser ingen nödvändighet af det minsta dröjsmål. Det behöfs icke mer än tre dagar, för att få allt i ordning. Det är i dag, som jag tror, en fredag. Nästa tisdag är ni min hustru. Och hvad smycken angår, så tillåter ni mig kanske, för tidens knapphet skull, att erbjuda er blott ett enda. Ni skall finna det under min halsduk; det är ert perlhalsband. Det har icke varit från mig på ett års tid, icke sedan den dag jag förlorade min dyrbaraste skatt.

— Må vara, min vän. Jag skall begära det nästa tisdag, under förbehåll, att jag sjelf får det nöjet att afknyta det.

— Och nu Jane, låt mig säga eder af huru stor erkänsla mot Försynen jag är intagen, ehuru föga from ni måhända anser mig. Gud ser icke med våra svaga ögon; han dömer icke efter vår felaktiga vishet.

Jag hade upptänkt ett ondt; jag hade lagt en snara, i hvilken en oskuld borde förgås. Den Allsmäktige ryckte er våldsamt ur mina armar. Envis i mitt af-fall från honom, har jag förbannat den stränga tuktt, som jag så väl förtjente; i stället för att underkasta mig, har jag trotsat den hand som ålade mig straffet. Hon har fortfarit att tynga på mig, och ett af dess slag har för alltid förödmjnkat mig. Denna styrka, som utgjorde mitt högmod, Gud har så väl förstört henne, att jag är i ett barns våld, antingen det vill skada mig, eller jag har behof af att det kommer mig till hjälp. Också har jag, väl sent, det medger jag, men med ett krossadt och uppriktigt hjerta, böjt mig i stoftet, ån-grat mig, åstundat att försona min själ med all tings skapare, och jag hyser det hoppet att hafva funnit nåd inför honom.

Hör, hvad som har händt mig.

XXVII.

Det var för några dagar sedan . . . och jag kan lätt räkna dem: det var sistlidne måndag, något lidet på aftonen, som mina qual undergingo en sällsam förvandling. Ursinnigheten öfvergick till bedröfvelse, rettligheten gaf plats åt en djup modfäldhet. Jag var sedan längre tid öfvertygad att döden ensam kunnat undandraga er mina verksamma, mina oupphörliga efterforskningar. Nämnde afton, och ganska sent, . . . det kunde vara kanske kring kl. elfva eller tolf, förrän jag gick att söka en hvila, som blifvit mig förhållig, bad jag Gud, ur det djupaste af min själ, att han ville taga mig snart

till sig, till denna högre värld, der det måhända kunde vara mig beskärmt att råka Jane.

Jag var i mitt rum, sittande vid öppna fönstret, något lugnad af den känsla man röner under nattens välluktande fläftar; och ehuru det var mig förnekadt att se månan, anade jag likväl närvaron af, jag vet icke hvilket obestämdt ljus, hvaraf mina ögon hade en viss känning.

Der, helt ensam, längtade jag efter dig, Jane. Ett omätligt begär efter dig hade bemäktigat sig min kropp och min själ. I min djupa ängslan och med ödmjukheten af en mask, som känner sig krossas, frågade jag Gud, om jag icke tillräckligt länge varit förtviflad, tillräckligt länge plågad, och om jag aldrig mer i denna världen skulle erfaras sällhet och frid.

Så svåra än mina lidanden och min sorg varit, så erkände jag mig likväl hafva förtjent dem. Jag åberopade mig endast derpå, att måttet af mina qual var i det närmaste fullt, och summan af mitt hjertas önsningar, deras första och sista uttryck, undföll mina läppar... Jane! Jane!! Jane!!! — ropade jag.

— Huru! ni utropade dessa ord med hög röst?

— Ja, mitt barn, och hvilken som hade hört mig, skulle trott mig ett rof för någon yrsel, med en så tragisk ton, en så öfvernaturlig kraft blefvo de utsagda.

— Och det var sistlidne måndag, några minuter för midnatt.

— Ja, klockan slog tolf, straxt derefter... men timman gör intet till saken. Och det mest förvånande har jag ännu icke berättat... jag vågar knappt säga det, af fruktan att blifva anklagad för vidskepelse eller falskhet. Men, hör hvad som hände... åtminstone hvad jag tyckte det hände... I det ögonblick, då jag slutat att ropa, en tre gånger, svarade en röst... kommen jag vet icke hvarifrån, men så bekant, att jag icke kunde misstaga mig om hvem den tillhörde... en röst, säger jag, svarade: *jag kommer, vänta mig...* och ett ögonblick derefter fördes till mig, på vindarnes vingar, orden: *Hvar är ni?* men med mycket mindre tydlighet utropade... Jag kan icke finna ord att låta er

fullkomligt fatta huru denna villa, ty det var en sådan, an-slog mina sinnen. Ni ser hur Ferndean är omgifven på alla sidor af tjocka skogar: ljuden dö bort der, så snart de blifvit framsförda, utan att uppväcka det minsta echo. Tvärt emot detta, tycktes de sista orden: *hvar är ni*, blifvit framsagda i en bergig trakt, ty jag hörde dem genljuda, som hade de studsat mot väggarne af några klippor i grannskapet. Derpå blef vinden, som dref förbi min hjessa, allt friskare och friskare, så att jag hade kunnat tro mig inför Jane i någon aflägsen ensamhet, midt i en landlig däl. Vid samma tid, sof ni utan tvifvel, men jag är nästan säker på, att er själ, färdandes utom sin dödliga omklädnad, sökte min för att trösta henne, ty denna röst var eder. . . . Jag kände igen den, så sannt jag lefver.

Döm, min vän, om den slags fasa, med hvilken jag hörde denna master Rochesters berättelse, ty det var just måndagsaftonen, kring klockan 12, som äfven jag hade hört det hemlighetsfulla anropet. De voro alldeles samma ord, som jag begagnat, för att svara honom.

Jag aktade mig likväl att för honom upptäcka detta besynnerliga sammanträffande; hans förstånd, redan skakadt, skulle deraf emottagit ett alltför lifligt intryck: själar skakade af olyckan, måste man bespara allt, som kan förstöra deras naturliga fallenhet för en öfverdrifven lättrogenhet.

Jag qvarhöll endast i mitt hjerta, minnet af detta slags under, för att tänka deröfver för mig sjelf.

Efter en kort bön till Gud, utsträckte master Rochester, som uppstigit, för att med half röst utsäga den, sin hand framför sig, och gaf på detta sätt tillkänna, att han ville bli ledd. Jag fattade denna kära hand, och jag tryckte mina läppar på henne, innan jag lade henne om min hals och på min axel. Mycket lägre än master Rochester kunde jag verkligen ganska väl tjena honom till krycka.

Vi återkommo till Ferndean-manor.

Jag behöfver icke berätta er, ty ni vet det förut, att jag blef master Rochesters maka. Vigseln ägde rum utan andra vittnen än presten och dess medhjelpare. Återkommen från kyrkan gick jag in i köket, der våra gamla trotjenare, John och Mary, voro sysselsatta med att tillreda middagen.

— Mina vänner, — sade jag, — master Rochester och jag, hafva nyss blifvit man och hustru. Se här vår bröllopsgåfva.

Jag lade på bordet en sedel på fem pund. De brydde sig icke ens om att betrakta den. Mary sade helt öppet:

— Ah! bah! miss? . . . Så mycket bättre. Jag såg er gå ut tillsammans med Herrn, men inte trodde jag att ni skulle gå till presten.

— Och jag, sade John med ett leende, som gick från ena örat till det andra, jag trodde allt att det skulle slutas på det sättet . . . och att det skulle bli snart, och så mycket jag vet, så har master Edvard gjort klokt.

Och sägande detta, tog han helt artigt, icke i sin mössa, ty han var barhufvud, men i en hårtest, som låg honom ned i pannan. . . . .

Jag skref genast till Marsh End och Cambridge, för att så väl berätta händelserna, som sätta dem i deras rätta dager. Diana och Mary svarade genast, och deras bref innehöllo ett gillande utan förbehåll.

Jag vet icke huru S:t John upptog nyheten om mitt giftermål, ty han svarade icke på mitt bref. Sex månader derefter skref han mig till, men utan att nämna master Rochesters namn, eller göra den minsta hänsyftning på mitt nya stånd. Brefvet var allvarsamt, men uttryckte, med allt iakttaget afseende på förhållandena, en någorlunda liflig tillgifvenhet. Vår brevvexling har sedan fortfarit, regelbundet, men sällan.

En af mina första omsorger, efter vårt giftermål, var att se efter Adela, i den pension der master Rochester satt henne. Den lifliga glädje hon visade, att återse mig, vann för henne mitt hjerta, som redan förnt var henne benäget. Hon var blek och mager. Hon

sade, att hon icke fann sig lycklig. Jag förvissade mig om, att i sjelfva verket ordningen i denna pension var för sträng, och studierna för svåra, för ett barn af hennes ålder. Också tog jag henne med mig tillbaka, i den förmodan att kunna börja ånyo med min befattning, som hennes guvernant. Men detta blef en villa. Min tid och mina omsorger tillhörde nu mera en annan varelse, som gjorde anspråk på mig hel och hållen, och till hvilken jag kände mig lycklig att ödeladt egna mig. Jag måste derföre söka en annan pension, i hvilken undervisningen mera öfverensstämde med naturgåfvorna hos vår lilla Fransyska, som hade stort behof af öfverseende och skonsamhet. Jag lyckades, och den nya pensionen var icke mer aflägsen, än att jag flera gånger om året kunde förvissa mig om, att min fordnade elev icke hade skäl att vara missnöjd med sitt öde. Hon återfick äfven snart sin lyckliga sorgfrihet, och begagnade rätt väl de tillfällen till kunskapers inhemtande, som slösades på henne. Ni har sett henne efter hennes utgång från pensionen, och ni vet min vän, att jag i henne har ett läraktigt sällskap, af angenämt lynne och fasta grundsatser. Ni vet huru jag genom hennes tillgifvenhet för mig och de mina blifvit ersatt för de små ledsnader, som hennes uppfostran förorsakat mig.

Min historia lider nu till slut. Men ni har rättighet, ni, den bästa af mina vänner, att fråga om jag, i detta helt ovanliga äktenskap, som jag valde, har funnit all den sällhet jag drömde om. Jag skall svara er med full uppriktighet. På de tio år jag helt och hållet lefvat för den jag framför alla föredragit, eller rättare, den som utgjort min enda kärlek, har jag icke träffat någon kvinna mera lycklig än jag är. Ingen enda utgör, så som jag, hela lifvet för sin make, ingen enda är så fullkomligt "kött af hans kött och ben af hans benom." Ett enda hjerta slår i begges våra bröst, och äfven åtskiljda äro vi alltid tillsammans. Och att vara tillsammans är, för två så öfverensstämmande naturer, att njuta af den fullkomligaste lycka.

Under de två första åren af vårt äktenskap, var master Rochester helt och hållet utan syn, och denna

olycka hade det goda med sig, att det oss emellan alstrade en innerlighet, som kanske icke uppstått under andra omständigheter. Naturen, böcker, allt såg han genom mina ögon. Hans hustru var ett af hans sinnen, och som han sade, icke det sämsta. Hvad mig beträffar, hade jag ett ständigt bevis på hans kärlek, i det fullkomliga öfverlåtande, hvarmed denna stolta natur, utan tvekan, utan blyghet, utan att tro sig förnedras, anlidade af mig tjänster, som han skulle afslagit af hvar och en annan.

En morgon, vid slutet af dessa begge år, skref jag ett bref efter hans diktering. Han närmade sig till min stol, lutade sig mot mig och sade: — Jane! har ni omkring halsen något som lyser?

— Ja, — svarade jag, — min guldkedja.

— Och er klädning, är icke den ljusblå?

Det var sannt. Han underrättade mig, att sedan någon tid hade han tyckt att slöjan framför det ena af hans ögon hade förlorat något af sin tjocklek. Nu var han fullkomligt öfvertygad derom.

Vi reste dagen derpå till London, hvarest hemöddandets af en utmärkt ögonläkare, jemte naturens välgörande medverkan, återgäfvon honom i det närmaste bruket af det öga, som en sympatetisk inflammation förbländat. Han kan icke urskilja föremålen i sina minsta delar; det är honom fortfarande nekadt att längre stunder å rad läsa eller skriva, men han kan leta sig fram utan ledare, och nu mer är hvarken himmeln för honom ett mörkt svalg eller jorden en ödemark.

Den dag man lade den förstfödde i hans armar, kunde han förvissa sig om att barnet ärft hans ögon, sådana de fordom voro, stora, svarta och fulla af eld. Denna dag ödmjukade han sig ånyo för den Högstes barmhertighet, som alltid vet att genom oförtjenta välgerningar mildra rättvisan af sina strängaste straff.

Hvartenda år emottogo vi antingen hos oss, eller besökte vi, ömsevis den ena eller andra af mina kusiner, begge gifta: Mary med en sin broders embetskamrat, en prest af ovanlig förtjent och lärdom; Diana,

som jag mest höll af, med en sjö-officer, ganska skicklig i sitt yrke och en god menniska.

S:t John har följt sin plan, eller rättare sin höga kallelse. Han har lemnat England. Han är i Indien. Aldrig har någon mer beslutsam eller mer outtröttlig rödjare banat sig väg mellan hinder och faror. Ett stort och ädelt hjerta, hvars alla pulsslag tillhöra hela menskligheten, och hvilket utan hvila bekämpar de onda höjelserna, och utsprider i deras ställe bildande sanningar. Ärelysten, utan all fråga, men en ärelysten, hvars syfte är att utom denna världen söka en plats bland de främste af jordens återlöste, bland dessa varselser utan fläck, som Gud ställer på sin högra sida, och som kallade, valde, trogne deltaga i Lammets Försonarens höga segerfest.

S:t John är icke gift, och kommer aldrig att gifta sig. Ända hittills hafva krafterne icke svikit för hans ärofulla arbeten, som snart lida till slut.

Det sista bref jag erhöll från S:t John pressade tårar ur mina ögon, men fyllde mitt hjerta med en öfverjordisk glädje. Man läste der i hvarje ord vissheten om en säker och snar belöning, den anade besittningen af en oförstörbar krona. Jag tror fast att inom några dagar, skall hitkomma ett nytt bref, af annan hand, med underrättelse att den gode och trogne tjenaren blifvit återkallad i sin Herres sköte. Och hvarföre sörja deröfver? Ingen fruktan kan ha förmörkat den helige missionärens sista tankar. Hans förstånd har säkerligen fortvarat utan töcken, hans tro utan någon oro, hans hopp alltid brinnande och utan minskning. Hvilken kan önska sig en bättre död efter en bättre lefnad?

Slut.

Första svenska övers.

34.61-

6000100264

Göteborgs universitetsbibliotek

